

19. liscas, † quas statuentes voluerunt, & potuerunt excludere, vt in specie respondit *Albericus Sum. super stat. ex. m. m. f. art. 6. nu. 47.* quodque dicit, iura ciuili-
20. lia ligare Clericos, † vbi ius Canonium aliter non disponit procedit ab expressa approbatione Papæ re-
21. dita in cap. 1. de iuram. talum. in cap. 1. de oper. non. nunc. lita in cap. 1. de inquisitione de heret. in 6. que non potitur cap. 2. in memor. verb. Clerici ligantur vers. sed ita de-
22. rent; vbi ait hoc esse illustre dictum *Surd. d. conf. 300. n. 51. f. 9. de success. tom. 1. lib. 3. §. 26. n. 71.*

Proat neque releuat quod mulier ante ingressum in Monasterium fuerit subiecta potestati statuen-
23. tium, † & propterea ex tunc statutum iniecerit vin- culum exclusionis, quod per ingressum in Religio-
24. nem non dissoluitur ob quam rationem habemus in simili quod statutum præterens primogenitum se-
25. cundoogenito † locum habet etiam si secundogenitus postea Clericus efficiatur, *Abb. in cap. quod Clerici nu. 39. §. 40. de for. compe. Atq. in inf. moral. par. 1. lib. 5. cap. 12. quest. 8. v. v. item soler, aliquæ relati à Carol. de Grass. de effect. Cleric. effect. 2. n. 122. n. 123. & nu. 169. cum 2. f. 99.*

Nam obiectum virgetur si ante ingressum fuisset
26. hereditas delata, † alias si statuti verba diriguntur in tempus delatæ successionis, nullum antea fuisse vin-
27. culum iniectionis colligitur, tum ex verbis in illud tempus collatis, qualia esse verba initio statuti Bono-
28. nicis apposita, † ibi, si quis ingressus decesserit, &c. notant infra allegandi, tum ex eo quod antea effor-
29. mata non erat, † ut applicabilis exclusio, cum ad
30. successionem Fratris viuientis Sorori † nullum ius competere nec te, nec spe probabili, *Barr. in l. qui Romæ §. duo fratres nu. 3. & 4. ff. de verb. oblig. Rip. in l. 1. n. 12. Cod. pat. Bernar. consil. 57. n. 4. & segg. Cephal. cons. 326. nu. 71. & segg. & in hoc differt ius successionis*
31. † à iure primogenitæ, quod ex die natiuitatis, etiam in vita Patris, quæ à Patre aliter disponi non potest, dicitur saltem ipe quæritur *Manuell. conf. 523. sub nu. 39. Tiraguell. de iure primogenitæ quest. 43. num. 14. ac 2. etiam in lib. 3. de primogen. lib. 3. cap. 6. nu. 36. & 37. Gratian. disp. 456. nu. 80. & 81. Ciriac. conr. 23. nu. 34. Gierb. de success. fund. cap. 118. §. 2. gloss. 6. num. 27. Marto. ad leg. Hispan. lib. 5. tit. 7. gloss. 5. nam. 6. Rot. in Arimin. secundogen. 18. May proximi præteriti §. non attento coram me.* Tum tertio quia regulare est quod
32. potentiam, seu habilitatem in persona succedere vo-
33. lentis † non metimur à tempore antecedenti, sed dumtaxat delatæ successionis, *Bald. in l. 2. Cod. iur. emp. ph. Menoch. conf. 220. n. 127. Peregr. conf. 33. sub mun. 22. lib. 2. Valenz. conf. 83. n. 31.*

Ad hoc quod quicquid sit in terminis primogenitu-
34. ræ, vel statuti excludentis simpliciter fœminas propter masculos, absque verbis in tempus mortis dire-
35. ctis, in quibus terminis loquuntur plerique contra-
36. tie optionis sectatores, † & signantur *Bursat. consil. 93. n. 39. Cancer. variat. resol. tom. 1. cap. 11. nu. 197. aliique relati à Modern. Pedem. disquisit. Cler. par. 1. tit. de excep. Cleric. à stat. §. n. 23. à Modern. Neapolit. de Inuentis. Eccles. cap. 8. dub. 11. sect. 4. n. 5. Carol. de Grass. supra cit. effect. 2. num. 122. in fin. & n. 269.* Cessat prorsus
37. ratio vinculi iniectionis ante monacatum in terminis sta-
38. tuti in tempus delatæ hereditatis concepti, † & per consequens ex defectu potestatis laicalis non exclu-
39. ditur, quæ tempore mortis, ac delatæ successionis Monialis est, vt originaliter tradit in puncto *Salic. in*

*Auth. Cassa 14. Cod. Sacrosan. Eccles. Ruin. conf. 200. n. 8. & 9. lib. 2. Roland. conf. 37. num. 29. vbi bene distinguit inter ingressum Monasterium ante, † vel post delatam hereditatem, & subdit quod si attendenda esset præ-
40. cedens iniectionis vinculi, † semper Clerici subijceren- tur statutis laicalibus, quia laici nati fuerant lib. 2. Cephal. conf. 95. nu. 14. & segg. vbi respondendo † contra-
41. rariis ait Succinum, Decium, & alios intelligi non posse de statuto, quod suum effectum confert in tem-
42. pus successionis delatæ, quia cum illud antea, nec terminam excludat, nec masculum includat dici ne-
43. quit iniectionis vinculum exclusionis, neque sibi con- trariari in conf. 146. nu. 26. quia ibi loquitur de statuto excludente simpliciter fœminas propter masculos, sic etiam *Mart. de iurisd. par. 4. cap. 5. n. 1.* qui sibi con-
44. trarius non est, in conf. 18. nu. 15. quia eo calu statutum simpliciter excludere, *Surd. decis. 20. num. 8. Sperell. decis. 11. num. 20. & segg. vbi late comprobatur, & hanc*
45. communem, & magis veram opinionem † ait, eam- demque opinionem fauore Monialis amplecti *finet, Rom. in Spoletana Bonorum 15. Aprilis 1646. §. v. f. 9. vbi* signanter ponderatur de defectu potestatis, & vo-
46. luntatis statuendum, † & dicitur hæc opinio verior atque tenenda quicquid alij fenserint, quorum ratio-
47. nes verè non subsistunt, coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado in Tuderina Successione 29. May 1652. per tot. coram R. P. D. meo Melio, & fauore Clerici, in Rauenennensi hereditatis 5. Iunij 1648. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Orthono in Bovenensi Hereditatis 28. Iunij 1651. coram me, & in eadem 30. May 1653. coram eodem Domino meo Melio, vbi, & si agatur de successionē passiva Clerici, idem militat
48. † ibi ponderatur potestatis, ac voluntatis defectus in
49. successionē actiua ex allegatis per add. ad *Surd. dist. dec. 20. n. 4. Mart. conf. 118. sub n. 16. vers. quia maina.*
50. Neque contrarium aliquando fensit Rota, nam de-
51. cisionem *Antonij Augustini impressam inter decis. Puti dec. 99. lib. 3. in antiq. † mendolam esse, & in nouiter impressis exemplatis, ex ipso originali manu Putei scripto non repetiri monemur in Monialis fidei commissi 16. Decembris 1619. coram clar. memor. Cocceio Decano relata à Moderno post tract. de iur. Abbatissar. decis. 29. sub nu. 5. vers. statum, decis. 1. §. signa de consuetud. ait quod per tres sententias conclusum fuerat contra fœminam, quæ nusquam fuit Monialis vocata aut nominata, & quod postea de hoc fuit in Cancellaria questio, quam non dicit fuisse resolu-
52. tam. In Ciuitatis Castellæ legitime 15. Martij 1504. coram Cardinali Lancelotto, † non agitur de statuto ha-
53. bente verba explicitè directà in tempus mortis, nec disputatur articulus principalis exclusionis contra fœminas, sed solum firmatur, quod fœmina facit par-
54. tem ad augendam legitimam masculorum. *Decis. pa- riter 63. coram sua. mem. Gregor. XV. † habet dumtaxat quod Monialis debet dotari stante statuto exclusiuo, atque ita supponit Monialem acquiescere exclusioni, an autem acquiescere, teneatur non dicitur. Et animaduertendum est quod post hæc omnes decisiones exaduerso recentitas Rota in supracitata decis. 29. sub nu. 5. apud Modern. de iur. Abbatiss. dixit quod in sententia Rotæ fundati non potest exclusio Monialium, & quo ad magis communem opinionem, Doctores, & eorum rationes esse ponderandas, quibus deinde mature ponderatis in supradictis decisionibus coram Eminentiſſimis Dominis Cardinalibus Orthono, & Corrado, & coram R. P. D. meo Melio, & me, fuit pluries pro Monialibus, & Ecclesiasticis personis responsum.***

Non obstat, quod statuto Bononiæ obijci nequeat

44 defectus statuentium, † aut voluntatis, quia in verbis loquitur de ingressis Religionem, ibi, *Et si tales femine &c. Religionem intrassent*, aut potestatis, quia munitur amplissimis confirmationibus Apostolicis. Ex ipsa enim petitione porrecta † statuentibus pro obtinenda confirmatione, & ex verbis expressis confirmationis Iulij II. iuxta quam subsequentes sunt in hac parte intelligenda apparet noluisse illos statuendo, & Pontifices confirmando ledere libertatem Ecclesiarum, † vt legitur, ibi, *dummodo contra libertatem Ecclesiasticam non tendat*, quod in puncto ponderant prae memoratae decisiones in Bononiens. hereditatis 28. Iunij 1651. §. fin. coram me, & 26. Ianuarij 1654. §. eoque minus, & segg. coram R.P.D. meo Melio, & tradit, Ew-

46 gen. conf. 99. nu. 38. lib. 2. Hoc verò statutum † si Moniales excluderet, tendere contra libertatem Ecclesiarum patet quia Moniali facultatem succedendi, quam haberet de iure communi tolleretur iuxta theoricam communiter traditam à Doct. in cap. Ecclesie Sancta Maria de consi. Eugen. dicto conf. 99. n. 38. vers. nec dicatur, & nu. 40. lib. 2. Carol. de Grass. effect. Cleric. 2. nu. 68. & segg. nec non quia exercebat potestatem in personam Monialis † de tempore quo iam Monialis est, contra textus apertissimos in cap. significasti de for. compet. in d. cap. Ecclesie Sancta Maria de Cons. in cap. decernimus de iudic. cap. fin. de viis, & honest. Cler. cap. 1. de Immun. Eccles. in 6. Nec enim vt supra dicebam attendi debet tempus, ac status laicalis ante delatam hereditatem, quia non nisi post delatam statum voluit masculum includere, & feminam excludere.

Atque hinc gratis etiam dicitur nullum inferri praedictum Ecclesiae, eo quod femina nisi Monialis esset † adhuc excluderetur ab hereditate vigore statuti, vt ratiocinatur, Brun. super stat. stat. masc. art. 6. nu. 51. quia cum de tempore in quod confertur exclusio statutaria † illi mulier non subiaceret, & per consequens posset de iure communi succedere, graue sentiret praedictum si † statuto excluderetur, non secus, ac si post ingressum in Religionem, & delatam hereditatem conditum esset statutum; quo casu Monialem non excludi affirmat ipse Cassr. consil. 104. lib. 1. & alij allegati à Carol. de Grass. effect. Cler. 2. nu. 121. Fatendum ergo est quod statutum in capite exclusiuo † Ecclesiam ledere, † licet secus sit in capite inclusiuo masculorum, quod etiam personis Ecclesiasticis fauere vtile est Ecclesiae, & in his terminis loquitur Ros. in exaduerso alleg. dec. 438. nu. 59. & duob. segg. † vbi querebatur an statutum Bononiae includens Patrum feminis exclusis prodesset Patruo in aliqua Religione professio par. 4. tom. 2. recent. vel si de hereditate contenderent solum laici, qui est casus exaduerso allegata, dec. 51. par. 1. recent.

Tandem momenti non est declaratio felic. record. 52 Gregor. XIII. † quod à statuto exclusiuo deleatur clausula sine praedictis locorum priorum, & personarum ibi existentium eo quod iuris, & aequitatis ratio expostit, vt par sit conditio feminarum pia loca ingreditur, quam nubentium; quia ea declaratio emanauit super statuto Perusino, & ex quo ille Pontifex voluit id indulgere Ciuibz Perusis, inferri non potest, quod alij Pontifices idem concedere voluerint Bononiensibus, praesertim dum contraria voluntas euidentissime resultat ex clausula non deleta, sed replicata, tum in petitione, tum in confirmatione 53 statuti, † ibi, *dummodo contra libertatem Ecclesiae non tendant*. Exageratum verò praedictum quod fit laicis expiando Moniales, non meretur allegari, quia 54 nemini facit iniuriam, † qui videtur facultate sibi à iure communi concessa, nec laicis fauendum cum la-

55 sione immunitatis Ecclesiasticae, pro qua † etiam in dubio est pronuntiandum, l. sine persona ff. relig. in sumpt. suuer. Alex. conf. 190. in fin. lib. 9. Decian. consil. num. 22. lib. 3. Bott. conf. 87. num. 32. Carol. de Grass. segg. 56 Cler. 3. num. 160. & facile laicis † est id evitare repositionibus, vt aduertit, Sperell. dicta decis. 11. num. 21. circa fin. necnon quia non tollitur Patri, & Marti facultas † ad libitum testandi de bonis suis, & Marti facultas cum habet ab intestato dumtaxat, Alexand. consil. 32. num. 2. vers. unde propter lib. 1. Curt. Sen. consil. 37. num. 7. Bott. coram fau. mem. Gregor. XV. decis. 358. num. 1. & coram Buratt. decis. 262. num. 14. vbi allegantur concordantes.

Ecce decisiū vtriusque parte informante.

SVLMONEN. DISTRIBUTIONVM.

Veneris 11. Decembris 1654.

ARGVMENTVM.

Distributiones quotidianae vt absenti ex causis infirmitatis debeantur, requiritur quod absens ante infirmitatem consueuerit interesse diuinis, & ex quibus probetur solum non residendi?

SVMMARIVM.

- 1 Podagra tribuit instam causam interessendi in choro, & lucrandi distributiones quotidianas.
- 2 Podagra prohibet accessum ad chorum, & vicia mori appellatur.
- 3 Absenti ex causa infirmitatis, vt distributiones quotidianae debeantur necesse est probare ante infirmitatem Beneficij consueuisse interesse diuinis.
- 4 Solum non residendi ante infirmitatem ex quibus probetur? & n. 6.
- 5 Residentiam non fuisse videtur in loco Beneficij qui illuc rediit animo recedendi.
- 7 A residentia quodlibet impedimentum non excusat.
- 8 Probatio ailoris dubia non releuat.
- 9 Animus residendi solum attendi debet quia in foro exteriori non punitur animus, sed externa visio negat Bonasiam. affirmat vero Tuellench.
- 10 Solum residendi metiri debet ab eo quod qui frequenter fecit, praesertim quando varie alium ius circa residentiam.
- 11 Distributiones quotidiana quo casu non debeantur infirmo proportionabiliter ad tempus ante infirmitatem?

DECISIO DCXXVI.

TEste remissoriales examinati ad instantiam Iulij Mazzanae post decisionem contra ipsum editam 20. Iunij 1653. coram me probant dissertissime illum laborare morbo podagrae, ex qua resultare instam causam non interessendi in choro, † & nihilominus lucrandi distributiones quotidianas, tradit Bonasiam oper. moral. tom. 1. tit. de his qui ad diuin. offic. in choro publ. recit. disp. 2. g. 5. punct. 1. nu. 13. vers. Aut podagra Barbof. de Canon. & dignit. cap. 24. nu. 31. & de iure Eccles. par. 3. c. 18. nu. 58. alique relati à modern. Hispanis tract. de bonis Canon. g. 5. §. 2. sub nu. 91. vers. qui podagra facit. Text. in l. podagra C. qui morbo se excusat. Prohibet enim podagra accessum ad chorum, † & vicia mori appellatur à Cassiodoro lib. 10. c. 20.

Sci

libus hypothecis, cuiuscunque qualitatis sint, etiam speciali nota dignis.

5 Ratio à statutis ponderata, ut omnes creditores habeant communem sortem, nec unus consequatur integrum suum creditum æque militat in omnibus creditoribus.

6 Reformatio statuti Bononiæ for. merc. excipit creditum dotis & Camera Bononiæ cum ditione taxatua tantum, ita ut omnes alia exceptiones à iure communi provenientes censeantur exclusæ & num. 8.

7 Exceptio ampliat regulam in casibus non exceptis.

9 Statutum quando est correctorium iuris communis non extenditur de casu ad casum, sed strictissime interpretandum.

10 Quando vero agitur non de extensione, sed de literalis comprehensione, tunc illa etiam in statutis correctoriis est attendenda.

11 Statutum Bononiæ fori mercatorum comprehendit etiam contractus iuratos & redditus ratio.

12 Statutum Bononiæ fori mercat. excipit à concursu per as & libram creditores habentes pignus.

13 Hypotheca venit appellatione pignoris si ei sunt adiuncta constitutum & precarium.

14 Ratio expressa in reformatione statuti Bononiæ fori mercat. ad tollendum fraudes quoties cessat, cessare debet ipsa Reformatio.

15 Pactum precarii importat reservationem domini tam de iure communi, quam ex consuetudine Civitatis Bononiæ & n. 16. Declara. ut n. 31.

17 Dominium rei venditæ quoties remanet penes venditorem nullum ius super re venditæ competit creditoribus emptoris, quibus venditor tanquam Dominus debet preferri.

18 Reformatio statuti Bononiæ loquens de concursu hypothecarum & creditorum in rebus communis debitoris non se extendit tanquam exorbitans ad creditores debentis dominium.

19 Dominium differt ab hypotheca.

20 Dominium rei venditæ mediante commixtione cum aliis bonis emptoris à venditore dicitur amissum & acquisitum emptori.

21 Et si res venditæ amplius non existit, dominium super aliis bonis emptoris exerceri nequit.

22 Amplia quamvis ex illarum pretio dicta bona essent comparata, ea ratione quia sicuti pretium ex re venditæ redactum non est sub dominio venditoris, ita nec bona que ex eo emuntur, & n. 23.

24 Commixtio rerum dominium non perimit aut transferre nam utraque res commixta in sua substantia manet, ac separari potest.

25 Preteritum quando potest haberi certitudo rei venditæ.

26 Dominium rei venditæ cessante speciali pacto transmittitur in alias res ex pretio rei venditæ emptoris & subrogatis, sicuti vero quando adest pactum seu specialis conventio in contrarium, quæ ut valida est servanda, & n. 27.

28 Bonus comparatur ex pretio bonorum fideicommissi & eorum loco subrogati cedunt dominio fideicommissarii, si ita à principio fuit dispositum.

29 Dominium rerum venditarum stante speciali conventionem cadit etiam in subrogatis loco illarum, præsertim quando non sunt venditæ res minutim, sed totum negotium sine apotheca quo casu intrat subrogatio legalis.

30 Statutum Bononiæ cap. 68. excipiens creditores habentes pignus non se extendit ad creditores habentes hypothecam, & quare?

31 Pactum precarii non importat reservationem domini tam de iure communi quam attenta consuetudine clausularum Bononiæ quando non sunt adiectum specificè super rebus venditis, sed generaliter in clausulis executivis, nec est exceptum à persona venditoris, sed emptoris.

32 Dominium in emptorem translatum dicitur solum clausulis dederunt, &c. & ad habendum, quæ repugnant retentionem domini penes venditorem ne eiusdem rei Domini in solidum dentur & num. 33.

Duo domini eiusdem rei in solidum dari nequeunt, ibidem.

34 Dominij retentio penes venditorem ex pacto precarii excluditur statibus clausulis translationis domini in emptorem.

35 Hypotheca specialis reservatio in rebus venditis, ad aduersetur reservationi domini? & n. 37.

36 Citiac. controuers. 415. num. 40. in quibus terminis loquatur?

38 Hypotheca in re propria constitui non potest.

DECISIO DCXXXVII

Archangelo, & fratribus de Cuppis sub nomine Dionysij Patris prædefuncti mercatorum scilicet publicè executivum in Apotheca eius merces de anno 1650. extimate fuerant valoris librarum 34. mil. Vincentius Raimundus, & Iulius de Pratis de anno 1651. totum eorum capitale ad artem scilicet ad operam tinctam descriptum, in quodam inuentario vendiderunt pro pretio librarum 15286. acceptis tum libris bis mille, & de aliis habita fide.

Decoactis postmodum anno 1613. Giuppi emptoribus nondum integro pretio soluto, emerit questio inter illorum creditores super distributione mercium, tunc repertarum valoris librarum 23. mil. præcedentibus Pratis delupei se esse præferendos, exaduersum divisionem fieri debere per as & libram, & aliter quibus aliis Creditoribus vigore statuti Bononiæ fori mercatorum cap. 66. eiusque reformationis editæ de anno 1609. quam esse validam, & seruandam decusum fuit in Bononiæ de Michelinis 13. Martij 1610. coram hunc.

2 Vbaldo Sen. & afficere etiam præ Creditores habentes hypothecam, siue generalem, siue specialem, siue cuiuscunque alterius qualitatis. aut privilegij quavis speciali nota digni, & quocumque modo conceptam legitur oculatier in verbis & aduerset R. in d. Bononiæ de Michelinis 4. Iunii 1618. coram eodem Vbaldo.

Vi propterea Pratis non suffragetur quod in instrumento venditionis donec pretium integrum solvatur reservauerit sibi specialem hypothecam, tam super mercibus, quam super earum loco subrogandis, & addiderint pactum præcarii, per quæ venditorum præferri super re venditæ aliis creditoribus emptoris notat Parlat. ver. quot. lib. 1. cap. 8. n. 4. Annot. de Amat. ref. 3. sub num. 46. aliique allegati à Modern. Hispani Libyr. cred. par. 2. cap. 24. sub n. 189. Quia hæc procedunt de iure communi. At in casu nostro verba facta, seu reformationis apertissime derogant omnibus specialibus hypothecis cuiuscunque qualitatis, vel privilegij, etiam speciali nota digni de iure communi competentis, & ratio publicæ utilitatis à statutorum ponderata videlicet omnes creditores præbeant communem sortem, nec unus consequatur integrum suum creditum, alius verò nihil, æquè militat in omnibus creditoribus, ut in puncto simili statutum aduerset Mandel. Alb. cons. 375. n. 26. & 19. & Signat. 23.

non. Si iuncta præsertim vniuersalitate verborum, nec-
non quod reformatio excipit cum dictione taxatiua
6. *nonum* credam dotis, † & Camera Bononiz. Hæc
7. *etiam* exceptio ampliat regulam † in casibus non ex-
ceptis. *Liquet* §. de iure ff. iud. instr. Dec. conf.
63. n. 6. & in his terminis ponderauit Rot. in d. Bononien.
8. *Michelin* 4. Janij 1618. vers. ff. confirmatur, exclu-
ditque ob dictionem illam taxatiue tantum † omnes
alias exceptiones à iure communi prouenientes. *Rim.*
Jan. conf. 257. num. 33. & seq. *Rota* dec. 513. num. 10. par. 5.
reuer.

Vnde neque virget, quod statutum cum sit correctio-
9. *nonum* iuris communis † extendi non debet de casu ad
causam, & ita citissime sit intelligendum, vt de simili
statuto tractat *Sard.* dec. 56. num. 3. & 4. *Altegrad.* conf. 4.
num. 17. & 20. lib. 1. quia hic non agitur de extensione
10. *nonum* libelli comprehensione, quæ etiam in statutis
correctoris est attendenda. *Corn.* conf. 123. num. 5. n. 15. &
16. *Rot.* dec. 517. par. num. 13. par. 1. reuer. Provt nec reuertant
quod Prati habent creditum iuramentum vallum,
quia iuramentum cum respiciat personam debitoris
erga creditorem non edimè contractum à dispositio-
ne statuti editi non ad fauorem debitoris, sed credito-
rum concurrentium, quale hoc esse, & ob id etiam
11. *nonum* contractus iuratus comprehendere, † eo quod debi-
toris nihil interest, distributionem fieri per res & li-
bram sed creditorum dicit *Rota* in *Bano* dea. *Census* 27.
Marij 1647. §. nec *instigendi* coram D. Reuerendiss.
Episcopo Terracinen. & in Bononiensi. *Bonorum* de *Felicinus*
27. Julij 1650. §. *suis* quidam coram me.

Maiorem ideo informantes pro Pratis vim facie-
bant primo in ea parte statuti, quia à concursu per res,
12. & libram excipiuntur. † Creditores habentes pignus
incentes ex inde idem esse dicendum de hypotheca,
13. quæ maxime iuncto constituto, & præcario † venie
appellatione pignoris, & ab illo non differt vt ex do-
ctrina *Decij* in l. *Cred.* n. 4. ff. si cert. per. *Negus.* de pignor.
par. 120. prius. n. 8. & 9. dicit in par. 1. *Rota* in Bononien.
Census 4. Marij 1643. §. 8. *propterea* coram Reuerendiss.
Episcopo Terracinen. fortius in casu nostro quo cau-
credam vacet omni suspitione fraudis ad quam cui-
14. tandum statutum, ac reformatio emanauit. † cessare
videtur ratio expressa in reformatione, & ipsa refor-
matio vt in puncto similis statuti Bononiæ aduertit
15. *Rota* dec. 108. n. 2. *inter* in press. post. conf. *Farin.* lib. 2.

Secundo in dominio mercium, quod adhuc penes
venditoris existeret deducebant ex pacto præcatis
16. importantes † dominij reuocationem tum de iure
communi ex *Text.* in l. *qui* ea lege 3. ibique gloss. in figu-
ratione casus in fin. C. post. inter empt. & vend. l. ea qua
disfracta ff. precar. *Parlad.* ver. quæ. lib. 1. cap. 8. num. 41.
17. *Fonauell.* de pact. nupt. claus. 7. gloss. 2. par. 10. num. 21. &
18. seq. Tum de consuetudine ciuitatis Bononiæ iuncta
19. extinctione pacti huiusmodi in press. post. stat. Bononiæ
lib. 22. quoties enim dominium remanet penes vendi-
torem † nullum ius super rebus venditis acquirit
post creditoribus emptoris in præiudicium vendito-
ris, quæ proinde tanquam dominus debet illis præferri
20. *Barb.* in l. si *num* daret §. fin. num. 31. & 34. ff. solut.
iudic. *Parlad.* de cap. 8. num. 1. *Flores* de *Mena* var. quæst.
lib. 4. n. 60. 40. *Grat.* discept. 750. num. 9. *Amato* §. sol. 3.
lib. 2. 41. *Sard.* dec. 139. num. 5. cum alij relati. à *Modern.*
Hispan. de iud. rom. l. 2. disij. §. 3. §. 5. n. 50. & seq. ab
alio *Modern.* partier Hispan. in *Labyrin.* cred. par. 2.
cap. 24. num. 14. & seq. Nec reformatio loquens de con-
21. tractu hypothecatum, † & creditorum in rebus com-
munis debitoris applicatur rebus, quarum domi-
nium, nequam transierat in emptorem, sed penes
venditorem mansit, cumque sit exorbitans, & loquatur

de hypothecis extendi non debet contra habentes
19. dominium, quia potentius est † & longe ab illis dif-
fert, vt in proximis terminis *Grat.* discept. 39. num. 15. &
14. *Rota* in *Cremensi* seu *Lanæ* pecuniaria. 1. Julij 1648. §.
quia *disputatio* coram Reuerendiss. Episcopo Terracinen.

Nec obstat quod commixtione dæ. mercium cum
20. aliis ipsius Empitoris illarum dominij † fuerit à
vendiditoribus amittum, & acquisitum Empitori ad
Textum §. fin. cum ex aliena materia §. si *durum* Inst. de
ver. iudic. l. si *alij* 78. ff. solut. *Rom.* in l. singularia sub n.
10. ff. si cert. per. *Aleat.* ibidem num. 24. Quodque hodie
21. merces venditur non extant, † & super aliis exerceri
non possit Dominium l. si *venit* §. a. *et omnia* ff. pact.
fin. *Sen.* conf. 70. num. 10. lib. 1. *Negus.* quæst. 546. num. 8. *Rota*
in *Romana* seu *Veltim.* reformationis in integrum 17. De-
cembris 1646. §. non *obstantibus* coram me. quæ. in ex
22. earum pretio † comparate fuissent *Bald.* in l. pro dæ. i-
sub n. 1. *creta* med. verb. in contrariis ubi dicit ratio-
nem, † quia sicuti pretium, ex re vendita redactum non
est sub dominio venditoris, ita nec res quæ ex eo emi-
tur C. boni qua *ant.* l. ind. post. *Serac.* de dec. l. vlt. n. 8.
ex *Text.* in l. quædam ff. in re vers. alioque referri *Modern.*
Hispan. in *Labyrin.* Cred. par. 5. cap. 4. sub n. 23.

Nam commixtio earum rerum, vt quæque si com-
mixta, in sua substantia manet, ac separati potest do-
23. minium non premitur, aut transferri *Idem* *Pomponius* §.
§. si *si* plantam ff. rei vindic. d. l. si al. cui. §. solut. *Bald.*
in d. l. singularia me. §. ff. si cert. per. & ibi d. *Fulgos.* sub
num. 6. *Bolognet.* sub num. 45. *Sard.* in punctis simili statu-
ti dec. 139. num. 4. vers. *corum* tamen *fuit.* & num. 5. & seq.
24. Satisque certitudo haberi potest † ex Inuentorio ven-
ditionis tabulis inserto. Transitus vero dominij in
alias merces subrogatas, quidquid sit cessante speciali
25. conuentione, † in quibus terminis loquitur *Bald.* &
Stracc. max. allegari, negari non valet, vbi, vt in casu
nostro fuit id iacet partes specialiter conuentum ibi-
dem in capitale, vt supra venditor nec non §. aliis mer-
cibus, & bonis loco venditoris subrogandis, & in dicta
apotheca, & negotio introducendis, & infra ibidem
amplissimis clausulis reservationis &c. etiam quod
merces, & bona subrogantur, & introducentur quam
26. conuentionem validam † esse ac seruandam tradit
Fonauell. de pact. nupt. claus. 7. gloss. 2. par. 2. num. 19. & in
simili dicitur, quod bona comparata ex pretio bono-
27. rum fideicommissi, † & eorum loco subrogata cedunt
dominio fideicommissarii si ita à principio fuit dispo-
situm, venot. *DD.* in l. Imper. §. vltim. cum l. leg. §. ff.
legi 2. l. Imperat. ff. ad Trebell. *Aymer.* conf. 295. num. 4.
Card. *Mauric.* de consell. lib. 7. tit. 8. num. 15. & 26. & fuit
dictum in Bononien. bonorum 21. Februarij 1642. coram
R. P. D. meo *Cerro*, cum alijs relatis à *Modern.* Hispan.
in *Labyrin.* cred. par. 2. c. 24. num. 29. & seq. Concurrente
28. præsertim, quod Prati non venderent merces singu-
29. lares, sed totum negotium, & corpus Apothecæ, † ac
proinde videtur etiam in re subrogatio legalis fuit.

Text. in l. cum *Talernam*, ff. pignorat. alio. *Rot.* coram
30. *Andra* dec. 80. num. 8. coram *Caual.* dec. 277. n. 1. & in-
ter in press. post. Pacifici de *Sala.* dec. 215. num. 9. & seq. dec.
126. num. 4. & seq. & in *Romana* fideicommissi de candidis
10. Marij 1649. coram R. P. D. meo *Veroj.*

Vtum informantes pro alijs Creditorebus respon-
debant ad primum obiectum, quod exceptio pignoris
31. contenta in statu. c. 68. † extendi non possit ad hypo-
thecas cum in subiequenti reformatione dicti statuti
etiam Creditores habentes hypothecam, quantumvis
specialem, & priuilegiatam facite ex prele in tribu-
tione vocati, quod ponderatum non fuerat in decisio-
ne anni 1643. ex aduerso allegata, sed bene sub sequenti
anni 1647. prædictæ reuocatoria.

Ad secundum, quod dominij retentio educi non potest ex pacto præcarii, si sue de iure communi, siue iuxta extensionem clausularum Bononiæ, quia præcarius non fuit adiectum specificè super bonis venditis, sed generaliter in clausulis executivis super omnibus bonis emptoris, neque conceptum in persona venditoris, & emptoris, quod ponderandum esse notat, Gratian. discept. 325. num. 2. quodque plus est adstant in Instrumento clausula, dederunt, & clausula, ad habendum, quæ cum operentur veram translationem dominij in emptorem Seraph. decis. 333. num. 4. decis. 663. num. 1. Rot. divers. decis. 662. num. 4. par. 1. decis. 261. num. 4. par. 1. recent. & repugnet retentioni dominij penes venditorem, ne eiusdem rei duo Domini insoludum dentur contra text. in l. si ex certo §. si duobus vehiculum ff. commod. l. 2. §. ex contrario ff. acq. possess. l. fern. in cap. 1. §. si quis sub num. 8. si de feud. defunct. milit. Gommes. in l. 45. Tauri num. 98. Grammat. decis. lusi. 44. num. 1. huiusmodi retentionem ex præcario eductam excludunt Grat. discept. 323. num. 13. & segg. Rot. decis. 339. num. 27. apud Cenc. de cens. dec. 115. num. 24. & 25. par. 6. recent. in Romana afflicta 25. Iunij 1606. coram Manzanedo apud Marebes. rom. 1. fol. 1090. num. 3. cum aliis plena manu allegatis à Modern. Forelinien. de pignor. lib. 4. tit. 1. quæst. 41. nu. 62. & segg. Accedente maxime quod venditores sibi referuunt in bonis venditis, si speciale hypothecam, quæ sola referatur, in quibus terminis loquitur Cyriac. controu. 425. num. 40. & segg. utique aduectatur iunctis alijs clausulis dominij, si ut supra translationis, quia magis demonstrat dominium fuisse translatum, cum in re propria hypothecca si constitui non possit l. neque pignus ff. reg. iur. cum alijs in puncto allegatis à dicto Modern. Forelinien. d. quæst. 41. num. 66. & segg. à Moder. Hispan. de Ind. tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 8. §§. 5. num. 60. & disput. 28. num. 15. Rot. in supradicta Cremen. seu Iamnen. Pecuniaria 1. Iunij 1648. §. stante coram Reuerendiss. Episcopo Tarraconen. & in Bononiæ. decimarum 18. Iunij 1642. §. tum explicata coram me.

Quia cum Rota utraque parte informante mihi demandauerit, quod quatenus extensio præcarii, quæ non fuit exhibitæ, non contineret reservationem dominij declaran. Pratos concurrere debere per res, & liberam, & articulus retentionis dominij dubius ex predictis reddatur, iterum desuper consulam Dominos &c.

ROMANA, sed VELITERNA AFFICTVS.

Veneris 30. Aprilis 1655.

ARGVMENTVM.

Nomina debitorum si fuerint à spoliatore distracta, & pretium receptum tunc est in potestate spoliati agere, vel contra nomina debitorum si extant, vel contra pretium receptum à spoliatore. Retentio quando detur etiam in spolio iudiciali Testis depositio potius attendi debet super Interrogatorijs, quam super articulis, & quare?

SVMMARIVM.

- 1 Spoliator non tenetur restituere spoliato non exallum, nec etiam id quod ad eius manus non peruenit.
- 2 Paria sunt restituere rem, vel eius pretium.
- 3 Spoliator nomina debitorum distringit, & ad spoliatum spectantia eadem restituere tenetur.

- 4 Vel illorum pretium, quia perinde est, ac si spoliatus ab ipso debitoribus exegerit.
- 5 Pretium receptum à spoliatore ex nominibus debitorum distractis, ex quo fuit effectus locupletior spoliati.
- 6 Et est in potestate spoliati agere contra nomina debitorum distracta quatenus extant, vel ad pretium receptum.
- 7 Amplia quamvis eadem nomina per retractum reddissent ad spoliatorem, quia non ideo extantia sunt alio ex allâ distractionis, & receptionis pretij quæ sita spoliato contra spoliatorem.
- 8 Ratio est quia huiusmodi nomina debitorum non dicuntur esse apud spoliatum eo iure, quo prius erant.
- 9 Tempus recollet intelligi debet completo mense Decembris.
- 10 Expensa recolleta facienda sunt ab eo, qui fructum percipit.
- 11 Iuramentum plene probationis quatenus opus sit deferatur iustificatiõni valoris.
- 12 Retentio datur pro concurrenti quantitate crediti, quod non redditur illiquidum per fructuum perceptionem, dum eorum quantitas à creditore recipitur.
- 13 Retentio datur etiam in spolio iudiciali pro creditis, pro quo fuit spoliatus concessio inoffensa, quando sit processum parte citata.
- 14 Preterea, quando competis facultas ingrediendi possessionem propria auctoritate.
- 15 Testis dicto non statuitur, sed potius scriptura etiam manu conscripta, vel eius dictum reducitur ad testem scriptura.
- 16 Testis si est varius, & mendax in voto, eius fides minuitur etiam quoad reliqua, super quibus deposuit.
- 17 Testis depositio potius attenditur super interrogatorijs, quam super articulis qui super articulis præsumitur quod velit sanare producenti.

DECISIO DCXXVIII.

Decisa sub die 24. Novembris 1653. coram me rursus hodie disputationi exposita DD. confirmantur, excepta quantitate frumenti recolletæ de anno 1645. quam pro nunc liquidant in rubricâ rubrâ à Francisco Antonio de Comitibus in notula exhibita, necnon ab informantibus pro Capitulo constitutis.

Frumentum enim vetus de tempore spoliij à Dominis Canonicis commissi ascendisse ad rubricâ quatuor dimidio, ipsi etiam hodie facentur, sed detrahenda ex hac summa prætendunt rubra illa 69. à Venerabilis mutua diversis personis negantes exigisse amovataris, & teneri ultra id quod exegerant, & ad id eorum manus pervenit iuxta text. in l. sed si legat. 28. §. quod aut ait senatus ff. penit. haredit. Rot. dec. 424. num. 4. part. 4. tom. 2. recentior.

Verum dd. quoque rubra 60. pervenisse ad manus Capituli probatur, ex quo illa vna cum alijs effectibus vendidit Francisco Antonio de Comitibus ab eo pretium exegit, paria enim sunt si habuisset frumentum, vel eius pretium l. cum fundo §. si fundo ff. iur. dot. glof. in l. labeo vers. pretium ff. verb. sign. f. Bart. in rubr. ff. solut. matrim. num. 20. Alex. consili. 124. num. 10. lib. 4. Capitul. dec. 123. num. 6.

Et ob eandem rationem tenetur Capitulum ad restitutionem fructuum 6828. quod important nomina debitorum, quæ pariter vendiderunt d. Francisco Antonio de Comitibus pretio ab eo recepto quia perinde

† perinde est, ac si exigeret ab ipsis debitoribus, cum-
que pro hac summa a Francisco Antonio soluta effo-
ci fuerunt locupletiores † ex dd. nominibus occasio-
ne spolijs contra Venturinos committi eadem debent
ne spolijs restituerent, Bald. in cap. conquirentes num. 1. de res-
p. Socin. sen. conf. 11. num. 13. vers. tertio predicta & n. 15.
lib. 1. Roland. conf. 57. n. 25. lib. 1. Menoch. conf. 718. n. 15. &
16. etque in potestate spoliati † agere, vel contra no-
mina debitorum per Capitulum distracta, quatenus
etiam hodie extent, vel ad pretium a Capitulo rece-
ptum Pergerin. de fideicom. art. 45. num. 15. Fufar. de
pign. quest. 176. num. 22. quest. 558. num. 1. Merlin. decis.
511. numer. 1. Rot. in Bononien. successione 4. Maij 1646.
§. nam pro rata coram me. Etiam si eadem nomina
† per retrocessionem Francisci Antonij redissent ad
Capitulum, quia non idem extincta fuisset actio ex
actu distractionis, & receptionis pretij qualita spo-
liato contra spoliatorem ad solutionem pretij rece-
pta, nec nomina huiusmodi † dicuntur esse apud spo-
liatorem, eo iure quo prius erant. l. me ff. ad l. falci. d.
mortu. c. 6. §. fundo ff. leg. 2. l. rogatio ff. de fideicom. lib. 1.
prima §. si rem deposuerim ff. de pign. Rot. Ianuen. decis. 101.
num. 2.

Valde pariter frumenti visus fuit bene taxatus in
prima decisione distributio in singulos menses inci-
piendo a recollecta anni 1645. vsque ad totam men-
sem Junij 1640. recollecta autem tempus † dixerunt
intelligi debere completo mense Decembris, quo Tes-
tes mensuram in area fuisse absolutam deponunt ex
rationibus in prima decisione deductis.

Nihil obstante quod Venturini praeterentur a re
alieno, quia, ut fuit alias responsum pro eo soluendo
alios effectus poterant distrahere, ac nomina debito-
rum exigere, & maluerant recipere sub cambijs scut.
11. mill. quam frumentum vendere quaeque modica
pars vendita fuit subhastata ad instantiam operatorum
non conuincit Venturinum egestatem, quia tunc il-
li non possidebant, sed omnes fructus percipiebantur
a Capitulo spoliato. Vnde non mirum si passim fue-
rit, tam modicam frumenti quantitatem, quae nec
apud illos erat subhastata pro expensis recollectae fa-
ciendis ab eo qui fructus percipiebat ad text. in l. 1. C.
fructus & litis expens. leg. fructus l. diuorij §. impendit.
ff. solut. matrim. l. si a Procuratore, vel Domino §. fructus
ff. peti. hered. O. safe. decis. 82. num. 10. infra mod. Buratt.
dec. 618. num. 1.

Cicris, & aliorum fructuum in prima decisione §.
mensurarum enumeratorum valor probatur ex com-
puto exhibito a DD. Canonicis, & relato in Summar.
Venturinorum num. 14. Circa fani vero valorem po-
terit, quatenus opus sit † deferre iuramentum plene
probationis Bald. conf. 223. num. 4. vers. super fructibus
in liquidatis lib. 2. in l. si fundus in fin. C. rei vendit. Rom.
in Lademendi num. 53. vers. sicem probatur quantitas fra-
gmenti ff. iur. iur. Buratt. dec. 173. num. 16.

Placuit etiam plenius ex Dominis quod Capitu-
lo competat retentio † pro concurrenti quantitate sui
crediti scut. 16000. quod non redditur illi quidam per
fructuum perceptionem, dum eorum quantitas pro-
bata a Venturinis praetenditur, & repetitur, ut per
Seppace. de Salinao lib. 3. quest. 13. in fin. Rot. dec. 220.
num. 1. coram sen. num. Greg. dec. 161. num. 28. & 29.
par. 6. recent. & etiam in spolio iudiciali dari retentio-
nem pro eo † credito, pro quo fuit spoliatio concessa
humilissimo, quando ut in casu nostro fuit processum
parte citatadixit Rot. coram bon. mem. Canal. decis. 539.
num. 8. & 10. decis. 455. num. 4. & in Senogallien. Salinao
7. Februarij 1637. §. denique coram me, & tradit Gratian.
discept. 706. num. 11. & segg. Ciriaco controu. 180. num. 10.

Pars Secunda.

† segg. Surd. dec. 46. n. 7. & per tot. Quo magis attenta
facilitate competente † Capitulo ingrediendi posses-
sionem propria auctoritate, ut ponderauit, Rot. decis.
157. num. 7. inter impress. post Pacifico de Salinao.

Quo vero ad quantitatem frumenti noui ultra ru-
bra 2221. DD. nihil firmarunt, quia depositio secundi
Testis nuncupari Ioan. Maria, qui praecipue inultum
prima decisio debilitatur ex liberculo, quod eius manu
fuisse conscriptum probant plures Testes nuper exa-
minati ad instantiam Capituli asserentes in super ip-
sum non interfuisse vbi frumentum mensurabatur, sed
Casali, cuius erat custos Summ. Capituli num. 2. & 3.
vnde, vel magis standum est † d. liberculo l. cens. ff. pro-
bat. Duran. decis. 203. n. 19. vel eius dictum reduci debet
ad terminos liberculi reiecto excessu Bald. conf. 270.
prope finem lib. 1. Rot. decis. 24. n. 9. par. 4. recent. Præter
quod etiam de varietate, ac mendacio idem Testis re-
darguitur.

16 Quod efficit, ut eius fides minor sit † etiam circa
augumentum mensurae Grat. discept. 171. num. 11. fan.
mem. Gregor. XV. decis. 62. num. 2. Maxime quia licet su-
per articulis dixerit fecisse experimentum, tamen
de auditu tantum deponit super interrogatorijs, quae
17 potius debent attendi † cum in articulis praesumatur
voluisse fauere inducenti, Rot. decis. 774. n. 3. p. 2. recent.
& in Bononien. Pecuniaria 19. Ianuarij 1646. §. minus or-
gent coram me, necnon quia primus Testis deponit
frumentum in area fuisse mensuratum mensura leui
vulgo dicto rassa Summ. Capituli num. 26.

Cetera referuntur, prout §. fin. prima decisione,
quam vtique parte informante in reliquis confir-
matum iuxta predicta &c.

BONONIEN. DISCVSSIONIS.

Mercurij 5. Maij 1633.

ARGVMENTVM.

In hac decisione plenè examinatur Statutum 68.
fori Mercatorum Bononiae, necnon Reformatio fori
Mercatorum, & late etiam explicatur extensio prece-
riorij iuxta formulatum Bononiae, ac vterius quod
praefatum Statutum fori Mercatorum quauis sit a
Papa confirmatum non ligat Clericos ex defectu vo-
luntatis statuentium. Reliqua desume ex Summaris.

SVMMARIVM.

- 1 Reformatio Statutorum fori Mercatorum Bononiae de
anno 1609. an sit valida in Roma fuit dubitatum.
- 2 Decisiones Rotaes iuxta stylum supponenda.
- 3 Statutum Bononiae 68. fori Mercatorum praesert in
concursu creditores habentes pignus.
- 4 Dominium rei vendita reservatum censetur ex clau-
sula precarij in Instrumento venditionis adiecta.
- 5 Statutum Bononiae 68. fori Mercatorum loquens de
pignore intelligitur de pignore rei mobilis, super quo
creditorum concurrunt §. num. 10.
- 6 Vtuo communis loquendi attendi debet in interpreta-
tione iuris.
- 7 Pignus etiam de rebus immobilibus predicatur.
- 8 Hypotheca etiam de mobili interdum dicitur.
- 9 Inter pignus, & hypothecam quantum ad actionem
hypothecariam attinet differentia constituitur.
- 11 Pignus etiam sine traditione contrahitur.
- 12 Possessor rei hypothecatae ad creditorem non transit.
- 13 Pignus est contractus, quo res aliqua traditur credi-
tori propter crediti restituendi fidem.

- 14 *Pignus re contrahitur, hypotheca autem nudo pacto.*
- 15 *Reformatio Statutorum Bononiae fori Mercatorum mandans in tributum venire cum ceteris creditoribus etiam creditores habentes generalem, vel specialem hypothecam, quam declarationem implicitè recipiat.*
- 16 *Denegatio tacita resultat ex incompatibilitate dispositionum.*
- 17 *Domini rei vendita translatum censetur in emptorem per clausulas dedit &c. ad habendum &c. in Instrumento appositus.*
- 18 *Amplia quamvis integrum pretium solutum non fuit quoad hunc effectum sufficit fuisse concessam dilationem ad solvendum.*
- 19 *Res aliena hypothecari nequit.*
- 20 *Hypotheca in re propria non datur.*
- 21 *Pactum precarii appositum in fine Instrumenti inter clausulas executivas quid operetur? & numer. 22.*
- 22 *Clausula executiva interpretari debent, quantum fieri potest, ut congruant dispositioni ne repugnantia in eodem Instrumento contineatur.*
- 23 *Extensio precarii iuxta formularium Bononiae non continet, nisi retentionem possessionis.*
- 24 *Possessio valde differt à dominio.*
- 25 *Facultas capiendi possessionem propria auctoritate, contenta in executione precarii iuxta formularium Bononiae non importat pernecece retentionem domini.*
- 26 *Facultas capiendi possessionem propria auctoritate competere potest habenti possessionem civilem.*
- 27 *Extensio precarii iuxta formularium Bononiae, licet tribuat facultatem alienandi bona, nisi emptor pretium soluerit non includit pernecece dominium.*
- 28 *Diffa tamen extensio supponit adendum esse Iudicem.*
- 29 *Creditori ratione hypothecae, vel specialis patti competere potest facultas bona alienandi.*
- 30 *Statutum Bononiae 86. fori Mercatorum dat prelationem creditoribus ex causa dotis intelligi tamen, quando agitur contra debitorem dotis, & quando quis debitor dotis dici nequeat, quamvis pecunia soluenda in causam dotis essent eroganda.*
- 31 *Privilegium prelationis conceditur hypotheca, quae inest actioni de dote.*
- 32 *Statutum Bononiae 86. fori Mercatorum quamvis apostolica auctoritate confirmatum non comprehendit Clericum ex defectu voluntate statuentium.*
- 33 *Praesertim, quando de Clericis, aut Ecclesiasticis personis Statutum nullam mentionem facit, nec utitur verbis universaliibus aptis illos comprehendere hoc casu censetur statuentes noluisse aliquod statuere contra libertatem Ecclesiae.*
- 34 *Confirmatio non extenditur ultra id, quod in confirmato continetur.*
- 35 *Clericus comparens coram Iudice laico an statuitur statuto laicali?*
Gratian. discept. 126. num. 20. & seqq. in quibus terminis loquatur ibidem.
- 36 *Clericus tenetur comparere coram Iudice laico, quando reus conventus est laicus.*
- 37 *Clericum quoad decisoria an liceat legibus laicalibus.*

D Vbitandum Domini censuerunt de validitate Reformationis Statutorum fori Mercatorum de anno 1609. editae, quia iam respondendo contrariis probat decis. in Bonon. de Michaeli et Martij 1620. coram bon. mem. Phaldo seniori, qui quicquid alia decis. in Bonon. Conf. 27. Martij 1627. ibi coram Reuerendiss. Tarraconen. quae decisio non ponenda est iuxta inueteratum stylium, de quo statuit Baratt. dec. 596. n. 1. dec. 897. n. 3. Roia in Forolun. Beneficij 10. Martij 1627. coram bon. mem. Phaldo de his deductis accedit nouissima Reformatio Statutorum, & reformationum concessa à sel. rec. Greg. XV.

Sed approbantes fundamenta decisionis huius causae coram me emanatae sub die 14. Decembris 1654. in his, quae ibi decisive affectum transierunt ad duas inspectiones, super quibus eorum iudicium me experitum ibidem exhibui nempe, an Praxis ad obtinendam in concursu creditorum prelationem in basi communis debitoris decocti iustificetur Statutum illi fori Mercatorum et in ea parte, qui praefert creditores habentes pignus, & an saltem praefertendi sint creditores domini, quod sibi in Instrumento venditionis mentionem reuertere dicunt ex clausula precarii, & ceterum prodelle dixerunt.

Non primum quia verba Statuti et ibi, et similiter se alio modo di detri creditori haueisse haueo per sua iura pignori dato à lui al tempo di d. contratto intelligi possunt nisi de pignore rei mobilis, super quo creditores concurrebant, licet enim secundum communem vultum loquendi, quem attendendum esse in interpretatione iuris tradit in his terminis Canon. comm. in iura lib. 4. cap. 13. sub numer. 2. vers. aliud igitur etiam de rebus immobilibus et pignus praedicatur si necessarium est pignus autem si creditor sufficit dare eorum. Item non si non sufficit translatum si dominium C. pignori. Piccard. in siem seminaria num. 39. ubi refert contrariam sententiam Auct. Cuthij, & numer. 40. insit. de aut. Iban. Harpreth. ibi. num. 3. ubi subdit quod etiam hypotheca, et de mobili interdum dicitur inter pignus, & hypothecam, et quantum ad actionem hypothecam artinet differentia constituitur, ut probat text. in dist. siem seminaria vers. inter pignus insit. de aut. l. res hypothecaria siem. ff. de pignori. tamen quoniam lex, vel statutum loquitur de pignore tradito et creditori, ut in casu nostro ibi, pignori dato à lui de re mobili tantum in pignus datur intelligendum est, non quia etiam sine traditione et pignus non contrahatur cum contrarium extenit in dist. si pignori. aut. inter res Canon. comment. iuris d. cap. 13. sub numer. 2. vers. pignora propria sunt quippe, quae non à traditione, sed conventionione constituitur, rei hypothecam etiam si possessionem ad creditorem transiit, et conueto autem pignus est contractus, quo res et aliqua traditur creditori propter crediti restituendum fidem; et Ideoque pignus re contrahi, hypothecam autem nudo pacto contracti iuris in leg. contrahitur oblig. et bene in dist. siem seminaria notat Pic-Oliban. card. sub nu. 41. Jo. Herpess. num. 25. num. 16. Canon. dist. cap. 13. num. 2. vers. nam per gours.

Remque ponit in claris subsequens Reformatio Statuti et mandans in tributum venire cum ceteris creditoribus etiam creditores habentes generalem, vel specialem hypothecam, sic cum implicitè declaratur statuentes opportune pignoris non sensibile de hypotheca quantumvis specialis, & aliquo ob incompatibilitatem Statuti, et vel verbis reformationis resultaret in hac parte eiusdem Statuti abrogatio.

fu reformatio, *Gratian. difcept. 300. sub n. 27. Rot. dec. 19. num. 2. & duobus fequentibus par. 4. tom. 2. rectorior. dec. 396. num. 7. coram. Baratt. & in Bonon. fuffeffioni 16. Iuny 1648. §. 8. quidem. coram. me.*

Non fecundum, quia dominium mercium vendita-
rum tunc translatum fuit in emptores per claufulas de-
derunt, & ad habendum in Inftrumento appofitis *Rota*
dec. 666. num. 4. par. 1. diuerf. dec. 261. num. 4. part. 1. rector.
18 quamvis integrum pretium tunc folutum fuit, quia ad
hunc effectum fufficit conceffam fuisse dilationem ad
foluendum l. quod vendidi ff. contra vend. empt. §. vendi-
ta infit de verum diuifione Barbof. in l. si cum dote §. fin.
num. 35. & fequenti ff. folut. matrim. Anton. Faber. in suo
Cod. lib. 4. tit. 33. diuifio 6. num. 1. Caffre. conf. 7. num. 7.
lib. 4. eo magis quia pro folutione pretij venditores re-
ferantur fubi fpecialem hypothecam fuper mercibus
venditis, quæ vti aliunde non confat de refutatione
dominii illius translationem in emptorem fupponit
cum alia neque bona empti quippe quod aliena ef-
19 ficut hypothecare potuiffet l. 1. §. pignori l. rem alie-
nam ff. pignorat. gloff. fua. in leg. cau. ff. eod. Negof. de pign.
20 mens. fecunda part. 5. 52. nec venditores deluere ac-
quire hypothecam, quæ in re propria non datur
l. nec pig. ff. de regulis iuris cum allegatis in Cremen. feu
Ianen. Pecuniaria 1. Iuly 1648. §. ff. ante coram Reuten-
diff. Terracoen. & in prima decifione huius caufe coram
me §. finali, vt bene ad propofitum ratiocinatur *Larrea*
decif. Gratian. 42. num. 28.

Neque repugnat pactum præcatij, quia eft adie-
ctum non particulariter fuper bonis venditis, quorum
immo dominium fuerat in emptores, vt fupra transla-
tum, fed in fine Inftrumenti tunc inter claufulas relatas
ad vtriusque contrahentis obligationem, & bona ibi-
que empta &c. obligationibus bonorum &c. pafio præca-
ty &c. Vnde ficuti refpectu aliorum bonorum emptori-
is dominium aliquod venditoribus non præbet, ita
nec refpectu mercium venditarum, ad quas pariformi-
ter illud refertur iuxta reg. text. in Liam hoc ff. vulg.
& pupill. Menoch. conf. 327. num. 62. conf. 328. num. 6. &
21 num. 1. præcedentibus tunc vltra fpecialibus refutationi-
bus hypothecæ, & pacto pignoris pluries repetitis
fuper mercibus venditis, quibus non cenferet derogat-
um per claufulas executiuas aptas operari alios effe-
ctus citra refutationem dominij Clem. prima de præ-
ben. Dec. conf. 470. num. 2. & 23. Narra conf. 263. num. 3.
Osfch. decif. 164. num. 2. immo interpretari debent,
22 quantum fieri poteft, vt congruant difpofitiuis ne re-
pugnantia in eodem Inftrumento contineatur, Dec. in
l. pacta nouiffima n. 5. C. de pactis Saccin. iun. conf. 144. nu-
23 59. lib. 3. Sura. conf. 524. num. 2. & deq. 195. num. 7. dec. 188.
num. 40.

Non viget hic extenfio præcatij iuxta formula-
tum Bononiæ, tunc quia non applicatur quoniam præ-
catium eft, vt in cafu noftro conceptum tum quia
non continet, nifi retentionem poffeffionem, quæ
24 tunc valde differt a dominio l. 3. minima l. naturaliter §. mi-
nibil commune ff. de acquir. poffeff. l. & an eodem §. final. ff.
except. rei iudic. Menoch. conf. 36. num. 35. conf. 287. num.
16. conf. 102. num. 64. ficut enim facultas capiendi pof-
25 feffionem tunc propria auctoritate contenta in eadem
attentione non importat perneceffe retentionem do-
26 minij cum abique eo competere poffit tunc habenti pof-
felfionem eiuſdem, vt dixit *Rota* in Romana viginti
millium 26. May 16. coram Puceo, & in Anconitana
Bononiam 26. Iuny 1677. coram bon. mem. Pirouano in Ce-
fenaten. Spoly coram Mantica inter eius impreff. dec. 194.
& tradit Menoch. de adpiffe. remed. 5. per tot.
27 Facultas pariter alienandi bona, tunc nifi emptor pre-
tium foluerit, quam eadem extenfio amplectitur non
Par. Secunda.

includit perneceffe dominium, quia etiam creditori
29 mediante tamen miniftetio Iudicis, tunc quam ipfa ex-
tenfio adendum fupponit ibi, & tunc ad Iudice ad prædica
30 adico competit tunc ratione hypothecæ etiam fpecialis
pacti l. si conuenit l. quamvis ff. de pignor. gloff. in l. cre-
ditoria l. 2. verb. refert. diffrat. pign. Negof. de pignor. 1.
membr. 5. part. 1. num. 1. Borell. Cod. trati. c. 10. col. 3. Adifug.
ebf. 91. n. 3. centur. 1. *Rota* dec. 47. n. 4. par. 1. diuerf.

Quapropter merito decifum fuit Pratos vendito-
res mercium concurrere debere per æs, & libram iux-
ta difpofitionem ftatuti, & reformationis fupra me-
moratæ nihil releuante quod venditores pretium fubi
foluendum erogare deberent in fatisfactionem do-
tium fororibus promiffarum, quodque ftaturum det
31 prælationem tunc creditoribus ex caufa dotis, nam id in-
telligitur, quando agitur contra debitorem dotis,
qualis non eft emptor mercium, qui folum debet pre-
tium venditoribus ex caufa venditionis diftincta prius
fus a caufa dotium, quamvis in illam pretium foluen-
dum venditores poſtea erogare deberent add. ad fan.
memor. Greg. XV. dec. 51. n. 3. *Rota* dec. 301. n. 10. par. 1.
rector. & in Romana Fruft. Dotis 21. Aprilis 1651. coram
R. P. D. meo Cerro Sura. decif. 156. num. 4. & feqq. lib. 4.
32 in fine vbi ait quod priuilegium tunc prælationis concedi-
tur hypothecæ, quæ inest actioni de dote.

At quoniam venditorum alter nempe Iulius eft
Clericus cum tantum non obligari pro rata fubi credi-
di ad concurfum per æs, & libram Domini declara-
runt cum Statuto laicali tunc fori Mercatorum etiam fi
33 Apoftolica auctoritate confirmato non afficiatur ex
defectu voluntatis ftatuentium, qui dunt de Clericis,
34 aut Ecclefiasticis mentionem non fecerunt, tunc nec ad-
hibuerunt verba vniuerſalia apta illos comprehendere,
immo in petitione confirmationis Apoftolicæ
proteftati exprefse fuerunt, nolle aliquod ftaturum
contra libertatem Ecclefiæ cenſentur noliſſe ftatura
amplecti Clericos, ad quos eorum poteftas
potrigeatur, vnde etiam deficit Ponoſicum confir-
35 mantium voluntas, quæ non extenditur, tunc vltra id
quod in confirmato continetur, vt bene aduertit *Eugen.*
confil. 99. n. 38. & feqq. lib. 2. Rot. decif. 38. nu. 29. & 30.
par. 6. rectorior. & aliis allegatis fuit in puncto ftatuti
Bononiæ decifum in Bononiæ. Hæreditatis 28. Iuny
1652. coram me confirmata 26. Iuny 1654. coram R. P. D.
meo Melrio, & in Bononiæ. Succelfione de Zanis 9. De-
cembrii proximi præteriti coram me.

Quicquid fic tunc quando Clericus comparat coram
Iudice laico, & vtatur ftatuto in quibus terminis lo-
quitur *Gratian. difcept. 126. num. 20. & feqq. lib. 2.* qui
non eft cafus noſter, quia Iulius non vtitur, immo exci-
puit contra ftaturum exadueto allegatum, & fola com-
paratio coram Iudice ſeculari tunc neceſſaria ex quo reus
conuenus eft laicus iuxta difpofitionem *Textus cap. fi*
Clericus laicum de foro competentis, non afficit, vt quoad
38 deciforia Clericus legibus laicalibus ligetur *Abbas*
in cap. ſori num. 3. de rebus Eccleſie non alien. c. quod
Clericus ſub nu. 26. verſe. & dicit de ſor. compet. & conf.
33. nu. 4. lib. 2. Dec. in cap. Eccleſie S. Marie nu. 145. & feqq.
de conſtit. Soccin. no d. cap. quod Clericus ſub num. 4. verſe.
& cum miniſterio Rolan. conf. 57. an. 20. lib. 2. Putem dec.
99. num. 2. lib. 3. alique relati a Modern. Pedemontano
diſquiſit. Cleric. par. 1. iur. de exemptione Cleric. a ſtatuto
ſeculari §. 3. num. 14. Sperell. de ſor. Eccleſiaſtico dec. 10.
num. 2. & pluribus ſequentibus decif. 137. num. 18. & ſe-
quentibus, vbi reſpondet omnibus contrariis.

Et ita vtrique, &c.

FOROSEMPRONIEN. BONORVM.

Ven. 14. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Sententia concedens immisionem cohæredi super portione sibi tangente bonorum hæreditariorum, & insimul ipsum condemnans ad dimittendum possessionem aliorum bonorum hæreditariorum fauore aliorum cohæredum, necnon ad reddendam rationem de bonis administratis, neque executioni demandari in parte immisissua nisi adimpleatur in parte condemnatoria, & ex quibus iustificatum remaneat de dimissione possessionis ac sufficienti redditione rationis. Cum promissum factum inter fratres non comprehendit præteritiones iam per rem iudicatam terminatas, minisque transiit ad hæredes quando pro hæreditibus stipulatum non fuit.

SVMMARIVM.

- 1 *Fratri defuncto succedant aequaliter alij fratres pro virili.*
- 2 *Sententia concedens immisionem cohæredi in portione bonorum hæreditariorum sibi tangen. & in simul eum condemnans ad dimittendum possessionem bonorum hæreditariorum necnon ad reddendam rationem de bonis administratis fauore aliorum cohæredum nequit executioni demandari nisi utrumque adimpleatur.*
- 3 *Cohæres tenetur reddere rationem aliis cohæredibus de bonis administratis, necnon bona hæreditaria possessa conseruare.*
- 4 *Dimissio possessionis bonorum hæreditariorum penes cohæredem ex quibus probatur?*
- 5 *Petens immitti facitur se non possidere, vel quod possessionem a se habuim dimiserit.*
- 6 *Possessio solo animo dimittitur.*
- 7 *Possessio, quod fuerit à cohærede dimissa probatur ex eo quod nunquam alij cohæredes petierunt possessionem dimitti.*
- 8 *Rationes, quando quis reddidisse dicatur?*
- 9 *Ratio semel redditam amplius reddi non debet non dolo de errore, seu dolo.*
- 10 *Ratio redditam dici nequit non exhibitis libris administrationis coram Peritis, & ex quibus probetur illorum exhibitio n. 11. 14. & 16.*
- 11 *Subscriptio importat omnium contentorum in scriptura subscriptam approbationem.*
- 12 *Et afficit etiam subscribentis hæredem.*
- 13 *Notario actuario de productione creditur.*
- 14 *Sententia concedens immisionem per caput separatim si ob non interpositam appellacionem transiit fecit in Iudicium inueniunt executionem etiam si super aliis Capitulis causa esset ad alios Iudices deuoluta.*
- 15 *Compromissum non comprehendit contenta in iudiciali transacta.*
- 16 *Compromissum expirat per obitum compromittentium, quando non fuit stipulatum pro hæreditibus.*
- 17 *Executio sententia, quando suspendi negatur?*
- 18 *Extinctio census facta ab administratore cadit sub redditione rationis.*
- 19 *Excessus sententia sue decreti deduci nequit, quoties verba executionis contrarium demonstrant.*
- 20 *I denitas bonorum Emphyteoticorum est omnino probanda, quando alia bona libera in eodem loco existunt.*

- 24 *Inter plures cohæredes agi nequit Iudicio immisionis sed familia herciscunda.*
- 25 *Declara procedere, quando omnes cohæredes possident alias secta nam alio familia herciscunda non competit non possident.*

DECISIO DCXXX.

Aldobrandus Iulianus Feliciani filius in vim decreti A. C. de ann. 1654. mandantis pro executione sententia à Prætoro Forosempron. de anno stat. ad fauorem Patris latæ ipsum immitti in possessionem tertie partis bonorum hæreditariorum Iulij Cæsaris Iuliani Fusioi ab intestato defuncti, d. tertie partis actuale possessionem recepit, & desuper in gradu appellationis à d. decreto ad me interposita petit manutentionem, super qua particulari dubio per me proposita sub die 29. Maij 1655. responsum fuit quod videatur de bono Iure etiam ad effectum manutentionis, & hodie de bono Iure Aldobrandi quoad tertiam partem dictorum bonorum dumtaxat, cum alia duæ partes spectent ad eius Patris, Domini constare dixerunt etiam ad effectum manutentionis.

Cum enim Iulio Cæsari de cuius hæreditate agitur tres superuixerint fratres germani, nempe Horatius auctor Hippolyti iunioris, Hippolytus senior, & Felicianus Aldobrandi Pater singulis tertia pars hæreditatis debetur illam inter illos æqualiter diuidendo pro virili iuxta dispositionem text. in *Auth. de sen. C. ad Sen. Conf. Tertull. Auth. Constante C. legit. hered. & decis. Buratt. 310. num. 1.* & per consequens rectè A. C. mandauit exequi sententiam de partibus super immisione Feliciani in possessionem dictæ partis.

Nec obstat, quod eadem sententia contextualiter condemnet Felicianum ad dimittendum Hippolyto, & Horatio pro duabus tertiis portionem domus, & aliorum bonorum per ipsum possessionem ad præstatam hæreditatem pertinentium, nec non ad reddendam rationem Hippolyto iuniori de administratis occasione curæ ipsius Iulij Cæsaris inde inferitur vniuersumque debuisset adimpleri atqueam sententia in parte immisissua Feliciani executioni demandaret ex allegatis in *decis. 400. Duran. num. 1. & seg. decis. 749. num. 7. par. 3. recent.* Eo magis quia successit dux alie sententia locum tenentis Vrbini, & Collegij Vrbini. mandantur procedi ad vltiorem executionem d. primæ sententia in ea parte qua Felicianum ad reddendam rationem condemnauit, omnisque ratio poscit, ne cohæres à cohæredibus exigit, quod inuis habet, ut reddat rationem de bonis in vita defuncti ad illum peruentis, & bona hæreditaria, quæ possidebat confert l. 1. §. proinde, & si §. item si cum me uultis gl. verbo *compensatio*, ff. si pars hered. petat. l. si inter. Cod. collat. Bald. in l. 2. numer. 5. vers. *sicut beneficium etiam C. senten. resein. poss. Roland. conf. 18. numer. 6. lib. 1.*

Nam dimissio bonorum si quæ prius Felicianus possedisset satis probatur, & necum ex quo alios fratres bonorum hæreditariorum possessionem capisse constat ex datis in Calce responsionis facti pro Hippolyto, sed etiam quia cum Aldobrandus petierit immitti in tertiam partem omnium quæ bonorum hæreditariorum exinde factus fuit se nullam d. bonorum partem possidere Adden. ad *Buratt. decis. 160. num. 18. & decis. 306. num. 10. Rot. decis. 495. num. 51. par. 7.* & hoc ipsum quatenus opus fit importat dimissionem quæ possessionis quæ solo animo dimittitur l. 3. §. in *australia ff. acquir. possess. Mantie. decis. 200. numero quatuor. Duran. decis. 269. numer. 17. Rot. decis. 174. numer. 1. par. 4.*

per. 4. dicit. & in Romana hareditaria de Cincis 15. Decembris 1017. coram bon. mem. Pironano, iuncto præfationem, quod ab anno 1625. citra nusquam alij scates petierant d possessionem dimitti, nec dux supra enunciatæ posteriores sententia ad dimittentem condemnarent, sed solum ad reddendam rationem, & hodie Rota bonum ius Aldobrandi restituit ad scetiam partem tantum omnium bonorum desuper, quæ manutentionem ei concedit, alias vero duas tertias partes declarat spectare ad alios cohæredes.

Adimpletum pariter visum fuit præceptum reddendi rationem de bonis administratis, nam constat rationes redditas fuisse in partibus de anno 1626. & 1627. & in Curia de anno 1652. Sum. Aldobrandi num. 3. Nec ratio semel de iudicio iterum debet reddi, non doctus de dolo seu errore 1. semel Cod. public. apor. l. 10. l. vici. ubi not. omnes C. error. Cale. cum aliis allegatis in Romana Computorum 23. Iunij 1640. §. ex quibus coram R.P.D. Cervo.

Gratificatio dicitur non fuisse coram Peritis exhibitos libros; nam quoad Peritos de partibus contrarium, patet ex verbis ibi, *dicta computa calculantur habuisti in consideratione Partium descriptis in libris sibi exhibitis d. Summ. num. 1.* Cumque relationes subreptæ fuerint ab Horatio Adore Hippolyti Aduersarij hoc sufficit ut scilicet mercantur in omnibus ibidem enunciatas, & de minus legitime rationis exadversario excipi non possit, quia subscipio importat omnium approbationem leg. Emptor 47. §. fusa de pall. l. 1. §. subscriptionem, C. de tur. deliber. l. si cur. §. non indicatur ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solut. cap. si quis de reb. Eccles. non alien. Felis. in cap. quoniam contra num. 42. de prob. quæ sufficit etiam Aduersarium subscipiens heredem l. cum a Matre Cod. rei vendicat. lex quæ persona ff. reg. iur. maxime quia de exhibitione libri administrationis constat vltius ex fide authentica 1. taurij sub die 6. Iulij 1621. ibi, occasione administrationis vna cum libro producto peracta mei Summ. responsis pro Aldobrandi num. 2. cui actus ratio de productione facta creditur Barati. decis. 606. num. 12. Rot. in Romana Censu seu Depositi 4. Martij 1641. coram Reu. D. iuncto Decano.

Nec admirandum si in supremamoris duabus posterioribus sententiis, Iudices mandauerunt primam sententiam exequi quoad obligationem reddendi rationem, quia tunc doctum forte non fuit de iuxta ponderatis exhibitionibus librorum, & relationibus subsciptis, quibus ex abundanti accedit nuperissima ratio Andreæ Chelli Periti electi ab A.C. & in omnem euentum d. d. sententiarum ratio haberi non debere, quia ex prædictis essent iniunctæ eo minus ad effectum retardandi executionem primæ sententiæ per capitulum separatam immisionem concedentis, quæ ob non interpositam appellationem transit in iustitiam, & meretur executionem, etiam si super aliis Capitulis causa esset ad alios Indices deuoluta Lesian §. 1. ff. minor. Bart. in l. 1. num. 7. C. aduers. error. Cale. Cald. in l. si curatore vers. vel Aduersarij dolo nu. 31. & segg. Cod. in integ. rest. Menoch. de arbit. cal. 91. num. 17. & segg. Vinc. de Franch. decis. 170. num. 4. Rot. in Spoleatina manutentionis 12. Maij 1645. §. fuit autem coram me.

Nihil refragante Compromisso inter Felicianum, & fratres, ut asserti factio de anno 1638. eo quia non comprehendit contenta in sententia in iudicium transacta, Negus. conf. 4. num. 105. Ciriat. controu. 3. decis. 390. num. 11. & 12. Franc. Marc. decis. 465. num. 1. alique relati ad Adden. ad Surd. decis. 183. num. 1. & expirauit per obitum Feliciani alterius ex compromittentibus

Parti Secunda.

19 cum pro hæredibus stipulatum non fuit l. diem proferre, §. 1. l. sed & interpellatur §. si ff. recept. arbit. Abb. in cap. Compromissum num. 2. eod. tit. Causa. decis. 656. num. 4. Rot. inter recepit. 42. num. 6. parti. 1. Adde quod nihil aderat, quod suspendere posset executionem 20 nem prima sententia, quæ quoad immisionem in iudicatum transacta quæ perperam dicitur in hac parte suspensa per duas posteriores, cum in illis nec verbum de hoc habetur. His positus nihil obest, quod Felicianus Censu aliquos ad Iulium Cæsarem spectantes dum administrator erat extinxerit, quia hoc pertinet ad redditionem rationis satis iuxta prædicta completam nec aduersantem.

Præteritus excessus decreti A. C. si fuit ob comprehensionem bonorum Emphyteuticorum, quorum renunciationem solus Hippolytus obtinuit, suæ quia capta fuit possessio totius Domus, tollitur respectu Domus, quia verba executionis contrarium demonstrant, ibi, *immisisse in veram possessionem Domus, & c. pro tertia parte tantum, & c. in vltimo Summ. Aldobrandi num. 1.* Comprehensio item bonorum Emphyteuticorum non bene educitur, ex quo illa adiunt in loco, ubi existunt quædam bona ab Aldobrando apprehensa, quia non constat de identitate bonorum omnino probanda, quando ut in casu nostro alia bona libera in eodem loco existunt, Asserit. in cap. 1. num. 12. de controu. inter Masc. & fecit Decian. conf. 33. sub num. 51. lib. 1. Rota decis. 350. num. 5. decis. 295. num. 8. par. 1. rec. Et manutentio Aldobrando non datur super bonis Emphyteuticis, sed solum super liberis ad quæ dumtaxat hodierna resolutio astringitur, tum quoad bonum ius, tum quoad manutentionem respectu tamen dictæ partis bonorum, cum alie due tertie partes, ut supra dictum fuit spectant Aduersarios.

Tandem non obstat, quod inter plures cohæredes agi non debuerit iudicio immisionis, sed familie herciscendæ, vt dixit Rot. decis. 68. num. 4. inter impress. Seail. de Salaiam & decis. 107. num. 4. apud Pen. Quia hoc procedit quando omnes cohæredes possident cum actio familie herciscendæ non competat non possident l. 1. ibi que Bald. num. 1. ff. sum. hercis. Neuf. conf. 65. num. 4. & segg.

Et ita vtraque, & c.

AVXIMANA DOTIVM.

Mercurij 28. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

In hac decisione latè discutitur, quando cessio dicatur potius translativa, quam extinctiva Liberatorio reportata ab vno ex correis iustitiatum omnibus.

SVMMARIVM.

- 1 Verbum Cioe præcedentem immisionem in genere prolatam significat.
- 2 Bona in dotem assignata à fratre sorori cum pacto, quod assignentur à communibus amicis, & quatenus non ascendant ad quantitatem assignatam tenentur frater supplere, præsumuntur sufficientia si non doctur, quod per estimationem detelle fuerint minoris valoris, & frater supplere non debet.
- 3 Et onus probandi supplementum incumbit alleganti.
- 4 Purificatio conditionis probanda est ab allegante.
- 5 Supplementum cum sit quid salu non præsumitur, nisi probetur.
- 6 Cessio translativa probatur ex verbis cedono, e renunciano.

LI 4

- 7 Idem est transferre, & cedere actiones.
 8 Cessio Iurium est translativa non extinctiva, quando verum cedere non est iunctum dativo, sed accusativo.
 9 Et quando in Instrumto est adiectum in dativo, si in precedenti conventionione est positum in accusativo, tunc Instrumtum recipit interpretationem à conventionione, in cuius executionem emanavit.
 10 Cessio reputatur translativa attendit qualitate rei cessa puta quando agitur de Iuribus iam delatis in quibus cadit translativo, & donatio.
 11 Cessio extinctiva supponit precedentem obligationem, secundum translativam.
 12 Cessio sine renunciatio Iurium facta à sorore favore fratris, qui est obligatus dotare non est translativa, sed extinctiva.
 13 Cessio an sit translativa intentio, seu voluntas contrahentium inspicienda est.
 14 Et ex quibus talis voluntas designatur?
 15 Liberatio, seu cessio extinctiva facta uni ex correis sufficit, ut omnes liberentur.
 16 Clausula Ponens, &c. Constituen, &c. translationem important.
 17 Clausula Constituti est de sui natura translativa.
 18 Iura quoties per cessionem extinguuntur, tunc nihil superest, quod cedens cessionary nomine possideat.
 19 Quietantia quamvis sit generalis, & amplissima clausula munita loquens nominatim de certa rata crediti ad eam tantum restringitur.

DECISIO DCXXXI.

Per apocam subscriptam die 12. Aprilis 1636. approbatam iterum in Instrumto rogato die 9. Iunii eiusdem anni, & præsertimam in quietantia Equiti Bernardino ab Augustino fratre facta manu publici Notarii sub die 14. Decembris 1649. conuectum fuit, quod quatenus cõtingeret declarari Bernardinum teneri dotare Ceciliam & Sperandiam sorores de fructibus primogenituræ sibi præsentia relictione cessæ ab Alexandro communi Patre, tunc vivente, idem Bernardinus teneretur ex fructibus præfatis, vel aliis bonis propriis reimburse, & recompenfare Augustinum, & Antonium Iacobum fratres pro concurrente quantitate bonorum maternorum ipsius sororibus in dotem datorum pro rata tamen Iurium, & actionum, quæ eidem Augustino, & Antonio Iacobo competenter super bonis prædictis in dotem assignatis.

Idem petente Bernardino audiri aduersus decisionem eoram me editam 6. Februarii 1654. super confirmatione sententiæ Rotalis condemnantis illum ad soluendum Augustino C. 2666 Rota mandavit videri dumtaxat, quænam rata Augustino competat in bonis maternis huiusmodi: Nihil enim ultra Augustinus prætereundum potest, siue ex persona propria, siue ex cessione sororum; Quia si Bernardinus dotes assignavit de proprio non habet alij cur conquirentur, si de bonis communis matris competit tamen lue repetendi ratas, quas in illis haberent, cumque Augustinus Portionem bonorum maternorum à se iure proprio, vel hereditario Isabella sororis prædefunctæ præsentem iam fuerit consecutus, & quietantiam fecerit, ut supra dicto anno 1649 superest sola actio pro ratas desuper competentes Cecilie, & Sperandie, & per eas cessis Augustino.

Hinc proposita causa sub die 14. Decembris proximè præteriti, & negante Bernardino cessionem hanc, vtpotè extinctivam transulisse in Augustinum

Ius aliquod contra se experibile Domini rescriptum, quod informetur fuisse, an cessio sit extinctiva, vel translativa supponentes de cetero dotem scire, 4000. pro qualibet dd. sororibus assignatam fuisse in pertinentibus, vt oculariter legitur in apoca matrimoniali exata 21. Aprilis 1636. ibi, *Con dote di duemila scudi in tutti i beni stabili per cessione, cioè le porzioni de li preut. & ora nella dote della Signora Lidia la madre di stima, &c.* Ponderando verbum *¶ Cisse* quod præcedentem generatim promissionem scutorum 4000. in bonis stabilibus restringit ad portiones dotis maternæ sororibus competentes itatim specificatas, *Bar. in l. quæsum, §. si quis fundum num. 15. vers. aut fuit facta numeratio ff. fundi stru. Bald. conf. 200. num. 1. lib. 4. Ayon. conf. 227. num. 7. in fine, Cephal. conf. 272. num. 4. Barbo. dist. 145. num. 2. add. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 153. num. 12. in fine.*

- Quæ etsi partes convenierint, quod æstimator à communibus amicis, & quatenus non ascendente
 2 *¶* ad valorem scutorum 4000. pro qualibet sorore teneretur Bernardinus supplere de proprio præsumendum sufficientes, & præfati valoris, dum exaduerso non docetur, quod per æstimationem communium amicorum detectæ fuerint minores, & Bernardinus suppleverit de proprio, vt docendum est in *act. theor. Socini in l. pecuniaria 36. num. 10. ff. si cert. petat. Ciriac. cour. 180. num. 45. & seq. Rot. penes Burat. decis. 546. nu. 6. & decis. 130. num. 16. inter impress. post Traut. Mader. Forliviæ legitima secunda ultimam impressum.* Præterea quia supplementum de proprio non fuit promissum simpliciter, sed conditionaliter, nempe in casum portiones sororum ad summam promissam non ascendere; Unde onus probandi supplementum *¶* datum fuisse incumbit alleganti, tum ratione conditionis,
 4 *¶* cuius purificatio ab allegante probanda &, vbi in puncto *Burat. decis. 351. num. 1. & 2. Rot. in Crimenis Lassen. Pecuniaria 1. Iulij 1648. §. nec dicatur curam lueneridij. D. Archiepiscopo Taracomen.* Tum quia supplementum cum sit facti non præsumitur, nisi probetur, *Salys. in l. 1. num. 15. C. lue. emphit. Ripa in l. in illa num. 15. ff. verb. oblig. Becce. conf. 105. num. 12. Natta conf. 406. num. 12. conf. 726. num. 4. Rota decis. 725. num. 8. par. 4. tom. 3. recentiorum.*

Discullo igitur hodie articulo cessionis tam respectu Augustini translativam esse Domini censent attentis tum verbis, ibi: *Cedono, e renunciano, ¶* qui translationem importare tradunt allegati à *Modern. Nouarien. de renunciat. lib. 1. cap. 4. num. 3. & seq. Que. Censibus quæst. 103. sub num. 17. vers. & ad demonstrandum in fine, Rota decis. 305. sub num. 2. inter impress. post dictum Trautlatum, quia idem est *¶* transferre, vel cedere actiones, *l. quod si servus, §. item labes, aut fixum vers. l. penult. & l. final. C. mandari l. indepositi ff. rei indicat. l. mulier ff. qui pot. in pign. hab. l. fiducijs. ff. fiducijs.* Et magis quia originalis conventio contenta in Capitulis matrimonialibus de cessione à sororibus faciendi non disponit, quod ille cedant Iuribus, sed lura, ibi, *Remutatio à favore di detto Signore a qui la ragione, &c.* & sic verbum *cedano* *¶* non iungitur dativo, sed accusativo, quo casu translativam esse non extinctivam tradunt relati à dicto *Modern. dist. cap. 1. num. 1. in fine.* Et licet in Instrumto subiectione cessoris
 9 nis Iura *¶* ponantur in dativo, ibi, *Cedano, e renunciano ad ogni lor ragione, &c.* hoc tamen recipit interpretationem ab originali conventionione in accusativo loquente, in cuius executionem emanavit, *l. aut pignus §. 1. ff. rei indic. Alex. conf. 156. sub num. 2. & per in lib. 6. cum aliis allegatis in Romana dote 31. Ianuarij 1654.**

coram me, & in puncto Rotæ Romana fideicommissi fua Saluati 26. Aprilis 1651. §. Propterea, vocat R. P. D. meo Celfo.

10 Tum qualitate rei celfæ, & siquidem forores non celfenturque renunciantur bona materna deferenda, aut lura fubi competitura super fructibus Primogenituræ, vel aliis bonis, sed iam delata, & acquisita ex præcedenti obligatione Bernardini de illas dotando, in quibus cadere non potest repudiatio, sed vera translatio: ac donatio Ripa in l. si unquam quæst. 11. num. 10. Cod. reuocand. donat. Roland. conf. 11. num. 24. lib. 1. Bellou. de lura accrescend. cap. 5. quæst. 48. num. 1. & 2. in puncto renunciationis factæ à muliere in Instrumento dotali, Cofren. in l. si actionum num. 2. C. pat. l. patrum num. 8. C. cellat. l. plani, §. duobus m. 9. ff. legat. 3. Aldobrandin. confil. 16. num. 19. lib. 1. Fab. de Anna confil. 45. num. 2. & 19. lib. 1.

Tum perfonis ad quatuor fauorem celfio, & renunciationis emmanit nempe Augustini, & Antonij Iacobi, qui cum nullo modo tenerentur forores dotare, capaces non erant celfionis extinctiæ, & quæ præcedentem obligationem fupponit, sed folum translatiue, vt in fimili ratiocinatur Ruia. conf. 25. num. 9. lib. 3. Soccin. conf. 34. num. 1. lib. 4. Surd. confil. 244. num. 15. & confert decif. 83. sub num. 1. inter in preff. apud Modern. Forolitanen. de pignoribus. Quicquid dicendum efferet si forores renunciantur soli Bernardino ad dotandum obligato in quibus terminis renunciationis huiusmodi non efferet translatiue notat Molpsef. ad confat. Neapol. tom. 1. tit. de renunc. quæst. 6. num. 23. & quæst. 14. num. 19.

Tum præfumpta voluntate contrahentium quam præcipue ad hunc effectum attendendam efferet, & iuxta illa verba intelligendam tradit, Cene. de Censib. quæst. 103. sub n. 17. vers. Caterum Bellou. de lura accresc. 47. §. quæst. 446. sub num. 141. Rot. dicta decif. 83. num. 8. apud Modern. de pignorib. & in dicta Romana fideicommissi fua Saluati, §. Cumque vers. & magis coram R. P. D. meo Celfo, præfumiur enim quod Augustinus, & Antonius Iacobus ad dotandum non obligati quique fauore fororum promittent euictionem bonorum dotalium, & nullum ex celfione extinctiæ commodum reportarent, voluerint in recompensam dictæ promissionis fubi cedi lura translatiue, præferti quæ alioquin ipforum respectu celfio efferet superflua, & si quod negatur, ipsi quoque vna cum Bernardino fiate dotare debuiffent, quia tunc necesse non erat, quod forores cederent omnibus fratribus, sed celfio extinctiæ, seu liberatio in fulta soli Bernardino sufficiebat, vt omnes tamquam ceteri liberarentur, l. verborum obligatio 107. ff. duobus reus Mantie. de taci. lib. 15. tit. 6. num. 1. & 2. Surd. confil. 221. num. 58. Rota decif. 116. num. 1. apud Modern. de pignoribus, & hanc coniecturam superfluitatis euicande ponderauit in proximis terminis, Rota in dicta Romana fideicommissi fua Saluati, §. prædictum, vers. quia vique coram R. P. D. meo Celfo.

16 His accedunt clausulæ in ponens, &c. Constituens, &c. translationem importantes, vt dixit Rota decif. 168. num. 2. apud Cene. de Censibus, & fignanter clausula Constituit, & idem importantes, quia si lura per celfionem extinguerentur, nihil superelset, quod cedentes celfionarij nomine interim poffederent Rota in Materiam Saluati 26. Iunii 1647. §. hinc nec releuat coram R. P. D. meo Pustingero.

Quæ merito per sententiam Rotaalem condemnata fuit Bernardinus ad foluendum Augustino fcutum 1666. pro tertia parte fcutorum 8000. ad quæ ascendant portiones competentes fororibus in bonis ma-

ternis in dotem, vt fupra assignat. Nihil refingente fupra memorata quietantia anno 1649. facta ab Augustino, quia vt dicebam non loquitur, nili de ratadotis matris ad Augustinum fpectante ex propria perfonâ, vel lura hereditario libellæ, ibi, *Dieciara come per tutto quello, che effo Signore Agostino puol pretendere nelli beni di detta Signora Lidia, & portione di effa Signora Ifabella, & infra, ibi, Tanto per la decima parte fua quanto per la noua parte della Signora Ifabella, & rursum, ibi, Per la fua portione de beni dotali della detta Lidia, & portione di detta Signora Ifabella, & mentionem facit de fcutis 8000. assignatis fororibus ad effectum dumtaxat demonsttrandu, quod dicta rata calculata fuit fuper vniuerso alle dotis matris, hodie vero Augustinus agit ex lutiibus celfis, & de reimbursement promiffa in apoca ac in Instrumento rogato die 9. Iunii 1646. quod fuit exprefse relectum in dicta quietantia, ibi, Si riferua le ragioni dell. Instrumento rogato li 9. Giugno 1646. Quod nec in dubium celfentur comprehendunt in quietantia generali in certa rata nominatim loquente, quamuis ampliffimis clausulis manita, l. si de certa Cod. transact. Surd. conf. 48. num. 11. & fegg. Natta conf. 546. num. 13. cum aliis allegatis in Romana Dotis 30. Ianuarij 1651. coram me.*

Ex quibus confirmandum efferet primam decifionem refofutam fuit vtraque, &c.

ARIMINEN. SVCCSSIONIS.

Mercurij 26. May 1655.

ARGVMENTVM.

Stipulatio pro heredibus quibuscumque facta à Notario in Instrumento renunciationis, quod fuerit à renunciantem acceptata, & approbata ex quibus probetur, & declaratur, quo casu loquatur doctrina Molpsef. Reliqua defume ex Summaris

SVMMARIVM.

- 1 Renunciatio quamvis fit stipulata pro heredibus, & fuccessoribus quibuscumque non potest dici perpetua, quando verba pro heredibus, & fuccelloribus non fuerint prolata à renunciantem, sed à renunciantem, & tunc attendi non debet pro quibus renunciat arim acquirere voluit, sed pro quibus dare renuncians, & de renunciantem nominalis, num. 2. Et ratio redditur, num. 3.
- 4 Stipulatio non obligat, nisi in eo quod promissor respondet, etiam si maior fit, & ad plures perfonas extendatur interrogatio stipulatoris.
- 5 Stipulatio pro heredibus à Notario concepta, & à renunciantem acceptata ex quibus verbis eliciatur.
- 6 Diftio dictos est relatina, & repetit perfonam fupra exprefsa.
- 7 Stipulatio Notarij pro heredibus, quod fuerit à renunciantem approbata, & facta de eius voluntate ex quibus verbis defumatur.
- 8 Stipulationis indefinita acceptatio includit perneffe confensum in omnes qualitates à stipulante exprefsa.
- 9 Stipulatio respectu confensus est indiuidua, & constat formaliter ex interrogatio, & refponfione.
- 10 Et fufficit formam interrogatio, & refponfione promittenti, vel in ipso alim refponfione, vel paulo poff.

11 *Clausula rogans me Notarium, &c. in fine instrumenti renunciationis posita, quid denotet? num. 12. Et declaratur doctrina Molphei. num. 13.*

14 *Renunciatio facta à sorore hereditatibus fratrum, quando est concepta in numero plurali fortiori effectum suum ab intestato vnus frater moriatur, siue omnes.*

15 *Renunciations qua sunt ab incredulis Religione largius interpretandae sunt, quam qua à nubentibus in seculo*

DECISIO DCXXXII.

OMnibus obiectis sub die 27. Nouembri proxime præteriti adductis ab Informantibus pro Monasterio & Monialibus Sancti Mathæi de Arimino ad obtinendam novam audientiam aduersus Decisionem contrariam editam 26. Ianuarij eiusdem anni satisfactæ dictæ Decisionis responsa visum est Dominis; hodie causa super eisdem proposita superfluum est illa repetere.

Vnico exceptio nouiter ex ingeniosè à dictis Informantibus excitato ad elidendam realitatem, ac perpetuitatem renunciationis à Lucretia † in ingressu Religionis factæ ducto è stipulatione pro hæredibus quibuscumque, nempe quod cum hæc verba non fuerint prolata à renunciente, sed solum legantur in acceptatione renunciatarij, qui scilicet acceptarent pro se hæredibus, & successoribus quibuscumque; non suffragantur, quia attendi non debet pro quibus renunciatarij acquirere voluerit, sed pro quibus. dare renunciarius, qui mihi donatum ff. donat. l. cum in corpus ff. acqu. ver. dom. Larrea decis. Granat. 86. sub num. 14. vers. qui in traditionibus, & in puncto † renunciationis factæ à Moniali Molphei ad consuetud. Neapolit. tom. 1. tit. de renunciat. 3. qu. 3. num. 7. vbi dicit rationem, † quia agit de præiudicio renunciatis, Rota inter impress. post Moder. Horoliu. de legitimat. decis. 48. sub num. 26.

Confirmatur id ipsum ex natura stipulationis, † quæ non obligat, nisi in eo quod promissor respondit, & si lator sit, & ad plures personas extendat interrogatoria stipulatoris, l. 1. §. stipulanti ff. verb. oblig. l. inter stipulantes 83. §. si stipulante ff. eod. l. si seruus legatus 3. §. qui quinq. ff. legat. l. 1. §. Præterea ibique Piccard. num. 2. & seg. 10. Harprell. nu. 4. & segg. Instit. de iust. stipul. Valent. quest. par. 2. lib. 2. tract. 3. cap. 5. num. 1. & segg. Theophrast. l. iuris cap. 41. Gomez var. resol. tom. 2. cap. 9. num. 4. & seg.

Sed etiam isti obiecto satisfactum hodie fuit animaduertendo satis in casu nostro ad fauorem hæredum quorumcumque de mente renunciantis constare, quia cetera verba renunciatis dirigerantur à principio in Iulianum, & Petrum eius fratres, ibi, Iuliano, & Petro eius fratrib. carnalibus, licet absentibus, &c. contextualiter tamen in eadem oratione subsequitur stipulatio Notarij pro absentibus, eorumque hæredibus quibuscumque; & hanc stipulationem ita concepim fuisse à Lucretia renunciente acceptatam demonstrant inferius verba Instrumenti, ibi, Et prædictum fecit, & facere declarauit dicta soror Maria Lucretia erga dictos eius fratres, & heredes ponderando præsertim dictionem dictos relationem ad heredes, † quæ repetit adiectum quibuscumque in stipulatione Notarij, vt supra apponitur, itur etiam in hac parte censetur expressum, l. si prior ff. solut. matrim. l. iust. conf. 108. col. autepen. vers. non quoque obstat lib. 4. Surd. conf. 11. num. 13. Barb. decis. 87. num. 1. & 4. Rota Bononiens. diuers. 34. num. 43. decis. 136. n. 31. Iunctis præsertim statim subsequenteribus

verbis dicta stipulatione iocriter interueniente per quæ appareat totam stipulationem Notarij, vt supra concepim fuisse de voluntate renunciantis.

Eademque verba geminata fuerunt iusta in patris reuersiuo annue præstationis renunciantis promissa, quam videlicet illa post eius mortem voluit reuerti ad heredes quoscunque, ibi, Et post mortem perueniant, & reuertantur ad dictos eius heredes, & successoribus suis stipulationem Notarij cum dictione relatives probauit † renunciatus circa finem Instrumenti, 20. cessit, & condonauit, &c. dictis eius DD. fratribus dicta stipulatione interueniente. Vnde euidens sit, quod Notarij stipulatus fuit pro hæredibus quibuscumque de voluntate renunciantis, & si huiusmodi verba de fratribus, & non de hæredibus mentionem faciam, quia indefinita acceptatio stipulationis † includit pemecesse consensum in omnes qualitates à stipulante expressas cum stipulatio respectu consensu sit in diuidua, † & constat formaliter ex interrogatione, de responsione, l. stipulationum 5. §. stipulatio ff. verb. oblig. l. huius verbus 8. ff. duobus reis, 10. Harprell. verb. instit. de verb. oblig. num. 2. & ibidem Piccard. num. 7. Gomez var. resol. tom. 2. cap. 9. num. 1. Sufficitque formam 10 interrogationis placuisse promittenti, vel in ipso actu responsionis, vel paulo post, vt ex textu in l. 3. §. qui simpliciter ff. verb. oblig. tradit Piccard. in dicto §. Præterea sub num. 9. Instit. de iust. stipulat.

Cumque tandem ex clausula rogans me Notarium, &c. posita in fine Instrumenti Notarij fuisse etiam à renunciente rogatum, vt stipulationem modo supra dicto conciperet, probatur Capita 9. 245. par. 2. Mot. Andr. decis. 14. n. 8. Buratt. decis. 667. n. 4. & decis. 372. 2. Rot. in Nouariens. Bonorum 17. Decembris 1640. etiam clar. mem. Coccino, euidens colligitur verba illa Notarij fuisse non vnus tantum.

Sed vtriusque partis † etiam ab initio renunciatus de hæredibus loquuta non fuit, vt bene in proxima terminis, Dec. conf. 185. sub num. 8. vers. sed in casum post Curt. Sen. conf. 49. n. 75. & stipulationem solius donatarij pro hæredibus quibuscumque, & ponderatur ad propositum Rot. in Auenienn. Fideicommissi 3. Aprilis 1646. §. 1. coram R. P. D. meo Versipio, impress. post Modern. Auenienn. res. Civil. c. 55. sub num. 27.

Firmum itaque manet primum primæ decisionis fundamentum inherens stipulationi pro hæredibus quibuscumque non obstante doctrina Molphei, &c. 48. in obiecto allegata, † quia loquuntur quando et aliis non constat renunciantem voluisse, etiam renuciare pro hæredibus quibuscumque, quod in dubio verisimile esse negant, sed in casu nostro voluntas est clara, quam etiam demonstrant clausula ad hæredes, & alia ponderata in prima decisione, subsistit paucis aliud fundamentum in explicacione hereditarij tractum ex testamento, siue ab intestato, quam informantes alias restringi asseruerunt ad hereditatem vnus fratris, alio fratre supersessit, quia renunciatio loquitur in plurali † de hereditate passiva fratrum, ibi, & fratrum, &c. & renunciantem sensisse illos hereditatibus renuciare, siue vnus tantum decederet, siue ambo legitur oculariter paulò infra, ibi, A prædictis, & eorum quilibet, quorum verborum sensus literalis est, quod renunciatio fortior sit etiam, si ab intestato moriatur vnus frater, siue omnes ex allegatis in Romana Fideicommissi 16. Nouembri 1632. coram bon. mem. Pirauato & Interamnen. fideicommissi 14. Februarij 1648. coram me.

Præterea hæc renunciations, quæ sunt ab ingreditibus Religionem † largius interpretandæ sunt, quam quæ à mulieribus habentibus in seculo, vt dicta

Rot. in Romana fideicommissi de Cofciaris 16. Martij 1648. §. quia coram Eminentiſſ. Corrado, ubi ſub hac diſtinctione concordantur deciſiones, quæ videbantur contrariæ.

Et ita deciſum vna tantum parte informante alia tamen citata pluries, & expreſſa diu, ac obiectis ab ærantibus excitatis ſerio diſcuſſis, &c.

FLORENTINA ORATORII.

Lane 13. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

Filius natus ex muliere coniugata præſumitur potius mariti, quam adulteri, hæc tamen præſumptio cum ſit iuris, non autem iuris, & de iure admittit probationem in contrarium reſultant ex impotentia, vel abſentia mariti, verumque tamen debet à teſtibus conſequenter probari pro elidenda huiusmodi præſumptione, & ex quibus neutrum in caſu huius deciſionis probatum dici nequeat.

SYMMARIVM.

- 1 Filius natus ex muliere quæ tempore conceptionis, & natiuitatis maritum habebat præſumitur potius mariti, quam adulteri iuxta text. in l. miles §. deſuncto ff. ad leg. Jul. de adult. quævis vtrique coniux id negauerit, & Laurentius Horatium in filium agnouerit, quia id non nocet tertio ab eo cauſam non habenti, & venienti ex propria perſona.
- 2 Amplia procedere quæuis vterque coniux id negat, & adulter filium in ſuum agnouerit, quia talis agnitio non nocet tertio ab eo cauſam non habenti, & venienti ex propria perſona.
- 3 Præſumptio l. miles eſt tantum iuris, non autem iuris, & de iure admittit probationem in contrarium reſultant ex impotentia, vel abſentia mariti, vel aliis vrgentibus conſecluris.
- 4 Impotentia mariti excluditur ſi conſtat eum poſt natiuitatem filij, alios filios ſiſcepiſſe.
- 5 Abſentia mariti ad vxore detenta ad adultero ſub arcta cuſtodia, & ad quam cuiusque prohibitus erat acceſſus non probatur per teſtes viles, & non bene informatos.
- 6 Teſtes de auditu non probant præſertim ſi ſunt perſonæ viles, & non informata.
- 7 Amplia quæuis verſemur in antiquis, quia adhuc requiritur quod ſint perſonæ grantes, quod audiuerint ab iſdem perſonis, & eodem tempore omnes ſpecificent a quo audiuerint, & deponant de auditu ante licent motum.
- 8 Teſtes deponentes de publica voce, & fama, vt probent deponere debent cum requiſitis enumeratis à Ruino conſ. 32. num. 7. lib. 5.
- 9 Filiatio non probatur ex quo quis fuerit admiſſus ad præſentandum ad beneficia inſpationatus familie ſi præſentationes non probantur eſſectuate, & admittens poſſit decipi.
- 10 Coniectura ad elidendam præſumptionem legis miles debet eſſe efficax, & vrgens quando non agit de alimentis, & de ſitiatione in poſſeſſorio, ſed de ſucceſſione in inſpationatus familie.
- 11 Coniectura quando ſunt leue, & ſingula in ſe imperfecta, nec ſimul iungi poſſunt, vt iucunt.
- 12 Adminicula requirunt regulariter ſubſidentiam alicuius principatus, & fundamentalis probationis.

DCCISIO DCXXXIII.

Rvertum de Puccis, tamquam vltimum de familia Potuſſe inſpationatus Cappelle, ſeu Oratorij exiſtentis in Eccleſia Sanctiſſimæ Annuntiatæ: reliquere Octauia vxori, non obſtante ſuperuientia Horatij deciſum fuit de anno 1630. coram bon. mem. Quiapo, eo quod probatum non fuerat, quod idem Horatius eſſet filius Laurentij de Puccis, vt latè in deciſ. 363. per totam per. 5. recent. Ideò DD. Marchio, & alij de Puccis eiſdem Horatij hæredes, examinatis vigore remiſſorialium rotalium pluribus Teſtibus ad probandum dictam filiationem petierunt hodie à deciſis recedi, ſed confirmandam eſſe deciſionem Rota cenſuit.

Cum enim ſit vtrique in conſeſſo, quid Horatium genuit Maria Bellafagiana, tam de tempore natiuitatis, quam conceptionis alteri nupta, intrat legalis præſumptio, quod Horatius potius mariti, quam Laurentij allecti adulteri filius ſit iuxta Textum in l. miles §. deſuncto ff. ad leg. Jul. de adult. quævis vtrique coniux id negauerit, & Laurentius Horatium in filium agnouerit, quia id non nocet tertio ab eo cauſam non habenti, & venienti ex portione propria, Inſon. conſ. 81. num. 2. & ſeqq. conſ. 106. num. 2. & ſeqq. lib. 2. Caſ. Mant. conſ. 136. num. 3. Sord. conſ. 552. num. 2. & ſeq. Capic. Lutr. deciſ. 16. num. 15. Rot. deciſ. 643. ſub num. 4. par. 4. recent. deciſ. 716. num. 6. & 7. coram bon. mem. Merl. & in Farſen. bonorum 23. Ianuarij 1647. & cæteri coram Eminentiſſ. D. card. Corrado.

Et licet adulteri præſumptionem huiusmodi, quia iuris tantum eſt, non autem iure admittit, vel contraria probatio reſultans ab impotentia, vel abſentia mariti, vel ab aliis vrgentibus coniecturis Merlin. diſta deciſ. 716. num. 2. & ſeqq. Neutrum conuenit in caſu noſtro, quia impotentia ꝑ excluditur, ex caquo ſucceſſiue maritus ꝑ eſt natiuitatem Horatij, vt partes ſitentur, duos alios ex eadem Maria ſuſcepiſſe, abſentiam verò ꝑ ex arctiſſimam Mariæ cuſtodiam, quæ adulter cuiusvis ad illam acceſſum prohibebat, ſine alia ex quibus filiationis coniectura deſumuntur, non bene probant teſtes, vt ſupra examinati, nam plerique ſunt perſonæ viles, nec vt oportet informata, cumque omnes ꝑ deponant de auditu probationem non faciunt cap. licet ex quadam de teſtib. Caputag. deciſ. 197. num. 2. par. 1. deciſ. 278. num. 3. par. 2. Rot. deciſ. 167. num. 29. deciſ. 137. num. 4. par. 1. rec. & in Bonon. fideicommiſſi de Viſloriis §. May currentis coram R. P. D. meo Zarate, etiam ſi verſaremur in antiquis, ꝑ quia adhuc requiritur, quod ſint perſonæ grantes, quod audiuerint ab eiſdem perſonis, & eodem tempore quod omnes ſpecificent, à quo audiuerint, & deponant de auditu ante licent motum, vt notant DD. in diſto cap. licet ex quadam Farinac. de teſtibus queſt. 69. num. 98. & pluribus ſeqq. Gratian. diſcept. 969. num. 13. & dicit Rot. in Papien. bonorum 14. Iunij 1600. coram bon. mem. Card. Lancelotto, & in Romana de Bonellis 28. Nouembrii 1614. §. primo coram bon. mem. Vbaldo ſen. & in diſta Bononien. fideicommiſſi de Viſloriis §. parvè coram R. P. D. meo Zarate.

Nihilque releuat quod aliqui Teſtes deponant vltius de publica voce, & fama, & communi ꝑ reputatione, quia non deponunt cum requiſitis in iſis præciſis terminis enumeratis à Ruino. conſ. 32. num. 7. lib. 5. quem ſequatur Gorr. ad. conſ. 12. mon. 29. Rot. deciſ. 164. ſub num. 9. par. 3. rec. & in diſta Romana de Bonellis §. nequaquam in ſin. Romana ſitiationis 1. Iulij 1629. §. non prima coram Reuerendiſſimo Salamantina in diſta

*Farsen. bonor. 3. Ian. 1647. §. fama verò coram Eminen-
tissimo Corrado in d. Bononien. fideicommissi de Victoris
§. parvè vers. vel quia coram R. P. D. Zarate Eoque mi-
nus famam, & communem reputationem probant,
quia non omnes Testes de ea deponunt, & si vera
esset etiam alij Testes illius noticiam habuissent, & de
illa deposuissent impress. post Conf. Farinace. decis. 174.
sub num. 11. vers. quia si adjuisset inter impress. post Conf.
Farinace. decis. 154. num. 17. apud Pesianam.*

Coniecturas verò iterum recantatas evacuat pri-
ma decisio huius causæ num. 6. & segg. quæque de no-
uo elicitur, ex quo Robertus Octavianus Author ad-
miserit ad præsentandum ad beneficia iurispatrona-
9 tionis familiæ de Puccis nullius momenti est, & quia
præsentationes non probantur effectuatæ, nec docetur
de consensu Roberti, qui potuit decipi à principio in
facto scilicet transactionis, & nominationis Lauren-
tij, ut ponderavit Rot. in d. Bononien. fideicommissi de Victo-
riis §. ubi l. coram R. P. D. Zarate, semper prævaluit con-
traria legis præsumptio, quod Horatius sit filius ma-
riti, non autem adulteri, ad quam elidendam & necesse
10 est contrarias coniecturas esse omnino efficaces, &
virgentes, quando v. hic non agitur de alimentis, &
filiatione in possessorio tantum, sed de successione in
iurepatronatus, ut distinguendo respondit Rot. in dist.
decis. 164. sub num. 4. part. 3. recent. decis. 314. num. 19. &
20. par. 6. in Romana fideicommissi de Aronius 23. Iunij
1642. §. casus noster in ista coram me, & in aliis pluribus
relatis in supra cit. Farsen. bonorum §. hec tamen coram
Eminentissimo Corrado in Bononien. fideicommissi de Vi-
cloritis §. minui, & §. quamvis etiam coram R. P. D. meo
Zarate.

Adducta verò ab informantibus pro DD. de Puc-
cis leues, & singula in se imperfecta, ac proinde & nec
simul iungi possunt, ut iuvenit Bald. in l. si quis ex ar-
gentariis §. 1. num. 2. & segg. ff. de ad. & in funiculo filia-
tionis Gabr. conf. 25. num. 6. lib. 1. Rot. in allegata Romana
filiationis 1. Iulij 1639. §. quia cum coram Reuerendissimo
Domino Salamantino Bononien. fideicommissi de Victoris §.
quia propter coram R. P. D. meo Zarate. Eo minus, quia
11 adminicula & regulariter requiritur substantiam a-
cuius principalis, & fundamentalis probationis, quæ
hic deficit, ut in specie respondit Rot. decis. 174. sub nu.
17. inter impress. post conf. Farinace.

Et ita decilum utraque parte informante omilla
alia inspectione, an Horatius spurcius, sed legitimus
succedere potuerit in hoc iurepatronatus, quia super-
flua est dum non docetur, quod ille fuerit Laurentij
filius.

ARIMINEN. FRVCTVVM.

Lune 7. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Statum Arimini sub Rubr. de usufructu. verum vixor.
desert marito generaliter. & indistincte omnes usufructus, siue parafrenales, siue dotales sint, non attento
disfensu mulieris, ac comprehendit etiam fructus ex-
tantes, & ad hoc ponderantur verba Statuti. Statutum
quando non est odiosum odio irrationabili, sed habet
motivum rationis, tunc sufficit illius confirmatio in
forma communi.

SYMMARIVM.

- 1 Statutum Arimini desert marito omnes usufructus
terram uxoris unum parafrenalium, quam dotalem

- prohibetque ne vixor viuenti viro aliquid ab ea
petat, vel coartetur contra eius heredes.
- 2 Appellatione omnis usufructus sola administratio me-
venit.
- 3 Maritus de iure communi habet administrationem
parafrenalium.
- 4 Statutum Arimini iuris communis interpretari
debet iuxta ius commune, ut ab eo recordatur natum,
quam fieri potest.
- 5 Et satis est, quod ius commune corrigat vocatam.
- 6 Statutum Arimini deferens marito omnes usufructus
bonorum uxoris intelligi debet de fructibus para-
frenalium à marito perceptis, uxore sciente, & re-
cente, secus ipsa contradicente. Contrarium.
- 7 Nec dictum statutum extendi potest ad casum, quo
fructus non fuerant à viro consumpti, sed etiam post
eius obitum extant.
- 8 Fructus solum consumpti in promissionem coniugum
usu de iure communi marito acquiruntur nulla
habita distinctione, an sint naturales, vel indus-
trialia.
- 9 Fructus extare dicuntur, dum extant bona ex illis
comparata.
- 10 Statutum Arimini generaliter, & indistincte desert
viro omnes usufructus, ac prohibet mulieri vellet
à viro viuenti petat, vel eo mortuo ab eius heredi-
bus non attento mulieris dissenso, & non. 11. Ad-
ducitur simile statutum Florentinum.
- 11 Statuti verbis inherendum est quantum corrigi in
commune.
- 12 Statutum Arimini loquens per verba prohibita,
ne mulier fructus à viro, vel eius heredibus petat
comprehendit tam extantes, quam consumpti, &
num. 15.
- 13 Statutum per verba universalis deferens mariti
lucrum dotis, locum habet siue filij extant, siue
non.
- 14 Statuti verba universalis, ac generalis à marito vim
habent, & comprehendunt etiam ea, quæ alia vim
comprehenduntur.
- 15 Statutum Arimini tribuens viro fructus dotales, &
parafrenales, exinde resultat quod si cum dotales
sunt viri extant vel nati & parafrenales.
- 16 Regula de sumpta ex liam hoc iure si de vulgæ
& pupill. procedit etiam si vnum determinat altero
esse favorabilis.
- 17 Statutum Arimini dum excipit ab universali dispo-
sitione duos tantum casus virgentis viri ad uo-
pium, & malitiationis uxoris, omnes alios non
exceptuatos censetur includere.
- 18 Verba universalis statuti non debent esse per se ita
versetur in statuti odiosis.
- 19 Statutum quando est odiosum odio irrationabile,
tunc non sufficit illius confirmatio in forma com-
muni, secus quando habet motivum rationis, ut
num. 24.
- 20 Statutum deferens viro fructus bonorum uxoris ha-
bet motivum rationis, scilicet ad subleuandum viro
ab oneribus matrimonij, & in recompensum ab-
mentorum, & sic respicit publicam utilitatem, &
num. 25.
- 21 Statuta deferentia marito fructus parafrenales
valida sunt ob causam subleuandi ab oneribus ma-
rimonij.
- 22 Vxor si ex bonis dotalibus, & parafrenalibus suble-
uauit aliquam quantitatem fructuum cum su-
cultate libere disponendi, ex hac reservatione reser-
uat reliquos fructus marito acquiri ad quem ex su-
tuto loci spectant, & num. 31.

- 27 *Et in hismodi reservatione sue potestatem quomodo sit intelligendum?*
 28 *Becc. conf. 44. num. 19. & 21. libro primo declaratur.*
 29 *Angel. conf. 61. num. 6. declaratur.*
 30 *Fructus bonorum dotalium de iure communi spectant ad virum.*
 31 *Statutum Ariminense obligat omnia bona mulieris favore eius creditorum, ita ut possint de usufructu d. bonorum satisfieri.*
 32 *Maritus ex fructibus bonorum parafrernalium solvere tenetur et alienum uxoris.*
 33 *Usufructuarius tenetur ad annuatim praestationes.*
 34 *Census translatiua census non operatur extinctionem, sed illum transferre in censonarium, etiamsi a censuario non de proprio pecunia, sed alienis fuerit facta solutio.*
 35 *Maritus acquirens censum nomine proprio cum pecunia dotali sibi, & non uxori acquirit.*
 36 *Socii principalis census ut extinguatur est necessaria praecedens dissolutio.*
 37 *Fructus extradosales si fuerint marito assignati, non possunt deinde in illius praedictum destinari in alium usum.*
 38 *Census creditor non potest illius sortem petere non imputata ei dissolutio.*
 39 *Dissolutum non operatur sola destinatio extinguendi censum inter alios facta non imputata creditori, ibid.*
 40 *Debitor census potest ex intervallo pacisci cum accollatorio, quod censum extinguat.*
 41 *Debitor census vocando ad censum omnes creditores, an talis vocatio effectum habeat dissoluti?*
 42 *Census non extinguitur ex sola sententia graduatoria non lata instante debitore, nec censarius vocatus.*
 43 *Sententia verba intelligenda sunt, prout de iure.*
 44 *Alia irrelevantia in causis praedictis non sunt transgredienda.*

DECISIO DCXXXIV.

Ariminense Statuto *sub rub. de usufructu rerum uxorum* &c. relato in Summario Portia num. 9. disponitur, quod omnes usufructus rerum uxorum siue parafrernales, siue dotalis sint, siue alia sint mariti, donec sint simul una familia de quibus usufructibus nullam petitionem, vel retentionem mulieres possint facere, vel habere contra maritum, vel socerum, vel heredes eorum. Nec per verba huiusmodi dici potest concessa viro sola bonorum administratio, quia appellatione *omnis* usufructus non venit sola administratio, quam etiam de iure communi vir *habet* in parafrernalibus, *l. fin. Cod. pat. conuen. l. maritus Cod. procur. sed plenum ius vendendi, & fruendi fructibus eorumdem bonorum* *§. l. inst. de usufr. Ceph. conf. 157. num. 6. & 7. Maluas. conf. 49. nu. 7. in fin. & 8. & 9. Castil. de usufr. cap. 3. n. 42. in punct. Castil. conf. 455. nu. 7. lib. 2.*
 Illud autem: antiquam correctorem juris communis, *l. Menoch. praesumpt. 9. num. 26. in fin. versic. quod quidem lib. 2. informatum* pro Pontia Battagina. allegando interpretandum esse iuxta jus commune, & verbum recedat minus quam fieri potest, *Grat. conf. 42. nu. 22. & segg. lib. 1. Surd. conf. 4. num. 49. & dec. 178. num. 15. & segg. Rot. dec. 512. nu. 5. par. 1. divers. & proposita* petita facit esse, *¶* quod ius commune corrigat viro calu, *Rom. conf. 199. num. 6. Grat. conf. 41. num. 25. libro 1.*
 Pars Secunda.

Magon. decis. Florent. 105. nu. 6. Rot. dec. 432. n. 10. par. 1. d. inter. dec. 851. num. 8. par. 4.

Inferentes exinde operantur dumtaxat in casu quo fructus parafrernalium fuerint a viro percepti virore sciente, & tacente, corrigendo *¶* in hoc ius commune, ut in puncto similis statuti tradit *Tort. ad stat. Pap. stat. 87. numero 13. Ioan. Bapt. Conf. de iur. & fact. Ignor. dist. 47. numero 5. cen. 1. Non autem quando mulier expresse dissensit* *Gerius Spin. in punct. similis Stat. conf. 24. vers. quia ipsa contradicatur* *Hond. conf. 91. n. 62. & 63. lib. 2. Cancer. var. resol. tom. 1. cap. 9. n. 21. Bott. conf. 20. n. 61. & segg. lib. 4. Rot. in Bonon. pecuniaria 26. Maii 1645 §. 1. & segg. coram me, & 10. Januarii 1650 §. atque ideo coram Eminen. Caud. Ortohonon, in quibus decisionibus firmatur vltimus dissensus uxoris probati etiam ex confectionibus extrajudicialibus intra domesticos parietes, quas Portiam fecisse probant Testes datini eius Summario num. 12.*

Eoque minus extendi posse statutum ad casum, *¶* quo fructus non fuerint a viro consumpti, sed etiam post eius obitum extant, cum de iure solum consumpti, *¶* in promiscuos coniugum vius Marito acquirantur nulla habita distinctione, an sint naturales, vel industriales *Decian. dist. conf. 34. numero 36. in fin. & numero 38. & numero 41. vers. tertio facit. M. ech. d. praesumpt. 9. numero 6. lib. 3. Cancer. d. c. 9. num. 18. Ciriaco. contr. 91. nu. 6. Arias de Mof. var. resol. lib. 1. cap. 10. num. 4. Thefaur. d. dec. 187. nu. 5. circa fin. vers. non autem Tort. ad Stat. Pap. num. 87. sub num. 9. Conf. in puncto similis statuti de iuris, & fact. ignor. an. dist. 47. num. 6. & extate censentur, *¶* tum extant bona ex illis comparata, *Decian. d. conf. 34. nu. 43. vers. quod si constare* *Bald. conf. 478. num. 1. lib. 5. Thefaur. d. dec. 187. sub n. 5. col. 2. infra med. vers. exantium vero Girib. dec. 89. n. 18. atque relati ab Arias de Mofa. d. c. 30. n. 5. Qualia esse bona, & census a Laurentio viro constante matrimonio acquisitos, probatum asserunt ex Testibus datini in Summ. Portia num. 10. & seg.**

Sed his non obstantibus Rota, proat alias in secunda instantia sub die 26. Ianuar. 1654. coram R. P. D. meo Verosio, ita hodie in gradu appellationis a sententia Rotali ab ea lata interposita, censuit locum esse praestito statuto, quia illud in verbis non loquitur de fructibus perceptis muliere patiente, & non contradicente, *¶* vir disponat statutum Papiae, de quo Tortus, & Costa aduerso allegari, sed generaliter, *¶* & indistincte omnes usufructus adiudicat marito, quodque plus est prohibet mulieri, ne illos a viro viuentem petat, vel eo mortuo ab eius haeredibus, & si etiam dissensu mulieris, quem fortius fructuum petitio inducit, *l. qui in aliena §. vlt. ff. acquir. haered. l. simili. & tibi §. vlt. ff. leg. 1. Muscard de probat. conclus. 594. numero 17. Rota in Komana Doti 18. Iunii 1649 §. penult. vers. quae sunt coram R. P. D. meo*
 11 *Cerro, & in hactendum est verbis statuti ¶ quamvis corrigatur commune Pater. conf. 74. num. 22. post Bal. in lita nobi. prope fin. Cod. ad leg. Iul. de adulter. Grat. discept. 685. numero 11. & segg. vltra alios allegatos in decisione huius causae coram R. P. D. meo Verosio, §. neque dispositio, & in puncto stat. Florentini concedentis viro usufructum bonorum uxoris, quod illos vir heredes restituere non teneantur* *Angel. conf. 161. num. 6.*

Quod pariter statutum comprehendat etiam fructus exantes colligiri, *¶* tum ex supradictis verbis disponentibus, nullam petitionem a muliere fieri posse, *¶* quae cum vniuersalia, & indistincta sint nec magis ad consumptos, quam ad extantes referantur omnes indistincte comprehendunt,

M m

1. Julian ff. leg. 3. cap. soliti ad fin. de maior. & obed. Corn. conf. 29. num. 1. lib. 1. Rot. in terminis Statuti dec. 93. nu. 6. apud Modern. ad stat. Perus. & in puncto huius stat. Gerius Spin. conf. 24. sub nu. 7. vers. quia responderetur, & num. 8. & segg. sicut in simili dicimus, quod statutum
14 per verba vniuersalia si deferens marito lucrum dotis, locum habet, siue filii extent, siue non extent Roman. conf. 44. nu. 5. in fin. Bec. conf. 95. sub num. 31. Ponderando præsertim, quod vniuersalis prohibitio,
15 si ne mulier à viro fructus petat includit etiam tempus, quo fructus percipiebantur, & sic dum exabant, cum etiam tunc de iure communi, vel saltem die sequenti petere possent, *Item qui Calendis, ff. verb. oblig. l. qui hoc a viro, eod. l. 3. si quis hac lege, §. iudicium, ff. oper. lib. Piccard in §. per ult. num. 1. in §. de iur. stipul. Ant. Faber. de error. pragmat. dec. 16. error. 4. sub n. 6.*

Eoque magis iunctis prioribus statuti verbis patet vniuersalibus in principio, ibi, omnes vniuersalibus
16 & sic parafrenales, & sic dotales, sunt mariti, verba si enim vniuersalia geminata maiorem vim habent, Dec. conf. 386. nu. 8. Grabr. conf. 20. nu. 18. vbi quod ideo comprehenduntur, etiam ea, quæ alias non comprehenderentur lib. 2. Rota in terminis dispositionis strictæ, & odiosæ, dec. 93. num. 8. inter impres. apud Zacch. de oblig. Can. Cumque statutum fuit vniuersale determinatio
17 ne, si tribut viro fructus dotales, & parafrenales, exinde etiam allequimur, quod sicut dotales sunt viti extent, nec ne l. dotis fructus, l. quamuis, ff. iur. dot. l. doce ancillam Cod. rei vendic. Rot. dec. 80. nu. 5. coram san. me. Gregor. XV. ita & parafrenales iuxta regulam desum
18 ptam ex l. iam hoc iure, ff. vulg. & pupill. si quam procederet etiam si terminabile ab altero esset fauorabilis dixit Rota in Romana salarii 18. Febr. 1622. coram bo. me. Piruano.

Tum ex quo statutum infra ab vniuersali dispositione excipit duos tantum casus, nempe vergentie
19 viri ad inopiam, & maletractationis vxoris propterea enim omnes alii non exceptuati censentur inclusi, Alex. in l. fin. nu. 4. ff. quod quisque iur. Arce. conf. 20. numero 9. Decius conf. 247. num. 8. & in terminis statuti odiosi, etiam odio irrationabili Rot. decisio. 51. nu. 10. part. 1. recent. præsertim quia alias verba vniuersalia
20 statuti si cuiusque dispositio esset odiosa, quod nec in statutis odiosis admittendum est, Payer. conf. 189. nu. 3. & 4. Bellon. l. un. conf. 74. num. 23. Grat. discep. 685. nu. 10. cum aliis allegatis à Moder. Neapol. alleg. 18. numero 18. & segg. in proxima terminis Monach. dec. Lucen. 68. num. 24. & 25.

Non obstat, quod sic statutum esset odiosum odio
21 irrationabili, & proinde non sufficeret eius confirmatio in forma communi, quia imo, vt responderet coram R. P. D. meo Versorio in §. altera, statutum
22 habet motum rationis ad alliciendos, si scilicet viros ad nuptias eosque subleuandos ob oneribus matrimonij, quodque dicitur fructus acquiri in recompensam alimentorum, procedi in acquisitione
23 proveniente à tacita voluntate vxoris, in quibus terminis loquuntur allegati à Surd. decis. 192. num. 13. & 14. Statutaria verò respiciit primario publicam vtilitatem si resistentem etiam à recompensam alimentorum, per quam homines quos alias onus alendi vxorem à nuptiis retraheret ad illas alliciuntur, nec non à refecatione licium, quæ occasione eorundem fructuum possent inter coniuges oriri, ideoque iussit
24 confirmatio in forma communi, si maxime quia excipiendo statuta contraria libertati Ecclesiasticæ omnia alia que huiusmodi non sunt includere censetur, vt in fortioribus terminis statuti odiosi respondit Rota supradicta decis. 51. nu. 10. par. 1. recent. & con

serunt allegati ab add. ad Burat. dec. 6. num. 15. & quæ sitentialium valida sint ob causam subleuanti ob coniugibus matrimonij tradit Maribus Branni in punctis in fine statuti conf. 151. nu. 14. Alex. conf. 42. nu. 13. in fine & 14. lib. 1. Castr. conf. 433. nu. 7. lib. 1.

Suffragatur præterea viro cuiusque hæreditibus instrumentum matrimoniale, in quo viro assignata fuerunt scut. 4000. pro dote, & vndecim milia in causam bonorum parafrenalium, cum declaratione tamen quod fructus scutorum 500. ex dictis fructibus 4000. dotalium, necnon sc. 1500. ex dictis fructibus vndecim milia extradotalibus & illorum fructus sine
25 ipsi Portia, si ita ipsa liberè & absolue possit, & valeat de illis disponente, illaque exigere nullo requisito consensu viro, hæc siquidem reservatio, quæ quin elusoria esset, demonstrat quod coniuges assignantes vim statuti Ariminensis omnes fructus parafrenalium adiudicantes viro illi inhætere voluerunt, & reservando certam quantitatem pro vxore reliquos omnes marito acquiri, vt per Surd. conf. 361. nu. 21. Merlin. dec. 386. nu. 4. Rot. dec. 669. nu. 2. in fin. par. art. & in Romana refectionis Concordia 26. Febr. 1622. §. penult. in fin. coram me.

Gratisque dicitur pactum huiusmodi intelligi debere si in terminis iuris communis, hoc est si posita constaret de voluntate & consensu ipsius vxoris, vt tradit Bero. conf. 44. nu. 19. & 22. vers. & hoc respici lib. 1. & ceteri appositum non respectu consumptionis fructuum, sed administrationis, ne videlicet vxor vis impediret in administrando prout faceret potest, etiam quando adest statutum de fructibus tractandis, vt bene aduertit Angel. conf. 61. sub nu. 6. vers. illud autem.

28 Quia in casu quo consuluit Berosus si mulier libi prius reservauit vsum, administrationem liberam, & vsum fructuum, tam in vita, quam in morte, & deinde immediate adherens pactum expresse abolitionis mariti cuiusque hæreditum à redditione rationis, & administrationis, quod ne videatur contrarium dicte reservationi Berosus interpretatur vt supra, ibi, & hoc est dicendum causa evitanda contrarietatis. Item in casu Angeli concessum erat viro, si vt posset administrare fructus vxoris, & hæc verba sicut ipsa vxor ponderat Angel. ad eliciendum quod solum administratio censetur communicata, quodque vxor potest liberè absque consensu viro fructus percipere & cum eo participare commoditatem & fructualem, sed in casu nostro nihil est reservatum vxori præter supradicta scuta 500. & scut. 1500. eorumque fructus, & in reliquis sicuti reservatio partis fructuum dotalium indicat partes voluisse
30 alios, si spectaret ad virum iuxta dispositionem iuris communis ita pariformis, & contextualis reservatio ratiæ fructuum extradotalium, denotat voluntatem,
31 quod alii si acquirantur viro iuxta dispositionem iuris municipalis, cui partes se conformasse censetur Rota dec. 785. numero 6. par. 1. diuers. decis. 146. numero 10. dec. 255. num. 3. par. 1. recent. decis. 357. numero 1. apud Corcium, Cumque habeamus verba expressa statuti omnem vsum fructuum etiam muliere fructuum restitutionem posita perente tribuentis viro, nec illi vxorem instrumentum dotali in acquisitione fructuum pariter, sed solum eorum ratiæ ratiæ pariter, educi non potest fauore vxoris participatio fructuum, nisi respectu ratiæ reservatæ, maritante de cætero integro & omni vsum fructuum participatio.

Non obstat aliud statutum Ariminense in Summa

Summario Portia num. 13. obligans omnia bona mulieris eius creditoribus, et ita ut possint de usufructu dictorum bonorum satisfieri, quia non negatur quod dictorum bonorum usufructus sit solvere debitoribus alienum vitoris, et sic etiam debita hereditaria Ludouici patris in ipsum per additionem transita, cum hoc omnis respectu annuorum praestationum in cambus viro, et tamen ratione usufructus ab alio ita cumo delat. l. si q. usufr. leg. l. usufructu bonorum ff. ad leg. falcid. Ca. tit. de usufr. cap. 58. numero 11. et 12. l. fin. §. falcid. autem legata Cod. bon. qua. liber. Menoch. cons. 115. num. 11. Surd. del. 193. num. 1. et seqq. Rota in Interuen. usufructu 14. Maii 1650. §. quia obiectum coram R. P. D. meo Cerro, admittuntque heredes viri quod pro tempore constantis matrimonii rata fructuum bonorum exegerit in solutiones fructuum censuum, tunc decursum.

Sed negant ex dictis fructibus extingui debuisse etiam sortis principales censuum, vel cum illis censuados esse fructus solum matrimonio decursos, coramdem censuum, qui marito viuenti fuerant a censuatis translati cessi, hanc enim translatina cessu facta marito nomine proprio non extinxerunt, sed translatina cessu facta etiam si (quod negatur) ille non de propriis pecuniis sed mulieris soluerit l. si ex ea et ibi D. Laurent. C. rei vendit. l. qui aliena pecunia, l. ubi prohibetur C. si quis alter, vel ibi. l. quatuor la secunda Cod. pignor. Rota in terminis censu decisu. 16. m. 3. par. 1. recen. et interminis acquisitionis et facte a marito de pecunia dotali dec. 162. n. 7. in si. ibi. Officium decisu. 140. num. 9. Sortes vero principales ex forma impracitati statuti mandantur ex fructibus bonorum vitoris eius debita solui non debuerunt cum dictis fructibus solui, et quia non facta a censuatis didici debitor non erant, Caneer. var. resolut. lib. 2. cap. 6. numero 80. vers. neque obstat Cinc. contr. 24. num. 56. Rota decif. 498. n. 10. dec. 518. nu. 6. et 7. apud Cinc. de cens.

Nec obstat, quod saltem Censui fecit 800. debitas Alexandro Gambalongo debuerit extingui eo quod Ludouicus Portia Pater ac originalis dicti Censui debitor in Instrumento locationis ceterorum bonorum mandauerat conductori, vt illum extingueret cum affibus successiuis decurrentis, quos mortuo Ludouico Laurentius Portia vir exegit, nam cum locationem praestitisset Instrumentum matrimoniale, quo Ludouicus omnia bona extra dotem promissit, et post suam mortem tradi voluit Laurentio, non potuit deinde in praedictum Laurentium fructus, et seu affibus se mortuo decurrentes destinare in extinctionem praefati censui Surd. conf. 403. sub numero 79. Peregrin. cons. 53. num. 10. et 11. l. b. 1. Ca. tit. decisu. 64. num. 27. lib. 1. Cuius de cetero sortem creditor petere non poterat, et nec ratione didicte, quia eius vicem non supplet dicta destinatio inter alios facta ei nusquam intimata Cinc. de Censib. qua. tit. 103. numero 21. Nec ratione obligationis de extinguendo facta ab Affictuario, quae licet valida sit cum debitor Censui possit ex interuallo et pacisci cum accollatorio, quod Censum extinguat Gaspar. Roder. de ann. reddit. lib. 2. quaest. 13. numero 24. in fin. Felician. de Censib. lib. 1. cap. 7. numero 17. alique relati in Cini. lae Plebis Salsiani 1. Iulii 1647. §. extrema in fin. coram me, non probet actionem creditori censui pro repetitione sortis.

Quae an repeti possit, quando per debitorem vitoris cui fuerint omnes creditores ad concursum, et si dissolutionem dispuant Doctores affirmantibus plerisque eo quod talis vocatio ex parte debitoris effectum

Parti Secunda.

habet didicte, vt late per Cinc. de Censib. quaest. 107. sub numero 19. alioque relatos a Mode n. Hsp. in Labyrinth. cred. par. 1. cap. 2. y. m. 16. et seqq. Sed in casu nostro talis vocatio non adit, et sola intentione grauatiora et non lata instante debitor, nec censuatis vocatis sortis repetitionem non paritur, vt Cinc. dec. 60. n. 2. et seq. part. 1. recen. et in Romana Censu 7. Iulii 1639. coram venerabilissimo Episcopo Terracineni.

Mecum igitur sententia Rotalis aboluit Gridulphos heredes Laurentii a restitutione fructuum parafrenialium ab eodem Laurentio constante matrimonio perceptorum per Portiam petita, denegauitque cum illis compentandos esse fructus censuum, a Laurentio acquiritorum post eius mortem decursos. Neque eadem sententia redargui potest in ea parte qua declarat onus, et quousque fructus bonorum extradotalium Portia durante vita viri exceptis fructibus postea vt supra referentis spectasse pleno iure ad Laurentium inferendo, quod implicite neget ex illis debuisse solui debita vxoris contra formam impracitati statuti: Quia vt sublineatur intelligenda est et de omnibus fructibus deducto etiam alieno iuxta dispositionem statuti Vinc. de Franch. decif. 217. numero 12. vers. non dicebam, Capic. Laur. decif. 25. sub numero 38. vers. non verba, Rota decif. 66. num. 3. par. 2. rec. et in Romana Fideicommissi de Canapagnoli 8. Febr. 1649. §. non obstat quod sententia coram R. P. D. meo Venturiero, in Baren. Salsiani 10. Iulii 1652. §. penult. coram me.

Hinc eandem sententiam confirmandam esse dictum hodie fuit vtraque parte informante, non attenta nullitate ex defectu integre transportationis actorum, et namque deficere alleuitur ex praedictis non releuatum, et non releuatum transportationis in causis prophanis necessaria non est ex allegatis ab add. ad Burat. dec. 405. nu. 18. et 19. et in Romana Substitutionis 7. Iulii 1651. coram me.

POSNAVIEN. CANONICATVS.

Luna 7. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Manutentio danda est anteriori possessori, et ex quibus anterior possessio probetur: Possessor semper est citandus quamvis eius possessio ignoretur. Manutentio etiam in beneficialibus datur absque exhibitione, et iustificatione tituli, nec licitum sit vnicuique possessores molestare.

SVMMARIVM.

1. Possessio anterior probatur ex instrumento actuali apprehensionis, quod sufficit ad manutentionem non dicto tunc temporis de alterius possessione.
2. Possessio quando non dicatur inter instrumentalis.
3. Manutentio datur etiam in gradu appellationis.
4. Possessio anterior in concursu praferenda est.
5. Praesertim quando possessor anterior non habuit se pro possessorio.
6. Sententia siue decretum absque executione non priuat possessorem eius possessione.
7. Possessor semper est citandus.
8. Amplia quamvis eius possessio ignoratur atque eius possessio non priuat, quia iudex processu siue eius tanquam priuatus.

Mm 2

- 9 Capitulum cum careat iurisdictione non habet potestatem privandi possessorem eius possessione.
 10 Appellatio suspendit executionem sententie.
 11 Prouisus ab ordinario si possidet est legitimus contraditor.
 12 Collationis pertinentia ad ordinarium resultat ex pluribus collationibus ab eo factis.
 13 Status ultimus in beneficiis semper attendi solet non confuso de anteriori contrario.
 14 Manutentio etiam in beneficiis datur absque iustificacione tituli ne liceat unicuique possessores molestare.

DECISIO DCXXXV.

Stephano Ghilla dandum esse mandatum de manutendo in possessionem Canonici fundi Sollecce nuncupati existentis in Ecclesia Collegiata S. Io. Baptiste Varsaue Domini dixerunt particulari dubio desuper propolito.

Eius enim anterior possessio probatur est publico instrumento † particularis traditionis & apprehensionis sub die 26. Decembris 1653. quod non docto tunc temporis de alterius possessione sufficit ad manutentionem l. pradia, & ibi gl. & Doct. ff. de acq. poss. Put. Dec. 654. numero 4. libro 1. Cesar de Grass. dec. 5. numero 2. de caus. poss. & propr. cum aliis allegatis in Perusina Parocchialis 10. Iulii 1641. coram me. Ed magis quia adminiculatur successibus comparitionibus eiusdem Stephani coram Archidiacono Polnaueni. allegante se pacifice possidere, & ob eandem causam deinde appellantis à decreto Capituli Varsauiensis in executionem institutionis Alexandro Hieborowski aduersario à D. Archiepiscopo Gnesnensi subsequenti anno 1654. concessa lato. Vnde fit, vt possessio non dicatur † mere instrumentalis, vt in terminis manutentionis ponderatur Rota decisiss. 269. numero tertio in fine par. 1. recentior. & in Callien. Prioratus 5. Iulii 1649. in Meleutana Commenda 15. Iulii 1650. coram me.

Cumque hodie idem Stephanus suam appellationem persequatur donec illa terminetur per sententiam debet interim in sua possessione obtinere manutentionem, † quæ passim datur in gradu appellationis Grat. discip. 948. nu. 13. Lotter. de re benefic. lib. 1. Burat. dec. 169. sub nu. 2. Rota in recent. dec. 764. n. 1. par. 3. & in aliis relatis à Modern. Perusina. de manut. obser. 8. sub num. 37.

Nihil aduersante possessione Alexandro Aduersario tradita, quia possessio Stephani cum sit anterior † præferenda est. Felin. in cap. licet causam sub mon. 2. de probat. Surd. conf. 168. num. add. ad Greg. XV. dec. 171. Rota in Turrian. Cappella 1. Martii 1652. coram R. P. D. meo Parate, ubi allegat Concordantes præsertim cum Stephanus nunquam habuerit se pro spoliato † nec in possessione priuatus fuerit aut per institutionem Alexandro vi præsentato à Sereniss. Rege Polonie decretam à D. Episcopo Gnesnensi, aut ex quo in eius executionem Capitulum eidem Alexandro possessionem tradidit.

Decretum enim † non subsecuta executione possessionem non priuat gl. in fin. in fin. instit. de offic. ind. l. sciendum §. si fundum qui satisfdar. cog. Barr. & alii in lege ex hoc iure, ff. in fin. & iure Burat. dec. 124. nu. 11. Rot. dec. 225. n. 2. par. 1. rec. dec. 615. nu. 6. inter impress. apud Modern. Perusina. de manut. Ed munda qui emanant non citato possessore, vt debuit, cap. licet Episcopum de præbend. in 6. Flores de Mena vau. res. lib. 1. q. 4. nu. 26. & duob. segg. Burat. dec. 186. n. 4. cum aliis allegatis in Sa-

lerniana Beneficii 1. Feb. 1651. coram R. P. D. Celsi, nec Alexander allegare poterat ignorantiam possessionis Stephano cum hic prius vi possessor & prouisus ab ordinario contradixit institutioni, quam ille postea & ob id obtinere non potuerat ab Archidiacono Polnaueni præterquod possessor etiam ab ignorantia citandus est, † aliquin sua possessione non priuatus, quia Index dicitur processisse tanquam priuatus Rota decisio. 284. numero 7. par. 5. recent. & in aliis decisionibus relatis in Alerien. Vicaria 24. Aprilis 1654. coram me.

Idem citationis defectus inquit in possessionem pro executione dicti decreti traditam, vt supra à Capitulo, cui decet potestas † priuandi possessores cum careat iurisdictione cap. ex parte Decani 3. de rescript. & ibi Felin. num. 1. Duran. dec. 4. num. 9. quique abstinere debeat à tradenda possessione stante appellatione Stephani, quæ legitima erat, † & executionem decreti Gnesnen. suspendebat, cum ille tanquam prius priuatus ab ordinario, & possessor † esset legitimus contraditor vt in fortioribus ex text. in c. si a sede de præbend. in 6. dixit Rota apud Put. decisio. 4. præbend. sarnen. dec. 32. apud Coccin. decisio. 431. num. 2. apud Per. dec. 1001. num. 5. & inter recent. dec. 585. num. 19. & duob. segg. par. 5.

Facilius quia pertinentia collationis † ad Ordinarium educitur nedum ex collationibus factis de anno 1522. 1533. 1584. & 1601. datis in Summaria Stephani num. 4. sed etiam ex vltima collatione in persona Venceslai, per cuius obitum hodie beneficium vacauit, & vltimus status † solet semper attendi nisi per authentica documenta doceatur de anteriori contrario cap. cum de beneficio ubi notant omnes de præben. in 6. Felin. in cap. eam te sub num. 22. de rescript. Cauder. dec. 390. nu. 5. Rot. inter. recent. dec. 340. n. 5. par. 3. dec. 147. n. 2. & 20. par. 7. & in Hispanen. beneficii 24. Ianua. 1650. coram me.

Quæ dicta sint ex abundanti, quia etiam in beneficiis datur manutentio † absque tituli iustificatione, vel exhibitione ne liceat unicuique possessori molestare Abb. in cap. in litteris nu. 27. de rescript. quem secuta est Rot. dec. 212. n. 8. coram sa. me. Greg. XV. dec. 13. nu. 3. & segg. coram Durano dec. 689. n. 3. par. 2. recent. & in Toletana Archidiaconatus de Talanera 4. Aprilis 1650. coram R. P. D. meo Albergato.

Et ita decifum informante solum Stephano prouis tamen octo citationibus aduersarij &c.

BONONIEN. ACCOLLATIONIS DEBITORYM.

Mercurij 9. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Accollans debita alicuius dummodo correspondens ad accollationem accollarius teneatur ei consignare quædam mobilia, probata consignatione tenetur ad debita accollata, & consignatio siue traditio probatur ex verbis instrumenti dedit, & assignauit &c. nec testes deponentes se in actu celebrationis instrumenti non vidisse consignari mobilia probant negotium non consignationis, cum dicta verba inter legi possint de cognatione paulo ante rogatum instrumenti.

SYMARIUM.

- 1 Obligatio de soluendo debita alicuius quando est correctissima

- corruptiua ad traditionem mobilium non probata traditione ex ea agi non potest.
- 2 Obligatio corpectiua ex quibus verbis resultat
- 3 Corpectiuitas cessat quoties alia causa obligationis concurrunt
- 4 Testi unicus fidei non meretur.
- 5 Consignatio siue traditio mobilium probatur ex verbis instrumenti tradidit, & consignauit, &c. Item confessus fuit habuisse & recepisse num. 6.
- 7 Confessio iurata contra consentem plene probat, nec ab illo contra proprium iuramentum impugnari potest.
- 8 Confessio iurata probat nedum contra Consentem, sed etiam contra illum heredem.
- 9 Consignatio mobilium probatur si appareat post consignationem illorum partem fuisse venditam.
- 10 Negatiua non consignationis mobilium non probatur ex unico teste deponente se non vidisse fieri consignationem in actu stipulationis instrumenti si contrarium apparet ex verbis instrumenti, quia consignatio fieri potuit eo praesente, licet ipse non viderit.
- 11 Item negatiua non concluditur si testis asserat se non vidisse ob breuitatem temporis, quo interfuit.
- 12 Verba tradidit & assignauit quamuis sint Notarij intelligi possunt de traditione facta paulo ante rogatum instrumenti.
- 13 Ad reprobandum instrumentum non sufficit unicus testis, sed duo requiruntur.
- 14 Consignatio probata per instrumentum non excluditur ex unico teste contrarium deponente praesertim quando dictum restringit ad actum stipulationis instrumenti cum consignatio fieri potuerit paulo ante stipulationem ita importantibus verbis instrumenti dedit & assignauit, quamuis essent Notarii.
- 15 Ad reprobandum instrumentum requiruntur probationes praecise & necessariae concludentes.
- 16 Verba dedit & tradidit sunt intelligenda de traditione tunc vel medio tempore antea facta: itant probata negatiua coarctata ad dictum tempus conuincatur falsitas instrumenti licet secus sit in scriptura primata. Declarat. 18.
- 17 Notarius debet conscribere instrumentum de eo quod tempore instrumenti interuenire potuit & de quo ipse potest testificari.
- 18 Declara procedere quando verba instrumenti sunt eiusdem Notarij addito aliquo signo traditionis certam se, nec possunt inferri ad partis confessionem secus e conuerso ut num. 19.
- 19 Confessio partis semper urget aduersus ipsam.
- 21 Consignatio mobilium, quod non sit aequalens a debitis accollatis ex quibus probata remanet, & numero 22.

DECISIO DCXXXVI.

DVobis Testibus probatum asserens Antonius Fornaliarius Hieronymi haeres, quod tempore instrumenti sub die 20. Iulij 1646. inter dictum Hieronymum, & Angelicam de Aricenis celebrati, mobilia, quae ibi Notarius Hieronymo consignata dixit, tradita reuera non fuerunt, intererat exinde, quod obligatio Hieronymi de soluendo debita Angelicae, & praedium ab illis liberando corpectiua est, & ad traditionem mobilium ex ea agi non potest, l. 6. Carecepit. Aymon. consil. 461. numero 39. in fin. Rot. decis. 428. numero 7. par. 1. recen. cum aliae allegatis in Pars Secunda.

- Benonien. bonorum de Romanis 7. Iulij 1632. coram R. P. D. meo Verespio, & corpectiuitas, & ex verbis instrumenti, ibi, & praedixit D. Hieronymus ex vi de similibus verbis dixit Rot. decis. 123. num. 41. par. 2. dec. 405. in priu. par. 4. diuers. & in Melitana donationis 12. Decembris 1632. idque clarum coram R. P. D. meo Cerro nihil obstante vitima decisione huius causae, quae
- 3 & corpectiuitatem negat, quia alias obligationis causas a Testibus recentibus. Quia hodie compertum
- 4 fuit de illis deponere & unicum Testem, qui fidem non meretur cap. licet vniuersi de Testibus Rot. dec. 6. num. 17. decis. 367. num. 6. coram bo. me. Burat. dec. 317. n. 11. par. 4. tom. 2. rec.
- Nihilominus DD. steterunt in decisis, quia consignatio & mobilium probatur ex verbis instrumenti, ibi: Angelica dedit, & assignauit dicto Hieronymo, &c. & infra, ibi: D. Hieronymus supra dictam consignationem deus de consensu partium factam se trahens, & penes se retinens, dixit confessus fuit, & publice recognouit habuisse, & recepisse, & ad cautelam renuntiari, &c.
- 7 sola enim iurata confessio Hieronymi, & sicuti contra ipsum (ubi non exigitur pro forma actualis & praesentanea consignatio) plene probat, & ab illo contra proprium iuramentum impugnari non potest Bald. in l. pet. num. 2. C. solut. matr. Alex. conf. 90. n. 3. lib. 3. Mascard. de prob. conclus. 301. num. 1. Grat. disp. 873. num. 3. & 4. Cenc. de censib. qu. 87. num. 11. Maxime post lapsum 30. dierum in l. contractibus etiam super ceteris ibique Barbo. n. 30. allegat Concordantes C. non mon. pecunia contra Antonium filium, & heredem Thob. Non. conf. 16. nu. 31. ex tex. in l. cum a mare C. rei vendic. Cenc. d. qu. n. 12. Rot. in recent. dec. 161. n. 7. par. 7. & in Romana Saluiani 12. Iamarii 1646. coram bon. me.
- 9 Arguella, praetertim quia partis mobilium & consignatio corroboratur vltimis successibus illorum venditione facta ab eodem Hieronymo ut per Nat. conf. 547. num. 16. Surd. conf. 397. conf. 489. num. 21. Burat. dec. 108. num. 18. & alios relatos in Romana restitutionis datis 5. Iulij 1634. coram R. P. D. meo Pironano. Testium vero exaduerso inductorum, Alter cum simpliciter deponat se non vidisse in actu stipulationis instrumenti consignari mobilia, non concludit negatiuum & aduersus verba instrumenti, quia potuit fieri consignatio eo praesente, licet non vidisset, ut infortioribus terminis post Bald. conf. 455. num. 41. lib. 1. tradit Berta claus. 2. glo. 2. sub num. 30. col. 3. circa fin. Angel. conf. 227. sub n. 3. vers. non obstat Corn. conf. 202. n. 21. lib. 4. Aldob. conf. 161. num. 15. lib. 2. Ciriac. contr. 417. num. 149. Rot. in Romana Alimentorum 28. Martij 1640. §. non obstat ob primo coram me. Cumque idem Testis se non vidisset ob breuitatem temporis quo interfuit ibi: Non viddi, &c. per la breuita del tempo ch'io stetti li, ed minus
- 11 & concludit negatiuum traditionis, ut ad propositum ponderauit Rota in d. Romana Alimentorum §. non obstat praetertim quia verba instrumenti dedit, & assignauit etiam si essent verba Notarij intelligi possunt de traditione facta & paulo ante rogatum instrumenti Barr. in l. post dotem num. 21. ibi: debet intelligi praetertim in modica prateritione, ff. sol. matr. Nat. conf. 560. sub n. 41. vers. & si debet, & vers. intelligi de modica prateritione.
- Alter Testis, praetertim quod sit vnus, & ad reprobandum instrumentum duo & requiruntur omni exceptione maiores Felin. in cap. cum Ioannes num. 35. & num. 43. & segg. de fid. Instrum. Farnac. de falsis. & simul. qu. 188. numero 92. & segg. Cenc. de conf. qu. 51. num. 21. Aliique allegati per Aldenard Burat. dec. 318. sub num. 14 restringit iuramentum & ad actum stipulationis

instrumenti, ibi: *nell' atto della stipulatione dell' Instru-*
mento. & sic non excludit consignationem paulo antea
factam, in qua verba instrumenti etiam si essent No-
tarii verificari possunt, vt dicebam, & ad reproban-
15 dum instrumentum requiruntur probationes ꝑ ꝑræ-
cise, & necessario concludentes *Cenc. de conf. qu. 51.*
mem. 8. Rot. dec. 422. mem. 5. & si par. 1. rec. dec. 551. num. 7.
par. 4. 1016. 2.

Imò probandum vterius est, quod nec ex inter-
uallo ante instrumentum mobilia consignata fuerint,
quod enim dicitur verba instrumenti, *dedit, & tra-*
16 *didit*, intelligenda esse de traditione tunc, ꝑ vel mo-
dico tempore antea facta, ita vt probata negatiua
coarctata ad dictum tempus communicatur falsitas in-
strumenti licet secus sit in scriptura priuata, & ratio
17 diuersitatis est, ꝑ quia Notarius debet conficere in-
strumentum de eo quod tempore instrumenti inter-
uenire potuit, & de quo ipse potest testificari *Bart. in*
l. post doctem num. 11. ff. sol. matr. Bald. in antiq. lecl. m. 4.
& 21. Natr. d. conf. 360. nu. 41. Buratt. decis. 298. num. 7.
& segg. procedit quando sunt verba Notarii addito
18 *aliquo signo traditionis coram se, & Testibus factæ,*
nec possunt inferri ad partis confessionem secus è
conuerso, vt declarando doctrinam *Bart. in d. l. si ex*
cautione, & in l. pradia mem. 1. & segg. ff. aeq. poss. Dec. di-
stinguunt in l. singularia n. 19. & n. 33. ff. si cert. pet. Cepoll.
conf. 13. n. 16. Addentes ad Bartol. in d. l. pradia vers. pro
concordia Berta 7. coll. in claus. 341. glof. 6. n. 5. & n. 11. & 12.
Natr. d. conf. 360. n. 4. in fine vers. & ex hoc.

Nos autem versamur in secundo casu, quia Nota-
19 rius addidit explicitè confessionem recipientis ꝑ ibi:
dixit confessus fui, & c. habuisse & c. ad quam referenda
sunt etiam verba dedit & assignauit, & verba reci-
piens, & c. ad se trahens & c. *Roman. in d. l. pradia sub*
mem. 41. vers. & tunc, aut proferuntur Bart. in d. l. si ex
cautione in antiq. leclur. sub mem. 9. & 16. d. Bart. Salicet.
mem. 18. Felin. cap. si cautio sub n. 55. vers. & non suffice-
ret de fid. instrum. Gratian. discept. 628. n. 10. Man. de
fact. lib. 18. tit. 6. nu. 4. Rot. in Parmen. pensionis 23. Mar-
ty 1640. §. non enim & segg. confirmata 18. Aprilis 1645.
coram me.

20 Semper itaque firma manet confessio partis ꝑ ad-
uersus quam nihil releuat, quod mobilia tradita non
21 essent æquivalentia debitis accollatis, ꝑ quia ad hoc
affertur tantum inuentarium bonorum hereditario-
rum Fulcini primi viri Angelicæ correspondens ven-
dictioni mobilium, vt supra factæ ab Hieronymo, illius
verò confessio in instrumento emissa non restringitur
ad mobilia hereditaria Fulcinæ, sed indefinire habet
nec docetur nulla alia mobilia præter hereditaria ha-
buisse Angelicam, vt ad conuincendam insufficien-
tiam mobilium assignatorum necesse est ex allegatis
in decisione vlt. §. pen. & §. final.

Ecce ita vtraque & c.

ROMANA RETENTIONIS DOMORVM.

Mercurij 9. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Dationem insolutum resultant, ex clausula *Constitutum*
necnon ex verbis *onde concede, dà, & transse* nullo
existente credito resoluitur in simplex pignus Credi-
tutum quando est turbidum tam quoad substantiam,
quàm quoad quantitatem non meretur retentionem.

- 1 Transfatio non comprehendit nisi expressa.
- 2 Transfatio quando est litigiosa allegari nequit nisi ꝑ
per ea pendente.
- 3 Appellatio infra legitimam tempora impeditur ne
sententia transeat in indicatum.
- 4 Restitutio inducitur ob lapsum anni à die appella-
tionis interpositæ, eiusque non prosecutionem.
- 5 Legata relicta à fideicommissente solum à grauato pre-
sumuntur ex bonis liberis si adsunt vel ex eis solum
debent.
- 6 Nomina debitorum ex causa nullum plerumque sunt
area, & inexigibilia.
- 7 Credita exalita dici nequeunt deteriora, sed cedunt
periculo exigentium.
- 8 Relatio Periti attendi non debet quando est er-
ronea.
- 9 Datio insolutum prioris obligationis extinctiua resolu-
tat ex clausula dicitur necnon ex verbis *con-*
cede, concede, dà, & transse ille.
- 10 Creditor quod fuerit de eius credito satisfactus ex
quibus deducatur?
- 11 Assignatio facta ex vna causa referri nequit ad aliam
diuersam.
- 12 Assignatio quibuscunque clausula munus nullo
existente credito non importat dationem insolu-
tum.
- 13 Datio insolutum supponit creditum iam in esse delat-
um, & certum nec aliqua exceptione elidibile,
alioquin non tenet.
- 14 Verba *cede, concede, dà, & c.* necnon clausula
Constitutum apta ad inducendam dationem insolu-
tum resoluitur in simplex pignus, quando nullum
adeo creditum.
- 15 Verba per tender sicuro important pignus.
- 16 Verba contrahentium à subiecta materia contrahit
interpretationem recipiunt.
- 17 Contrahentes presumuntur potius contrarium pignus
validum celebrasse, quàm dationem insolutum
nullam.
- 18 Facultas disponendi si sit alieni concessa de huius
assignatus, subsequens dispositio ad eam referri de-
bet.
- 19 Credita assignata inexacta presumuntur nisi contra-
rium probetur.
- 20 Versum in eius utilitatem dicitur, quod illius credi-
toribus solutum est.
- 21 Rationes sociales quando sunt contractæ cum diuersis
personis partite vniuersi, non censentur transfusa in
alteram.
- 22 Creditor & debitor quis esse potest ex diuersis cau-
sis.
- 23 Relatio Periti quando est erronea non nocet non citi-
tis.
- 24 Retentio non competit pro credito turbido tam in sub-
stantia, quàm in quantitate.

DECISIO DCXXXVII.

Concordiam initam cum ipso Monasterio, &
Monialibus sancti Bernardini de anno 1691. con-
tentiam super eius validitate à R. P. D. Vicegerente
& in indicum transactam cum successa execu-
tione, ac deliberatione domus polize in Regio-
ne Pontis in Platea Turtis Sanguineæ ad sui ter-
uorem fidei de anno 1654. nec non credendum
Laurenti.

Laurentij, & Iosephi fuorum debitorum super bonis fideicommissi obligata à Jacobo fideicommittente soluta resiliens, obsecit hodie Nereus Scarlatus una cum Bindis pro Monialibus editam die 20. Aprilis 1644.

Secundum obiectum nil vrget, cum hodie non agatur de domo assignata Scarlati in dicta concordia, sed super aliis domibus possessis à Bindis, quas concordia f. de eis non loquens non comprehendit, leg. *secunda ff. de ira fall. Abb. conf. 10. numer. 1. lib. 1. Surd. conf. 48. numer. 10. & seg. 9. Rota decif. 212. numer. 12. par. 1. recent.* cumque eadem concordia stante lite contra eius validitatem à Monialibus mota pendente adhuc, vt infra dicitur f. litigiosa sit, eo minus interim vigeat potest. *Bald. in leg. item quia in secunda lect. sub n. 3. vers. nec potest dici ff. pati. Card. Man. decif. 221. numer. 9. Rota in Neapolitana pensionis 30. Aprilis 1640. §. fin. coram me.*

Sententia D. Vicegerentis gratis dicitur in iudicio transacta, cum ab illa f. fuerit infra legitimam temporis appellacionis causa commissa R. P. D. meo Vecosio, nec à die appellacionis lapsus fuerit f. annus constituendi rei iudicatur necessarius, *Vespr. in prax. lib. 2. cap. vltim. numer. 9. Cassid. decif. 6. numer. 8. de appell. lib. 1. Cre. decif. 3. numer. 8. eodem tit. Pat. decif. 31. lib. 2. Rota decif. 136. numer. 1. par. 2. rec.* Executio vero dictæ sententiæ facta, & allegata deliberatio restringitur ad præfatam domum, de qua hodie non agitur.

Creditum Iosephi, & Laurentij ex causa solutionis legatorum à Jacobo fideicommittente relictorum respondet prima decisio non suffragari contra bona fideicommissi, quia penes soluentes aderant bona libera, ex quibus f. legata soluisse præsumuntur, vel soluere debuerunt, *Roman. conf. 276. numer. 7. Menoch. consil. 383. numer. 14. aliique allegati in d. decif. §. quod supposito.*

Habebant inquam pœnes se sc. 1358. quæ ipsimet debebant fideicommittenti occasione Societatis cum eo alias contractæ, & nomen debitoris socialium, quorum exactionem in se assumpserant, nec dici oportet ea nomina fuisse f. ærea, & inexistia, qualia plerumque esse nomina ex causa vitilium deponunt *Testes, Summar. Scarlati numer. 15.* Quia in casu nostro constat illa fuisse pro maiori f. parte exacta à d. Iosepho, Laurentio, & quæque deinde deteriora facti fuissent ipsorum periculo cedunt, *leg. in ratione 30. leg. in quantitate 75. ff. ad leg. falcid. Perogr. Giodagn. & alij allegati in prima decisioe §. secundo.* quia vltierius exinde inferitur errorem esse, nec attendendam relationem f. Fulchi f. vltimi periti asserentis dd. nomina fuisse ærea, & inexistibilia. Eo minus quia emanauit non citatis Monialibus, quas gratis pars aduersa negat tunc fuisse in causa, cum ex datis in *Summario præterite positionis pro Monialibus* appareat contra illas de anno 1612. ad instantiam Oliuerii fuisse commissam causam in Rota, & de anno 1647. citatis ad instantiam ipsius Scarlati, peritus verò electus fuisse de anno 1648. d. *Summar. numer. 6.*

Non obstat, quod Iacobus Testator fuerit de dd. scilicet 1358. satisfactus ab eisdem Iosepho, & Laurentio mediante assignatione, quam ei fecerunt de anno 1604. totius negotij & effectuum Droghetæ cum facultate ad libitum disponendi de negotijs effectibus, constituendo insuper eum Procuratorem iureo abilem, vt in rem propriam, & cum clausula, *Constitutum, ac verbis, eade, concede, dà, transferre, & consignare* f. quæ importat dationem in solutum prioris obligationis extinctum *Gazz. conf. 28. nu. 9. & segg. Becc. co. §. 100. m. 19. Surd. conf. 243. sub numer. 21. Rota in Ti-*

Pars Secunda.

burina Castri S. Angeli 11. Marij 1650. §. neque obstat re coram R. P. D. meo Melio, juncto præteritum quod Iacobus de dictis effectibus disposuit, quod in solidatione computorum subiecta de anno 1613. Iacobus declaratus fuit debitor in scut. 1574. hignum f. euidentis, quod de suo credito anni 1603. fuerat satisfactus, vt per *lasin in l. si quidem numer. 3. C. trasacti. Houded. conf. 47. m. 14. lib. 1. Mascard. de probat. concl. 118. n. 9.*

Nam pro repositione ad hoc obiectum, ad quod tota diuiculus restringitur animaduertitur iterum Domini assignationem, & cessionem præfatam negotij Droghetæ non fuisse factam in causam huius crediti, sed ad reddendum securum Iacobum de damnis, quæ in futurum pati possit occasione fideiussionis, & promissionis per eum eadem die factæ pro ipsis Laurentio, & Iosepho, quod scilicet in futurum soluturi essent eorum creditoribus in temporibus cum illis concordatis summas debitas, ibi *f. supra dicto Sig. Lorenzo Carpiano, volendo render sicuro il sopradetto Sig. Giacomo, che s'è obligato, come sopra cede, &c.* Cum itaque hæc assignatio habeat in venire causam expresse assignationis à damnis fideiussionis tunc præ-

stituta forsā procurrentis nullatenus referri f. potest in causam diuersam præ-existenti crediti sc. 1358. l. 1. ubi notant omnes, ff. solut. *Roman. conf. 94. sub numer. 2. Aym. conf. 158. numer. 42. Decian. conf. 60. numer. 24. lib. 2. Mart. vot. 51. numer. 5. Rota in Romana Societatis 20. Ianij 1644. §. non obstat primo coram me.* Et quoniam ex causa damnorum Iacobus tunc creditor non erat quippe sola fideiussio præteritum in ipso limite contractus id non præstat, impossibile est, quod assignatio quibuscum-

que clausulis munita importet dationem f. insolutam, quæ supponit creditum iam in esse deductum, & certum nec aliqua exceptione f. elidibile, & alioquin non tenet *Ruin. conf. 160. numer. 25. lib. 2. Menoch. de retin. remedi. 1. numer. 37. & seg. Surd. dec. 46. numer. 5. & 6. Rota diuers. dec. 33. nu. 6. par. 1. i. taur. & f. aliis casibus, de quibus loquuntur in obiecto, clausula, Constituti, & alie in obiecto allegatæ denotare valeant dationem in solutum hic resoluantur f. in simplex pignus attentis tum verbis, ibi, *per render sicuro*, f. quæ in proximioribus terminis ponderauit *Rota apud Modern. Persi. 16 de subast. decif. 604. numer. 6.* tum subiecta materia f. contractus, à qua interpretationem recipiunt *Rol. conf. 96. numer. 8. lib. 1. Cocc. decif. 154. numer. 14. Rot. inter recent. decif. 301. numer. 20. par. 1. nec non mente contrahentium, qui præsumuntur potius contractum pignoris validum, f. quam dationem in solutum ex prædictis nullam celebrasse Rota dec. 285. m. 3. par. 1. rec.**

Quod verò Iacobus de effectibus sibi, vt supra assignatis disposuerit, nec releuaret si probaretur, quia dispositio huiusmodi semper referenda esset f. ad causam fideiussionis, ex qua facultas disponendi concessa fuerat *Surd. conf. 48. numer. 11. Rot. dec. 91. numer. 5. par. 1. dec. 692. numer. 13. par. 5. recent. dec. 104. numer. 5. par. 2. diuer. cum alijs allegatis in Mediolanen. præbenda 11. Februarij 1650. coram me.* Nec probatur nisi de quibuscumque effectibus traditis creditoribus, ad quorum fauorem Iacobus vt supra fideiussit, dictorum enim effectuum pars iuncta adhuc præsumitur f. nisi exaduerso contrarium probetur, vt debet *Salicet. in d. l. 2. numer. 13. C. iur. emphit. Rip. in l. in illa numer. 15. ff. verb. oblig. Becc. conf. 105. n. 12. Natr. conf. 326. numer. 4.* Aliam partem Iacobus nouit rationi Banchariæ sub die 27. Nouemb. 1603. initæ nomine proprij, & Aurelij de Migliore, ac Vincentij Mancinghi assignauit ad effectum ex eorum pretio satisfaciendi creditoribus eiusdem Laurentij, prout ex dicto pretio satisfactum fuit in id in summa illud excedente, vt constat ex relations

M m 4

Dumiani primi Periti data in præterita positione Monialium num. 12. adeo quod est, ac si Iacobus prædictos effectus ipsi Laurentio tradidisset, quia in eius villitatem versum dicitur, quod illius creditoribus solutum fuit l. stipulatio ista §. si stipuler, & §. si quis Insulam l. liber homo, §. fin. ff. verbor. oblig. l. asin d. §. si stipuler. num. 8. Gabr. de verb. oblig. conclus. l. numer. 62. Mantie. de iur. lib. 14. tit. 23. num. 4. & §. si sic semper verum est dicere, quod nihil de dictis effectibus peruenit ad manus Iacobi.

Solidatio tandem anni 1613. non fuit facta cum Iacobo, nec ipsum declarat debitorem in scutis 1874. sed cum Laurentius nedum hereditario nomine Iacobi, sed etiam proprio, ibi, *Not Lorenzo Carpiani tanto come herede &c. come in nome mio proprio*, & petiit solum rationem sociale contractam de anno 1609. in qua esto quod Iacobus remansisset debitor dd. scut. 1874. (quod negatur) posset ad summum quantitas hæc compensari pro concurrenti quantitate cum credito scut. 1358. ad Iacobum spectante proveniente ab alia antiquiori ratione sociali terminata de anno 1601. quæ cum sit prorsus distincta à postrema contracta cum diuersis personis, & pactis transfuse non censentur pariter vnius in alteram Rotæ decis. 592. num. 4. part. 5. recent. & stant simul quod Iacobus de anno 1613. remaneret creditor scut. 3318. & ex prima & debitor scut. 1875. ex altera posteriori istæ rationes ad inuicem non confundantur, aut compensationes elidantur *Guerb. ad consuetud. Messan. cap. 9. gloss. 9. n. 11. Bellon. dec. l. annen. 31. num. 11. dec. 75. n. 2. Rotæ decis. 592. n. 16. dec. 612. n. 9. par. 5. recent.*

Ad relationem Fulschi responder prima decisio, quod est erronea, & nocere non potest fideicommissariis, tunc ad causam admissis, & non citatis *Aldebr. in §. fin. num. ultim. insit. de administ. Tut. Crescen. decis. 2. num. 2. de Arbitr. cum aliis allegatis per Add. ad Greg. XV. decis. 545. nu. 12.* Et ad decisionem in alia instantia editam coram R. P. D. meo Verolpio responsum pariter fuit in eadem prima decisione, quod tunc doctum non fuerat de errore relationis Fulschi, quodque emanasset fideicommissariis non citatis, multaque alia contra eandem relationem ibi afferuntur.

Rursus ex quo inconcordia anni 1603. Ioseph, & Laurentius reportauerunt à creditoribus remissionem, seu defalcum scut. 20. pro quolibet centenario, inferri dumtaxat potest quod etiam in scut. 1358. quæ debebant Iacobo simile defalcum consequi debeant remanente semper credito in maiori quantitate, quam sit eorum creditum proveniens ex solutione legatorum; quod in omnem euentum attenditis prædictis negari non potest quod sit saltem turbidum, tam in substantia, quam in quantitate, & proinde ob illud retentio non competat *Rota apud Cine. de censib. decis. 498. nu. 15. dec. 113. n. 7. coram Durano dec. 30. nu. 12. apud Modern. Ferolinien. de pignor. & in Iamen. locorum Montium 1. Martij 1641. coram Reuerend. Dom. Episcopo Terracinen.*

Sublatis his omnibus obiectis pro obtinenda retentione à Bindis, & Scarlato excitatis tam Domini iterum denegarunt confirmando primam decisionem utraque parte Informante.

ANCONITANA PRÆTENSÆ VENDITIONIS.

Lune 14. Iunij 1655.

ARGUMENTVM.

Emptor potest à contractu recedere ante confectum Instrumentum venditionis, quamvis contractum fuerit de re, & precio, si partes in scriptis contrahere voluerint, & Instrumentum confectum, non ad probationem simpliciter, sed pro substantia contractus. Et ex quibus desumatur partes ante confectum Instrumentum non habuisse contractum pro perfecto.

SVMMARIVM.

- 1 Apoca priuata si non est archiata fidem non meretur oblationibus constitutionibus Apostolicis.
- 2 Archiata non est necessaria in publicis Instrumentis, quando abest fraudis suspicio.
- 3 Dolus præsumitur in venditore, si onera isohærentia rei vendite non pateretur emptori.
- 4 A contractu potest alter ex contrahentibus etiam altero initio recedere ante confectum Instrumentum, si consensum fuit Instrumentum confectum non ad probationem simpliciter, sed ad inducendam obligationem.
- 5 In contractibus nominatis semper locus est penitentie, quando sunt imperfecti in substantia.
- 6 Contractus ante confectum Instrumentum habuisse contractum pro imperfecto satis constare dicitur, si ita dixerint, vel per coniecturas idem necessariu conuenientes.
- 7 Expressum dicitur, quod ab expressis resultat.
- 8 Probatio euidens dicitur, quæ à pluribus coniecturis simul iunctis educitur.
- 9 Contrahentes ante confessionem Instrumenti an habuerint contractum pro perfecto, sufficit de hoc posse dubitari.
- 10 Contractus, qui consensu, & re perfectus requiritur ad illius perfectionem consensum, seu voluntatem certam non autem dubiam.
- 11 Emptoris voluntas, quod contractus non sit perfectus ante rogatum Instrumenti, ex quibus desumatur num. seqq.
- 12 Gerundium adiunctum verbo futuri temporis conditionem inducit.
- 13 Et idem est si sit adiunctum verbo temporis presentis, sed respicit actum temporis futuri.
- 14 Consensuens sub conditione, consentire non videtur quousque adimpletur conditio.
- 15 Contrahere in scriptis, & non aliis dicitur, qui venditioni consensendo noluit obligari, quousque instrumentum conficeretur, & interim ante Instrumenti confessionem potest penitere.
- 16 Differentia inter consensum venditioni præstitum sub conditione, & simpliciter cum pactis, quæ postea partes concordabunt, & n. 17.
- 18 Subscriptio apoca refertur ad omnia in ea contenta.
- 19 Solemnitates statutarie sunt necessaria in contractibus mulierum.
- 20 Contractus ante confessionem Instrumenti non dicitur perfectus ubi partes ad eius substantiam dedecarunt Instrumentum, & in quo adimplementum aliquod in scriptis redigendum interuenire debet.

21 Emptor

21. Emptor potest à contractu recedere, si venditor promissum rem vendendam esse liberam, & que talis non est tunc enim presumitur emptor per fraudem inductus ad emendum, & alias non emptus.
22. Fundus dotalis constanter matrimonium alienari nequit quavis viis, & vii consensu interveniat.
23. Emptor, quo casu non teneatur item super re emptam statim in se suscipere?

DECISIO DCXXXVIII.

BVerghetius an cogi possit ad consociendum Instrumentum venditionis prædij in contrada nuncupata di Monte Dage, ei venditi à Francisco de Carolis, & solvendum prædium cognitur hodie fuit, & negativè responsum. Primo quia conventio circa emptionem dicti prædij non probatur, nisi ex quadam apoca t privata, que cum non fuerit archiepiscopi non mereatur fidem, aut excusationem, obstantibus Constitutionibus Apostolicis Rot. dec. 132. num. 3. inter impress. apud Zacob. de oblig. Cameral. secund. ultim. impress. Quodque dicitur cellare t archiepiscopatus necessitatem in publicis Instrumentis, quando abest fraudis suspicio, Rot. dec. 662. num. 4. par. 1. non applicatur casui nostro, quo exhibetur simplex scriptura, sine Testibus, & ob onera inherencia prædio vendito, bene nota venditori, t nec patefacta emptori, cuius dolus, & fraus presumitur Gratian. dec. 1. Marchia 12. num. 19. cum aliis infra allegant.

Secundo quia ante contractum t Instrumentum licitum est alteri ex contrahentibus alio invito à contractu recedere; quamvis consentum fuit de re, & pretio, quando partes voluerunt contrahere in scriptis, & Instrumentum desuper confici non ad probationem simpliciter, sed pro substantia contractus ad obligationem indicendam, ut sunt text. apertissimi in L. contrah. C. lib. infirm. in §. primo in fine. de emption. & vendit. vbi concordant. refert Piccard. num. 18. & 35. Gratian. discept. 842. num. 18. & dixit Rot. dec. 898. nu. 7. apud Barari. Quia nimirum tunc imperfecto est in substantiis, semperque in contrahentibus t nominatis est locus penitentie, quando sunt imperfecti in substantia, ut in dicta l. contractus notant gloss. & DD. & præcipue Bar. in prima lectione num. 7. Bald. in prime. & num. 13. & 17. Salycet. num. 2. Castren. nu. 9. Alciograd. conf. 10. num. 12. lib. 1. Satisque est quod de huiusmodi voluntate constet, t vel quia partes dixerunt quod alias contractus non valeat, ut in Casa. dec. 32. par. 4. tom. 2. recent. vel per alias coniecturas idem necessario convincentes Piccard. in dicto §. primo numer. 35. Salycet. de commun. in d. l. contractus num. 5. Arret. consil. 139. nu. 8. Didac. Perez in ordinat. Hispan. l. tit. 8. lib. 3. vers. fallit tamen pag. 1055. & in l. 1. tit. 7. lib. 5. vers. nunc queritur pag. 187. Lessar. de Decimis vend. cap. 3. nu. 14. & segg. Cal. de empt. & vendit. cap. 13. sub num. 10. vers. sane ratio est, & num. 11. in fin. Aut. Fabr. in C. lib. 4. tit. 16. de fin. 4. post prime. vers. non solum Ancobar. quæ fam. lib. 1. quest. 11. num. 3. in fin. vers. secus quando ex aliis coniecturis Tractatus. var. resol. tom. 1. cap. 13. sub num. 10. infra med. vers. vel quando l. conf. 151. nu. 4. lib. 1. Hond. de magis commun. t conf. 52. num. 19. l. b. 1. Rinn. ion. conf. 35. per tot. & signanter num. 8. & segg. vbi respondit contrariis Alciograd. conf. 151. num. 10. vers. nisi Affili. dec. 39. num. 4. Boer. dec. 48. num. 17. & 18. Nam expressum dicitur, t quod ab expressis resultat Zanch. in l. heredes mei §. cum ita ff. hered. instit. Tiracuell. de legibus consue. gloss. 7. numer. 179. Surd. conf. 143. numer. 20. conf. 194. num. 11. dec. 154. num. 38. licui probatio eorum & sic dicitur, quæ à plurius t coniecturis, simul

in iudis edicunt Bald. conf. 4. m. 4. lib. 1. Soceto. ion. conf. 39. n. 14. lib. 2. Cyriac. controuers. 2. m. 1. Rot. in Romana divisionis 15. l. uny 1640. §. prout coram not.

Imo iudicare, quod dubium sit, t an partes ante perfectionem Instrumenti hauerunt contractum pro perfecto dixit, Rot. apud Saraph. dec. 34. num. 4. post Dec. cons. 12. num. 1. in fin. Ancobar. fam. quæ. lib. 1. d. quest. 21. num. 3. circa fin. vers. & id Rinn. ion. d. conf. 31. num. 20. vers. idem quando Gonsel. de contract. cap. 2. num. 13. alioque solum Modern. Ponremulensis conf. 18. num. 10. & 11. Nam ad perfectionem substantialem t contractus, qui t consensu, & re perficitur non releuat consensu, seu voluntas dubia, sed certa requiritur l. consensu vbi nunciat omnes ff. action. & obligat. l. in vendendis C. contrahen. emptor. §. pretium l. inf. de emption. & ibi DD. omnes gloss. in l. si donationis verb. substantia ff. contrahen. emptor. cum aliis allegatis à Gimb. obseruat. 35. num. 1. & à Modern. scatense ion. resol. forans... primo result. 47. m. 44.

Verum quidquid fit de hac secunda parte voluntas emptoris, t quod contractus non sit perfectus ante rogatum Instrumenti, non est in casu nostro dubia, scia clara, & evidens apparet, cum ex verbis, quibus venditionem acceptauit tibi, Io: Gio: Maria Borgetti asseruo, quanto di sopra, essendo l'Instrumento à mia soddisfazione, ponderando gerundio t illo essendo, quod veluti respiciens Instrumentum non iam factum, sed futuro faciendum reddit consensum, & acceptationem conditionalem, ac importat conditionem suspensiuam, ac dictum fuisset, quo emptor consensiebat, & pretio in apoca descripto si, & quatenus Instrumentum conficeretur ad sui satisfactionem, Bar. in l. si re ex parte nu. 5. vers. tamen ff. acquir. hered. Bald. in l. falsus num. 6. C. iur. Corn. conf. 99. num. 5. lib. 4. Dec. conf. 433. n. 6. Io. Franc. de Ponte conf. 30. num. 21. & tribus segg. lib. 1. Vbi id applicat, etiam quando gerundium t iungitur verbo temporis presentis, respicit tamen actum temporis futuri Rot. dec. 36. m. 12. par. 4. tom. 2. recentior. Adeo quod ante Instrumentum ad satisfactionem emptoris rogatum contractus sit imperfectus in substantia, cumque consensu t sub conditione consensu non videtur quousque adimpleatur condicio c. vnic. in fin. de sponsal. in 6. l. cedere diem ff. de verb. signif. Bald. in l. si mulier circa princ. ff. donat. ob caus. Decian. conf. 55. sub n. 74 lib. 2. Cardin. Mantie. de tacit. lib. 14. tit. 41. num. 9. & 10. Quodque qui limine contractus venditioni consentiendo t noluit efficaciter obligari quousque Instrumentum conficeretur, dicatur voluisse contrahere in scriptis, & non alias possit interim penitere tradit Azo. in Summ. C. si cert. per. n. 37. Cin. in d. l. contractus Piccard. in §. primo nu. 10. vbi loquitur in specie de consensu condicionali Instit. de emption. & vendit. l. o. Faber. ibidem n. 2. & 3. Vbi ait id frequenter contingit inter formidolosos, qui dubitant decipi; Quem refert, & sequitur conf. Neapol. apud Girzarella. dec. 72. sub num. 2. vers. unde dicit Cast. conf. 137. sub n. 2. vers. item noluerunt lib. 2.

Multumque differt, an quis hoc modo consentiat, t an verò simpliciter cum pactis, quæ postea partes concordabant, qui est casus dec. 37. & dec. 307. par. 4. tom. 2. recent. Quia hoc secundo casu consensu venditioni practicus t est purus, & obligatorius, respectu substantie consistentis in re, & pretio, cui partes simpliciter consenserunt, & censetur solum distulisse in futurum pacta circa accidentalia contractus, ac in casu nostro contractus est condicionalis, & quoad rem, & pretium in apoca à venditore conscripta t finitum, quia conditio adiecta emptoris subscriptione in fine apocæ t ex qua dimittat illius

18 obligatio formatur) refertur ad omnia & contenta in corpore ipsius apocæ, vt in terminis subscriptionis decilum fuit in *Forsenpromien. boner. 14. May. prex. prat. §. gratifque coram me, vbi allegantur concordant. tum ex quo (vt faceretur informantes pro venditore) prædium quod vendebatur erat fundus dotalis fororum, quantum propterea consensum, & quierantiam reportari conuenientum fuit, sicut enim exinde intuitum erat de substantia quierantiarum, & consensus huiusmodi à fororibus præstanti, quippe quæ requiebantur solemnitates & statutarie in contractibus mulierum præscriptæ, in scriptis adhibendæ, ita & de substantia contractus & venditionis non alicui voluit, quam post mulierum consensum, iuxta theoreticum, quam his terminis tradit *Ant. Fab. in cap. lib. 4. tit. 16. de sol. 14. sub num. 7. versum sic, & in panilo sequens est Rot. dec. 320. num. 4. vbi quod ex hoc colligitur partes noluisse contractum aliter valere, par. 2. recent. & in Romana dotis 5. Iunij 1648. §. quod eo facilius coram R. P. D. meo Celsio.**

21 Tertio licitum est emptori & à contractu recedere (quia vt deponit Tertius Mediator.) Venditor promittit expresse prædium esse liberum, & tale non est. Præsumitur enim emptor per fraudem inductus ad emendum, & alias non emptus, *Grat. disceptat. 175. num. 13. & decif. March. 13. num. 19. & segg. Vbi ditiungit, an addit huiusmodi promissio liberatis explicita necne, Marscat. var. resolut. lib. 1. cap. 90. n. 5. & segg. Rot. decif. 318. num. 2. par. 1. recent. decif. 476. n. 5. cum aliis alleg. in annot. ad decif. 10. num. 12. & 13. & segg. par. 3. recent.* Est inquam prædium fundus dotalis & fororum idque etiam cum illarum, & vicorum consensu vendi constante matrimonio prohibitum *Negusant. de pignor. 2. memb. 2. par. priu. num. 3. inter impres. apud Pacif. de Salinas.* Est etiam obnoxium hypothecis censuariorum, & subiectum maiorum huiusmodi, quod vtrum in dictis fororibus expiauit cognitionem requirit, nec tenetur emptor de iure litem suscipere, *Rot. decif. 46. num. 4. par. 2. recent. decif. 307. n. 3. par. 4. tom. 2.*

Et ita decilum vtrique parte informante.

CALAGVRITANA BENEFICII DE ARO.

Luna 14. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio Beneficij in Diœcesi Calaguritana debita est digniori, & habenti qualitates à Constitutione Clementina requisitas, & quânam ad hunc effectum reputetur dignior?

SVMMARIVM.

- 1 Valditas sententia, ex quibus resultet?
- 2 Iustitia sententia elicitur ex decisionibus in causa editis.
- 3 Sacerdos antiquior in adiudicatione beneficij est præferendus.
- 4 Item approbatus ad curam animarum.
- 5 Item nobilis in concursu præferri debet.
- 6 Item si esse pauper, ad quem esse Rotam hanc qualiter semper attendit.
- 7 Baccalaureus possidens in eadem Ecclesia beneficium sufficiens ad congruam sustentationem non præferatur in concursu habenti alias qualitates.
- 8 Obtinens in Ecclesia beneficium sufficiens ad con-

gruam sustentationem non potest aliâ aliquâ Apostolica dispensatione obtinere.

- 9 Amplius procedere etiam in beneficij simplici.
- 10 Obtinens eo iustitiam insufficientem non prohibetur aliâ sufficiens assequi.

DECISIO DCXXXIX.

CONFIRMANDAM esse sententiam Rotalem, quæ controuersum Beneficium adiudicat Ioanni Lopez de Mariaca fuit hodie in tertia instantia decilum, nam pro validitate sententiæ & concurrunt omnia requisita iuxta vulgarem dec. 260. *Caput. par. 2.* Iustitia demonstratur & rationibus deductis in decif. huius causæ editæ die 6. Martij 1654. coram R. P. D. meo Priolo, & prius 14. Martij 1655. coram Reuerendissimo D. meo Decano, quia nimirum habet Ioannes omnes qualitates à Constitutione Clementina præscriptas, & præferri debet Antonio Fernandez aduocato, & tum quia est antiquior Sacerdos cap. primo de maiestate, & obedientia cum aliis allegatis in Calaguritana Beneficij S. Martini 26. Maij 1653. coram R. P. D. meo Albergata.

Tum quia alias fuit ad curam animarum approbatus, & quod ponderauit Rota in Calaguritana Beneficij de Lumbheras 18. Martij 1652. coram R. P. D. meo Meltio, & in alia Calaguritana Beneficij 13. Maij 1653. coram R. P. D. meo Cerro. Tum quia per Testes probauit suam nobilitatem, & quam ad effectum prælationis magni fecit Rota in Calaguritana Beneficij de Aulejo 31. Iunij 1653. coram me, & in Calaguritana Beneficij de Clauico 26. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Cerro; Tum tandem, quia est versatus in Philologia, & Theologia est pauper habens matrem & viduam, & sorores pauperimas, vt patet per dictum in Calaguritana Beneficij de Alejano 20. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Benitagua, & in Calaguritana Beneficij de Oron 15. Decembris eiusdem anni coram R. P. D. meo Celsio.

In harum verò qualitatum concursu, nil reuertitur quod Antonius Fernandez sit Baccalaureus, & & senior, vt respondit decif. coram R. P. D. meo Priolo §. primo. Eo minus, quia ipse in eadem Ecclesia possidet Cappellaniam annui redditus scilicet 100. quæ sufficiens ad congruam sustentationem possessoris declarat in Sac. Concilio Trid. sess. 24. de reformat. cap. 15. & tradit Sperell. decif. 68. sub num. 18. versum etiam in 2. & propterea alium beneficium, sine Apostolica dispensatione obtinere non potest cap. 15. de prebend. in 6. cap. super in ordinata vbi gloss. verb. Beneficiarius eodem tract. Lara de Annuis & Cappellani lib. 2. cap. 7. numer. 2. hoc procedit, etiam in & beneficiis simplicibus.

Ioannes autem possidet solum Beneficium Ecclesiasticum insufficientem & sustentationi. Ideoque non impediens huius affectationem, vt responsum fuit in dicta Calaguritana Beneficij de Oron §. & vltimo coram R. P. D. meo Celsio.

Et ita decilum informante Ioanne, sed Aduocato citato sapius &c.

CÆSARAVGVSTANA CATHEDRALITATIS.

Luna 21. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Antiqua Cathedralis Ecclesiæ B. Mariæ de Pilli Ciuitatis Cæsaragustanæ, ex quibus signis, & argu-

mentis probata remaneat, nec per erectionem successus Ecclesie S. Saluatoris in Cathedrali fuit ab ea abdicata; nam incongruum non est, quod Episcopus in sua Ciuitate habeat duas Ecclesias vnam Cathedralitatem constituentes ob ipsarum vnionem. Sententia ob non prosecutionem appellationis (spatio longi temporis, nec prorogata fatalia transiit in iudicium, nec locus est restitutioni in integrum non docto de latione.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia Beate Marie de Pilari Ciuitatis Cesar-Augustana, quod antiquitus fuerit Cathedralis in eaque prima Sedes extiterit probatur ex sententiis Rotabilibus.
- 2 Infinita sententia probatur ex Decisionibus in causa edisse.
- 3 Antiqua Cathedralitas Ecclesie Beate Marie de Pilari probatur ex antiquissima traditione tam Historicorum, quam Scripturum.
- 4 Ecclesia Beate Marie de Pilari fuit edificata a Diuo Iacobo Apostolo, & ob id meretur dici Prototemplum.
- 5 Cathedralitas Ecclesie Beate Marie de Pilari probatur ex antiquis imaginibus Agni Paschalis quae sunt propria insignia Cathedralis Cesar-Augustanae depositi in parvis Superioribus Cappelle maioris eiusdem Ecclesie.
- 6 Item ex enunciativis in literis Apostolicis maxime Gelasij secundum cum literis Petri Librarii Episcopi.
- 7 Item ex inuenerata consuetudine celebrandi festum Dedicationis Ecclesie ipsa die qua celebrat Ecclesia Cathedralis.
- 8 Item ex facultate exigendi decimas in Territorio Cesar-Augustano, & mutui in sepeliendo utriusque Ecclesie Canonici officii.
- 9 Item ex indistincta Sacramentorum administratione, prout in Cathedrali.
- 10 Item ex dignitate Cappellani maioris, & retentione Campana nuncupata de interdicto.
- 11 Ecclesia Beate Marie de Pilari, licet fuerit aliis a Mauris occupata, illis postea expulsi recuperant antiquum statum libertatis lura postlimini.
- 12 Antiqua Cathedralitas Ecclesie Beate Marie de Pilari non dicitur abdicata per erectionem Ecclesie S. Saluatoris in Cathedrali.
- 13 Ratio est, quia per erectionem non praeiudicatur alius Ecclesie.
- 14 Episcopus potest habere in sua Ciuitate duas Ecclesias vnam Cathedralitatem constituentes ob ipsarum Ecclesiarum vnionem.
- 15 Sententia ob non prosecutionem appellationis (spatio longi temporis, nec prorogationem fatalium transiit in iudicium, & causa remanet deserta.
- 16 Restitutio in integrum non datur sine latione.

DECISIO DCXL.

Beatissime Virginis Mariae de Pilari Ecclesiam existentem in Ciuitate Cesar-Augustana fuisse antiquitus Cathedrali, & in eaque primitus Sedem Episcopalem dicte Ciuitatis extitisse, bis pronunciauit Rota in sententiis de anno 1631. a clar. mem. Cocino, & anno sequenti a Cardinali Vbaldo latis, quarum validitas non controuertitur.

1 Iustitia vero comprobatur per ex deductis latissime respondendo omnibus contrariis in decis. 333. num. 20. & segg. usque ad 114. par. 5. recent. & in decis. 177. sub

nu. 4. & segg. par. 6 in quibus ad probandam antiquam Cathedralitatem huius Ecclesie expenditur antiquissima traditio tam Historicorum, quam Scripturum, quibus adiunguntur Iulianus Perez in sua Chronica n. 206. qui ait istam Ecclesiam a Diuo Iacobo & Apostolo edificatam fuisse, vt creditur primam in Hispania, & ob id mereri dici Prototemplum, Hallos Gallus in lib. de Aduersa Sancti Iacobi in Hispania, Lualdy in sua Historia sub titulo della Christiana Religione nell Occidente to. 1. cap. 16. fol. 26. Hippolytus Marraccius in suo Opusculo Apostoli Mariam de S. Iacobi Maiori cap. 5. de Templo anoto.

- 5 Antiquae Imagines Agni Paschalis, quae sunt propria Insignia Ecclesie Cathedralis Cesar-Augustanae, & reperiuntur depictae in parvis Superioribus Cappelle maioris Ecclesie Sanctae Mariae inscriptae in antiquissimo lapide ad altium sacristiae S. Mariae de Pilari; Enuatiatur in literis Apostolicis maxime Gelasij 11. simul cum literis Petri Librarii Episcopi, ac sententiis antiquis contentae. Inuenerata celebrandi diem festum Dedicationis huius Ecclesie & ipsa die qua celebratur Dedicatione Ecclesie Cathedralis conuocando canonizata in decis. 472. & 493. coram san. mem. Gregor. XV. in dec. 616. n. 5. par. 1. recent. & in dicta dec. 333. n. 73. par. 5.

Facultas exigendi decimas in Territorio Cesar-Augustano, & mutui in sepeliendis utriusque Ecclesie Canonici officia indistincta omnium Sacramentorum, & prout in Cathedrali administratio. Dignitas Cappellani maioris Retentio Campana nuncupata de interdicto praerogatiue, & praeminentiarum plura in id afferuntur a Patre Lezana in disert. antiquissima, & continua Cathedralitate Angelica Apostolica, & miraculosa Ecclesie S. Mariae Maioris de Columna Cesar-Augustana cap. 2. & 3. per tot.

Nec obstat, quod ista Ecclesia fuerit aliis a Mauris occupata, quia illis postea expulsi recuperavit antiquum statum libertatis lura quasi post liminij, vt est text. in cap. prima actio 16. quest. 6. & tradunt in cap. & hoc dicimus eadem caus. 16. quest. 7. Bellam. nu. 9. & in cap. 2. de non. oper. nunc. Innoc. nu. 2. vers. hoc autem certum est.

Minus obstat Ecclesie S. Saluatoris aduersari in Cathedrali erectio, quia plerique ab informantibus pro eadem Ecclesia deducta conuincunt, quia non inde sequitur abdicatio antiquae Cathedralitatis ab Ecclesia de Pilari, quia per erectionem non praedjudicatur aliis Ecclesiis, Vases. conf. 10. num. 4. Seraph. decis. 1444. n. 7. & segg. Nec est nouum quod vnus, & idem Episcopus in sua Ciuitate habeat duas Ecclesias vnam Cathedralitatem constituentes ob ipsarum Ecclesiarum vnionem, vt est text. in cap. 1. de Sede Vacante, vbi notant omnes Canonistae, & dixit Rot. in Vereellen. Vniuersi Capituli coram Penia, qua est inter eius impress. dec. 558. nu. 8. confirmata 18. Aprilis 16. 4. coram Reuerendiss. D. meo Dno Gerardo Decano, ac 9. Maii 1644. coram Eminentijs. D. Cardin. Otthobono, idemque decilum fuit in Aretina Vniouis 23. Iunii 1643. 2. Iunii 1645. 1. Aprilis 1647. coram Reuerendiss. Episcopo Terracinenti, & 18. Maii 1652. coram R. P. D. meo Versipio.

Quibus postis duo sequuntur pro resolutione dubij hodie propositi. Primo, quod cum ex actis constet de non lura Ecclesie S. Saluatoris, quod ex dicta dec. 333. par. 5. recent. & 177. par. 6. ipsi notam erat, eaque appellatione a dictis sententiis Rotabilibus bon. mem. Motu proprio commissam prosecuta non fuerit ab anno 1631. & nec fatalia prorogati obtinuerit, idem sententiae ob tam longam taciturnitatem tran-

fuerint in iudicatum, & causa dicatur *deservit elem. sit elem. si appellationem de appellat. cap. cum sit Romana eod. tit. Achill. decis. 10. num. 1. ut lit. pend. dec. 7. num. 4. & segg. eod. tit. Barato. decis. 307. num. 10. Rot. inter recent. decis. 383. num. 3. part. 2. decis. 1. num. 8. num. 11. & segg. par. 7. & in Fanen. Cappellania 22. Iunii 1646. §. nec dicatur, §. hucque indubitur coram Reuerendiss. Episcopo Terracoenf. in Romana Fideicommissi de Campagnoli 8. Februarii 1649. §. calculando coram R. P. D. meo Peutingerio, in Verellen. Propositura 5. Iulii eiusdem anni §. penult. coram me.*

Secundo, quod ex dictis sententiis vii iustis, & validis nulla Ecclesie S. Saluatoris inferatur læsio, sine
16 † qua non datur restitutio in integrum cap. 1. & ibi Abb. nu. 1. & 2. de restit. in integr. Mohed. dec. 2. de appell. Seraph. dec. 139. nu. 1. cum aliis allegatis in Gerunden. Portionum 25. Iunii 1649. & in Interamnen. Fideicommissi 11. Martii 1654. coram R. P. D. meo Celfo.

Idem constare de re iudicata, non autem de causis restitutionis in integrum decusum hodie. fuit informante tantum Ecclesia de Pilari, citatis tamen pluries, ac diu expectatis Procuratoribus Ecclesie Metropolitanæ S. Saluatoris.

CÆSARAVGVSTANA CATHE- DRALITATIS.

Lune 21. Iunii 1655.

ARGVMENTVM.

Recurfus ad Iudices Laicos habitos à Procuratore non afficit principalem; nisi constet de illius ratificatione, & ex quibus ratificatio excludatur?

SVM MARIVM.

- 1 *Recurfus ad Iudices Laicos ad effectum declaratorie requirit plenas probationes, secus est ad effectum denegandi audientiam.*
- 2 *Recurfus ad Iudices Laicos habitos à Procuratore de cuius mandato non constat, non afficit principalem, & n. 6.*
- 3 *Recurfus presumuntur facti de mandato eius, cuius interest, hoc tamen non sufficit, nisi ad effectum denegandi audientiam.*
- 4 *Ratificatio recurfus habiti à Procuratore inducitur censetur à principali per illius usum.*
- 5 *Vfus tamen quando non inducit ratificationem de presenti, & actum consummatum, qui necessarius est pro incurfus censuræ non suffragatur.*
- 6 *Recurfus habitus ad Iudices Laicos pro removendis impedimentis procuratis ab Adversario liciti sunt.*
- 7 *Brachium Seculare invocari potest iuxta facultatem in mandatis Rotalibus concessam.*

DECISIO DCXLI.

Destabiles recurfus ad Iudices Laicos an obstant Canonicis de Pilari, itaque contra illos sit danda declaratoria, dubitavi hodie ad Instantiam Canonicorum Ecclesie Metropolitanæ; Et Rota negatiue respondit; nam ad hanc effectum † plenæ, & necessariæ probationes recursum requiruntur, licet secus sit ad effectum denegandi audientiam, Add. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 96. nu. 11. Cavaler. decis. 529. n. 2. Barato. decis. 446. nu. 9. Rot. inter impress. post consil. Farinae. dec. 179. num. 7. & in Casaravugustana Beneficii de Linares 27. Aprilis 1644. coram me, in Vlixbonen.

Censurarum 15. Decembris 1654. coram R. P. D. meo Bonilagua.

Quales non sunt exaduerso allatæ omittit enim recuribus anni 1616. à quibus alias vigore decernit Apostolici fuit concessa absolutio aliusque aliter, de quibus in actis non constat, superest tunc recurbus 1618. ad Curiam Regiam Aragoniæ, qui cum fuerit habitus à Procuratore † de cuius mandato † speciatim id requirere non docetur, non afficit Pilarenfem, em. decis. 334. num. 2. decis. 601. num. 3. par. 1. decis. 509. num. 2. ad fin. & num. 11. par. 7. & in Casaravugustana Distributionum 20. Maii 1639. coram clar. mem. Cocciis, in Calagurritana Decimarum 27. Iunii 1653. coram R. P. D. meo Zarate, ubi subditur præsumptionem quod recurbus † præsumantur † facti de mandato eius, cuius interest non sufficere, nisi ad effectum denegandi audientiam.

Et quatenus allegatur, quod Pilarenfem de anno 1654. vii fuerunt dicto recurri, ac proinde † in vim saltem ratificationis declarandi sint excommunicati ex adductis in dicta Casaravugustana Beneficii de Linares 27. Aprilis 1644. & 15. Decembris eiusdem anni coram me, respondetur duo in scriptura ad id producta contineri, nempe interrogationem Canonicorum Metropolitanæ factam Pilarenfibus, an velint vii huius Regia Aragoniæ, horumque responsione, quid vii volebant quæ responsio cum non imporet actum vsum firmæ Regiæ, † sed voluntatem de vitando in futurum, non redolet ratificationem de presenti, & actum consummatum recursum, qui necessarius est pro incurfu, ut tradunt Nauarr. conf. 120. de sent. excommunic. Vgolin. ad bull. Cæne par. 2. Can. 26. quæst. 6. nu. 2. & segg. Filtus. oper. moral. tract. 16. cap. 10. n. 24. in Calagurritana Beneficii de Logrono 19. Februarii 1649. & nec demum, coram R. P. D. meo Verosio.

Item præsentationem firmæ Regiæ Metropolitanis; Cumque hæc ibidem legatur præsentata à Procuratore † de cuius speciali mandato non apparet, non afficit Pilarenfem ex supra allegatis. Eo minus quia nihil ex huiusmodi præsentatione sequitur probatur. Et pro removendis impedimentis † per Metropolitanos à potestate seculari procuratis, si tum fuisset ad eandem Potestatem habere recursum, Millin. dec. 763. num. 12. Rot. inter recentior. dec. 240. nu. 15. par. 7. & in Bononien. Attentatorum 28. Aprilis 1649. coram me; Eoque magis invocare brachium seculare † iuxta facultatem mandatis Rotalibus concessam, Federic. de Sen. conf. 163. 2. §. Penia decis. 87. num. 10. & 84.

Et ita utraque &c.

COLONIEN. CAMERARIE.

Veneris 25. Iunii 1655.

ARGVMENTVM.

Declaratoria fertur contra singulares personas, interdum verò contra Capitulum, quivis contra intimationem mandati rotalis non fuisse factum capitulariter, si de eius notitia liquido appareat. Contumacia in non parendo mandatis rotalibus, ex quibus probetur?

SVM MARIVM.

- 1 *Intimatio mandati rotalis probatur ex fide actuum, cui tanquam de re ipsa ante ad eum officium perstanda est fides.*

Nemo

Notario attestanti de re ad eius officium spectante creditur ibid.

2 Intimatio mandati Rotali contra Capitulum fieri debet capitulariter.

3 Intimatio contra Capitulum, quamvis non appareat facta capitulariter nihilominus suffragatur si ex aliis capitularibus successit satis constet de illius notitia.

4 Declaratoria ob contumaciam in parendo fertur contra singulares personas interdictum vero contra Capitulum.

5 Scientia intimationis mandati Rotali resultat si contumacia a dicto mandato appellavit, & Procuratorem constituit, quæ sufficit etiam ad effectum, ut procedi possit ad censuram.

6 Item intimatio probatur ex propria contumacia confessione, quia nulla maior probatio.

7 Contumacia in non parendo mandatis Rotilibus attis satis probatur eo ipso, quod servatis quatuor terminis de partitione non docetur.

8 Declaratoria ut evitetur partio saltem verbalis necessaria est, quando partio actum aliquem positum non requirit.

9 Contumacia in non parendo, ex quibus resultat? num. 10. & 11.

11 Pro revocatione attentatorum omnia in pristinum statum reponenda sunt, alias locus est declaratorie.

12 Attentari tenetur restituere fructus attentate perceptos, sante condemnatione in mandato Rotali.

14 Vel saltem factio depositi alicuius quantitatis debet offerre residuum factæ liquidatione.

15 Declaratoria interdicti sante contumacia in parendo fertur contra Capitulum, & excommunicationis contra singulares personas de Capitulo.

16 Ab excommunicatione tamen excipit debent persona, quæ prompto parere obtulerunt.

17 Attentatum commissum ab executore mandati Rotalis venit revocandum.

18 Et donec revocetur interim danda non est declaratoria.

DECISIO DCXLII.

Intimatum sub die 19. Maij 1654. fuisse Abbatissæ, & Canonicis aduocatis mandatum Rotale reuocatum attentatorum, ac respectu de manutentione ad fauorem Annæ Salome à Bargh, easque simul congregatas respondisse se illud pro intimato acceptate constare ex fide Notarij actuarij, cui tanquam de respectante f ad eius officium præstanda fides Pat. det. 5. num. 11. lib. 3. in corr. Rot. in Columbrien. Decanatus 17. Ianuarij 1595. coram Lira in impress. apud Marches. de consens. rom. 2. fol. 2221. in dec. 624. num. 1. par. 1. recent. in Cracouien. attentat. 17. Iunij 1652. coram Me.

Ex isto quod intimationis exequutio aliquem patenter defectum t puta, quod Canonicæ tunc non essent capitulariter congregatæ, vel similem, quia tamen ex infra dicendis actibus capitularibus per eas successiffe gestis constat t intimationis noticiam, etiam hoc nomine ad illas deuenisse hoc satis esset, ut ex capite contumaciæ fieri posset declaratoria

4 t excommunicationis contra singulas, & interdicti contra Capitulum, ut ex text. in Clem. causam in fin. de elect. tradit in terminis censurarum Alter. de censur. disp. 3. lib. 3. c. 2. vol. 2. vers. tertius casus post Felin. in c. cum sit Romana num. 15. de appellat. Moderna. Mediolan. de cens. in Com. disp. 1. qu. 1. punct. 9. sub n. 9. vers. tertius

9 Caput 9. decis. 149. in fin. lib. 1. in manuscript. Seraph. Pars Secunda.

dec. 1094. Rot. dec. 11. in fin. de dol. & contumac. in non & in Leodien. Abbatissæ 8. Aprilis, & 10. Iunij 1642. coram Reuerendiss. Episcopo Terracinen. in Monopolitana iurisdictionis 10. Febr. 1647. coram me.

Nimirum biduo post nempe sub die 21. Maij Abbatissa, & Canonice capitulariter congregatæ a prædicto mandato appellauerunt, & specialem Procuratorem ad prosequendam hanc appellationem constituerunt, unde resultare scientiam t citationis in dubitatum, etiam ad effectum ut procedi possit ad censuras, dixit Felin. in d. cap. cum sit Romana num. 15. Rota d. decis. 11. de dol. & contum. in non d. decis. 1296. num. 1. apud Seraph. dec. 500. sub nu. 2. apud Canal. dec. 48. num. 22. & 23. ac n. 37. par. 4. tom. 2. recent. & in d. Leodien. Abbatissæ 5. final. in Cracouien. propositæ Sancti Floriani 12. Decembris 1650. §. certo inquam, coram Me. Eo magis, quia ibidem asseruerunt t sibi mandatum fuisse intimatum, ibi, Mandato, & t ante biduum intimato &c. & sic legitima intimatio probatur etiam ex eorum confessione, quia nulla maior probatio, cap. per tuas de probat. Buratt. dec. 121. n. 1.

Eandem verò Abbatissæ, & Canonice Rotilibus satis probatur, tum quia seruatis terminis de stylo seruati solitis de partitione non docetur, nec fallim valberiter parere obtulerunt, ut ad evitandam t declaratoriam necesse est etiam, quando partio actum aliquem positum non requirit Rot. dec. 319. num. 1. par. 2. recent. dec. 64. nu. 2. p. 3. deci. 1272. n. 3. inter impress. apud Modern. Perus. de manu. in Burgen. decimarum 11. Februarij 1650. §. quia præter coram R. P. D. Cero in Leodien. Vicaria 4. Iulij 1653. §. neque coram me, tum quia ab eodem mandato sibi intimato, ut supra, & appellationem prosequendam t specialem Procuratorem constituerunt, quod apertam non parenti voluntatem, & contumaciam præferret, ut ponderauit Rota dec. 62. nu. 1. inter impress. post Cine. de cens. & in aliis relatis in Barcinon. iurisdictionis 5. Iulij 1649. §. coram me, in d. Cracouien. proposit. Sancti Floriani. §. apertissima coram me, & in dec. 272. n. 4. apud Modern. Perus. de manu. ac respectu Abbatissæ contumacia resultat etiam ex eo quod

10 Abbatissa non renouauit prohibitionem t se alias factam Canonicis, ne Annam Salome à Bargh in Camerariam recognoscant, ac aliam electionem Camerariæ se pariter factam, t quas attentatas esse decisum fuit 6. Martij 1654. coram me, & reuocare debuisse dubium non est, quia pro reuocatione attentatorum,

12 t reponenda sunt omnia in pristinum statum, alias est locus declaratorie, ut in fortioribus terminis dixit Rota dec. 154. n. 8. dec. 163. n. 3. inter impress. apud Modern. Perus. de manu. dec. 274. nu. 2. & segg. par. 5. recent. & in Marsicen. iurisdictionis 10. Maij 1649. §. nec Archiepiscopo coram me, sunt etiam restituendi fructus, t ad quorum restitutionem mandatum Rotale commendat, ut in terminis declaratorie Buratt. dec. 947. nu. 2. Greg. XV. dec. 30. sub n. 1. dec. 50. eodem nom. Rota in supradicta Leodien. Vicaria §. 1. quia coram me, ubi in §. seg. dicitur t quod saltem factio depositi alicuius quantitatis deberi iudicialiter offerri restitutum sequuta liquidatione iuxta dec. Achil. n. 1. de sent. excomm.

Probatæ ex his contumaciæ Abbatissæ, & Canonice censuerunt DD. feren. esse declaratoriam interdicti t contra Capitulum & excommunicationis contra singulas Canonicas, & Canonicos iuxta dispositionem text. in c. Romana §. in vniuersis, de sent. excomm. in 6. & notatur per Butrium in c. capitulum 10. nu. 21. de rescript. 1. mol. ibidem nu. 12. Soccin. in c. dilectus 1. secundo n. 67. de simon. Couar. var. res. lib. 2. c. 8. n. 9. alioque relos in Trid. Decanatus, & Canonicatus 23. Maij 1642.

N n

coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconen. iurisdictionis 11. Februarij 1647. coram me. Exceptis tantum
 16 Maria Magdalena, & Ferdinanda Tripes, quæ ꝑ obtulerunt se promptas, & paratas parere, & vt seruatum fuit *Cæsar augustana distribuit. 15. Januarij 1635. coram rec. me. Coccino in presbyteratu recet. dec. 1299. nu. 4. p. 7. & in ead. 10. Maij 1640. coram R. P. D. Cerro.*

Non obstat attentatum executoris mandati Rotalis eductum, ex quo ille intimato mandato illud non remisit ad Rotam ꝑ abstinendo ab ulteriori processu, sed ulterius processit ad comminationem Censurarum, quod attentatum reuocandum esse dixit, Rot. in dec. 442. num. 1. apud Modern. de manu. & in Brundisina Archiepiscopatus 2. Maij 1632. coram clar. me. Coccino, vbi subditur quod interim non est danda declaratio, quia ꝑ non constat exequutorem deuenisse ad publ. comminationem Censurarum, & Anna in hac parte illius comminatione non vitur, imò, & quatenus opus sit renunciat.

Ex ita decisum, &c. vtraque.

BONONIEN. PRIMOGENITVRÆ.

Ven. 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Instrumentum extractum ex rogibus Notarij rogati à Notario deputato à Correctore, & Consilibus Societatis Notariorum fidem meretur tam attenda dispositione Statuti Bononie lib. 2. Rubric. de Instrum. & al. quam etiam iuris communis, quamvis originale non exhibetur, quia exemplum vim habet originalis præcipue concurrente obseruantia Instrumenti extracti.

SVMMARIVM.

- 1 Instrumentum extractum à Notario deputato ab habente facultatem deputandi fidem meretur, nam attenda dispositione Statuti Bononie, quam iuris communis, & n. 3.
- 2 Notario attestanti de eius deputatione ad extrahendum aliquod Instrumentum creditur.
- 3 Instrumentum lenatum à Notario rogato in publicam formam d. num. 3. vel ab alio Notario lenandi facultatem habente, quia in locum Notarij prædesunt dicitur subrogatus n. 4.
- 4 Exemplum Instrumenti extracti ab originale, siue matrice vim habet originalis.
- 5 Notarij solent conficere plures imbreuiaturas.
- 6 Matrix Instrumenti dici nequit mendosa, si Notarius in actu extractionis nullam de aliquo vitio matricis mentionem fecit.
- 7 Notarius non presumitur sumpsisse authenticum ab originali vitioso suppresso vitio.
- 8 Instrumentum in publicam formam exemplatum impugnari à paribus amplius nequit dum constat de illius approbatione, ac subsequente obseruantia, & ex quibus illa probetur. n. 10.
- 9 Approbatio iudiciali scriptura oritur ex illius productione iudiciali, & effectum sortita fuit productione.
- 10 Semel productum in actis facit perpetuam fidem.
- 11 Confessio ex productione scriptura resultant afficit etiam successores ad effectum indicandi sumptum productum esse in forma probanti in eorum præiudicium.
- 12 Productum non dat robur scriptura informi declaratum. 15.

- 16 Exemplum meretur fidem concurrente obseruantia.
- 17 Amplia quamvis non constat de obseruantia scriptura in omnibus ibi contentis.
- 18 Approbatio sufficit ad effectum indicandi scripturam esse in forma probanti.
- 19 Decis. 154. num. 23. par. 4. tom. 2. recentior. qui ratio loquatur?
- 20 Recognitio manus Notarij extrahentis Instrumentum necessaria non est, quando concurrat antiquitas temporis, & obseruantia.
- 21 Et sufficit ad hunc effectum antiquitas 70. annorum, maxime concurrente usu scriptura extrahente pro parte aduersarij.

DECISIO DCXLIII.

A Vditis hodie informantibus pro Dominis de Montecuccolis aduersus decissionem sub die prima Iulij anni proxime antecessit editam contra Me, tandem Domini confirmauerunt non obtinere obiecto, quod Instrumentum testamenti clarum. Mem. Cud. de Podiis, ex quo petitur immisio non sit in forma probanti.

- Quia Instrumentum exhibitum ex rogibus Bononiam de dicto testamento rogati extractum fuit ꝑ per Notarium Burgognonum ad id à Correctore, & Consilibus Societatis Notariorum deputato, de qua deputatione cum non dubietur, & ꝑ ipsiusmet Notarij attestante probetur, Caput. 19. dec. 245. par. 2. Mart. And. dec. 14. num. 8. Burat. dec. 667. nu. 4. An. 878. n. 2. Rot. in Nouarien. Bonorum 17. Decembris 1640. coram clar. mem. Coccino. Idem Instrumentum plenam fidem, ꝑ & executionem meretur cum legitur Statuti Bononie lib. 2. rubr. de Instr. & al. §. quibus testamenti fol. 188. vt ponderauit Rot. apud Pen. dec. 14. n. 1. tum ex dispositione iuris communis, quo authenticum dicitur instrumentum ab originale in publicam formam lenatum, ꝑ fide à Notario rogato. cas. P. Tabellio cap. si instantia de fid. instrumentum. Alex. in Auth. si quis in aliquo nu. 5. in fin. C. de eden. siue codofuncto ab alio Notario lenandi facultatem habente, quia in locum Notarij rogati prædesunt dicitur subrogatus Menoch. de adipsen. rem. d. 4. nu. 66. Dec. in d. Authent. si quis in aliquo n. 26. vers. 9. fuit Rot. dec. 503. n. 9. & 10. par. 4. tom. 2. recent. dec. 134. n. 10. & sup. par. 7. in dicta Nouarien. Bonorum §. 1. in fin. coram mem. Coccino.

- Quamvis originale, seu Matrix hodie non exhibetur, ꝑ quia ipsum exemplum vim originalis habet Couar. pract. quest. cap. 19. sub nu. 3. Rot. dec. 26. nu. 9. par. 4. tom. 2. recent. & fuit dictum in supracitata Nouarien. Bonorum §. 1. enim vbi alleg. concord. nihil refraganti, quod factis nuper diligentibus inter rogibus Bononiam reperta non fuerit, nisi quedam imbreuiatura informis, & mendosa, quia non est nouum, ꝑ quod Notarij plures imbreuiaturas conficere solent Paris. conf. 28. n. 21. lib. 2. Rota. conf. 144. num. 7. lib. 4. Rot. in Romana fidei commissi de Victoris 20. Martij 1551. coram Eugenio, Domino Cardinali Ortohebo, & moderna diligente non conuincunt negationem existentie alterius imbreuiaturæ de anno 1589. quo fuit facta exemplatio, dum exemplans asseruit extraxisse ex rogibus nec de aliquo vitio matricis ꝑ mentionem facit. vt in his terminis respondet Menoch. de adipsen. rem. d. 4. sub 2. vers. nec aduersatur, vbi dicit rationem, quia ex quo lex multum de Notarij fide confidit, non est credendum Notarium ꝑ sumpsisse authenticum ab originali vitioso ipsius vitioso suppresso vero. conf. conf. 159. sub n. 9. lib. 2. Rot. in d. Nouarien. Bonorum §. quod autem. 22.

Eo magis, quia vt infra dicitur Testamentum Card. à Buccamatio rogatum, & à Burgognono in publicum formam exemplatum partes, & ipsimet Aduersariorum auctores approbatur. & obseruaturque vnde reuocatur eiusdem rogatus, & exemplationis veritas efficitur immutabilis ex remedi. l. fin. C. de edict. Diui. Ad. roll. tradit Peregr. conf. 64. num. 17. num. 19. & seg. lib. 1. Rot. in Boyer. fideicom. de Anorini 18. Maij 1648. §. non obstant coram R. P. D. meo Meltio, & in Romana, sua laudem. Cambij 27. Nouembris 1651. §. quoad primum versum coram Me.

10 Approbatio vero, & obseruantia apparet, quia heredes Cardinalis in vim testamenti à Buccamatio de anno 1554. rogati hereditatem adiunctam de anno 1560. eodem 1565. Summar. Caelij num. 1. Deinde anno 1560. eodem hereditario titulo, & in vim eiusdem Testamenti concordiam inter se iniuerunt, in qua sibi ad inuicem bona hereditaria assignarunt, legata à Cardinali in dicto Testamento relicta soluerunt, & in specie referuntur iura primogeniturae de qua agitur, ibi saluo tamen iure primogeniturae casu quo & c. iuxta a tenore Testamenti dicti Cardinalis Testatoris dicto Summ. num. 2. l. d. & sub littera G. ibi, de quo rogatus extitit D. Lucius Buccamatio Notarius, & Causidicus Bouon. de anno 1554. & infra, ibi, saluo tamen iure Primogeniturae & c. iuxta Tenorem Testamenti, praedicti; insuper sumptum de cuius legalitate agitur extractum fuit de anno 1589. ad instantiam Iohannis de Podio, & productum coram Vicario Archiepiscopali, qui successit sententiam producenti fauorabilem tulit eximendo quaedam bona hereditaria Cardinalis à fideicommissio ad effectum ex illorum pretio solvendi debita Cardinalis dicto Summ. num. 3. similique productio facta fuit de anno 1644. à Iohanne Podio Aduersariorum Authore coram Audite Generali Bononiae in iudicio per Lucatellum contra ipsum motu super caducitate à Palatio primogeniturae subiecto ob tractatus, & Instrumenta desuper inita cum Marchione Francisco de Montecuculis contra praeceptum Cardinalis Testatoris, in quo iudicio emanauit pariter sententia fauorabilis cum reservatione iurium Primogeniturae ad fauorem Lucatelli in casum obitus, ibi saluo semper, & reservatione eodem D. Lucatello petendi à Palatio vigore testamenti & c. Emmentiff. D. Cardinalis in casum mortis dicti D. Iohannis de Summ. num. 4. Cumque haec productiones sint iudiciales, & effectum fortiter fauore productionem efficaciorum includent approbationem, & confessionem veritatis Testamenti eiusque exempli Peregr. conf. 64. sub num. 20. vers. sed quia saepe in Iudicio lib. 1. M. strill. decif. 43. sub num. 7. & 8. & num. 13. vbi quod semel productum in actis facit perpetuam fidei. l. d. Sard. conf. 151. num. 16. Rot. decif. 671. num. 4. in fine par. 1. diuers. & in dicta Nouarien. Bonorum §. 1. vbi subditur quod confessio & ex huiusmodi productionibus relinquitur efficere etiam successores ad effectum iudicandi sumptum productum esse in forma probanti eorum in praedictum.

14 Quapropter non viget quod productio non det robur scripturae alioquin informi, quia procederet obiectum, & si verè constaret scripturam esse informem, & pateretur defectus legales, quos producentis consensus supplere non posset, secus in casu nostro, quo negatur informem esse Matricem, ex qua Instrumentum leuatum fuit, & producentis vigore eiusdem Instrumenti sententias fauorabiles obtrinit, tunc enim illud esse in forma probanti negare non potest etiam in alio iudicio, vt in terminis fideicommissi, Rot. decif. 384. numer. 2. par. 2. recent. & in Melusiana Pars Secunda.

fideicommissi 13. Martij 1652. coram Me.

Eo minus concurrentibus vltro enunciatius dicti testamenti, & Primogeniturae emissis in Instrumento venditionis lapidum d. Summ. num. 6. & in alio concordie rogati de anno 1581. Summar. ibidem num. 5. nec non capitulis contentis de anno 1616. inter Ioannem, & Ludouicum Pogium ex vna, & Comitem Franciscum Montecuculum ex alia super venditione Palatii controuersi, cum obligatione faciendi multiplicitum ad fauorem vocatorum in dicto testamento, & Primogenitura Cardinalis Summ. num. 7. adeo quod nullatenus hodie negari valeat integra fides Testamenti, & exemplo ab ipso ferè initio per longissimum tempus toties approbato, & & semper obseruato, vt in terminis exempli, Seraph. decif. 92. n. 2. Add. ad sum. mem. Greg. XV. decif. 469. sub littera D. vbi ampliat quamvis non constet de fidei obseruantia scripturae in omnibus ibi contentis Rot. decif. 184. num. 9. vbi quod 18 approbatio & sufficit ad effectum iudicandi scripturam esse in forma probanti, & mon. 21. & 33. par. 6. recent. dec. 33. num. 6. & 7. apud Comit. & in saepe citata Nouarien. Bonorum §. 4. ac eadem coram clar. mem. Coccino.

Hinc neque obstat quod recognita non fuerit manus Notarij Burgognoni, quia antiquitas temporis iuncta supra deductis approbationibus, & obseruantia non aequiuoca, vt in casu decif. 154. num. 18. par. 4. 19 tom. 2. recent. & sed ipsum Testamentum, & Primogenituram respiciente admitit recognitionis necessitatem 20 rem & Seraph. decif. 1481. num. 2. Rota inter recent. decif. 693. num. 2. & 8. par. 3. cum aliis allegatis ab Add. ad Buratt. decif. 667. num. 11. vbi quod ad hunc effectum 21 sufficit & antiquitas 70. annorum maxime quia Aduersariorum auctores simili exemplo eiusdem Notarij vbi vt supra fuerunt, Rot. decif. 671. num. 4. & 5. par. 5. diuers.

Quo verò ad purificationem Primogeniturae fauore Caelij subsistunt fundamenta vix in hoc exaduerso impugnata primæ decisionis, cui standum esse resolutum fuit vtrique parte informante & c.

ROMANA APOTHECARVM.

Veneris 25. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Emptor quod sciuerit totam rem emptam non spectare ad venditorem, sed tantum pro parte, & pro ea tantum emere intenderit, ex quibus possimè conuincatur: Et stante scientia emptoris imputari nequit venditori si eum de qualitate rei non certiorauit, quia factis concurrente scientia certioratur dicitur. In venditione regulariter non venit nisi tantum pars ad venditorem spectans, quamvis certi fines rei venditae descripti fuerint, & responderetur coniectu. is adductis pro comprehensione totius rei venditae.

SYMMARIVM.

- 1 Scientia emptoris, quod tota res emptam non spectet ad venditorem, sed tantum pro parte, & pro ea parte quod ipse emere intenderit, ex quibus conuincatur & num. 9.
 - 2 Scientia certa dicitur qua resultat ex relatione ad aliud, secus verò quando simpliciter enunciat, num. 3.
- Decif. 621. num. 5. par. 5. recent. in quibus terminis loquatur? ibid. n. 3.

Nº 2

- 4 *Dictio, seu, expressum importat.*
- 5 *Instrumenta duo stipulata simul, & semel, & incontinenti habentur pro vno.*
- 6 *Præsertim quando secundum habet expressam relationem ad primum.*
- 7 *Ignorantia contentorum in instrumento allegari nequit ab eo qui tempore rogatus interuenit, ac fuit præsens.*
- 8 *Verbum residuum, refertur ad partem.*
- 10 *Scientia contentorum in instrumento resultat ex illius approbatione.*
- 11 *Diligentissimus in rebus suis inuerisimile est, quod accipiet assignationem si ipsam non viso instrumento assignationis.*
- 12 *Venditor tenetur certiorare emptorem de qualitatibus rei venditæ.*
- 13 *Falsi quando emptor est certus de qualitatibus rei emptæ tunc enim falsi dicitur certioratus.*
- 14 *Venditio non censetur stipulata nisi pro ea parte ad venditorem spectant.*
- 15 *Amplia quamvis certi fines rei venditæ fuerint designati.*
- 16 *Venditio quod fuerit pro parte, non pro tota re designatur ex constitutione pretij correspondente dictæ parti.*
- 17 *Valor rei venditæ minuitur si ei inheret onera. Declaratur ut in sequenti.*
- 18 *Domus, vel apotheca quando existit in loco apto negotij, ac mercaturæ, sufficit ut illius valor augeatur, nam hoc est pretij æstimabile.*
- 19 *Bona esse pretiosa, & magna æstimationis, ex quibus colligatur.*
- 20 *Pretium rei emptæ quando quis non exhorruit, sed suum creditum excomputauit minus soluisse dicitur.*
- 21 *Expense pro defensione rei communis solui etiam debent à socio.*
- 22 *Creditum quando non dicatur excomputatum cum solutione rei emptæ.*
- 23 *Expensa pro defensione rei communis, ut refici debeant à consocio quid probandum veniat.*
- 24 *Verba Instrumenti habentis relationem ad aliud instrumentum ab eo declarationem recipiant, vel ex eo illorum error probatur.*
- 25 *Procurator potest nullius pro principali contrahere.*

DECISIO DCXLIV.

1 **S**ciuisse Lucam Aretusium, quod domus, & apotheca sibi vendite die 1. Decembris 1645. à Procuratore Cecilie Archileæ, ac Thomæ Fontanæ coniugum non spectabant ad venditores, nisi pro duabus ex tribus partibus, easque tantum emere intendisse constat euidentissime ex verbis instrumenti venditionis, siquidem in eius dispositione venduntur domus, & apotheca, cum relatione ad eam mentionem supra factam in proemio, ibi, *dictas domum, & apothecam.* In proemio autem contentantes locuti fuerunt dedomo, & apotheca proueniens ex fideicommissio Caroli Carolæi, cuius duæ tantum tertie partes Cecilie, & Guido Antonio auctori Thomæ Fontanæ, una cum dicta Cecilie venditores, & altera tertia pars Annæ Theresiæ adjudicate fuerant per mandata Rotalia, ad quæ cum in dicto proemio expressè relatio haberetur, in prædictis sententiis, & mandatis Rotalibus, ad quæ, &c. perinde est ac si diuisione partium iuxta tenorem dicti mandati esset in eodem instrumento expressa etiam ad effectum probandi in emptione illius certam scientiam, qualis dicitur quæ

resultat ex relatione ad aliud *Ruin. conf. 29. num. 5. lib. 2. Bro. conf. 110. num. 38. lib. 2. Rot. decis. 1496. num. 4. & 432. num. 5. par. 4. tom. 2. licet secus esset si mandatum fuisset solum enunciatum, in quibus terminis recent.*

Eo magis, quia nectum fuit facta relatio ad mandata Rotalia, sed etiam ad instrumentum inter Ceciliam, & Thomam ex una, & Guidum Antonium ex altera celebrata sub die 11. Octobris 1639. & 10. Iunii 1643. in quorum primo hæc bona diuisa fuerant inter tres partes inter Ceciliam, Annam Theresiam, & Thomam gratificæ dicitur relationem restringi ad instrumentum rogatum die 13. Octobris, non autem die 11. quia cum nullibi constet aliud instrumentum sub die 13. inter dictas partes rogatum fuisse relatio intelligenda perneccesse est de rogato die 11. Maxime quia post enunciatum die 13. subsequitur dictio, *sen, dec.* quæ verè dici expressionem importat ad text. in cap. 1. de stat. regular. in 6. *l. f. conf. 64. num. 2. lib. 1. Mench. conf. 817. num. 7. Barbos. dict. 363. n. 14.*

Neque vrget quod sub die 11. duo reperiantur instrumenta, vnum præfatæ diuisionis, aliud, in quo Cecilia tertiam partem sibi in diuisione eadem die facta obuentam assignauit Thomæ viro, cum enim vtrumque stipulatum fuit simul, & semel, & incontinenti, ibi, eadem die 11. Octobris 1639. & incontinenti, & Notariam eodem Notario, & testibus, vtrumque in relatione venit, cum pro vno haberetur. *Nat. conf. 115. num. 1. in fine vers. nam ex quo sunt, & men. seg. Surd. conf. 551. num. 10. Socin. conf. 773. num. 4. lib. 2. vers. secundo quia, & in Rom. pecuniaria 17. Martij 1645. quia cum vers. quod si duo instrumenta coram Eminentiissimo D. Cardinali Corrado, præsertim quia secundum continet expressam relationem ad primum, ibi, iuxta formam instrumenti assignat. hodie per astra mei, &c. falso rogati, ad quod, &c.*

In altero die 10. Iunii 1643. Guidus Antonius renuntiavit Cecilie, ac Thomæ Coniugibus tertiam partem sibi in supra memorata diuisione relictam, præuia ipsius instrumenti diuisionis sub dicta die 10. Octobris rogati mentione, & quod plus est, huius secundo instrumento interuenit ipse Lucas Aretusius, & fecit. 200. ibi Guido Antonio promissa soluit, vnde mirum videtur, quod pretendat, vel ignotantiam præfationis in hoc instrumento per explicitam relationem repetita, & eorum quæ ibi gesta fuerant ipso præfente, & interueniente Bald. in l. regium in fin. Castib. Mench. præsumpt. 21. num. 2. & seg. lib. 6. *Conf. 148. per reg. Cancell. glof. 48. num. 21. Rota dec. 4. m. 10. par. diuers. vel comprehensum fuisse in venditione id quod non pertinet ad venditores apparebat ex instrumentis ad effectum, ut innosceret quod ius venditores super his domo, & apotheca haberent insertis relatione in instrumento venditionis, quod etsi loquatur secundum de tertia parte assignata in instrumento dotali, sed de residuo bonorum hæreditarium Iulij Carolæi, quia habet relationem ad dictum instrumentum anni 1643. ibi, *residuum, &c. iuxta formam instrumenti desuper dict. die 10. Iunii 1643. rogati &c.* Intelligunt de residuo tertia partis in præcedentibus instrumentis, ut supra referatur Guido Antonio, & in posterori anni 1643. ab eo donatæ venditoribus, nec est nouum.*

8 **Q**uod verbum *residuum*, refertur ad partem Seraphi. *dec. 617. m. 13.*

9 **E**adem scientia coniunctur, quod ex quo præcedent de an. 1636. Anna Theresia cum Cecilia sorore, & Guidone Antonio fratre domum, & apothecam locauerunt ipsi

propter Aretulio, & de anno 1640. Secundinis, & loca-
tionem anni 1640. hoc modo factam Aretulius ne-
cessariè scilicet, sed approbavit in prædicto Instrumento
anno 1643. acceptando pro reimbursement scutor.
200. quæ, vt supra, soluit Guido Antonio assignatio-
nem pensionum ab ipsis Secundinis conductibus
debitarum; ex approbatione enim conuincitur
scientia omnium contentorum in Instrumento ap-
probato *Rota decif. 14. num. 4. par. 4. rec. cum aliis alle-*
gatis à Gratian. difcept. 833. num. 31. & 32. & innumeris ali-
is præcedentibus quod in rebus suis diligentissimus ac-
ceptauerit assignationem pensionum non vilo prius
Instrumento locationis, ex quo debebantur, vt not.
Dicit in *Clem. unic. de conceff. præbend. In fin. l. si res obli-*
gata num. 40. ff. leg. Roman. caus. 1481. num. 3. Causaler.
dec. 43. num. 2. & seq. & in propriis terminis Rota d. dec.
12. num. 4. in fine vtriusque verisimile par. 4. rec.

His politis duo fequantur; Primo, imputari non
posse venditoribus quod emptorem de dicta parte ad
Annam Theresiam spectante non certiorauerint taxæ
certificationem text. in l. quæro 40. ff. att. empt. quia satis
certioratus fuit per relationes ad supra memorata In-
strumenta, & mandata Rotalia, & cum Aretulius
etiam ex prædictis Instrumentis locationum facta-
rum, scilicet Secundinis, & alio anni 1643. cui ipse in-
ueniens, certus esset, certiorari vltro non debuit, in
fine non videtur esse celatus qui scit, nec certiorari debet
per in hered. *Menech. conf. 203. sub num. 48. Cyriac. contr.*
160. num. 37.

Secundo, quod venditio domus, & apothecæ com-
munis cum Anna Theresia non censetur stipulata,
nisi pro duabus partibus ad venditores spectantibus,
vt in prædicto Bald. in l. 1. C. qui testam. facere poss. in l. si
domus §. fin. in fine, ff. leg. 1. alique in prima decisione
huius causæ coram me relati, §. his consonat, id am-
plians quamvis desumpti fuerint certi fines rei
venditæ, tunc magis, quia in Instrumento venditio-
nis fecerunt mentionem partium, ibi, tam partem ad
dictam Ceciliam spectantem, & c. vt Bellon. de iur. ac-
cess. cap. 7. qu. 67. num. 152. Crescent. decif. 61. per tot. de
sent. & re iudic.

Nec non quia, vt ponderat prima decisio in §. omne-
que pretium conuenientem, correspondet tantum duabus
partibus partibus; Et quatenus replicatur inelle boni
venditis onera canonum, & census valorem mi-
nuentia responderunt habendam esse rationem pro
augendo valore quod domus, & apothecæ existunt in
via Peregrini, & loco apertissimo negotiis mercaturæ
quod esse pretio æstimabili tradit Cephal. conf. 328.
sub num. 29. Girib. ad consuetud. Mettan. cap. 6. gloss. 12.
par. 1. num. 22. in fine, Gratian. difcept. 547. Rota dec. 340.
sub num. 3. par. 2. recent. & in Romana legati 14. Maij
1644. §. fin. in fine coram Reuerendissimo Episcopo Sala-
mantino, vt enim docuit obseruantia, quia conducto-
res, vt præcedentibus, soluerunt non modicum summam,
vt vulgo dicitur, per la bona vscim, & plures annatas
anticipatas, ex quo colligi bona esse pretiosa, & ma-
gnæ æstimationis tradit Cephal. dicit. conf. 328. num. 40.
vers. 6. cum istud; Ponderandumque pariter est, quod
Aretulius non soluit pretium in pecunia numerata, sed
excompensauit suum præteritum creditum, & sic mi-
nus soluisse dicitur ad text. in l. minus 204. ff. reg. iur.
Castren. conf. 195. col. vlt. circ. med. præferim par. 2.
Cyriac. controu. 169. n. 28.

Non obstat coniectura comprehensionis totius
domus, & apothecæ educta, vel ex mandatis procuræ
ad vendendum prius datis à venditoribus continentibus
fiscalitatem vendendi tertiam partem competen-

Parti Secunda.

tem Thomæ iure dotis Cecilie vxoris, nec non alias
duas tertias partes ad eundem Thomam pro iudicio
yna cum Cecilia spectantes titulo donationis ad eor-
um fauorem factæ à Guido Antonio focero. Vel
ex quo creditum quod Aretulius vt supra, excompu-
tauit in computum prædicti tanquam & vltim in de-
fensionem rei communis solui debebat etiam ab Anna
Theresia posseditrice tertie partis, l. ex parte ff. fami-
l. herede. Ruin. consil. 100. in fine lib. 4. Seraph. decif.
1012. num. 4.

Negatur enim debitum excomputatum fuisse com-
mune Annæ Theresie & cum non proueniat solum ex
mutuo facto Cecilie, ac Thomæ pro expensis litis
veritatis super defensione bonorum fideicommissi
communis, sed etiam pro aliis eorumdem coniugum
necessitatibus, neque pro eo Aretulius habet actio-
nem contra Annam Theresiam, quæ mutuum non rece-
pit, quæ nec Cecilia, ac Guido Antonius quip-
pe qui litem pro fideicommissi prosecuti fuerint ad
propriam utilitatem, vt scilicet duas illius partes
consequerentur & tenetur rescire expensas, nisi pro-
betur eius intuitu plus expensum, quam alioquin pro
defensione duarum partium opus fuisset, Rota in Flo-
rentina expensarum de Cambijs 8. Nouembrij 1627. §. 1.
& per tot. coram Reuerendissimo Domino meo Decano, &
in Romana expensarum 15. Decembrij 1635. §. penult. co-
ram me, & semper satis est, quod nomine Theresie
non fuerit facta venditio.

Mandatum verò procuræ loquens de duabus ter-
tiis partibus competentibus vigore donationis factæ
à Guido Antonio declaratur ab ipsa donatione, quæ
non continet, nisi tertiam partem ipsius Guidi An-
tonij, & quæ poterat aliquo modo diuidi in duas attenta
duplicitate tituli acquisitionis, quia nempe partem
habebat ex persona propria partem ex iure accrescen-
di ob præmensionem Archangeli alterius fratris, vt
narratur in Instrumento diuisionis ann. 1639. ad quod
donatio explicite refertur. Vnde ex ipsa donatione
educitur germanus sensus dd. verborum, vel probatur
illorum error Alex. conf. 83. num. 1. vers. modum au-
tem lib. 5. Curt. iur. conf. 192. num. 21. lib. 3. Buratt. decif.
182. num. 2. Cumque Procurator in Instrumento ven-
ditionis similem expressionem non fecerit, sed sim-
pliciter domum, & apothecam, cuius duas tantum
partes ad venditores spectare, emptor, vt dicebam,
certò sciebat, vendiderit cum expressa relatione ad
mandata Rotalia, & Instrumenta alteram tertiam par-
tem Annæ Theresie adiudicantia, hoc solum debet at-
tendi, maxime quia Procurator & potius villius con-
trahere l. si quis mihi bona, §. sed si mandauit ff. acq. ha-
red. Tirag. retract. lign. §. 36. gloss. 2. num. 59. cum aliis al-
legatis à Modern. Scalen. iur. resolut. forens. tom. 2. resolut.
forens. tom. 2. resolut. 200. n. 94.

Ex quibus Domini steterunt in decisio vtraque par-
te informante.

MONTIS FALISCI CANONICATVS.

Luna 28. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Valor per non excessum non probatur per Testes
deponentes per ascensum, & ex quibus probetur
Mentio curæ in impetratione an & quando sit facien-
da? Cura animarum quando residet penes Colligiam,
& tunc singuli Canonici non dicuntur habere
Curam. Prouitus ab Ordinario non est legitimus
contradictor aduersus prouisum Apostolicum
N n 3

quando euidenter constat de nullitate collationis ordinarij.

SVM MARIVM.

- 1 Obitus alicuius in certo mense probatur ex libro Parochi.
- 2 Item ex narratiua & confessione aduersarij venientis ab eadem vacatione.
- 3 Præbiteratus probatur ex literis ordinarij.
- 4 In curia continua habitatio sine residentiâ probatur per duos Testes.
- 5 Valor per non excessum non probatur per Testes deponentes de valore per ascensum.
- 6 Testis deponens de valore per non excessum computatis certis & incertis reddens rationem sui dicti est integra fidei.
- 7 Valor per non excessum probatur per Testes de publica voce, & fama.
- 8 Amplius quamvis Testes non percipiant tempus vacationis.
- 9 Testis unus deponens de publica voce & fama circa valorem beneficij per non excessum probat quando sulcitur adminiculis huiusmodi etiam adminicula referuntur remissius n. 11. 12. 13. & 14.
- 10 Ad valorem per non excessum probandum lentiores probationes sufficiunt.
- 11 Iustificatio valoris per non excessum à Iudice arbitrio pendet.
- 12 Litera Apostolica habent executionem paratam quando sunt iustificata.
- 13 Gratia remanet subreptitia ob non factam mentionem, quod beneficio Cura animarum incumbit.
- 14 Cura mentio facienda est in gratia quamvis illa sit habitus, si residet penes aliquem, quicquid sit quando alius ob deficientiam parochianorum expiravit.
- 15 Cura animarum quod fit annexa alicui Canonici non probatur ex fide, & attestazione facta ab ordinario in visitatione.
- 16 Fides extorta lite pendente nullam fidem facit.
- 17 Ius sepeliendi competere potest sine cura.
- 18 Beneficium de iure præsumitur simplex.
- 19 Cura animarum in Collegiata non residet penes singulos Canonicos, sed penes Collegium, & per consequens singuli Canonici non dicuntur habere curam animarum, n. 24.
- 20 Subreptio est plene & concludenter probanda ab allegante & sufficit ne noceat quod reddatur dubia.
- 21 Preiudicium ab ordinario est legitimus contradicitor ad impediendam executionem literarum Apostolicarum quando preiudicium emanavit Sede Apostolica vacante, & litera fuerint expedita postea sede plena, n. 27. Declara. n. 28. & 29.
- 22 Affectio semel inducitur semper durat, nec morte Pontificis expirat.
- 23 Et ligat manus ordinarij ne possit conferre.
- 24 Litera in forma rationi congruunt non important novam graviam, sed retrotrahuntur ad diem signatæ supplicationis in vita Prædecessoris Pontificis.
- 25 Contradicitor legitimus non est prouisus ab ordinario siante nullitate collationis, & n. 32.

DECISIO DCXLV.

Quædam ex narratis ab Antonio in literis Apostolicis prouisionis obtentæ de Canonatu existente in Ecclesia Collegiata Terræ Valentini vacante per obitum Octauij Bonincasæ non negat Do-

minicus Balhabitis, cui eundem Canonatum concessit ordinarius Montis Falsici, nempe vacationem per asseritum obitum in mense Notembris anni 1676. quem plene probat partia extracta ex libro Parochi Lotther. de re benef. lib. 3. quest. 10. num. 45. Et ad ostendendum beneficium ex eadem vacatione impetrum dem numer. 42. Egid. decis. 683. ante muer. 1. cum allegatis in Melchioriana benef. 25. Iunij 1647. & 1648. coram me, & Præbiteratus ipsius Antonij quoniam pater probat literæ patentes sui ordinarij Felici. alij relati in decis. Put. 124. num. 5. lib. 1. decis. Causal. ab. num. 2. & in Burgen. Beneficij de Otmanis prima Iunij 1644. coram R.P.D. nro Melio. ac tandem conuictam habitationem Antonij in curia per 12. annos satis per duos Testes id optime deponentes probatum, legimus numerus ff. de Testibus relati, in omni negotio cap. licet eadem tit. cum alijs relati in Leodiens. Beneficij 21. Iunij 1648. coram R.P.D. Verosio. Negavit tamen narratam valorem Canonici in duc. 80. per non excessum cum adhuc effectum non releuerit Testes deponentes de valore per ascensum ad dictam summam Seraph. decis. 1077. num. 3. Greg. XV. decis. 13. num. 5. dec. 147. num. 1. Bar. dec. 140. num. 14. dec. 94. num. 4. & quam pars gratie sit probandum Cassad. dec. 10. m. 2. super regul. Seraph. decis. 657. num. 5. Rota inter recent. decis. num. 3. par. 2.

Verum ultra dictos Testes adest tertius nonnullus examinatus deponens de valore per non excessum computatis certis, & incertis, reddensque facti duas rationes alteram, ibi, per effectum prædictæ redditæ de dicto Canonato, quam rationem sufficiens esse tradit in fort. Bar. in l. 1. m. 15. & seq. ff. si rerum petatur Felici in cap. cum causam non. 5. decis. 1. declarata de Testib. Mench. præsumpt. 24. m. 1. & 15. lib. 3. Farinace. de Testib. qu. 60. num. 164. & seq. Alteram, ibi, per effectum statæ delicti cose fidei & effectus publicæ voce, & fama, quæ valorem per non excessum probat, ut in terminis iustificationis tradit Pen. decis. 9. nu. 7. dec. 1306. m. 3. Rotæ Placentina Beneficij 27. Martij 1647. §. valor coram Reutendij. Episcopo Tarracana. vbi subdiuidit sufficere quævis Testes non percipiant tempus vacationis beneficij, quia satis esse nullo narratum in articulis super quibus deponunt.

Et licet de summa per non excessum deponat unus Testis, sufficit tamen quia sulcitur aliis adminiculis, & ad probationem valoris per non excessum admittuntur per seniores probationes Garz. de benef. par. 4. cap. 3. num. 198. Bar. decis. 172. num. 4. cum alijs allegatis in Melsen. Cantoria 2. Martij 1646. coram Eminenti. D. Cardinali Orsibono in dicta Placentina Beneficij, & in Gerunden. Prioratus 29. Aprilis 1647. §. 2. per contrarium coram me. Adminicula autem deducuntur primo ex alio Teste qui prius deposuerat per ascensum.

Et deinde si fidem facit cum iuramento de valore per non excessum, secundum ex ipsis Testibus per ascensum deponentibus, cum enim deponant de summo valore ad quem fructus ascendunt per concludere videtur per non excessum Duran. dist. decis. 172. num. 1. & Tertio ex narratiua Aduersarij in commissione latus causæ, quod agitur de beneficio summam scilicet 24. longè excedenti, verisimile enim est, quod si valor excederet ducatos 50. non hoc modo valorem narraret, hæc verba illa longè excedens non videtur intelligenda de valore excedente ultra dimidium summam expressam, ita ut et omnibus simul iudicis ad credendum narratum non excessum moueri possit Iudicis arbitrium à quo pendere iustificationem valoris, tradit Lotther. de re benef. lib. 3. quest. 10.

1620. n. 90. & dixit Rot. in d. Placentina Beneficiorum Reuerendi. D. Tarracoen. in Senogallien. penult. 5. Maij 1635. coram me ubi alleg. concordantes.

17 Iustificatis itaque omnibus narratis litteras Apostolicas esse & exequendas DD. dixerunt in x. text. in cap. & ibi gloss. vero exegatur de preben. in 6. & alios allegatos in Litem. Prioratus. 1. Iulij 1654. coram R. P. D. meo Zarate. Non obiecta subreptione litterarum ob non factam mentionem, quod Canonicatus est annexa Cura animarum, ut debuit cap. cum in illis de preben. in 6. Clem. 1. eod. tit. Felix in cap. nostra n. 1. de preben. in 6. gloss. super reg. 8. gloss. 6. num. 3. & seqq. Rot. coram san. mem. Greg. X. V. decis. 430. num. 1. ubi Add. l. ita. A. allegat. concordantes dec. 634. num. 1. & 4. ubi quod est faciendum mentio, etiam de cura, habitu, quando cura est & apud aliquem, quicquid sit quando actualis ob defectum Parochianorum expetit, par. 3. recent.

18 Nam ad probandam hanc qualitem curae assertum solum fides Cancellarij de attestatione facta ab Ordinario in visitatione anni 1609. quae nihil probat, 20 eo minus cum emanaverit hac lite pendente, & agitur de tendo Aduersario prouiso ab ordinario contra protitum Apostolicum, cui propterea non potest cap. placuit caus. 6. qu. 2. Abb. in cap. cum a nobis 28. num. 2. ad mod. 2. c. 1. autem queritur de Testib. Rota decis. 185. num. 4. inter inopressi. apud Modern. Pernf. de mendis. decis. 632. num. 14. apud Merlin. & ad miniculum presumitur ex quo inter fructus incertis Canonici enumerantur etiam mortuaria nihil releuant, quia 21 in sepependendi & competere potest etiam sine cura animarum Feder. de de Sen. conf. 85. num. 2. Gonzal. super reg. 8. gloss. 6. num. 55. Grat. de reg. 29. num. 42. Majcard. de probat. consil. 468. n. 10. Barbos. de preb. Episc. alleg. 57. num. 161.

19 Praeterea quia in contrarium militat praesumptio iuris & quod beneficium sit simplex Egid. decis. 675. in prime. Staphil. de littera Gratia tit. de qualis. & fiat benef. num. 2. Rot. decis. 335. num. 4. decis. 377. num. 1. par. 1. 23 recent. Quandoque in Collegiis cura & non relidenda penes singulos Canonicos, sed penes Collegium adnotata in cap. Apostolicis. 7. quast. 1. cap. sicut in unguo. quast. 1. qui 2. cap. cum non ignoras de preben. Grat. de preb. 8. d. gloss. 6. num. 118. Paris. de resignat. 165. quast. 6. num. 110. Galin. de potest. Episc. cap. 50. §. 3. in fin. Barbos. eod. tract. alleg. 60. num. 30. ubi allegat concordantes. 25 Et satis est aliquo modo reddere dubium & allegatum subreptionem quae est plene, & concludenter probanda ab allegante Rot. dec. 357. n. 15. penes Seraph. dec. 108. num. 1. coram san. mem. Greg. X. V. decis. 440. num. 1. par. 3. recent.

26 Minus dici potest, quod Aduersarius prouisus ab ordinario sit legitimus contradicitor ad impediendum & executionem litterarum Apostolicarum eo quod prouisus fuit Sede Apostolica vacante, & hinc 27 Apostolica expedire postea fuerunt Sede plena. Nam cum Canonicatus vacaverit antequam Sedes vacaret, & fel. record. Innoc. X. manum super hoc Canonicatus appropinquat signando supplicationem ad 28 Aduersarium Antonij exinde desuper inducta fuit affectio, quae semper durat, nec morte Pontificis expirat Du- 29 ran. decis. 267. num. 3. Merlin. decis. 92. num. 8. Lothber. de de benef. lib. 3. quast. 11. num. 24. & 25. recent. est in extraneo. 30 de preben. lit. quae manus & ordinarij nec possit conferre nec meretur attendi quod licet sunt postea expedit post electionem S. S. D. N. Alexandri VII.

Par. Secunda.

Quia expediat fuerunt in forma rationi congruit, 30 & quae non important nouam gratiam, sed rectorali- tur a die signata supplicationis in vita Praecessoris, Oldrad. conf. 136. num. 7. 12. Rebus. in prax. benef. tit. de grat. in form. rat. congrui num. 18. & seqq. Rot. in d. litem. pensiones coram Car. d. Sacro. impressi. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 610. num. 1. ante fin. & in Cesaragustana pensionis 17. Martij 1633. coram R. P. D. meo Peuting.

Et proinde constito ex praedictis de clara nullitate 31 collationis Ordinarij & nullatenus Aduersarius dici possit contradicitor, ut allegatis dictum fuit in Bonniens. fideicom. de Rubro 50. Martij 1646. §. penult. in fin. coram Eminentiissimo D. Card. Corrado in Compellana Parochialis prima Iulij 1648. coram Eminentiissimo D. Card. Orthebano, & in puncto quod talis non sit prout 32 iustus ab Ordinario & quando contat de reformatione notoria decium fuit in Cesaragustana Parochialis de Censura 13. Novemb. 1629. coram bon. mem. Pirouaro in Coloniens. Canoniciarius S. Velsa 14. Maij 1627. coram bon. mem. Card. Valdo in Viriunien. Cappellania 30. Maij 1635. coram bon. mem. Morimano.

Et ita vnaque, &c.

ROMANA PECUNIARIA

Lana 28. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Confideiussores quiaum dicantur? Locator operarum an teneatur de leuissima culpa & expendit text. in l. si merces §. qui columna. ff. locati, & ponderatur verba Diligentissimi. Obligatio fideiussoris pro administratione alicuius officij restringi debet ad ea tantum quae ratione officij officialis facere teneatur nec ad aliud extenditur. Reliqua circa culpam officialis ratione officij desume ex summariis.

SVM MARIVM.

- 1 Obligatio Cameralis habet executionem paratam.
- 2 Fideiussores plures si non fideiusserunt simul & simul in eodem instramento pro vna summa sed per diuersa instrumenta nulla iuncta, necio quo primo de fideiussione facienda ab alio, nec in secundo de facta a primo non dicuntur Confideiussores eiusdem summae.
- 3 Confideiussores dicuntur, qui pro eadem persona pro eadem summa eodem tempore vel saltem contemporaneo mutui periculi paterisuerunt.
- 4 Fideiussores non dicuntur accessisse contemplatione mutui periculi, nisi ab initio fuisset conuentum quod alius detur fideiussor.
- 5 Obligatio fideiussoris an porrigatur ad casum culpa principalis debitoris ex qua possit conueniri?
- 6 Locator operarum non teneatur de culpa leuissima.
- 7 Text. in l. merces §. qui columna. ff. locati. locatoris culpam abesse declarat si omnia fecit, quae diligentissimi quisque facturus fuisset.
- 8 Locator operarum secundum aliquos teneatur de culpa leuissima, quare significat superlatiuum illud diligentissimus.
- 9 Verbum diligentissimus positum in textu in d. l. si merces, &c. iuxta magis communem opinionem suspensari debet propositum, & sic de leui culpa.
- 10 Locator operarum teneatur de leui culpa quod procedit de obligatione legali accedente praesertim cum promissione de diligenter administranda.

Nº 4

14 *Mor. decis. fol. 100. num. 10. & seq. etiam si officium*
 15 *pro quo fuit præstita fideiussio aliquam præstitisset*
 16 *etiam occasione. G. Magn. respon. 43. num. 44. & 45.*
 17 *ubi ait, quod differt delinquere in officio, & delin-*
 18 *quere causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 19 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 20 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 21 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 22 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 23 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 24 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 25 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 26 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 27 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 28 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 29 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 30 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 31 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 32 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 33 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 34 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 35 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 36 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 37 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 38 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 39 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 40 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 41 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 42 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 43 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 44 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 45 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 46 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 47 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 48 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 49 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 50 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 51 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 52 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 53 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 54 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 55 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 56 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 57 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 58 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 59 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 60 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 61 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 62 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 63 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 64 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 65 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 66 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 67 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 68 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 69 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 70 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 71 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 72 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 73 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 74 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 75 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 76 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 77 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 78 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 79 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 80 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 81 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 82 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 83 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 84 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 85 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 86 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 87 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 88 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 89 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 90 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 91 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 92 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 93 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 94 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 95 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 96 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 97 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 98 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 99 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*
 100 *querit causa officij lib. 1. Error autem de quo Bonillus*

ibi, & in lata culpa dicitur esse, qui est negligens in arte,
 officio suo, et quæ addere debuit, quod hæc verba deci-
 sionis diriguntur præcipue ad Bonillum, qui manda-
 uit Capserio, ut solveret; nam Capserius tenebatur
 obedire mandato, solumque Bonillus peccauit man-
 dato solui non adimpletis prius conditionibus, &
 sibi non exhibita Fide Notarij Fontchie de condi-
 tionibus adimpletis, prout fuerat in deposito promissum.
 Nihil suadente hæc Notarij de exhibitione instru-
 mentorum, quia lex depositi non loquitur de fide ex-
 hibitionis; sed adimplementi conditionum, ibi,
semper che dal medesimo Notario si sarà fatta fede, che
fuvo state adempite le conditioni contenute, &c. & facile
 erat Bonillo si fidem diligenter legisset, agnoscere eam
 huiusmodi non esse, cumque tunc facile posset consule-
 re Peritos, non ignorantia iuris cum exisset *Menc.*
 conf. 35. num. 24. Cod. de rest. in test. q. 10. art. 8. n. 59 &
 60. C. de contr. 128. in 10. & seq.

Quod secundum ponderant Domini, quod
 Bonillus necdum fuit deputatus in Compussum, sed
 etiam ratiocinatorem Depositum Montis, & ad
 hæc officia spectare mandata de soluendo Capserio
 dare, siue deposita fuerint libera, siue conditionata, &
 consequenter conditionis implementum antea scru-
 tari fas colligi ex pluribus mandatis in vtraque De-
 positorum specie factis ab antecessore Bonilli, & suc-
 cessore ab eodem Bonillo; Consuetudo enim, quæ

27 ex tribus etiam actibus inuicem tunc decennij lapsu indu-
 citur demonstrat quæ sint partes officij ratiocinatorij,
 & Bonillus simpliciter in ratiocinatorem
 28 rem deputatus tunc explere ratione officij debet ea, quæ
 ipsi officio incumbunt, vel ex speciali provisione, vel
 ex consuetudine, ut per *Purpur. conf. 306. num. 29.*
Mozz. de contr. 11. de mandatorib. de naturalibus
num. 18. & 19. Surd. decis. 221. num. 11. & 14. Arias de Mesa
var. res. lib. 1. cap. 45. num. 1. in fin. & in terminis locutionis
Casal. dec. 44. num. 76. vers. nisi esset consuetud. par. 1.
alique relati ad Modern. Lucan. in pragmat. Regn. Neap.
pol. prag. 1. de locat. & conduct. collect. 2. num. 57. fol. 312.

29 Et magis inspicie quod dicatur in culpa tunc officialis,
 qui non facit illud quod consuetum est fieri & con-
 uento tradit, *Barr. in l. si pignore, §. 1. de nu. 1. §. pignorat.*
act. Bald. in l. si pene in fi. Cod. de pos. Aym. conf. 145.
num. 12. Relat. conf. 57. non. 19. lib. 4. Gutierrez. prati. qu.
lib. 3. qu. 29. num. 22. de Mesa cap. 45. sub num. 3. vers. &
ideo Ioseph. Lud. decis. 10. num. 4. Quapropter fideiussu-
 30 fores, quia accesserunt obligationi Bonilli de officio
 administrando diligenter, & cum omni diligentia
 tenentur etiam de his, quæ saltem ratione consuetudi-
 nis annexa sunt officio, licet expressa non fuerint
Barr. in l. Lucius 47. §. Paulus in princ. vers. in eo quod
dicitur administratur. Henric. de fideiussor. cap. 2. num. 277.
& seqq. M. an. eod. tract. sed. 5. cap. 2. num. 59. fol. 101. 31.
 Eo magis quia Ioannes alter ex fideiussoribus bene
 sciebat hanc consuetudinem cum dicto anno 1601.
 die 1. Julij fecisset quietantiam nomine Violinte
 Trombette pecuniarum ei solutarum vigore man-
 dati facti à Compussa antecessore Bonilli Capserio
 quatenus tunc exegisset officij isto etiam eam com-
 31 petivisset ex contractu locationis, cui fideiussores
 præterea, accesserunt *l. si mand. Picard. in §. qui ex-
 quatur inst. mand.*

Et ita decilum vtraque parte Informante non ob-
 stante contrario iudicio Mercatorum quod Rota in
 32 respectibus styli, vel peritiam Mercatorum, non
 tamen in dependentibus à dispositione iuris, qualia
 sunt ista, quæ solent, ut alii alleg. fuit dictum in *Rota. Ca-*
hy 17. Feb. 1642. §. ad secundum in fin. coram me.

Sed quod primam responsionem fuit hodie non pos-
 se in dubium reuocari culpam Montis cuiusque Mini-
 stri, cum ea canonizata fuerit in duabus decis. sub die
 Martij, & 21. Iunij 1641. coram Reuerendiss. D. meo De-
 can. inter Montem, & Ducem S. Gemini editis ipsi etiam
 Bonilla citati, quæ decisiones iuxta stylium tunc Sac.
 19 Tribunalis supponende sunt, nec post emanatas sen-
 tentias, earumque consummationem executionem potest
 Bonillus prætexu illarum iniustitiam evitare reuocatio-
 nem debitam Monti, sed sibi imputare si tunc vocatus
 20 tunc passus fuit Montem condemnari, *l. si dillam,*
§. præfatus verb. passet, §. cum. quoniam singularem dicit
Bald. in libera in princ. C. sent. & interloc. omni. ind. & in
l. fin. §. 1. sub num. 5. vers. nam qui semel, §. usur. rei iudic.
Alter. in l. 2. §. voluntatem num. 15. fol. 1. matr. Decian.
conf. 69. num. 17. lib. 4. decis. 395. num. 15. par. 4. tom. 3. rec.
in Mediolanen. boverum 26. Iunij 1647. §. non obstat
coram me.

Eundemque culpam (testo leuissima esset) sufficere
 21 tunc ad condemnandum locatorem sentiebant aliqui ex
 Dominis stante expressa promissione Bonilli necdum
 de administrando diligenter, in quibus terminis lo-
 quuntur *Fin. iun. & alij supra allegati*, sed vltimus cum
 omni diligentia, sibi officium, &c. diligenter, & cum
 22 omni, quæ decet diligentia exercere, geminata tunc enim
 promissio diligentia, iuncto præfatum signum vniuer-
 salium, ne otiosa sit, augere videtur obligationem
 legalem, & obligare etiam ad leuissimam culpam
 loci. Atque in §. conductor autem num. 11. in fin. ubi
 loquitur in puncto de eo qui diligentiam promissit, & nu.
 20 ubi de promissione cum signo vniuersali, & num. 32. &
 33 in §. de locat. & in §. qui 15. qui exequitur num. 21. in
 fin. §. de mand. Gabr. conf. 169. n. 29. lib. 2. Dec. conf. 274.
 num. 3. vers. & a fortiori, & vers. & magis diligen-
 34 ter. Negr. quæst. 192. sub num. 1. vers. hoc tamen, & nu. 2. & 4.
 facit *Mench. conf. 159.4. num. 4. & seq. de qua certum est*

25 tunc posse cum locatore pacifici *Atq. inst. moral. par. 3.*
lib. 8. cap. 7. in princ. post. Inol. conf. 143. tom. 16. & 13.
Bre. conf. 94. num. 34. & 35. qui in fortiori terminis
 26 firmant non esse ad hunc effectum necessariam indi-
 uisum expressionem, sed satis esse verbum vniuersale
Omnem.

27 Sed in casu nostro leuissima dici tunc non potest, &
 leuissima etiam lata esse sumatur fuit in secunda
 28 decis. coram Reuerendiss. D. meo Decano S. Martij
 1641. §. nec dicatur in fin. ubi, unde Ministri Montis de-
 bebant exquirere an illa essent apta adimplere condi-
 29 tionem requisitam in instrumento, & propter huiusmodi omis-
 30 sionem non possunt excusari tunc negligentia, ac in §. seqq.

31 *ibi, & in lata culpa dicitur esse, qui est negligens in arte,*
 32 *officio suo, et quæ addere debuit, quod hæc verba deci-*
 33 *sionis diriguntur præcipue ad Bonillum, qui manda-*
 34 *uit Capserio, ut solveret; nam Capserius tenebatur*
 35 *obedire mandato, solumque Bonillus peccauit man-*
 36 *dato solui non adimpletis prius conditionibus, &*
 37 *sibi non exhibita Fide Notarij Fontchie de condi-*
 38 *tionibus adimpletis, prout fuerat in deposito promissum.*
 39 *Nihil suadente hæc Notarij de exhibitione instru-*
 40 *mentorum, quia lex depositi non loquitur de fide ex-*
 41 *hibitionis; sed adimplementi conditionum, ibi,*
 42 *semper che dal medesimo Notario si sarà fatta fede, che*
 43 *fuvo state adempite le conditioni contenute, &c.* & facile
 44 erat Bonillo si fidem diligenter legisset, agnoscere eam
 45 huiusmodi non esse, cumque tunc facile posset consule-
 46 re Peritos, non ignorantia iuris cum exisset *Menc.*
 47 conf. 35. num. 24. Cod. de rest. in test. q. 10. art. 8. n. 59 &
 48 60. C. de contr. 128. in 10. & seq.

Quod secundum ponderant Domini, quod
 Bonillus necdum fuit deputatus in Compussum, sed
 etiam ratiocinatorem Depositum Montis, & ad
 hæc officia spectare mandata de soluendo Capserio
 dare, siue deposita fuerint libera, siue conditionata, &
 consequenter conditionis implementum antea scru-
 tari fas colligi ex pluribus mandatis in vtraque De-
 positorum specie factis ab antecessore Bonilli, & suc-
 cessore ab eodem Bonillo; Consuetudo enim, quæ

27 ex tribus etiam actibus inuicem tunc decennij lapsu indu-
 citur demonstrat quæ sint partes officij ratiocinatorij,
 & Bonillus simpliciter in ratiocinatorem
 28 rem deputatus tunc explere ratione officij debet ea, quæ
 ipsi officio incumbunt, vel ex speciali provisione, vel
 ex consuetudine, ut per *Purpur. conf. 306. num. 29.*
Mozz. de contr. 11. de mandatorib. de naturalibus
num. 18. & 19. Surd. decis. 221. num. 11. & 14. Arias de Mesa
var. res. lib. 1. cap. 45. num. 1. in fin. & in terminis locutionis
Casal. dec. 44. num. 76. vers. nisi esset consuetud. par. 1.
alique relati ad Modern. Lucan. in pragmat. Regn. Neap.
pol. prag. 1. de locat. & conduct. collect. 2. num. 57. fol. 312.

29 Et magis inspicie quod dicatur in culpa tunc officialis,
 qui non facit illud quod consuetum est fieri & con-
 uento tradit, *Barr. in l. si pignore, §. 1. de nu. 1. §. pignorat.*
act. Bald. in l. si pene in fi. Cod. de pos. Aym. conf. 145.
num. 12. Relat. conf. 57. non. 19. lib. 4. Gutierrez. prati. qu.
lib. 3. qu. 29. num. 22. de Mesa cap. 45. sub num. 3. vers. &
ideo Ioseph. Lud. decis. 10. num. 4. Quapropter fideiussu-
 30 fores, quia accesserunt obligationi Bonilli de officio
 administrando diligenter, & cum omni diligentia
 tenentur etiam de his, quæ saltem ratione consuetudi-
 nis annexa sunt officio, licet expressa non fuerint
Barr. in l. Lucius 47. §. Paulus in princ. vers. in eo quod
dicitur administratur. Henric. de fideiussor. cap. 2. num. 277.
& seqq. M. an. eod. tract. sed. 5. cap. 2. num. 59. fol. 101. 31.
 Eo magis quia Ioannes alter ex fideiussoribus bene
 sciebat hanc consuetudinem cum dicto anno 1601.
 die 1. Julij fecisset quietantiam nomine Violinte
 Trombette pecuniarum ei solutarum vigore man-
 dati facti à Compussa antecessore Bonilli Capserio
 quatenus tunc exegisset officij isto etiam eam com-
 31 petivisset ex contractu locationis, cui fideiussores
 præterea, accesserunt *l. si mand. Picard. in §. qui ex-
 quatur inst. mand.*

Et ita decilum vtraque parte Informante non ob-
 stante contrario iudicio Mercatorum quod Rota in
 32 respectibus styli, vel peritiam Mercatorum, non
 tamen in dependentibus à dispositione iuris, qualia
 sunt ista, quæ solent, ut alii alleg. fuit dictum in *Rota. Ca-*
hy 17. Feb. 1642. §. ad secundum in fin. coram me.

BURGEN. BENEFICIUM.

Luna 28. Iunii 1655.

ARGVMENTVM.

Constitutio Synodalis condita ab Episcopo approbante Synodo Diocesana si non est contra ius reputatur valida, præsertim quando emanauit ad utilitatem Ecclesiæ, vt scilicet illi provideatur de personis idoneis, & concurrat illius obsequantia.

SYMMA RI VM.

- 1 Beneficium adiudicandum est habenti qualitates requisitas a constitutione synodali disponente circa prouisionem beneficiorum patrimonialium.
- 2 Pro præsentato habetur habens qualitates ab aliqua constitutione requisitas si solus concurrat, quamuis reuera præsentatus non sit.
- 3 Constitutio synodalis condita ab Episcopo cum approbatione Synodi valida est quando nihil disponit contra ius, sed præter ius.
- 4 Præsertim quando emanauit ad utilitatem Ecclesiæ, vt scilicet illi provideatur de personis idoneis secus si tendat in Ecclesiæ præiudicium.
- 5 Constitutio synodalis condita ab Episcopo disponente circa præsentationem beneficiorum patrimonialium quod emanauerit de consensu Beneficiariorum quibus competit ius præsentandi ex quibus elicitur?
- 6 Testes numero plures præferuntur paucioribus præsertim si habent pro se presumptionem iuris numeri 7.
- 8 Obsequantia alicuius Constitutionis elicitur eo ipso quod est inserta in volumine aliarum vsu receptarum.
- 9 Inobsequantia probanda est in eisdem factis circumstantiis.
- 10 Obsequantia Constitutionis in aliquibus in ea contentis omnium approbationem includit.
- 11 Adiudicatio beneficii debita est ei qui maioribus pollet qualitatibus.
- 12 Renunciatio dimidiam portionem incapax est integra portionis in eadem Ecclesiâ iuxta constitutiones Synodales Diocesis Burgen.

DECISIO DCXLVII.

Iohannes Baptista Aruixu dimidio Portionario residenti in Ecclesiâ, & habenti omnes qualitates a constitutione Synodali requisitas censetur DD. adiudicandum esse integrum beneficium ꝑ vacans per obitum Antonij Gargan. in Ecclesiis vniuersi sancti Andreæ, & sanctæ Mariæ della Blanca, quamuis ille à Beneficiis eiusdem Ecclesiæ ius præsentandi habentibus præsentatus non fuit. ꝑ Nam cum nemo alius concurrat medius Portionarius, & sic iuxta dictas constitutiones ipse debuerit præsentari habetur pro præsentato *Lariber. de re benef. lib. 2. quæst. 38. num. 26. & seqq. & quæst. 51. num. 39. & seqq. Par. decis. 151. sub nu. 2. & lib. 3. in correct. Burat. decis. 737. num. 5. Rot. decis. 97. num. 3. par. 3. recent. & in Tarraconen. benef. 10. Iannar. 1639. coram Reuerendiss. D. Episcopo Salernitano in Gerunden. Beneficij 17. Iunij 1644. coram me, & est bonum Textum in leg. vnum ex familia, §. si falcidia, ff. legat. 2.*

Validitas vero dictæ constitutionis quamuis non emanatæ à Papa, sed ab Episcopo cum approbatione

- 3 Synodi Diocesana negari non potest, ꝑ quia cum nihil disponat contra ius, sed præter ius ponit obstante *cap. fin. vbi gloss. & Doctores hoc notant de consue. Calder. conf. 3. num. 2. eod. tit. & in puncto huius constitutionis decisum fuit in Burgen. de Velorado 9. Iunij 1599. coram Litta impress. par. 3. recent. decis. 11. num. 2. & in fin. & in Burgen. Beneficij 10. Maij coram Durano inter eum impress. decis. 79. num. 3. & 4.* Quod magis quia emanauit ad utilitatem Ecclesiæ ꝑ vt scilicet illi provideatur de personis sufficientibus, & idoneis, & hac utilitate concurrente dubium non est quin Episcopus potuerit hanc qualitatem passiuam iniungere præsentandis, etiam in præiudicium libertatis præsentandi alias competentis beneficiis patronis, ac cedente illorum consensu licet secus esse si tenderet in præiudicium Ecclesiæ *Garz. de benef. par. 7. cap. 1. nu. 107. & seqq. vsque ad 112. Sanchez. consil. moral. lib. 2. cap. 2. dub. 91. sub num. 1. & dub. 92. num. 1. & seqq. Recop. de inrepar. verbo ipse velus num. 71. vers. & idem Ezauis Fesulana Beneficij seu Oratorij 5. Decembris 1646. 4. cum igitur in fin. coram me, qui consensus satis educitur.*
 - 5 ꝑ Cum ex approbatione Synodi, cui etiam Beneficiarij interuenerunt, cum ex quo vt infra dicitur Beneficiarij successiue præsentantur iuxta formam dd. Constitutionum, vt not. DD. in Paulus. ff. rem rat. habet. Surd. conf. 28. num. 19. & seq. Menoch. conf. 496. nu. 102. Rinis. conf. 28. num. 19. & seqq. Menoch. conf. 496. nu. 102. Rinis. iun. conf. 23. num. 285. Rot. in Romana mercedis 9. Iunij 1621. §. denum coram bon. mem. Patriarcha Manzana in Barcinonens. iurisditionis 8. Aprilis 1647. §. sed etiam & in Melenitana beneficij 15. Iunij 1649. §. præsentationes coram me.

Gratiusque allegatur constitutum inobsequantia. Nam contrarium probant sex Testes dati in Summario responsionis pro Io. Baptista num. 2. & accedunt etiam aliqui ex testibus ex aduerso examinatis d. Sum. num. 3. & 4. qui præsertim datis duobus testibus aliud deponere tentantibus datis Summario Capituli nu. 3. Tum quia sunt, num. plures. *Iob. carmen. ff. de testib. Decim. in cap. licet causam num. 81. de probat. Gabriel. de testibus conclus. num. 50. Rot. decis. 459. num. 4. par. 2. recentior.* Tum quia habent pro se ꝑ presumptionem iuris, *Ruin. conf. 35. sub num. 16. vers. Testi autem lib. 4. Aym. conf. 73. sub num. 41. Rot. decis. 245. sub num. 3. par. 1. recent.* resultantem ex insertione huius constitutionis in volumine aliarum vsu receptarum. ꝑ Exinde enim etiam illarum obsequantia relinquitur, *Rot. conf. 39. nu. 39. lib. 2. Dec. conf. 649. num. 9. Pen. dec. 237. nu. 2. Burat. decis. 823. num. 10.*

Et signanter animaduertendum est quod præsentationes ex aduerso allatæ in personam Bernardi, & Petri nil vigent imò potius retorquentur quia prima facta fuit in casu, quo non aderat Medius Beneficiarius. In secunda Petrus præsentatus fuit eamquam antiquior Portionarius, vt deponit Testis Capituli dum Summario Io. Baptiste num. 7. cum quo concordat alius Testis eiusdem Io. Baptiste dicto Summario num. 6. Cum ex supradictis constet de obsequantia constitutionum, ad probandam inobsequantiam non satis esset exhibere instrumenta præsentationum liberè factarum personis beneuolis, sed simul probandum esset quod tunc concurrent medij Patronarij, quia illis non concurrentibus constitutiones non limitant libertatem præsentandi, & inobsequantia probanda est ꝑ in eisdem factis circumstantiis si quod vero contrariet, quod non ratione ff. legib. *Spec. iun. conf. 4. num. 4. lib. 4. Seraph. decis. 316. num. 16. Rot. inter recent. decis. 422. nu. 12. par. 1. decis. 362. nu. 4. par. 2.* Tolluntque omnem

ac proinde cedit emptori omnia in praer recuperatione dictae possessionis, an huiusmodi verba sint referenda ad omnem possessionem, vel potius ad recuperationem tantum naturalis?

37 *Possessio vel quasi cadit in omni iure incorporali.*

38 *Possessio civilis semel amissa iterum acquiri nequit
atque nona apprehensione naturalis.*

DECISIO DCXLVIII.

In possessione bonorum existentium in Villa nuncupata Saletra deliberatorum de anno 1644. R. Abbati, & Canonicis Regularibus Sancti Andreæ Cinitatis Vercelli maintenancem decrevit D. Marchionis Molfio Iudex de partibus, & deinde DD. Abbati, & Canonicis A. C. causæ appellationis *cum facultate maintenendi quæ de iure mihi commissæ* dubitavi hodie vtrum sit dandum mandatum de manutenendo, & Rota censuit dandum esse Abbati, & Canonicis.

Illorum liquidem possessionem † probat tum instrumentum deliberationis de anno 1644. obtentum cum successiva bonorum apprehensione l. *prædix.* ubi notant omnes f. *acquir. poss.* Abbas in cap. cum nobis sub num. 5. de præscript. Rotæ recent. dec. 700. nu. 3. par. i. tum Confessio Capitanei Roggerij emissa in quadam profectione anni 1645. & rursus in instrumento venditionis horum bonorum de anno 1650.

factum Marchioni Mollio afferen. † hæc bna occupari ab Abbate, & Canonicis, quæ confessio afficit etiam Marchionem à conficente causam habent. *Surd.* conf. 371. num. 32. & conf. 377. num. 34. *Rota* decif. 349. num. 2. *recens. sufficit* quæ pro obtinenda. *manuten. Canal.* decif. 335. num. 2. decif. 341. num. 1. *Greg. XV.* decif. 458. num. 1. &

fegg. Rot. decif. 326. num. 2. par. 6. recent. decif. 132. num. 3. par. 7. quoniam habet annexam qualitatem illicitæ detentionis, & illam enim vti contrariam præfumptioni iuris licitæ est reicere, accepta in reliquis confessione, iuxta doctrinam Bart. in l. Aurelius §. idem num. 2. ff. liber. legat. quam in his terminis fequuta est Rota dila. decif. 458. num. 4. & coram. fav. meæ. Greg. XV. decif. 529. num. 1. & coram. Burat. decif. 884. num. 2. & fegg. par. 4. num. 2. recent. & in Tolema. Territorioj. 30. Martij 1648. coram. Emisentiuno D. Card. Orsibono.

Non obstat anterior possessio Roggerij translata
neperimè in Marchionem per clausulam constituti
in dicto instrumento venditionis appositam, quia

Roggerius omni possessione priuatus fuit t mediante
deliberatione iudiciali ad fauorem Abbatis, l. Insuper
possidere ff. acquir. possessione, Angel. in l. clam. possidere §.
qui ad nudum sub num. 2. & ibidem Iason. num. 20. ff.
acquir. posses. Ferrer. cons. 18. num. 10. Rot. a decif. 362. nu. 1.
f. r. 4. reuoc. decif. 202. num. 4. impress. post. tractat. Mo-
der. Perus. de man.

distinctionem quam in his terminis conciliando
contraria amplexa est *Rota decif. 451. mem. 7. & seq.*
9 ubi dicitur ratio, † quia unusquisque probare de-
bet fundamentum suae intentionis *par. 4. rem.*
recens.

10 Probatum ex actis † ab Abbate transportatis, et
coram A. C. in secunda instantia productis sub die 1.
Junij 1654. iterumque coram me 29. Aprilis prædicti.
Nihil viginti tribus tibus exaduerso obiectis. Primo
defectu legitime citationis resultant. tum ex quo Rog-
gerius, qui erat Mediolanen. et ob id suspectus Ro-
gericatus fuit ad compar. coram Episcopo in Cuiusda
Astensis subiecta Duci Sabaudie tunc confederato Ro-
gi Gallie, inter quem, et Regem Hispanie belli
gereretur, in quo propterea loco, remanebat.

11 ¶ ve discretissime Testes deponunt, comparere non tunc
 12 tenebatur, & citatio ipso iure nulla censetur, & Clem.
 13 *Passoralis* 8. *Pijana* de iudic. cap. ex par. 47. de app.
 14 *lat. cap. accedens*, ve lit. non consens. *Ferreus* cons. 47. de app.
 15 20. *Isaon* cons. 86. *nem.* 36. lib. 3. Tum ex quo rancum per
 16 affixionem ad valuas ¶ citati fuerint alii fratres Rog-
 17 gerij, & sic nulliter, ve per *Barrol* in *Extra* ad *Re-*
 18 *primen.* §. *edictum* num. 10. & 12. *Cassal.* de ius. 6. de doli,
 19 & *contum.* aliosque allegatos a Moderno Censetur de
 20 citat. cap. 7. num. 276. & pluribus *segg.* Cumque posside-
 21 rent pro indiuio vna cum Roggerio, habereque
 22 eandem causam defensionis defectus legitime citatio-
 23 nis ipsorum nullum reddit iudicium, & *Respond.*
 24 Roggerij, quamuis alias legitime citatus fuisset. *Idem*
 25 in *leg. l. num. 6.* versus *continet* C. *errore* *calum* *Gabr.*
 26 cons. 36. m. 17. lib. 1. *Add.* ad *Greg. XV.* de ius. 19. m. 7.
 27 *Canal.* de ius. 396. n. 2. *Rot.* in recent. de ius. 451. m. 7. par. 2.
 28 & in *Romana*, *seu* *Veltierna* *refensionis* in integrum
 29 25. *Iunij* 1646. §. *seu* *ultima* *coram* *me.*

Secundo defectus iurisdictionis, quia scilicet D.
Episcopus Atenensis executor adiudicavit bona Abbatis
pro tertia minus pretio aestimato iuxta Constitutio-
14 nes Sabaudie, quæ tanquam ÷ laicales non ligant
Iudicem Ecclesiasticum cap. si adversus de immuni.

15 *Ecclesiast.* Cumque sint ordinatoe † foruū nos
debuerunt ex Tra Tribunalia laicalia, vt de similitu-
to Vbis *Grat. discept. 545. num. 20. Bar. et. 46. m. 3.*
16 *Rot. coram fan. mem. Greg. XV. dec. 552. num. 7. et*
aliis relatis à Moderno Perus. de subbas. in prei. 5.
num. 6. et 7. vbi loquitur in specie de his contine.
Sabaudis.

grauati emissi in instrumento possessionis capta, qua probat contra habentes causam à consensu.

3 Confessio erronea non nocet consentienti.

6 Hares nequit pretendere nisi portionem eius auctori in diuisione obuentum.

7 Hares si fateatur se possidere bona partem hereditaria, & partem fideicommissaria verificata confessione in vna parte, per consensum censetur verificata in alia.

8 Confessio ne reddatur acquiescentia sufficit, quod ex aliis declaratur.

9 Fideicommissario ne retardetur immissio sufficit probare bona fuisse à fideicommittente possessa tempore mortis absque alia probatione domini presertim quando non agitur contra tertium, sed contra habentem causam à consensu.

10 Confessio posterior attendenda est.

11 Diuisio facta inter heredes ex intervallo non concludit bona diuisa esse hereditaria, cum illorum dominium medio tempore ab eis acquiri potuerit.

12 Error confessionis, ut excludatur sola possibilitas contraria sufficit.

13 Testes examinati in alia causa parte non citata nihil probant in eam prauidendum.

14 Assertio Testatorum facta in testamento circa bona hereditaria plene probat contra habentes causam ab eo.

DECISIO DCXLIX.

CONFIRMATIO primæ decisionis fauorabilis Marchioni Goffredo de Morra petenti immisionem medietatis bonorum subiectionum fideicommissio Iulix Auzæ Paternæ viua est pendere à probatione identitatis debitorum bonorum. Nam de cætero fideicommissum literale exaduerso non controuertitur.

Nec vim facit retentio, à filiis, & heredibus Vincentij Reis contentis præsentia, ex quo Vincentius soluetis æs alienum Iulij olim Archiepiscopi Hydruntini, nec non fructus Censui ab ipsa Iulia fideicommittente vna cum Camillo viro impositi, & Canones Abbati, & Monasterio S. Modesti Ciuitatis Beneuent. debitos à Goffredo seniore Marchionis Patre. Ad solvendum enim æs alienum Archiepisc. Vincentius tenebatur de proprio, cum illud accollasset in conuentione cum Herrig inita die 18. Febr. 1613. & data in Summario Marchionis nu. 1. & habuisset omnia bona hereditaria eiuusdem Archiepiscopi de quibus hodie non agitur, sed de bonis fideicommissio Iulix subiectis, quæ à debitis Archiepiscopi vnus ex heredibus grauatis obnoxia non sunt, Soc. conf. 75. nu. 4. lib. 12. Negul. de pignor. 4. membr. 3. par. princ. nu. 125. Seraph. dec. 757. nu. 2. & 3. Rota dec. 55. n. 2. inter impress. post tract. Modern. Foroluiten. de pignor. quodque dicitur de legitima Archiepiscopo debita in bonis matris, vti filio fideicommittentis excluditur ex quo Vincentius Aduersariorum Author vigore diuisionis factæ cum patris Summ. Marchionis nu. 3. debet Goffredo patri Marchionis iunioris ducatos 450. eorumque fructus decursos ab ann. 1610. quod vel excedunt quantitatem præsentiam pro dicta legitima, vel saltem creditum exinde per proueniens, reddunt illiquidum, & per consequens inefficax ad retentionem Casal. dec. 539. nu. 5. & 7. Merlin. dec. 117. nu. 3. & 4. Rota inter recent. dec. 411. nu. 26. & 27. par. 5. dec. 109. nu. 8. & 9. impress. post tract. Modern. Pern. de subbasat.

Fructuum census non erat debitor Iulia sed Camillus vir, nam cum ab vtroque coniugum fuit

impositus, & pecuniæ præsumuntur peruenisse ad matrem solius vici, & obligatio mulieris, quamvis sit principalis resoluatur in simplicem fideicommissum, quæ pro viro non tenet Rol. conf. 64. n. 9. lib. 1. Bologn. conf. 45. nu. 4. Plonded. conf. 45. nu. 8. n. 9. seg. lib. 1. Theod. dec. 223. nu. 2. & seg. Rota inter impress. post de off. d. 177. nu. 4.

Stricte igitur quoad identitatem satis probatum esse Domini censuerunt ex confessione Vincentij etiam in instrumento possessionis bonorum hereditarium Iulix rogato die 7. Februarij 1613. plenam fidem faciente contra Aduersarios Vincentij heredes Castri. & alius alleg. in prima dec. §. permissa quibus adduntur relati in Interuen. fideicommissi. 12. Marj. 1654. coram R. P. D. meo Celfo.

Nihil vrgente quod in eodem instrumento Vincentius asserit capere possessionem nedum bonorum Iulix, sed etiam Goffredi patris, unde inferat certam exinde non resultare confessionem circa bona Iulix distincta à bonis Goffredi, cumque ex antecedenti diuisione hereditatis Iulij senioris, & Camilli patris factæ de anno 1650. inter Vincentium, & patros, Iulia tunc viuente appareat bona in præfato instrumento anni 1613. descripta prouenire ex dictis hereditatibus confessio ibidem contenta, eò minus concludit bona esse hereditaria Iulix, vel in omnem euentum denegatur erronea, & ac propterea non nocet Merl. dec. 838. numer. 1. Rota in Romana separ. bonorum 22. Aprilis, & 25. Iunij 1646. coram R. P. D. Verisij, sed standum esset diuisioni, Marchio qui possidet portionem & ibi obueniat Goffredo patri aliud petere non potest. cum pater §. hereditate, ff. leg. 1. Peregr. de fideicommiss. art. 40. nu. 36. Rota dec. 384. nu. 4. par. 7. recent.

Nam hodie non petunt corpora Goffredo assignata in diuisione vti hereditaria partis, & Auzæ, nempe Palatium, sue Domus Magnifica in Ciuitate Beneuenti sub Parochia Sancti Stephani de Neoribus, alia domuncula existens sub eadem Parochia Vinea tornat. 45. circiter sita in loco nuncupato S. Angelo à Faffone, & Massaria nuncupata del' acqua fredda, qua etiam in dicto instrumento capere possessionis ann. 1613. descripta fuerunt, sed peruntur alia corpora, quæ fuisse tempore mortis possedit à Iul. daret perneccesse præfata confessio Vincentij; confesso & enim bona capra pro parte hereditaria Goffredi, & pro parte Iulix dum ex diuisione antecedenti in testamento ipsius Goffredi Summario Vincentij nu. 3. constat quanam esset Goffredi conseqvens est, ut alia fuisse facit esse Iulix, inter. tradita per. Abb. in cap. Cum olim nu. 10. de censib. Burr. ibidem nu. 10. Isg. in l. Pretor ait sub nu. 4. verb. Add. ad istam regulam non oper. nunc Pacian. de probat. lib. 1. cap. 26. nu. 70. & segg. & sufficit confessionem & ex aliis declarari de quibus dicitur Kauden. de Anag. c. 19. nu. 15. & cap. 20. nu. 1. vbi allegat Concordantes.

Etque inherendum istæ confessioni reiecta ad petitorum cognitione pertinentie dominij, quod spectasse in bonis ad Camillum, & Lutium sententiam probatum prætenditur ex eodem instrumento diuisionis quia fideicommissario & satis est probare, quod fideicommittens tempore mortis possideret absque alia dominij probatione, quando vt in casu nostro non agitur contra tertium, sed contra habentem causam à fideicommittente Aymon. conf. 516. nu. 5. Bologn. roll. conf. 107. nu. 5. Alex. conf. 183. nu. 4. lib. 6. Rota. Iun. conf. 23. nu. 43. & segg. Surd. conf. 75. nu. 25. Fagius. de subbas. quest. 616. per tot. Rota dec. 531. nu. 1. par. 7. recent.

Eo magis quia nec dicta diuifio concludit perue-
niffe alterum dominium Lutij, & Camilli circa bo-
nae hanc quatuordecim poftea Vincentius ex diuidentia
bus fuis fuit effe hereditaria Iulie praealeat tñ nam-
que hanc pofterior confelfio vt not. Doctores in l. paila
nouiffima, C. pail. & Merlin. decif. 343. & potuit tñ me-
diotempore acquiri dominium Iulie Surd. decif. 359.
num. 19. *Gianagn. conf. 20. num. 34. lib. 2. Merlin. dec. 385.*
num. 4. & feqq. dec. 396. n. 1. Vnde nullo modo dici potest
tñ probatus confelfionis error, ad quem excludendum
fola poffibilitas contraria fufficit *Castr. in l. penult. §.*
docere num. 3. ff. ne quis cum Dec. conf. 37. sub num. 9. verf.
praeterea Buratt. dec. 9. n. 3.

Quod verò Marchio poffideat partem bonorum
Iulie nullibi docetur folum enim poffidet bona Gof-
fredi patris, & teftibus exaducto datis in Summa 10
num. 6. plura alia addit, quia examinari tñ fuerunt in
alia caufa non citato Marchione nihil probant in
eius prauidicium cap. 2. de teftib. l. si quando, C. eodem
Cecca. dec. 182. num. 1.

Dandam ideo effe Marchioni immiffionem in pof-
felfionem pro medietate bonorum infuper memorata
confelfio Vincentij, exceptis iis, quae à Goffredo fe-
nore fuisse poffeffa probat ipfius Goffredi teftamenti
necnon aliorum bonorum quae effe tñ hereditaria Iu-
lie afferuit in teftamento & meretur fidem contra
Aduerfarios à fe caufam habentes *Alexan. conf. 12. sub*
num. 3. verf. accedat lib. 5. Caputaq. conf. 10. num. 10. & fe-
quent. Fufcar. de fubftit. qu. 618. num. 30. & 34. Barz. dec.
105. num. 27. Iofeph. Ludovic. dec. Lucen. 28. num. 41. & fe-
quent. Rota in Bononien. fideicomiffi 7. May 1649. coram
Kuerendij. D. meo Decano.

Decifum hodie fuit primam decifionem, confir-
mando, vtraque parte Informante &c.

LEODIEN. BONORVM.

Luna 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Pactum reuerfuum deficientibus liberis appo-
fitum fauore proximiorum in instrumentis dotalibus
iuxta confuetudinem patris Leodiensis purificatur
quando effe indefinitum non autem alternatiue fi cōtin-
getur fponfum vel fponfam mori nullis fupertitibus
liberis, & redditur ratio diuerfitatis in decifione.

SVMMARIVM.

1. Confuetudo viget in patria Leodiensis quod pactum reuerfuum appofitum in capitulis matrimonialibus fauore proximiorum deficientibus liberis purificatur etiamfi alter ex coniugibus decesserit cum filiis, nisi illi vtrique coniugi fuperviuant.
2. Talis namque confuetudo procedit tantum ab interflato.
3. Et in terminis pacti reuerfui concepti sub indefinita conditione deficientia liberorum, non autem alternatiue fi contingeret fponfum vel fponfam sine liberis decedere & redditur ratio diuerfitatis numero 4.
4. Condicio fatis est, quod semel adimpleatur, licet implemenum non duret.
5. Condicio si contingeret vnum ex fponfis absque liberis mori refertur ad tempus mortis alterius ex coniugibus.
6. Diffio alternatiua adiecta in pacto reuerfuo nempe Pars Secunda.

fi contingeret fponfum vel fponfam mori difiungit vniufque contrarie obitum, tribuitque infoludum conditionis deficientiam vni ex capfibus alter-natiue.

8. Et non requiritur copulatiue quod liberi fuperviuant patri & matri, sed fufficit vni ex illis fupervixiffe ad excludendam reuerfionem ad proximiore.
9. Condicio si sine liberis adiecta alternatiue diuerfimo-de operatur quando est adiecta conunltiue.
10. Condicio si sine liberis alternatiue concepta nunquam refoluitur in conunltiam vbi refultat prauidicium filiorum in conditione poffitorum fecus vero vbi agitur de eius commodo.
11. Et quando prauidicium filiorum refultare dicatur: Es ad illud evitandum condicio reftricta ad tempus mortis alterius ex coniugibus extendi non debet ad tempus mortis vtriusque, & n. 12.
13. Confuetudo excoibans extendi non debet de tempore ad tempus nec de casu ad casum, sed accipi prauid in casu de quo loquitur, nu. 14.
15. Prauidio hominis regulariter efflare facit prauidium confuetudinis vel legis.

DECISIO DCL.

SOLI Patris Leodiensis confuetudini tñ iuxta quam pactum reuerfuum in capitalis matrimonialibus appofitum ad fauorem proximiorum deficientibus liberis afferitur purificari etiamfi alter ex coniugibus decesserit cum filiis, nisi illi vtrique coniugi fuperviuant inhaerent hodie informantes pro Hermanno Ouer & litis confortibus, vt recederetur à decifis sub die 2. Maij anni 1655. in hoc cau nof veritari allectentes, quia Aleides filia, quae fupervixit Corrado patre decessit, praedeceffit ante matrem.

- Sed quidquid fit de hac confuetudine, quam de-ce-
dentibus coniugibus ab interflato tñ videtur admiffi;
2. *Rota coram Card. Causaler. decif. 577. sub nu. 5. in §. final.*
ea ex datis in Summatio Hermanni num. 7. probatur
3. in terminis pacti reuerfui concepti sub indefinita conditione deficientia liberorum. Qui termini longe differunt à pacto reuerfuo in instrumento dotali Corradi conceptio alternatiue fi contingeret fponfum vel fponfam mori nullis legitimis prolibis ex eis progeniis relictiis. Et ratio diuerfitatis est tñ primo, quia indeterminata condicio deficientia liberorum refertur ad omne tempus, quo liberi deficient, quod non procedit in conditione relata ad tempus mortis alterius ex coniugibus, tunc enim fufficit liberos de dicto tempore fupervixiffe, quauis poftea matri praemoriantur, l. filiusfamilias 118. §. cum quis, ff. legat. 1. l. ex facto, §. ex facto, & §. si quis autem, ff. ad Trebell. l. iubemus, §. penult. C. condit. infert. & in puncto inter conditionem primo, vel fecundo modo conceptam *Fufcar. conf. 69. sub num. 21. in fi. & num. 22. Altiograd. conf. 46. num. 42. & feqq. vique ad 57. lib. 1. Cancr. var. refol. tom. 1. cap. 8. num. 223. & feqq.* qui loquitur in praecifis terminis pacti reuerfui appofiti in Capitulis matrimonialibus, quia nimirum fatis est conditionem semel fuisse impleam, licet implemenum non duret, vt in fpecie conditionis si sine liberis *Thef. dec. 96. num. 32.*

Noftram autem conditionem relata effe ad tempus mortis alterius ex coniugibus tñ verba illa si contingeret vnum ex fponfis nullis legitimis prolibis relictiis mori, demonftrant, iuxta Theor. quano tradit *Alex. in d. l. ex facto §. penult. in 1. notab. ff. ad Trebell. & conf. 139. nu. 3. lib. 6. Cephal. conf. 251. num. 12. Cafanar. conf. 14. num. 105.*

- Mench. conf. 760. num. 2. in fine Aliograd. conf. 60. num. 26. Peregr. de fideicom. art. 29. num. 13. Mant. de condict. ultim. volunt. lib. 11. num. 6. tit. 7. Attenta prædictum di-
 7 ctione alternatiua tibi ipsam vel ipsam mori &c. quæ ex sui natura dislingit vniuersi quæ obitu-
 tum, tribuitque in solidum conditionis deficientiam
 vni ex casibus alternatis, si liberet plures, ff. cond. in-
 stit. l. cum pupillus, §. primo, ff. cond. & demogr. Burfatt.
 8 conf. 1. num. 65. Pnsar. conf. 76. num. 14. in aut non requiratur
 copulatiue, t quod liberi superuivunt patri, & matri,
 sed sufficiat vni ex illis superuivisse ad excludendum
 reversionem ad proximiores, vt in specie conditionis
 9 t si sine liberis adiectæ alternatiue, vel coniunctiue di-
 stinguunt Fontanell. decis. 45. num. 15. & 16. dec. 493. num. 3.
 & num. 7. num. 12. num. 19. vbi subdit nullo modo al-
 10 ternatiuum hæc conditionem t resoluti posse in
 coniunctiue, vbi exinde resultaret præiudicium
 filiorum in conditione positorum, licet secus effet,
 si ageretur de eorum commodo, in casu vero nostro
 11 resultaret præiudicium, t quia filij, quorum favore
 conditio illa, si sine filiis censetur appolita, gloss. in d.
 filius familiaris, §. cum quis verb. existerint ff. leg. 1. genera-
 liter in princ. C. instir. & subijr. Soccin. in l. hæc de mori,
 §. cum in off. ad Trebell. sess. decis. Aragonia 264. num. 6.
 Fontanell. dist. decis. 493. sub num. 7. priuarentur bonis
 paternis, nisi matri simul superuivissent, atque hinc
 cum etiam probabilis ratio evitandi præiudicium fi-
 12 liorum t suadeat conditionis reitricitionem ad tem-
 pus mortis alterius ex coniugibus recipi nullatenus
 debet intellectus extensio ad mortem vtriusque,
 vt ad propositum bene ponderat Cane. variat. resol.
 d. tam. 1. cap. 8. sub num. 25. circa fin. vers. maxime cum eo
 13 minum, quia asserta consuetudo, t tanquam præiudicialis
 filiis, & exorbitans extendi non debet de tempore
 ad tempus, vel de casu ad casum, vt in proximis ter-
 minis Fontanell. d. decis. 493. num. 18. Aliograd. conf. 46.
 14 num. 42. 46. §. 1. & 52. sed accipit præcisè in casu, t de quo
 loquitur, l. quod vero com. l. quod non rationem, ff. de
 legib. Soccin. iur. conf. 4. num. 35. lib. 4. Seraph. dec. 326. nu.
 2. Mant. decis. 56. num. 7. nec derogat pacto contrario,
 vt deponunt testes ad eam probandam dati in Sum-
 15 mario Hermannij num. 1. ubi cessantibus contentioni-
 bus, aut dispositione contrariâ, & regulare est quod
 prouiso hominis t cessare facit prouisionem consue-
 tudinis, vel legis Soccin. sen. in l. cum Auz. non. 8. vers.
 32. allegabatur cond. & demogr. Dec. conf. 15. num. 2. conf.
 35. num. 5. Menoch. de præsumpt. lib. 1. qua. 30. num. 6. & præ-
 sumpt. 109. num. 43. & segg. lib. 4.
 Ex quibus tamquam iniusta non meretur allegari
 asserta contraria declaratoria quorundam Iudicum de
 partibus, alias doctrina & auctoritate præcellentium
 alius in prima decisione deductis Domini steterunt in
 decis. vtrique parte informante.*

BONONIEN. BONORVM
DE AMORINIS.

Luna 5. Iulij 1655.

ARGUMENTVM.

Attentata vt purgata dicantur vltra renunciatio-
nem requiritur quod attentans fructus restituat, ac
expensas reficiat.

SYMARIYM.

- 1 Appellario suspensio datur à mandato de mante-
nendo vigore statuti Bononia.
- 2 Attentata dicuntur sufficienter purgata per renun-
tiationem.

- 3 Non obstat quod renunciatio continet præfati-
nam iurium & antecedens possessio, quia de re-
servatio non excludit purgationem attentatorum
principalis.
- 4 Attentans dicitur sufficienter purgasse attentata re-
ponendo rem in statum pristinum aut commissa at-
tentata.
- 5 Attentata non dicuntur purgata per renunciati-
onem conditionalem.
- 6 Ratio est quia renunciatio sine cessu relinquit post dis-
cussionem & litem super purgatione & liquidatio-
ne conditionis.
- 7 Declara conclusionem procedere quando conditio re-
spectu ipsam actum, qui attentatus est secum vere si
respicit actus antecedentes qui attentati non sunt,
cum sufficiat reducere rem in pristinum ita ut talis
tempore attentans committant sentiat.
- 8 Attentans pro sufficienti purgatione attentatorum re-
tinetur ad fructuum restitutionem, quæ tamen non re-
quiritur, vbi possessio attentata est mere infructu-
aria, quia ex ea non sequitur periculis quod fru-
ctus presumantur à possessore percepti.
- 9 Secus vero si constat de reali ac vera possessione, quia
tunc presumuntur fructuum perceptio.
- 10 Possessio prior in concursu anteriori nullum est mo-
mentum.
- 11 Fructus positi sub sequestro percipi nequeunt à colli-
gantibus.
- 12 Attentans tenetur pro purgatione attentatorum re-
cere etiam expensis quando de illis saltem tenore
constat nec sufficit oblatio vnius iulij cum obli-
gatione soluendi residuum salta liquidatione, sed ipsi
attentans tenetur liquidare vel imperare com-
missionem præfationis termini aduersario ad liqui-
dandum.
- 13 Quamvis è contra admittatur depositum & oblatio
vbi nec in genere constat de expensis factis sine illius
occasione attentati secus.
- 14 Hæc tamen distinctio non admittitur quod expensæ
iudiciales factas in loco purgationis attentatorum,
quia statim per attentantem certificari possunt re-
solutione actorum.
- 15 Priuilegium recuperandi expensis antequam atten-
tans procedere valeat ad vltiora competet solum
pro reuocatione attentatorum per viam extradi-
ciariam implorando officium Iudicis, non autem per
viam mantentionis.
- 16 Declara etiam per viam mantentionis attentata
purgari.
- 17 Nec mantentio præiudicat quominus etiam per viam
reuocationis attentatorum possint recuperari fru-
ctus.

DECISIO DCLI.

Qvod possessio à D. Comite Gabriele de Grassi
sub die 23. Iulij 1655. instrumenti mandati de
mantenendo à D. Auditore Generali Eminenti D.
Card. Legati Bononia eadem die iudicialiter relaxa-
ta sit attentata ipse Comes agnouit: ac proinde illi
renunciavit, & merito, quia ad huiusmodi mandato
t vigore statuti Bononiae datur appellatio, vt in ip-
simè decum fuit in causis relatis in Bononia Bononia 17.
May 1640. coram me.

Credidit autem Comes attentatum fuisse scis put-
gatum t per dictam renunciationem, quæ regulariter
sufficit Soccin. decis. 171. num. 2. dec. 371. num. 1. non obstat
quod continet præiudicium iurium & posses-

possessionis, ¶ quam ante mandatum de manuten-
do Comes habere præcedebat, quia præservatio
respectu iurium non excludit purgationem attentato-
rum, cum intelligatur de iuribus in peritorio, & in ne-
gocio principali, vt in puncto respondit *Rota apud
Mauric. dec. 173. num. 2.* nec pariter excludit respectu
antecedentis possessionis cum ea quatenus probare-
tur attentata non sit, & solum mandatum de manuten-
tendo cum inde secutus attentati vitio laboret, quod
propterea fufficit fuisse renunciatione sublatam repo-
nendo res in statu quo erant ante commissâ attentata
non obstante dicti mandati executione, *Dec. cons. 103.
num. 1. Caput ag. dec. 33. l. 1. in manusf. Rota dec. 5. de resf.
num. 1. Caput ag. dec. 33. l. 1. in manusf. Rota dec. 5. de resf.
num. 1. in Romana attentatore 14. Ianuarij 1650. coram
meo Celfo, & in proximo terminis Lancell. de attent. par. 3.
cap. 19. Rota dec. 21. n. 2. & 7. par. 7. recent.*

Acque hinc negantur applicari, quæ dicuntur de
renunciatione conditionalis, ¶ quam ad hunc effectum
non fuffragari dicit *Rota decif. 264. num. 6. par. 1. recent.
dec. 486. num. 16. coram san. me. Gregorio XV.* vbi dici-
tur ratio ¶ quia celfio conditionalis relinquit post se
difficultatem & litem super purificatione & liquida-
tione conditionis, quod non conuenit purgationi at-
tentatorum *dec. 371. num. 1. apud Coccin. quia hoc bene
procedit.* ¶ Quando conditio respicit ipsum actum,
qui attentatus est, secus vero, si vt in casu nostro, præ-
servat tantum actus antecedentes, qui attentati non
sunt, cum vt supra dicebatur fufficiat reducere rem
ad pristinum statum, ita ut nullo vquam tempore at-
tentatus ex actis attentatis commodum sentiat, neque
attentata passus aliquod interesse pati possit *Lancellor.
de attent. par. 3. cap. 29. num. 25. & seq. Rot. coram san.
num. Gregorio XV. d. dec. 456. num. 17.* Autem præ-
cedens possessio præservata valida & efficax sit nec ne
pertinet ad iudicium attentatorum.

Venit quidquid fit de hac renunciatione adhuc
pro attentatorum purgatione desicere visa est restitui-
tio fructuum, ¶ quæ licet non requiratur, quando
possessio attentata est merè instrumentalis, quia ex ea
non sequitur perneccesse, quod fructus præsumantur à
possessore percepti *Casal. decif. 138. num. 1. & 2.* vbi quod
decisiones contrariæ procedunt, quando ex aliis con-
stat possessionem fuisse cum effectu, & cum fructuum
perceptione.

Vtique necessaria est in casu nostro quo Aduer-
sarius possidet realiter, & proinde fructus percepisse
presumatur *Seraph. dec. 12. 45. nu. 6. Gregorius XV. dec.
50. num. 1. & 2. ibique Adden. litt. B.* quis percepisse ne-
garet nisi probet ab alio perceptos *Rot. in fortioribus
terminis decif. 269. numer. 2. par. 1. rec. cum alijs alleg. in
Aven. attentatorum 14. Februarij 1650. coram R. P. D.
meo Celfo,* nec percepisse negat, sed allegat eos percep-
tisse vigore præcedentis possessionis, quam continua-
uit quod non releuat, nam posset quod ipsam hanc
pretensam possessionem continuatam ¶ momenti non
esse in consensu anterioris possessionis D. Octaniz
Respondit *Rota in decif. huius causæ sub die 11. Maij
1654. coram me cessat difficultas ex facto, quia non nisi
vigore executionis mandati vt supra attentata fructus
percipi poterunt, cum ante mandatum essent sub
sequestro.* ¶ quod prohibebat partibus illorum per-
ceptionem *Lancell. de attent. par. 2. cap. 2. limit. 29.
num. 4. declar. 1. sub num. 39. recurf. ad text. Valenzuel.
conf. 70. num. 84. Rota in Messanen. Decanatu 13. Fe-
bruarij 1645. §. si quidem coram Reuerendiss. Episc. Ter-
racen.*

Deficeret quoque ad plenam attentatorum purga-
tionem respectio expensarum, si de illis saltem in ge-
nere doceretur tunc enim non releuaret depositum

Parte Secunda.

vnus iulij cum oblatione residui post quam fuerit
liquidatum, sed ipse attentans liquidare deberet vel
impetrare commissionem prægentem aduersario
testimonium ad liquidandum, quamvis è conuerso ¶ ad-
mittatur depositum, & oblatio præfata, vbi nec in
genere constat de expensis factis siue de damnis oc-
casione attentati secutis illud poffis iuxta distinctio-
nem, quam conciliando contraria secuta est, *Rota
in Civitatis Castellana attentatorum 5. Maij 1649. §.
1. & 2. coram Reuerendiss. D. Decano in Verulana bo-
norum 5. Iulij eiusdem anni §. fin. coram eodem in Cra-
couien. attentatorum 29. Novembrij 1651. §. cum hac
tamen coram me,* vbi subditur hanc distinctionem
¶ non admitti, quoad expensas iudiciales factas in
loco purgationis attentatorum, quia statim per at-
tentantem certificari possent ex resolutione actorum,
& propterea depositum siue oblationem non
admittunt *Caput ag. decif. 150. numer. 7. par. 1. Adden. ad
sanctæ memoriæ Gregor. decif. 303. numer. 6. in fin. vers.
quæ opinio Rot. in supradictis Aven. Attentatorum §. desicet
coram R. P. D. meo Celfo, quæ alleg. Concordan. in Mel-
nitana Parochialis 15. Novembrij 1653. coram R. P. D.
meo Celfo.*

Non obstat quod privilegium recuperandi expen-
sas ¶ antequam Aduersarius ad vltiora procedere
valeat competat solum petenti reuocationem atten-
tatorum per viam extraordinariam iustitiæ implo-
rando officium Iudicis metenarium principaliter,
non autem ei qui petit manutentionem ex capite
nullitatis & iniustitiæ vt distinguendo declarauit *Rota
in dicta Verulana bonorum §. quo verò coram Reueren-
diss. D. meo Decano,* quia non versatur in primo casu,
& dubium disputatum super manutentione est actus
merè extrajudicialis ordinatus etiam ad reuocatio-
nem attentatorum exaduerso capte possessionis, quæ
¶ per viam manutentionis purgatur *ex alleg. in Regien.
manutent. 22. Maij 1654. coram me,* neque manutentio
huiusmodi præiudicat ¶ quominus etiam per viam re-
uocationis attentatorum possint recuperari fructus
*Seraph. decif. 1176. num. 6. decif. 197. num. 4. & 5. maxime
quia à principio fuerat subscritpum particulare du-
bium super attentatis, sed pars assensit fuisse renun-
tiatione purgata vltra quod in casu nostro adhuc
non emanauit decretum super manutentione Octa-
uiz imo Aduersario concessa fuit audientia contra de-
cisionem.*

Ex quibus vtrique parte informante decifum fuit
constare de attentatis, & eaque non fuisse sufficienter
purgata, &c.

VRBEVETANA CENSUS.

Luna 5. Iunij 1655.

ARGVMENTVM.

Solutio fructuum Censui facta marito suffragatur
quoties agitur de censu dotali siue parafrenali, quia
tunc dicitur habere mandatum à lege. Verba *Saluo iure*
in solutione quid importent? Contra heredem hæ-
redis transiunt omnia iura passiva competentia con-
tra primum defunctum.

SVMMARIVM.

- 1 Solutio facta à procuratore presumitur de mandato
stante notabili summa, ac præcedenti instrumento
obligationis principalis n. 1.

Q o 3

3 Solutio facta marito suffragari, quando agitur de re dotali sine parafrenali, quia tunc habendam agitur a lege.

4 Amplia etiam absque cautione.

5 Solutio facta marito censetur ab uxore ratificata, si tunc eiusdem taciturnitate spatio longissimi temporis petendi creditur.

6 Verba Saluo iure in solutione non important preferentiam iurium paritum, sed maiori summa a creditore preterita quatenus de ea in posterum doceatur.

7 Iura passiva competentia contra defunctum transiunt contra heredem heredis.

8 Hares heredis dicitur heres primi defuncti.

9 Mandatum contra defunctum relaxatum exequi debet contra eius bona hereditaria quatenus heres de bonis hereditariis rationem reddit, alias exequi potest contra bona propria.

DECISIO DCLII.

Solutiones fructuum Censuum à Monaldensi impositi, & Lavinie videti factas de anno 1599. & 1604. Julio marito, & procuratori ipsius Lavinie à procuratore Monaldensi, necnon de anno 1614. Camillo de mandato Illustrissimi D. Bonuifi, tunc Camera Apostolicae Clerici, quas suffragari eidem Camillo pro obtinenda manutentione in quasi possessione exigendi dicti census fructus contra Comitum Laurentium de Marciano heredem pro tertia parte Comitris Ludouici in dicto censu fideiussoris, decilum fuit 16. Junij 1655. coram R.P.D. meo Albergato, & 23. Februarij 1655. coram me.

Suffragari pariter pro simili manutentione contra Comitum Fabium Horatium, & Ioa. Franciscum prædicti Comitris Ludouici, vt infra dicitur, mediâ, vel immediatè heredes, respondit hodie Rota ex rationibus in dd. decisionibus late deductis. Quibus non obstat, quod prima solutio facta fuit à Procuratore, Procuratori, & D. Bonuifi mandatum cuius vigore emanavit altera, continet clausulam præseruatam sine præiudicio iurium partium.

Nam quod ad primam solutionem, mandatum soluentis, satis probatur ex notabili summa, quæ soluebatur, iuncto præcedenti Instrumento obligationis de soluti. vt per Martic. & alios alleg. in supradict. decis. huius causa coram me, §. 1. & mandatum fuit Julij recipientis cum ille esset maritus Lavinie creditricis, & agatur de censu dotali, siue parafrenali provenit ex dispositione legis, etiam absque alia cautione, vt notant omnes in l. maritus C. procur. l. fin. C. pact. convent. Lopez. in rubr. C. donat. inter vir. & vxor. §. 68. sub num. 16. Dec. conf. 521. nu. 1. in fine, Suerd. conf. 290. sub n. 5. Concurrente præsertim longissima taciturnitate fuit Lavinie, quæ nusquam eosdem fructus à debitore petiit, & sic solutionem marito factam, ratam habuisse censetur, vt in simili Cardin. Mellin. decis. 137. sub nu. 15. vers. quod dicebam.

Gratis, quod dicitur in Decreto Illustrissimi Bonuifi deputati à Congregatione Baronum adesse clausulam præseruatam sine præiudicio iurium partium. Cum imò absolute mandet consignari scuta 1472. pto fructibus decursis, & non soluti per annos 19. saluo iure, quæ fuit verba non important præseruatam iurium partium, sed maiori summa à creditore preterita, quatenus de ea in posterum doceatur. Bertaz. claus. 38. gloss. 2. sub num. 1. alique plena manu relati in Senogal. alien. Salutan. 19. Junij 1651. §. minus obstat, coram Emin. Illustrissimo D. Card. Corrado, & 7. Febr. 1653. §. protestatio coram me.

Quod autem rei conuenti sint heredes Comitris Ludouici fideiussoris pro tertia parte, contra ea iuris legitimum, quod Co. Fabius, & Co. v. 5. & 6. in quibus legitur, quod Co. Fabius, & Gaspar vii Nepotes pro tertia parte, vna cum Co. Alexandro, & Octauio heredes, pro aliis duabus partibus, quodque de defuncto ab intestato D. Gaspare, eius hereditatem adierunt, Co. Horatius, & Ioan. Franciscus tanquam filij cum Curatoris, contra fuit quos propterea transierunt patris non secus, ac si transierant contra Gaspar cum illius heredem immediatum l. veteris de committend. stipul. Rota decis. 19. num. 9. par. 6. dec. 306. num. 33. par. 7. rec. & in Bononiensi, fideicommissi de Ruben 14. Marij 1650. coram R.P.D. meo Celfo. Quia heres heredis fuit decilum, vt alleg. conf.

Ex quibus vtrique parte informante decilum fuit relaxandum esse ad fauorem Camilli mandatum de manutentione, contra dd. heredes pro tertia parte exequendum tantum contra bona hereditaria Comitris Ludouici, quatenus de illis fuit rei conuenti rationem reddant alioquin contra bona propria, vt actum fuit contra Comitum Laurentium, alterum Ludouici heredem.

CALAGVRITANA BENEFICII DE BILBAO.

Luna 5. Iulij 1655.

ARGVMENTVM.

Simonia quando agitur ad effectum priuationis est plenè, & concludenter probanda, secus verò ad effectum repellendi ab assecutione, tunc enim sufficit sola diffamatio, nec plenæ probationes requiruntur. Nec diffamatio tollit per sententiam absolutoriam latam non ex capite innocentie, sed non probati delicti; Nam notis superuenientibus indicium diffamatus potest iterum vxari, & ex priori inquisitione semper remanet quedam macula, ob quam in concursu non habentis talem maculam semper venit postponendus.

SYM MARIVM.

- 1 Prelatus in concursu debet esse Sacerdoti astate seniori, ac approbato ad audiendas confessiones.
- 2 Simonia non probatur per Testes examinatos vigore Monitorialium, vel in iudicio criminali formati non repetitos in civili.
- 3 Testes examinati absque præcedenti citatione ad videndum illos iurare tanquam iuriter examinati nihil probant.
- 4 Citatio ad viden. iurari Testes necessaria est etiam præscripto literarum monitorialium, nec sufficit citatio pro illis obriuen. emanata in Curia.
- 5 Examen Testium factum coram Iudice suspecto allegato esse nullum ex defectu iurisdictionis.
- 6 Testes de auditu non merentur fidem.
- 7 Simonia non probatur per Testes de publica voce, & fama, quæ ortum habuit à iudicio civili inter alias personas.
- 8 Testes deponentes super simonia deponere debent à præcedenti passionem.
- 9 Simonia absque præcedenti passionem non committitur.

- 10 *Testes depONENTES inconfimilia non probant.*
 11 *Approbatum licet qui suavit ad beneficia honoris gratia aduocandis in nouo examine.*
 12 *Sententia quando agitur ad effectum priuationis requirit conclusiones probationes ad effectum vero affectionis non requiruntur plena probatio, sed conclusura sufficiens.*
 13 *Quoties sola diffamatio resultans ex denunciationse, seu accusatione.*
 14 *Ratio est, quia non est adiudicandum beneficium ei qui scandalum præbuitur est, quando nullum delictum pateretur.*
 15 *Sententia absolutoria lata ad fauorem diffamati de sententia non suffragatur quoties non tunc aut ex capite innocentie, sed non probati delicti, quia nouis superuenientibus iudicis potest quodcumque vexari.*
 16 *Amplia quod etiam hoc casu absolutus tanquam innocentis adhuc retinet penes se quandam maculam ex precedenti inquisitione ob quam in concursu non habentis maculam postponendus veniat in affectione beneficii.*
 17 *Limita non procedere quando per sententiam liquet eum per calumniam fuisse delatum, & accusatum, & ex quibus calumnia excludatur: num. 18.*
 18 *Sententia absolutoria condemnans inquisitionem de sententia in expensis arguit magnam morose suspensionem, alias iudex accusatorem non condemnasset.*
 19 *Appellatio suspendit effectum sententia.*
 20 *Im in beneficio ex sola appositione non acquiritur.*
 21 *Beneficium adiudicandum est habenti qualitates requisitas.*
 22 *Reprobatus ab examinatore de partibus si deinde in gradu appellationis sit approbatus satis censetur dicitur de precedenti grauamine.*

DECISIO DCLIII.

- 1 **A**ntonium de Goiri in t concursu Ignatii de Arbolancha tanquam ætate seniorior, Sacerdotem, ac alias ad audiendas Confessiones approbatum, præferendum esse dubitatum non fuit, vt sepius respondit Rota in decisionibus allegatis in *Calaguritana Beneficij de Vnzella* 1. Iulij 1652. coram R. P. D. meo *Albergo*, & in *Calaguritana Beneficij de Legazio* 23. Maij 1653. coram R. P. D. meo *Celfo*.
 2 Nili obstat diffamatio symoniacæ per ipsum commissæ in affectione huiusmodi beneficii quam negat probat per Testes exaduerso inductos, t quia examinari vigore monitorialium, vel in iudicio criminoli, nec reperti forinsecus in ciuili fidem non merentur *Lol. vers. sanctimus C. testib. Rota decif. 128. num. 5. decif. 145. numer. 2. inter impress. post conf. Farinae. decif. 366. num. 6. coram Cardinali Cauerio, & in Bononien. pecuniaria 23. Maij 1645. 8. assertum coram me; alijs patet*
 3 in iudicio ciuili examinatis ne probent obstat t defectus tam citationis ad videndum illos iurare, necessitate etiam ex præscripto litterarum remissorialium, t vt propterea non sufficiat citatio pro illis obtinenda emanata in Curia, vt fuit dictum in decif. 345. sub *num. 2. par. 2. recens.* Tum iurisdictionis, quia examen
 4 factum fuit coram Iudice allegato suspecto *Lancell. de attent. par. 2. cap. 6. numer. 13. & segg. Ror. decif. 347. num. 1. post conf. Farinae. & in Marfiscum. iurisdictionis 5. Martij 1646. coram me.*
 5 Eoque minus Testibus adhibendam fidem, quia
 6 t depouit de auditu Comitul. in his terminis decif. *Par. Secunda.*

- 7 *114. num. 7. & de publica voce, & fama, t quæ ortum habuit à iudicio ciuili inter alias personas in foro, nec sufficit ad probandum symoniam Paris. de confid. qu. 72. num. 3. Put. decif. 167. lib. 2. in corr. Rota decif. 338. num. 18. in fin. & num. 19. par. 4. tom. 3. recens. quæ vt Testes conuincerent, t debuissent depone de præcedenti
 8 pactione, sine qua illa t non committitur, vt communiter notant Doctores in cap. veniens de Testib. dicta decif. 167. lib. 2. in corr. Ror. decif. 350. num. 12. par. 2. recens. decif. 93. num. 6. par. 4. tom. 2. decif. 338. num. 10. par. 4. tom. 3.
 9 inactumilia prorsus depouunt, t quia pecuniam datam vni examinatori synodali affirmant, vt Antonius probaretur, & reprobaretur Ignatius prout fuit reprobatus, sed Antonius pro sua approbatione hoc non negabat, tum considere posset de sua idoneitate cognita tum Ordinario, qui alias ad Confessiones audiendas illum præposuit, tum Examinatoribus, qui prius illum habilem ad beneficia Curata pronunciauerant; Ignatium vero fuisse reprobatum ex capite illicituræ probant plures Testes addentes quod, & si bis alias ad alia beneficia
 11 fuerat approbatus t id factum fuit ex beneuolentia, & eius honoris gratia, & adhuc nouo examine indigebat Comitul. d. decif. 114. num. 12. Cumque fuerit reprobatus ab omnibus Examinatoribus nil interest, quod vni ex illis fuerit data pecunia, vnde non mirum si in iudicio criminali Antonius à querela symoniacæ fuit absolutus per sententiam diffiniciam, quæ omnem maculam à querela resulantem abstergit, ac delet.*

- Hæc tamen quæ satis essent ad euitandam priuationem beneficiorum, quæ Antonius obtinebat, vel alias penas contra symoniacos decretas, censuerunt Domini non releuare ne ab affectione beneficii obtinendi repellatur, seu in iudicio prælationis succum
 12 bat, t ad hunc effectum non requiritur plena probatio symoniacæ, sed sufficiens coniectura Paris. de
 13 resignat. quæst. 72. num. 8. in fine, diffamatio t resultans ex denunciatione, seu inquisitione *Car. santus Daniel Si. dist. 11. cap. omnipotens ubi glof. vtrb. denunciat de accusat. Paris. d. tract. quæst. 64. num. 15. Marefc. var. resol. lib. 2. cap. 35. num. 19. Lether de re benef. lib. 2. qu. 31. num. 145. & segg. Add. ad sac. men. Gregor. XV. decif. 238. num. 13. Seraphin. decif. 316. num. 4. ubi dicit ratio
 14 nem, quia non est adiudicandum t beneficium ei qui scandalum esset præbuitur, quando nullum defectum pateretur, Comitul. decif. 114. num. 12. & in terminis beneficii Calaguritani decif. 119. num. 2. & 3. Ror. in Leodiens. Præpositura Tongren. 19. Ian. 1650. coram Eminentijs. D. Card. Ottobono.*

- 15 Nihil suffragante sententia absolutoria, quia t non est talis ex capite innocentie, sed non probati ex tunc deductis delictis, idcoq; remanent adhuc vestigia prioris iudicii, & potest Antonius nouis superuenientibus iudicijs quandocumq; vexari, vt in puncto respondit Rota in Sabina. concursus 6. Aprilis 1609. coram D. Cardinali Sacroto impress. apud Marchef. de commijs. tom. 1. fol. 191. num. 3. ubi subditur, quod etiam si iniquitus absolutus fuisset tanquam innocens, t ad
 16 huc negari non potest, quin ex priori inquisitione remaneat quædam macula ob quam in concursu non habetis talem maculam veniat postponendus *Lether. de re benef. lib. 2. quæst. 31. num. 148. & segg. ubi signan-
 17 ter num. 15. id limitat, t quando per sententiam liquet eum per calumniam delatum, vel accusatum fuisse quod hic non verificatur, imò plurius Testes depouit de publica fama symoniacæ, t & sextus qui est Eques Sancti Iacobi testatur de confessione extrajudiciali ipsius Antonij Summario Ignatii numer. 6.
 19 condemnauit inquisitum in expensis, alioquin verò*

accusatorem condemnasset, Hippol. Rinis. conf. 303. num. 6. & segg. per tot. Farin. in prax. quest. 16. num. 13. post Boss. citul. de accusat. num. 19. in fin.

Et hæc facilius procedunt in casu nostro, tum, quia sententia ipsa absolutio denotat non abuisse magnam symoniz suspicionem, cum ut dicebam inquisitum condemnauerit in expensis. Tum etiam quia à dicta sententia fuit interposita appellatio, quæ illius effectum suspensum suspendit, l. 1. ff. ad Turpell. cap. veniens de inieciura. Rota decif. 211. num. 3. apud Cinc. de consub. cum aliis allegatis in Romana dotis 11. Febr. 1647. coram me.

Quod verò hodie agatur de beneficio acquirendo, seu de prelatione in concursu patet, quia Antonius 21 est simplex oppositor, & ex sola oppositione fuit in beneficio non acquiritur, Cassador. decif. 18. num. 2. & 3. de prob. Seraphin. decif. 1091. num. 1. & 2. Rota in Gerundin. beneficii 27. Iunii 1644. §. Non obstat coram me.

Exclusio itaque ex prædictis Antonio, adiudicanda 22 dum est beneficium Ignatio, qui de cætero habet omnes qualitates à Constitutione Clementina requisitas, & quamvis reprobatus fuisset ab Examinatoribus 23 Calaguritanis fuppleuit ab hoc gravamine, & de eo nunc per antecessores approbationes, bis alias reportatus, sed etiam per subsequenter in gradu appellationis obtentam plenè docuit Mantica. decif. 274. num. 2. Rota in Calaguritan. Beneficii de Ocon. 9. Decembr. 1649. coram bon. mem. Arguelles, & in ead. 1. Jul. 1652. coram R. P. D. meo Zurate.

Aque ita fuit de cefum utraque, &c.

BONONIEN. LEGATORVM

Mercurij 24. Nouembrii 1655.

ARGVMENTVM.

Confraternitates dux si existunt in Ecclesia, tunc administratio legati relictæ Ecclesiæ spectat ad utramque, præcipue quando constituit vnum corpus, & ambæ administrant Ecclesiam, ac verba Testatoris ad utramque etiam diriguntur, & ex quibus probetur administrationem Ecclesiæ ad utramque Confraternitatem spectare?

SVMMARIVM.

1. Confraternitates duæ in eadem Ecclesia quod constituant vnum corpus, ex quibus probetur?
2. Confraternitates plures in eadem Ecclesia eiusdem nominis regulariter non admittuntur.
3. Administratio legati relictæ Ecclesiæ cumulatim spectat ad confraternitates existentes in eadem Ecclesia, quando Ecclesiæ administratio ad omnes spectat, & verba Testatoris ad utramque diriguntur.
4. Administrare videtur qui per electum, ac deputatum administrat.
5. Electus ad administrandum dicitur minister eligentis.
6. Eligisse censetur personas ex bulla per sortes extrahitæ qui deputatus ad extrahendum.
7. Eligens administrat mediante persona electi.
8. Reddito rationis in necessarium antecedens administrationem supponit.
9. Copula, &, quando intelligatur expresse, & quando argumetur, & n. 10.

Confraternitati in Ecclesia B. Mariæ de Baracca, no existentis, & vulgo nuncupat. grande, seu larghe, quæ vnum idemque corpus f. constituit cum Congregatione Gubernij Hospitalis, seu Domicelliarum, vt probatur ex Statuto nouo. Confraternitatis nuncupat. strictæ, ibi, Ciascuno della nostra Congregazione sia obligato à star nell' obediencia del Maestro, & Rettore della Compagnia Grande dell' Hospitale di Santa Maria del Baracano, &c. in virtutè d'esso Hospitale, & per il buon gouerno di quello. Tum ex statuto antiquo anni 1554. ibi: Statuti sopra il gouerno della Compagnia & Hospitale della Gloriosa Vergine di Santa Maria del Baracano, & delle ponere Zucche. Tum ex nouis publicatis de anno 1648. ibi: sopra il gouerno della Compagnia, & dell' opera chiamata dell' Hospitale di Santa Maria del Baracano. Tum eundem quia pluralitas Confratrum eiusdem nominis f. in eadem Ecclesia regulariter admittitur, vt per Ioan. Franc. Leo in Thefor. Eccl. par. 4. cap. 2. num. 16. & segg.

Competere cumulatim f. cum Confraternitate strictæ, seu Batutorum Administratum legari lib. 40. mil. nec non alterius legari lib. 4. mil. dicitur Ecclesiæ relictæ à Vincentio Bargellino respondit Rota sub die 22. Iunii 1654. & iterum hodie ex publici fundamenti, nempe quia administratio ipsius Ecclesiæ spectat cumulatim ad Confraternitatem magnam, quia verba Testamenti ad utramque diriguntur.

Primum probatur quia cum in Ecclesia administrat Prior à Confraternitate magna electus ipsa Confraternitas administrare f. videtur ex allegatis in dec. huius causa §. tunc gravamine nihil obstante, quod Prior eligendus esse debeat de corpore Confraternitatis strictæ, siue quod electio fiat per sortes. Mediante extractione ex capsula, quam Bullula vocant, quia illud non excludit, quod Prior electus f. sit minister eligentis vt patet allegatos probat Textus in l. item coram §. decurionibus quod cuiusq; vniuersi nomina ibi decuriones decreuerint abuter per eum mouendum quem decem viri elegerint. Id videtur ab ordine electum, & ideo experiri potest, parum enim videri an ipse ordo elegerit, an tu cui ordo negat non debet, & per eum text. not. Caldas de Enph. lib. 3. cap. 16. sub num. 5. post Barr. in l. vnum ex familia, §. v. num. 1. leg. 2. nec excludit extractio ex bullula cum Confraternitas magna præligat personas in bullula descriptibiles, & proinde etiam sorte extractam f. ceaseatur eligi, vt per Sanchez in præcept. decalog. lib. 2. cap. 8. sub num. 7. vers. quia iam electi, & num. 7. Suar. de relog. 20. tract. 3. lib. 2. cap. 52. num. 8. sub num. 8. Tiraquell. de iur. primog. quest. 17. opin. 1. num. 15. & 48.

Addo quod semper verum est dicere, quod eligens administrat f. mediante persona Prioris electi primogeniti quia electus in fine officij reddit rationem Cenitoriibus ab eadem Confraternitate magna deputandis. Gratilque negat quod Prior habeat administrationem Ecclesiæ cum contrarium appareat ex statuto antiquo & nouis relatis in Summ. prima positiois num. 6. in quibus Priori conceditur electio etiam Sacerdotum excepto Capellano Custode Ecclesiæ, denique conuenit reddito rationis à Priori faciendæ, f. quæ in necessarium antecedens administrationem supponit, l. tutori Cod. negot. gest. l. 2. ff. eodem tit. §. sed si ex testamento videri de sacris dat. Tutor. Sec. conf. 34. num. 15. lib. 1. Rot. dec. 470. n. 1. par. 1. rec. nec Prioris nomen congruit alicui ex Officialibus Confraternitatis strictæ, cum nemo ex illis hoc nomine nuncupetur, & Prior, qui administrat è magna eligatur.

Alterum

Alterum videlicet verba directa ad Officiales Confessionis magnæ & Batus leguntur oculariter ibi: *Con obliq. e. graueza ali Governatori Amministratore Batus ponderando præsertim quod Testator contradistinxit Gubernatores, & Administratores à Batus, ut demonstrat copula Et si inter utroque posita, quæ nullatenus ut exaduerso prætenditur intelligi possit expostione, ac si dictam fuisset idem Batus, quia hic intellectus admittitur quando copula ponitur inter genus & speciem, aut inter ea, quæ idem significant, secus quado inter personas, & fortius inter personas designatas nomine proprio diuersarum nomina habentes, ut sunt Gubernatores, Administratores, & Batus, quia tunc stat potius argumentari extendens casum magis dubielem, ac si fuisset dictum non solum Gubernatores & Administratores, sed etiam Batus gloss. in l. ltr. E. ff. solus matr. surd. conf. 35. num. 17. Bellon. ltr. conf. 9. num. 28. Altor. conf. 20. num. 97. lib. 1. Merlin. decis. 12. num. 8. & segg.*

Accedit quod Confarctum stricta est membrum & obedientia magnæ, quod vniuersum gubernium vniuersum fuit de anno 1552. alique deducta in prima decisione, quæ vna cum responsionibus ab exaduerso obiectis Domini etiam hodie approbatur vtrique parte informante, &c.

VERCELLEN. MANVTENTIONIS

Veneris 10. Decembris 1655.

ARGVMENTVM.

Possessio probatur ex confessione partis etiam cum qualitate detentionis, nam ea reiecta vti habente præsumptionem iuris confessio admittitur Accessus non tunc in loco iudicii allegari nequit à principali si comparere potest per Procuratorem, secus si locus non est tutus ipsi nec procuratori. Possessio in materiis iurisdictionalibus, decimalibus, & similibus acquisita respectu alicuius actus particularis suffragatur quoad omnes alios actus stante causa vniuersali.

SVMMARIVM.

1. Possessio probatur ex confessione partis in præiudicium habentis causam à consentiente.
2. Maxime quando fuit etiam ab ipso acceptum.
3. Non obstante qualitate detentionis confessio adiecta, quia cum habeat contra se præsumptionem iuris præiudicis qualitate confessioni acceptari.
4. Possessio amittitur statim quod quis fecit alium possidere, & non reclamare ex hoc enim demonstratur priorem possessionem animum possidendi dimisisse.
5. Clausula constituti possessionem in constitutarium non transfert, si penes constituentem tempore constituti non reperiebatur.
6. Possessio clandestina non est manutentibilis.
7. Accessus non tunc in loco iudicii non probatur per testes nulliter examinatos.
8. Testes examinati post lapsum termini non probant ibid.
9. Examen testium quando est nullum non validatur ex quo altera pars addit interrogatoria, in substantia confessione sanatoria à Principe.
10. Put. decis. 300. lib. 3. in correct. quæ casu loquatur?
11. Accessus ad locum iudicii quatinus non sit tutus quoad principalem, ad hoc comparere potest per procuratorem, quando non agitur de causa criminali & gravi personalem præsentiam requirente.

11. Et quando locus non est tutus ipsi & procuratori tunc occurrunt.
12. Processus transportandus est ab allegante nullitatem iudicii.
13. Citatio quando non est necessaria facta ex abundantia non nocet.
14. Ad possessionem acquirendam per heredem quoad certa bona hereditaria requiritur actualis apprehensio nec sufficit possessionem aliorum bonorum iussu apprehensum.
15. Possessio in materiis iurisdictionalibus decimalibus, & similibus acquisita quoad certos actus particulares, suffragatur generaliter quoad omnes stante vniuersali causa.
16. Consensus venditionis præstatur censetur ratione hypothece, vel domini super re vendita.
17. Dominium longe differt à possessione.

DECISIO DCLV.

Lenissime possessionem bonorum de quibus agitur ab Abbate, & Monasterio sancti Andree probatam censuerunt D. D. sub die 18. Iunii præteriti, & iterum hodie decisionem tunc editam confirmando, clarissima enim est geminata confessio Capitanei Rogerij Authoris Marchionis Mosi Aduersarij in altera protestatione facta de ann. 1645. ibi: *E perche detti beni sono stati posti ad un anno liello di scudi cento d'oro verso l' Abbazia di S. Andrea per il biale bā preso benchè nulladimeno vna delle migliori pezo; altera in Instrumento venditionis horum bonorum factæ dicto D. Marchioni ibi: Præterea attento quod Reuerendissimum D. Abbas & Monachi Abbatis sancti Andree occupantur dictam grangiam, & bona Soletæ, seu partem eiusdem grangia, & bonorum prædictorum per multos annos pro quibus ad Abbas & Monachi decentiores & occupatores, &c.*

1. Veraque autem probat t. contra D. Marchionem à consentiente causam habentem, & fortius posterior, eo quod fuit ab ipso acceptata t. repositando simul cessionem iurium contra Abbatem pro dicta possessione recuperanda, unde perinde est ac si ipsimet possessionem Abbatis confessus fuisset, Rota decis. 219. num. 2. par. 2. diu. cum aliis alleg. in Senogallien. fideicommissi 1. Iunii 1652. coram me. nihil refragante qualitate nullitatis, & detentionis t. confessioni adiectæ, quia cum habeat contra se præsumptionem iuris potest ea reiecta acceptari confessio, ut præter allegatos in prima decis. 8. i. in fin. distul. fuit in Verellen Decanatus, & Canonatus 11. Marrij 1650. coram R. P. D. meo Celsio.

Et hæc sufficerent pro decernenda manutentione Abbati non attentata anteriori possessione Capitanei Rogerij, vel posteriori Marchionis, quia illa amissa fuit nedom mediante infra memoranda sententia Iudicis, sed etiam ex quo Rogerius ab anno 1645. quo vt supra sciuit bona ab Abbate possideri tacuit per noem annos, & sola namque scientia t. quod alius modico tempore possideat demonstrat, quod prior possessor animum possidendi abiecit Canal. decis. 635. num. 12. Merlin. decis. 18. num. 1. & segg. Giouag. conf. 170. num. 11. & 18. lib. 2. Grat. discip. 454. m. 6. & vltra allegatos in prima decis. 8. eo magis.

Aliæ autem videlicet possessio Marchionis non probatur ex clausula constituti in præfata venditione anni 1635. appolita quia cum vt dicebam eam Rogerius constituens, t. iam amisset transferre in constitutarium non potuit possessionem quam non habebat Rota decis. 605. m. 3. par. 1. recent. cum aliis alleg. per.

Modern. Persuade manu. obseru. 20. num. 3. & si que de facto fuisset à Marchione apprehensa infcio Abbate præfumeretur † clandestina nec eſſe manutentibilis Felin. in cap. licet caſum num. 8. & 9. de probat. cum vulgat.

Sed ex abundantia fuit Abbati etiam ſententia iudicialis immiſſionis executioni demandata anno 1644. quam non vitiat aſſertus defectus citationis Rogerij ſub prætextu quod ad locum iudicij † non eſſet tutus acceſſus, quia adhuc probandum productæ ſolum fuerunt depoſitiones tertium, qui tanquam examinati poſt lapſum termini non probant. Nec ſuffragatur quod altera pars † dederit interrogatoria niſi obtineatur commiſſio ſanatoria à Principe *ex alleg. in prima diſpoſitione §. nam ad primum*, & in eiſdem terminis loquitur † *Puteus ex aduerſo alleg. deciſ. 300. lib. 3. in correſt.* Ultra quod eſto, quod Rogerio non fuiſſet tutus acceſſus † adhuc comparere potuiſſet per Procuratorem cum non ageretur de cauſa criminali & graui perſonalem præſentiam requirente *Rebuff. in conſ. Gall. tom. 3. de excuſ. num. 63. & ſeqq. vbi ſignat er numer. 696.* ait exculandum eſſe reum conuentum, † quando locus non eſt tutus ipſi, nec Procuratori, *Dec. in cap. intelligimus num. 1. de iudic. Pinell. in auct. niſi triennale mon. 43. verſ. ampliatur.*

Ceſſatque omnis maritudo quia ipſum Rogerium comparuiſſe ac ratificatæ geſta, per quendam Procuratorem eius nomine illum ad futuros quoque actus conſtitutum aſſertit apparere ex reuolutione præceſſus; † qui ab Aduerſario nullitatem iudicij allegante tranſportandus eſt *Burrat. deciſ. 251. num. 1. & 11. Rota deciſ. 636. in princ. & num. 2. par. 1. diu. & in aliis alleg. in prima deciſ. §. eum in ſue.*

Mihus viget quod fratres Rogerij fuiſſent citati per contradictas nulla præcedente citatione perſonali, quia illorum citatio, vel quia non poſſidebant, vel quia prædeceſſerat neceſſaria non erat, & facta ex abundantia non nocet *Felin. in cap. cum ordinem ſub num. 3. verſ. & ad hac adde de reſcript. Grat. diſpoſ. for. cap. 3. Rota deciſ. 15. num. 2. de dol. & conuen. in nou. deciſ. 365. num. 4. par. 1. recent.*

Gratiſque dicitur debuiffe citari ſorores dd. fratrum hæredes, quia id allegare non poteſt Marchio ab illis cauſam non habens niſi probet eaſ tempore iudicij bona hæc pro indiſiulo vna cū Rogerio poſſideſſe quod probatum non cenſetur ex eo quod fratrum hæreditatem adierint, quia ad acquirendam poſſeſſionem requiritur † actualis apprehenſio, & ſignanter bonorum de quibus agitur; ita vt nec ſufficere alia corpora fuiſſe apprehenſa licet ſecus ſit † in materiis iuriſdictionalibus decimalibus, & ſimilibus, in quibus vniuerſalitas cauſe iuncto actu aliquo particulari trahit poſſeſſionem totius vt bene diſtinguit *laſ. in l. 3. num. 7. ff. acquir. poſſ. Alex. ibidem num. 22. Innoc. in cap. in preſentia num. 2. de prob. Gomez. in l. 45. Thau. nu. 39. in ſua med. Surd. conſ. 135. num. 19. par. 5. recent. deciſ. 321. num. 3. in preſſ. apud. Moder. Peruſin. de manu. & in Romana hereditatis de Fabii 29. Aprilis 1641. §. quia & ſeqq. coram me.*

Nec ſorum poſſeſſio reſultat ex conſenſu per eas præſtito venditioni, vt ſupra factæ Marchioni, quia præſtati potuit † ratione hypothecæ vel dominiij, *l. ſi debitor §. 1. ſi coſenſit in princ. ff. quib. mod. pignus vel hypoth. ſoluatur*, quod † longe diſſert à poſſeſſione gloſſ. in l. uſucapio verbo uſucapio de pignor. aliſque relati à Moder. Foroluiten de dignor. libr. 19. ſub num. 1. & inſortioribus terminis in reſponſiſ in Romana domus 6. Febr. 1640. §. pæn. coram bon. mem. Card. Panziolo animaduertendo præſertim quod ſolus Rogerius eiſque

vxor vendidit, & ſorores partem Pretij receperunt, non vti venditrices, ſed vti creditrices dotum à Rogerio promiſſarum.

Et ita vitæque, &c.

CÆSARAVGVSTANA CATHEDRALITATIS

Ven. 10. Decembris. 1655.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione plene diſcutitur quando reſcuſus ad Iudices laicos ſine liciti nec nei & quando habiti à procuratore efficiant principalem, ſi habita notitia illis non renunciauit? Reliqua deſume ex ſummariis.

SVMMARIVM.

1. Reſcuſus ad Iudices laicos quando reſoluatur in inuocatione brachiij ſeculari pro executione reſcutorum rotalium de iure eſt permiſſus *Declara. num. 3. & 5.*
2. Item permiſſus quando non eſt voluntarius, ſed coactus ad reſtituenda impendenda.
3. Laici carent prout iuriſdictione in perſonas Eccleſiaſticas.
4. Reſcuſus ad Iudices laicos fieri poteſt pro renunciatione, & moderatione obtentorum à Iudice laico per aduerſarium.
5. Reus quo caſu efficiatur actor nactus reſpectu probationis deſt etiam inſtantia?
6. Firma Regia in Regno Aragonia obtenta à perſona Eccleſiaſtica ſemper eſt illicita.
7. Mandatum ad recurrendum à Iudices laicos intelligitur in caſibus licitis.
8. Limita non procedere quando principalis habuit notitiam reſcuſum, illiſque non renunciauit, tunc intra præſumptio quod mandatum ſit generaliter datum ad omnes reſcuſus quod ſufficit ad effectum denegandi audientiam num. 11.
9. Ratificatio ſola reſcuſum ex preſentia & ex declaratione reſultans ſufficit vt recurratur ad Iudices laicos incutendo in cenſuras, & ad audientiam non admittatur.
10. Ratificatio aequiparatur ſpeciali mandato etiam in delictis.
11. Deciſ. 208. num. 10. par. 5. recent. declaratur & num. ſeqq.
12. Aliud eſt contravenire mandatis, aliud recurrere ad Iudices laicos.
13. Fidem frangenti permiſſum eſt fidem frangere.
14. Reſcuſus ad Iudices laicos per ſacros Canones, & Apoſtolicas Conſtitutiones eſt permiſſus pro ſolamentione impendendi ab Aduerſario procurati.
15. Per reſcuſum ad Iudices laicos ladiſtur iuriſdictioni Eccleſiaſtica.
16. Equalitas in iudiciis ſeruanda eſt.

DECISIO DCLVI.

O Bieci Pilarenſibus à Metropolitanis reſcuſus illiciti ad Iudices laicos an probentur ad effectum cenſurarum cognitum fuit ſub die 27. Iunii proxime præteriti & negatiue reſoluſum ex rationibus adductis in deciſione tunc à me extenſa, cuius coſeſſa Metropolitanis reuſione etiam ad effectum denegandi audientiam Pilarenſibus, his viſus eſt hodie valde obſtare reſcuſus habitus ad Iudicem Salmedinum, & firmæ Regiæ in eius ſententiæ executionem obtenta

obtenere à Curia Aragoniz de anno 1639 pluries præsentate per illos Metropolitanos.

Evidens enim est quod Procuratores Pylarensum comparauerunt iudicialiter coram Salmedina & narratis particulariter pluribus eorum prætensionibus quarum aliquæ contra, vel præter contenta in mandatis Rotalibus inter has partes relaxatis, petierunt ab eo pronuntiari cum diffinitiva sententia, quod principales restituatur in bonis apprehensis respectu omnium prætensionum superius narratarum, prout successus Salmedina pronuntiavit per diffinitivam Sententiam, & pro eius executione Curia Aragoniz firmam commissionis Curie relaxavit, ut habetur in Summario Metropolitanorum ann. 10.

Neque hic recusat potest executari, vel quia resoluitur in invocatione brachij secularis ꝑ pro executione mandatorum Rotalium in ipsis mandatis, & de iure per illam *cap. prater de offic. deleg. Navarr. in cap. cum contingat remedi. l. num. 2. & 3. seg. de rescriptis. Feder. de Sen. conf. 63. num. 5. vel quia fuerit non voluntarius, ꝑ sed coactus ad remouenda impedimenta, & firmas Regias quas prius contra Pylarenfes obtinebant Metropolitanos, quod licere dixit Rota apud Merlino. dec. 763. num. 12.*

Nam prima executio non applicatur, vbi ut hic non fuit simpliciter petum nudum auxilium laicorum, sed vltro quod pronuntiaretur per sententiam diffinitivam, hic enim est actus iurisdictionis, quæ potius caret laici ꝑ inter personas Ecclesiasticas, ut inter terminis respondit Rota apud Pen. 377. nu. 85. & 88. secundum impress. Vener. & secundum Lugdun. dec. 485. num. 16. & 45. dec. 484. num. 8. & 9. Præter quod circa non contenta in mandatis Rotalibus, vel illis contraria incompatibilibus est petio brachij ꝑ secularis pro mandatorum executione, & debilitat omisso Tribunali seculari, recurrit ad immediatum superiorem Ecclesiasticum, nempe ad Tribunal huius sacre Rotæ, in quo causa pendebat *cap. si Clericus ii. qu. i. cap. filius 16. qu. 7. Pen. d. dec. 377. num. 87.*

Alteri suffragatur si solum petissent Pylarenfes reuocari & moderari à Iudice laico firmas ꝑ Regias exaducto prius obtentas, de quibus agit, *Sess. dec. Aragon. 154. num. 1. & segg.* Sed in casu nostro iustiterunt vltius pronuntiari per sententiam diffinitivam reintegratoriam in bonis apprehensis & respectu iurium contritorum mandatis Rotalibus, vel ibidem non Contentorum super quibus cum nulla contra eos præcessisset firma Regia ad instantiam Metropolitanorum claris saltem in hac parte resultat excellens compariationis, quippe quæ cum egrediatur terminos actionis exaducto propositæ hoc est firmæ Regie Metropolitanorum, egreditur pariter fines exceptionis, & defensionis, efficitque ipsum Reum, ꝑ nedom respectu probationis, sed etiam instantiæ Actorum Bald. conf. 187. sub num. 5. & 7. lib. 1. Io. Harpert. in prin. tit. infit. de except. num. 21. Gall. in rubr. de except. num. 215. & segg. Rota dec. 415. sub nu. ii. ibi: cum concurret petio par. i. recent. accedente præsertim firma ꝑ Regia in executione dictæ sententiæ emanatæ quam semper illicitam esse, dixit Rota apud Peniam d. dec. 485. num. 38. secundum impress. Lugdun.

Minus releuat quod omnia gesta fuerint à Procuratoribus, de quorum mandato non contra iurim enim probatur illos habuisse mandatum speciale ad recurrendum, & quamuis illud ꝑ intelligi possit ad recurrendum in casibus licitis, quia tamen Pylarenfes habito nota notitia recursum ꝑ illis non renuntiatur, intrat præsumptio quod intellexerint esse generale ad omnes quos recursum, itaque ex ea ꝑ possit denegari audien-

tia Rota dec. 415. apud Coccin. dec. 337. num. 7. inter impress. apud Modern. Perus. de manu & in Cesaravagustana de Linares 27. Aprilis 1644 §. ea que in fin. coram me.

Facilius quia Procuratores successiue firmas Regias præsentarunt non temel Metropolitanis, & ipsimet Pylarenfes interrogati ab his an vellent vti mandatis Rotalibus vel firmis, declararunt velle hæc vti quoad non contenta in mandato, nec præstiterunt in simplici voluntate de viendo, vel supponit prima decisio, sed transierunt ad actum vltimæ firmæ, cum aliquando essent presentes in Choro, & loco quo eorum Procuratores firmam præsentarunt, ut signanter accidit de anno 1639. & anno 1654. sufficitque sola recursum ratificatio ꝑ ex præsentia, necnon ex dicta declaratione resultans, & 2. adu. conf. 98. num. 19. Cum. conf. 259. nu. 6. lib. 1. Rota in Burgen. Præmissurarum 3. Iunii 1605. coram bon. mem. Munizanedo, ut recurrentes incidere in centuras, & audientiam non admittantur, nam ratificatio ꝑ requiritur speciali mandato in delictis, *Narr. conf. 142. nu. 4. Hounded. conf. 3. sub num. 4. lib. 1. Farinae. co. sil. 4. Ginh. conf. 91. num. 14. & in puncto fuit decisum in dicta Cesaravagustana Beneficij de Linares, §. sed simul & in Atropolitana personis 17. Decembris 1646. §. Vnde coram me.*

Gratis tandem allegatur dec. 208. num. 10. par. 5. recent. firmas inter has partes, quod si vna contrahent mandatis exculatur labiens contrauentio alterius, quia aliud est ꝑ contrahente mandatis aliud recurrere ad iudices laicos. Primo enim casu videtur controuentionem passus liberatus ab obligatione parendi, & permissum ꝑ fraganti fidem, frangere, l. cum proponis la. secunda C. pati. laic. Bart. in l. 1. §. cum A. ietes sub num. 2. ff. si quadrup. pauper. fecit. dicatur Becc. conf. 45. num. 6. & segg. Rot. dec. 369. num. 4. par. 4. At secundo casu præcedens delictum Adversarij non eximit à prohibitione ꝑ per Canones, & Apostolicas Constitutiones inducta recurrendi ad Iudices laicos, nisi pro sola remotione impedimenti ab Adversariis procurari, ex supra allegatis, neque tunc agitur de fragenda fide Patris, sed Deo, & Ecclesie cuius iurisdic-
tio ꝑ per similes recursum laiciat. Rota dec. 744. num. 2. par. 4. rom. 3. recent.

Verum quia è conueto exhibetur recursum ad Iudices laicos habitus ab Archidiacono Metropolitano de anno 1635. Summario Pylarensum num. 4. & 5. vbi vltius habetur quod firma Regia nomine Archidiaconi obtenta eo presente fuit ab illius Procuratore præsentata Pylarenfis de an. 1635. DD. consulendo omnium conscientie, & aqualitate ꝑ hinc inde feruendo, ut debet *cap. non licet de reg. iur. in 6. l. fin. Cod. fruct. & lit. expens. Bald. conf. 486. sub num. 1. vers. 2. propter lib. 2. Buratt. dec. 105. num. 4. mandauit mihi, quod oretus utrique parti aperiam censuras, quas ob præfatus recursum incurrit, ut prætia renunciatione in Curia, & in paribus recumbis hinc inde obiectis cum ratificatione vtriusque Capituli absolutionem mediante Apostolico Breui, quamprimum procuret.*

Et ita responsum vtrique parte informare.

CESARAVGVSTANA PENSIONIS.

Veneris 28. Ianuarij 1656.

ARGVMENTVM.

Manutentio danda est pensionario in quasi possessione exigendi pensionem, & ex quibus quasi

possessio probetur? Manutentio non denegatur pensionario in gradu appellationis, & restitutionis in integrum.

S V M M A R I V M.

- 1 Quasi possessio exigendi pensionem probatur ex quietantiis per publica instrumenta.
- 2 Item probatur ex sententia condemnante pensionarium ad restitutionem pensionum perceptarum, quæ condemnatio supponit in necessarium antecedens executionem pensionis.
- 3 Quasi possessio exigendi pensionem acquisita ex solutionibus factis ab antecessore prodest in summariissimo possessorio etiam contra successorem, quia ius metimur ex persona actoris, nec mutatur mutata persona rei.
- 4 Mandatum procuratorum insolventem, quam in recipiente pensionem, ex quibus coniecturis presumatur?
- 5 Mandatum prescriptum ex coniecturis sufficit ad probandam quasi possessionem exigendi pensionem, & in ea manutentionem obtinendam.
- 6 Pensio per emissionem professionis in Religione Hierosolymitana, an expiret?
- 7 Manutentio danda est pensionario in possessione exigendi non obstante sententia contra eum lata declarante pensionem expirasse si dicta sententia fuit in gradu restitutionis in integrum revocata, & adhuc pendet controversia an pensio expiraverit?
- 8 Manutentio competit pensionari etiam in gradu appellationis, ac restitutionis in integrum.

DECISIO DCLVII.

Plenissime probata visa fuit quasi possessio Ioannis de Francia exigendi pensionem per auctoritatem Apostolicam eius favore reservatam super fructibus mensæ Archiepiscopalis Civitatis Cesaravagustanæ; exhibere namque in id fuerunt plures quietantiæ per publica Instrumenta, nec non sententia Rotalis per Reverendissimo D. Archiepiscopo Tarraconense reportata condemnans Ioannem ad restitutionem pensionum perceptarum, quæ condemnatio cum supponat in necessarium antecedens pensionum executionem sufficit ad probandam quasi possessionem exigendum eadem condemnatione D. Archiepiscopus usus fuit, ut in terminis ad effectum manutentionis ponderavit Rota in Senogallien. Salutanti 19. Iunij 1651. §. porro circa fin. coram Eminentijs D. Card. Carrado, & in Assisen. censu 23. Ian. 1654. §. nihil releuante in fin. coram me.

Itaque opus non sit inquirere, an qui pro Archiepiscopo soluit, vel pro pensionario recipit, haberet mandatum ad soluendum, & respectu recipiendum, siue etiam an solutiones factæ ab Archiepiscopo Antecessore suffragentur pro obtinenda manutentione contra successorem. Quia dicta sententia reportata fuit ab ipsomet Archiepiscopo successore, & præterea vulgare est, quod quasi possessio acquisita ex solutionibus factis ab antecessore prodest in summariissimo possessorio etiam contra successorem, quia ius metimur ex persona Actoris, nec mutata persona rei illius mutatur, Gygas de pensionibus qu. 47. num. 10. Rot. coram san. mem. Gregor. XV. dec. 273. num. 4. & seq. ibique Adden. num. 17. dec. 180. num. 3. dec. 318. num. 5. inter impress. apud Modern. Persus. de manut. & in Faentina Pensionis 20. Maij 1651. coram Reverendissimo D. meo Decano.

Mandatum verò procuratorum tam in solvente, quam in

4 recipiente pensionem satis presumitur per ex pluralitate solutionum ex notabili lumina soluta ex præcedenti reservatione pensionis, iuncto vicerius administrato, seu verius probatione resultantem ex supra memorata sententia Rotali; Sufficitque mandatum ex dictis coniecturis præsumptum ad probandam quasi possessionem exigendi, & in ea obtinendam manutentionem, Rot. dec. 84. num. 1. apud dictum Modern. de manut. d. dec. Gregor. XV. in S. Marci Pensioni coram Cardinali Sacro impressa apud Marches. de commiss. part. 2. fol. 486. in Civitatis Plebis pensionis 5. Maij 1647. coram me.

Ideoque dandum esse manutentionem Equiti Ioanni de Francia in quasi possessione huiusmodi dixerunt hodie Domini particulari dubio delinere proposito, non obstante quod D. Archiepiscopus pensionem expirasse præterat ex quo Pensionarius professione emisit in Religione Hierosolymitana, & obtrinit id per sententiam Rotaalem declarari. Quia cum dicta sententia fuerit in gradu restitutionis in integrum revocata, & in tertio instantia coram me pendeat adhuc indecisa controversia, an pensio expiraverit, interim non est deneganda possessori manutentio, quæ competit etiam in gradu appellationis, & restitutionis in integrum, Gratian. discept. 141. num. 31. Rot. dec. 315. num. 1. par. 4. divers. dec. 313. num. 4. coram san. mem. Greg. XV. dec. 158. in fin. coram Pen. dec. 109. nu. 6. apud Cine. de cens. in Sipontina pensionis 8. Aprilis, & 1. Iunij 1647. coram R. P. D. me. Pensingero, & in dicta Faentina pensionis 5. Maij 1651. coram Reverendissimo Domino meo Decano.

Et ita decimam informante solum Equite de Francia pensionario septies tamen citato Procuratore Reverendissimi Archiepiscopi.

CESARAVGUSTANA PENSIONIS.

Luna 13. Ianuarij 1656.

A R G V M E N T V M.

Pensio non extinguitur per professionem emissam si pensionarius dispensationem illam retinendi obtinuit, quamvis professio fuerit emissæ ante expeditionem litterarum in forma rationi congruæ per Pontificem successorem, & adhuc latè declaratur Regula 31. Cancellariæ. Litteræ in forma rationi congruæ passim expediuntur à Pontifice successore super supplicatione signata à Prædecessore, & tunc gratia post expeditas litteras suffragatur à puncto concessionis. Gratia quando dicatur facta, & quando faciendi; Reliqua circa hanc materiam desume ex Summaria.

S V M M A R I V M.

- 1 Pensio extinguitur per professionem emissam in Religione approbatam.
- 2 Limita non procedere quies accessit dispensatione Apostolica retinendi pensionem etiam emissam professione.
- 3 Dispensatio retinendi pensionem præventiva præstat pensionem, & remouet omne impedimentum suppleto quancumque incapacitati eam ex facta professione contrahendam.
- 4 Littera Apostolica post signatam supplicationem expediti possunt quando cumque.
- 5 Amplia etiam post mortem conceduntur, quando gratia à principio est parva, & in suo esse perfectæ per signaturam supplicationis.

6 Gratia

- 6 Gratia quando est pura, & ab initio perfecta expirat morte concedentis, quicquid dicendum sit quando agitur de gratia non facta, sed facienda.
- 7 Gratia facienda dicitur qua pendet à voluntate Commisarii, seu executoris, cui non precipitur ut illam exequatur, sed datur licentia illam exequendi.
- 8 Regula 33. Cancellaria licet prohibeat ullam dispensationem suffragari in iudicio nec extra antequam litera Apostolica sit confecta, attamen postquam litera sunt expedita suffragatur gratia à punico concessione, etiamsi mortuo Papa expendantur nominis successoris Pontificis.
- 9 Gratia dicitur facta quando perfecta conceditur independentem ab alio cui facienda committitur, facienda dicitur quando non conceditur absolute ei, in cuius favorem datur, sed ab alio cui facienda committitur.
- 10 Amplia procedere etiamsi gratia sit ad aliquid efficiendum hoc tamen limitatur quando supplicatio est signata non ab ipso Principe, sed ab eius ministro, n. 11.
- 11 Litera in forma rationi congruit passim expediuntur à Pontifice successore super supplicatione signata à predecessore.
- 12 Pensa an præferatur ab extinctione ex professione, intermedia inter supplicationem signatam, & litteras Apostolicas dispensationis? Et pro negativa faciunt verba Regule 33. Cancellaria, quod nulla dispensatio suffragetur ante confectas literas, num. 14.
- 13 Ratio est, nam si intermedia professio pensionem non extingueret vigore supplicationis signata sequeretur, quod supplicatio suffragatur contra mentem Regule.
- 14 Item quod quantum pertinet ad personam dispensati perinde est, ac si nunquam dispensatio emanasset.
- 15 Nam aliud est, quod ante literas expeditis quis dicatur habere gratiam dispensationis, & aliud quod gratia habeat suam auctoritatem respectu finis in quem est intentio.
- 16 Gratia quando non continet aliquid in se perfectum, sed conceditur ad aliquid faciendum tunc similis est epistola, ut id fieri non possit nisi receptis literis.
- 17 Tempus date inspicere debet quoad initium gratie, tamen quoad eius executionem requiritur quod litera exeant de Cancellaria.
- 18 Gratia quando continet actum in se perfectum, & statim signata supplicatione est gratia perfecta, ac plenum ius ex ea quæsum dicitur.
- 19 Dispensatus ad instituendum maiorem, illum instituere non potest ante literas expeditas.
- 20 Princeps quando utitur verbo sit, tunc gratia est perfecta ibid.
- 21 Declara procedere quando gratia nihil amplius, quam ipsam Principis concessionem requirit, secus quando gratia alicui confertur, ut aliquid facere possit, tunc enim is non poterit illud facere ante litterarum expeditionem.
- 22 Dispensatio concessa Vtine ad retinendum legatum ei restitutum, dimittendo vidua permanent, non suffragatur si ante literas expeditas, & executas transiit ad secundam nuptias.
- 23 Gratia, seu dispensatio in forma gratiosa est perfecta à die signata supplicationis.
- 24 Regula 33. Cancellaria non irritat gratiam dispensationis ante expeditas literas, sed solum mandatas

Pars Secunda.

illu expediri ad fori externi probationem, nec dicit gratiam literis non expeditis, sed non suffragari.

- 25 Distinctio inter gratiam ad aliquid factum, vel faciendum rejicitur à Sanchez de matrimonio, & aliis hic allegatis.
- 26 Regule 33. Cancellaria quando dispensatus contrahere non dicatur?
- 27 Retentio facilius conceditur, quam actio.
- 28 Prohibetur agere non dicitur retinere.
- 29 Dispensatio obtenta non suffragatur si litera deinde nunquam fuerint expedita, secum illis quodcumque expeditis, quia tunc dicitur satisfactum Regula, & omnia gesta medio tempore valida sunt, num. 31.
- 30 Litera Apostolica super dispensatione in forma rationi congruit eo ipso, quod expediuntur suffragantur à punico gratie concessa.
- 31 Præsertim quando sunt in ipsi literis expressum, quod valeant à dam gratie iuxta cautelam traditam à Rebuffo.
- 32 Litera super dispensatione expedita non suffragantur si medio tempore res non est amplius integra ab subsequente possessione.
- 33 Declara medium impertinens tunc locum sibi vendicare si expeditio litterarum operaretur per viam retroractionis, qua opus est, nam quod agitur circa expeditionem attribuitur principio gratie concessæ per Signaturam supplicationis, à qua suum recipit esse.
- 34 Gratia sequuta expeditione litterarum consideratur secundum tempus quo supplicatio fuit signata.
- 35 Litera expedita super facultate testandi suffragantur etiamsi ante, post tamen signatam supplicationem dispensatus testamentum condidisset, & obisset.
- 36 Dispensatus per supplicationem ab irregularitate, ante impetrationem beneficij potest post illud impetratum, imò & iudicium motum literas valide expedit.
- 37 Litera in forma rationi congruit expedita super dispensatione retinendi pensionem dicuntur subreptitio si Pape successor non fuit narrata intermedia professio, necnon quod pensionarius pensionem exegerat ante illarum expeditionem. Declara ut num. 40 & 41.
- 38 Gratia quando non est nova semper cessat subreptio.
- 39 Gratia rationi congruit subreptitia dici nequit, ex quo novum gravamen non continet, nec nil novi addit supplicationi signate.
- 40 Secus si continet aliquid plus, quam prima supplicatio.
- 41 Decisio in causa Reatina pensionis coram bono mem. Cardinali Pamphilio declaratur.
- 42 Litera Apostolica possunt expediti etiam re non integra, & attenditur tempus signate supplicationis, nec est habenda ratio de subsequente post signatam supplicationem, dammodo litera expendantur.
- 43 Pensa expirat si pensionarius in Religione professus pensionem exegerit ante expeditionem litterarum dispensationis.
- 44 Declara in terminis Regule 33. Cancellaria non incurri priuationem ante literas expeditas nisi in supplicatione adfuerit decretum aliquidationis gratie in casum exaltationis.

Pp

DECISIO DCLVIII.

EXtinctam fuisse pensionem annuam ducat. 180. super fructib. mensis Archiepiscopalis Carthagustane releturam ad fauorem Ioannis de Francia, ob cuiusmodi Ioannis possessionem in Religione Hierosolymitana declarauit sententia Rotalis coram Reuerendissimo Archiepiscopo Tarraconensi, quæ in gradu appellationis prævia decisione coram R.P.D. meo Peutingerio renouata fuit per aliam sententiam Rotæ latam a R.P.D. Benilacqua in hac causa per Reuerendissimum D. Decanum. iuxta notorias eius facultates sufficere propter malam fidem D. mei Peutingerii, & an hæc sententia sit confirmanda, vel infirmanda, cognito hodie coram me in recta instantia confirmandam esse responsum fuit.

- 1 Quod enim dicitur pensionem ¶ extingui per professionem emissam à Religione approbata, vt tradit *Gerz. de benef. par. 1. cap. 5. num. 154. & nuper in terminis Castrop. oper. mor. tom. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 11. §. 10. sub num. 8.* non habet locum ¶ quando accessit gratia Apostolica, & dispensatio retinendi pensionem etiam emissam professione, vt notant DD. in cap. cum de preben. in 6. Paris. de resyn. lib. 6. §. 2. n. 116. *Leitber. de re benef. lib. 1. §. 40. n. 109. & segg. & dicit Ror. dec. 104. n. 6. apud Matr. dec. 45. n. 3. & segg. apud Card. Mellin.* Siquidem dispensatio præueniunt præferuat pensionem, ¶ & remouet omnino impedimentum suppleudo quancumque incapacitatem ex futura professione contrahendam. *Ror. dec. 7. num. 8. & 9. dec. 12. num. 13. part. 5. recent.*

- Neque informantes pro Reuerendissimo Archiepiscopo negant ante emissam à Io. professionem signatam fuisse à Papa supplicationem super retentione pensionis, sicuti è conuictio informantes pro Pensionario falsi fuerunt litteras Apostolicas non fuisse expeditas ante emissam professionem, sed postea, immo etiam post mortem fel. recent. Urbani VIII. qui supplicationem signauerat & vtrique admiserunt, potuissent ¶ litteras quandocumque expediti, vt aduertit *Socin. conf. 41. n. 3. lib. 2. quem sequitur Sanchez de matrim. lib. 8. sub n. 9. Molin. de primog. lib. 2. cap. 7. num. 56. Rot. coram Card. Mellino dec. 20. sub num. 4. & segg. dec. 517. num. 3.* etiam post mortem concedentis, ¶ quia cum gratia à principio esset pura, & in suo esse perfecta per Signaturam supplicationis, vt præter allegatos in dec. coram R.P.D. meo Peutino, tradit *Pelaez. de maior. par. 4. §. 10. nu. 64. Pont. de matr. lib. 8. c. 15. sub n. 2. & alij mox allegandi*, non expirauit morte concedentis, quicquid dicendum ¶ esset si ageretur de gratia non facta, sed facienda qualis dicitur quæ pendet à voluntate Committentis, cui non præcipitur vt gratiam exequatur, sed datur licentia illam exequendi, vt in puncto bene distinguit *Torell. oper. moral. to. 4. lib. 7. c. 10. dub. 17. n. 1.* & ¶ 3. vbi pōderat quod licet vigore *Reg. 53. Canc.* nulla dispensatio suffragetur cuiquam in iudicio, vel extra, antequam super ea litteræ Apostolicæ sint confectæ; Atamen postquam litteræ sunt confectæ, vel expeditæ suffragatur gratia in iudicio à puncto concessionis, etiam si mortuo Papa litteræ expendantur nomine successoris, *Pont. de matrim. d. lib. 8. cap. 19. §. 1. sub nu. 1.* vbi ait, quod gratia dicitur quando periclitetur ¶ conceditur ei in cuius fauorem datur, & independentem ab alio cui facienda committitur, faciendâ autem dicitur quando non conceditur absolute ei in cuius fauorem datur, sed dependenter ab alio, cui faciendâ committitur, *Pelaez. dicta parte 4. questione 7. numero 8. & 9. Mellin. Tolos. de inst. & iur. disp. 599. sub num. 4.*

10 vbi quod hoc procedit ¶ etiam si gratia sit ad aliquod efficiendum & num. 6. vbi hoc limitat ¶ quando supplicatio est signata non ab ipso Principe, sed ab eius Ministris, *Ant. Gabr. de preben. concl. 1. n. 1. Sanchez. mar. lib. 8. disp. 29. sub n. 9.* Atque hinc passim ¶ expeditur à Pontifice successore litteræ in forma rationi congruit super supplicatione signata à Prædecessore.

Sed acertime inter patres controuersum fuit, an ante litteras expeditas sola Signatura supplicationis gratiam adeo perfecit, vt pensio præseruata fuerit ¶ ab extinctione, quam professio medio tempore subsecuta alioquin induxisset, quidem negantiam fundere videntur ¶ verba *Regulæ Cancellariæ* superaddita à fel. recent. Pio V. vbi quod nulla talis dispensatio cuiquam in iudicio, vel extra suffragetur, antequam super ea litteræ Apostolicæ sint confectæ. Si enim in ¶ 15 terminis professio ¶ pensionem non extingueret vigore supplicationis signatæ sequeretur, quod eadem supplicatio extra iudicium suffragata fuisset contra voluntatem Pape in Regulâ Cancellariæ expressam, vt in puncto *Leitber. de re benef. lib. 3. quest. 2. sub num. 60. versic. attamen, & num. 61.* vbi quod idem quantum ¶ 16 pertinet ad personam dispensatam ¶ perinde est ac si nunquam dispensatio emanasset, & n. 74. vbi *Et* ait, quod aliud est, quod ante litteras expeditas ¶ quis dicitur habere gratiam dispensationis, & longè aliud quod gratia habeat suam actiuitatem respectu finis in quem est intentâ, concluditque num. 35. quod respectu ipsius vltus quis non est dispensatus.

Ipsam confirmari videtur distinctione cuius antea ¶ 18 dicitur *Baldus in l. si quis num. 24. C. si sit*, ¶ vbi quod ante gratia non continet aliquid in se perfectum, sed conceditur ad aliquid faciendum, & tunc similis est Epistolæ, vel siet non possit, nisi receptis litteris, ¶ 19 ita ut incipiat tempus datæ ¶ quoad initium gratiæ tamen quoad eius executionem requiratur, quod litteræ exierint de Cancellariâ, aut contineretur ¶ 20 in se perfectum, & statim signata ¶ supplicatio est gratia perfecta, ac plenum ius quantum, quum distinctionem sequitur *Molin. de primog. lib. 2. cap. 7. num. 57. & segg.* vbi infert, quod dispensatus ¶ ad initiendum maioratum illum inlitigere non potest ante litteras expeditas, nam quamuis verum sit, quod quando Princeps vult verbo sit, ipsa gratia perfecta sit, illud tamen procedit ¶ quando gratia nihil amplius, quam ipsam Principis concessionem requirit, secus autem quando gratia alicui confertur, vt aliquid facere possit, tunc enim in non poterit illud facere ante ipsam litterarum expeditionem, sic etiam sequendo ¶ 21 *Molin. tradit Argued. in l. si quis tom. 3. lib. 6. nu. 1. lib. 7. n. 1. fol. 116. Guttier. prael. quest. lib. 2. §. 75. n. 2. Avelar. in l. 43. Thaur. gloss. 1. & per tot. Oldrad. conf. 324. n. 3. Verde de Rota in Bonon. v. si quis nu. 28. Maij 1615. coram clar.* ¶ 23 mem. *Coccino. dixit*, quod dispensatio ¶ concessa videtur ad retinendum legatum ei relicto, dummodo vidua permaneret, non suffragatur si ante litteras expeditas, & executas vidua transiit ad secundas nuptias.

Placuit nihilominus DD. affirmatiua sententia, ¶ 24 quia gratia, seu dispensatio in forma gratiosa ¶ perfecta fuit, ex die signatæ supplicationis, nec Regulâ Cancellariæ illam irritat, sed ad fori externi probationem expediti litteras mandat, nec dici gratiam non valere litteris non expeditis, sed non suffragari, vt bene aduertit *Sanchez. de matr. lib. 8. disp. 29. sub num. 7. conf. sed optimè, & numer. 11. versic. ad secundum, vbi ad hunc effectum reuocat distinctionem ¶ inter gratiam ad aliquid factum, vel faciendum, quæ prius in eisdem terminis reiecerat Molin. Theol. de inst. & iur. disp. 599. sub numero quartæ versic. quare cum regulâ ¶ 25*

et sub num. 6. vers. contrarium tamen Card. Millin. dec. 26. 10. sub n. 50. Et quicquid sit de hac distinctione, et quam DD. exaduerso allegati afferunt ad alios effectus, ea vel, vt vnus ex DD. ponderabat, retorqueretur, quia in casu nostro non fuit obiecta dispensatio ad aliquod faciendum, puta ad professionem emittendam, sed sufficiens, puta ad professionem iam antea reueruata, per factum nempè super pensione et antea reueruata, et tuncque retentione, in qua continuando et dispensatus nihil de nouo molitur, et sic Regulæ 53. Cancellarie non contrahitur, vt bene ad propositum ratiocinatur, Lotzher. exaduerso alleg. lib. 3. quest. 2. num. 71. et confert vulgaris conclusio, quod facilius conceditur et retentio, quam actio, l. si in arca in fine Cod. cond. indebit. l. si necessaria §. pignori ff. pignori. et all. Aymon. conf. 148. n. 2. Bar. dec. 914. n. 1. et prohibitus agere non sufficit ut retineat Dec. conf. 137. sub n. 2. vers. Similiter iuxta verba Merlin. dec. 210. n. 1.

Vel admitrenda est quando nusquam litteræ fuerint desuper expeditæ, illis verò demonstratis et quandoque vt expediti possent supra demouitabam, nemo ex DD. exaduerso allegati negat dispensationem in distincte suffragari cum fuerit regulæ satisfactum, et in puncto, quod medio tempore et gesta sint valida tradit. Molin. Theol. sap. citata disp. 399. num. 4. in fin. ibi: litteræ postea expeditæ, et c. valida iudicarentur in interiori foro executioni mandante, ex ea gratia post illam concessa, etiam ante litteras expeditas, non secus, ac si litteræ fuissent expeditæ tempore signaturæ supplicationis, quia eo ipso, quod litteræ expediuntur et suffragantur à puncto gratiæ concessæ, et non solum à puncto expeditionis litterarum super dispensatione in forma rationi congruit, et regul. 53. Cancellarie idem Molin. disp. 399. sub n. 1. ad fin. Trull. in precepto Decalog. tom. 4. lib. 7. cap. 10. dub. 8. vers. attamen Rebuff. in prax. tit. de gratia rationi congruit. n. 21. Azor. inst. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 31. qu. 9. vers. itaque Molin. de primog. exaduerso alleg. lib. 2. cap. 7. num. 56. vers. autem, ubi quod ex mente omnium scribentium Sancti de matr. lib. 8. disp. 129. num. 9. Rota in Montis Falsici Canoniciatus 28. Iunij 1655. vlt. coram me, præsertim quia id fuit in ipsis litteris et expellum quod pro cautela tradit Rebuff. in prax. tit. de dispensat. ad plura benef. num. 63. Kocch. in regul. 53. Cancell. num. 11.

44 Nihil refragante, quod tempore expeditionis, et res non esset amplius integra ob subsecutum medio tempore professionem, quia medium impertinens et esset momenti si expeditio litterarum operaretur peruiam retroactionis, quia opus non est, nam id quod agitur circa expeditionem attribuitur principio gratiæ concessæ per signaturam supplicationis; et à qua gratia consideratur secundum tempus quo supplicatio fuit signata, vt per has rationes in fortioribus terminis 45 quod litteræ expeditæ super facultate testandi suffragantur etiam si antè, post tamen signatam supplicationem dispensatus testamentum condidisset, et abiisset, iudicium in Romana legati pij 11. Maij 1618. coram reuel. m. Coccin in Asten. Coadiutoria 4. Febr. 1655. coram R. P. D. meo Celfo, quæ sequuta est Rota in Compstellana Coadiutoria 9. Maij 1653. coram R. P. D. meo Zarate in Romana Censu, seu Saluati 17. Iunij eiusdem anni coram me, et in proximis terminis quo dispensatus et per supplicationem ab irregularitate antè impetrationem beneficii possit post illud impetratum imò, iudicium desuper motum expediti litterarum dispensationis eaque suffragantur dixit Rota in Vien. Propositura coram Oradino relata per Garz. de benef. par. 4. cap. 2. sub num. 29.

Part. Secunda.

Et quatenus replicatur quod si Papæ successorii 39 narrata fuisset dicta intermedia professio, et necnon quod Pensionarius ante litteras expeditas pensionem exegerat, non permisisset expediti litteras, idèque eas esse subreptitias, Respondetur quod ratione professionis Papa non concessisset et diffidit cum iam præcessisset supplicationis signatura super retentione per quam Ecclesiæ grauata nouo onere non grauabatur, sed solum remouebatur oblatum, quod impediisset ne Pensionarius post professionem retinere posset 41 pensionem, et ita remotio oblati et antè extinctionem non affert præiudicium titulari, qui non habet ius nisi extincta pensione Lamberti de iurepatr. 3. par. 2. libri qu. 9. art. 19. circa fin. fol. 372. Staph. de l. i. grat. tit. de mod. et formis impetrat. vers. 4. principaliter num. 8. Card. Mill. dec. 45. num. 3. 4. et 5. ubi inferit, quod cum 42 gratia et non sit noua cella subreptio, et magis in terminis quod gratia rationi congruit nouum grauen non continet subrepticia dici non possit si nil addit 43 supplicationi prius signaturæ Melli dec. 20. m. 8. Rota in supracit. Montis Falsici Canoniciatus 28. Iunij 1655. coram me, licet secus dicendum esset et si contineret aliquid plus quam prima supplicatio, vt inter vtrumque casum distinguit Oldrad. conf. 136. n. 6. et 7. Rebuff. et alij allegati in decisibus causa coram R. P. D. Penning. §. non obstat, et in secundo casu intelligenda est 45 decisio et Rota in Reatina pensionis coram bon. me. Card. Hieronymo Pamphilio in preff. apud Marchedæ commiss. fol. 571. num. 1. et 2. Nimirum cum vtrique posset 46 sint litteræ et quandoque expediti etiam re non integra, et attendatur tempus signaturæ supplicationis habenda non est ratio de subsecutis post signatam supplicationem dummodo litteræ expeditæ.

Tandem nihil vrger quod pensio expiraret saltem 47 quia pensionarius et in Regione professus pensiones exigit ante litterarum expeditionem. Quia placuit responso huic obiecto data et in decisione coram R. P. D. meo Penning §. fin. quod scilicet in terminis regul. Cancell. non incurratur priuatio ante litteras expeditas nisi in supplicatione adsit decretum annullatum gratiæ in casum exactionis huiusmodi.

Et ita decisum vtraque, &c.

CALAGVRITANA BENEFICII. De Alefianco

Luna 31. Ianuarij 1656.

Argumentum desumme ex Summariis

SVMMARIVM.

- 1 Sententia valida et iusta venit confirmanda.
- 1 Dignior in concursu quod sit in adinicatione beneficij preferendus probatur ex decisione in causa eadem.
- 3 Probationes circa qualitates oppositoris ad beneficium fidem non merentur si sunt informes et resultant ex arrestationibus extrajudicialibus, et testibus non formiter examinatis.
- 4 Beneficium quod quis possideat tot anni redditus probatur ex testibus formiter examinatis redditibus optimam causam scientia, quia sunt naturales, et Incola loci, ubi situm est beneficium ac fuerunt presentes recollectioni fructuum.
- 5 In adinicatione beneficij pauper in concursu semper est preferendus, quamuis qualitates cooppositoris in aliquo præponderarent.

Pp 2

DECISIO DCLIX.

V Alidam, & iustam, & propterea confirmandam
 1 † esse dixerunt Domini sententiam laram à
 R. P. D. meo Priolo ad fauorem Petri Medini,
 omnia enim sentata fuerunt pro validitate processus,
 2 † & Petrum ratione antiquioris tunc ætatis, tunc
 Sacerdotij, ac exercitio Curæ animarum esse
 Martino digniorem bene demonstrat *decisione coram*
eodem R. P. D. meo Priolo edita sub die 16. Iunii prox.
pret.

3 Nihil suffragante Martino, † quod baptizatus
 fuerit in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Alesanco, ubi si-
 rum est beneficium controuersum, quod gradum Bac-
 calaureatus in Vniuersitate Mexicana, ac doctoratus
 in Abulensi obtinuerit, quod aliquando fuerit visi-
 tator deputatus, quia probationes in hæc adductæ
 non concludunt perneceffe de persona Martini Ad-
 uersarij, & cum resistent ex fide extrajudiciali, ac
 Testibus informiter, & lite pendente examinatis, vt
 responderet, eadem decisio coram R. P. D. meo Priolo
 fidem non meretur, idemque decusum fuit *in Cala-*
guri. Beneficij de Ocon. 14. Martij 1653. coram Reue-
rendiss. D. meo Decano, & in Calaguri. beneficij 15. Ian.
1652. coram me.

Et in omnem euentum cum Martinus Aduersarius
 possideat duo beneficia annui redditus scut. 400. vt
 constat ex depositionibus Testium formiter exami-
 natorum Summario additionali Petri reddentibus
 optimam causam scientiæ, † quia videlicet sunt natu-
 4 rales, & incolæ loci, ubi sita sunt beneficia, & fuerunt
 præfentes repartitioni fructuum, ac proinde plenè pro-
 bantibus Seraph. *decis. 1030. num. 2. Rotæ inter recent.*
decis. 315. n. 2. par. 1. & in Calaguri. beneficij 2. Decembr.
1651. coram me.

Nec sufficit vt illi sit præferendus Petrus Medina
 tot qualitatibus, vt supra insignitus, † ac pauper,
 5 quamvis in aliquo Martini qualitates præpondera-
 rent, vt declarauit *Rota in Calaguri. Beneficij 13.*
Martij 1652. coram me 17. Novemb. 1653. coram R. P. D.
meo Melio 23. Maij, & 17. Iunii eiusdem anni coram
R. P. D. meo Vrepsio, & in alia Calaguri. Beneficij de
Ocon. 15. Nouembr. 1653. coram R. P. D. meo Celfo in
Calaguri. beneficij Orino 26. Iunii 1654. coram R. P. D.
meo Cerro.

Et ita vtique, &c.

BONONIEN. PRIMOGENITVRÆ.

Luce 14. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Concordia, à qua mutuo partim consensu fuit
 recessum non potest à Papa confirmari ad supplicatio-
 nem vnius ex transigentibus inficia & inuita altera
 parte. resolutio concordie præiua reservatione be-
 neplacitij Apostolici cum clausula non alias aliter nec
 alio modo inducta dicitur, si intra terminum præfixum
 non sit obtentum.

SVMMARIVM.

- 1 Transactio sine Concordia quod à partibus fuerit ha-
 bita pro resoluta ex quibus desumatur? & nu. 2.
- 2 Compromissum vniu. habet transactionis.
- 3 A compromisso censetur recessum si amba partes re-
 deunt coram Iudice à quo.

- 3 A transactione sponte intra potest mutuo transigen-
 tum consensu recedi.
- 6 Et sufficit consensus tacitus vtriusque.
- 7 A transactione postquam fuit mutuo partium con-
 sensu recessum non potest altera ex transigentibus
 ad eam reuerti & obtinere à Sede Apostolica il-
 lius confirmationem inficio & inuita altero transi-
 gente.
- 8 Confirmatio nullius est momenti ex defectu subiecti &
 præexistens materia confirmabilis.
- 9 Medium impertinens impedit retrotrahendum ad
 tempus contractum à quo recessum fuit.
- 10 Præsertim in præiudicium iuris ex dicta recessum
 quæsum.
- 11 Confirmatio Apostolica non præiudicat iurisdictioni.
- 12 Resolutio concordie resultat ex non obstituto beneplacito
 Apostolico infra terminum præfixum etiam cum clau-
 sula non aliter nec alio modo.
- 13 Clausula non alias aliter nec alio modo in reservatione
 beneplacitij Apostolici illius necessitate induci,
 quauis alia eolopis non efficit.
- 14 Et includit pactum resolutum de causam non obstituto
 beneplacitij infra terminum præfixum etiam absque
 interpellatione, & num. 15.
- 16 Clausula non alias aliter cadens super duplici determi-
 nabili copulatiue concepco, nempe beneplacitij &
 inuorsu eaducitatis, vtrumque aque determinat, &
 qualiscumque.
- 17 Observantia ex non facta non fecit, ac ex facta
 resultat.
- 18 Observantia declarat qua fuerit mens contrahentium
 à principio.

DECISIO DCLX.

D iuisa semel atque iterum Dominorum suffragia
 ob superuentientiam Barbaræ, & Lauræ Cocco-
 pane super articulo purificationis controuersa primogeniture præsentis à D. Joanne Cellesio deinde
 cautam transactione de anno 1653. inter eundem Ioan-
 nem, & Dominos de Montecuccolis à Laura suos de-
 riuantes initæ, in qua hic illis Palatium Iuris Bo-
 noniæ, illi huic bona Casteletti, & alia cesserant
 cum pacto quod intra terminum octo mensium tene-
 rentur, desuper impetrate beneplacitum Apostolici-
 tum.

Impetratum tamen in dicto termino, & longe ma-
 iori non fuit, vnde secuta postmodum morte prædi-
 ctæ Barbaræ, & Lauræ, quæ tanquam proximiores
 turbabant Cellesij petitionem, reassu npsit Cellesius
 disputationem super eodem bis proposito, & in-
 deciso pendente dubio purificationis, & fauorabilem
 resolutionem reportauit sub die prima Iulij anni 1654.
 quæ ad instantiam ipsorum de Montecuccolis ad tri-
 utium euocata confirmata fuit ipsis quoque info-
 mantibus sub die 25. Iunii proximè prædicti, &
 successiue Cellesius petiit sibi immisionem in bonis
 Primogeniture concedi per diffinitiuum sententiam,
 quam Aduersariorum procurator protestatus indicili-
 ter fuit fecti non posse eo quod hæcenus dispu-
 tatum fuerat de sola purificatione fideicommissi, non
 autem de immisione cui obiecit tum defectum pro-
 bationis identitatis bonorum, tum detractiones suis
 principalibus competentes & quatenus sententia fec-
 retur ab ea appellauit.

Hinc Rota mandauit mihi vt quatenus clara esset
 identitas, ac turbide detractiones causam expeditum
 parcendo partim expensis in superius particularis
 dubij positione faciendis. Audiui idco pluries vtrumque
 partem

partem in contradicção, & quoniam multa à Dominis Montecuccolis asserbantur contra identitatem, ac pro detractionibus, volui vt par erat consulere de iur. Dominos, qui vtraque parte per memoriam de iur. Dominos informare rescripserunt, quod per specialem dubium discerneretur, an Dominio Celsio esset danda immisio quod propterea subscripsi de mense Octobris proximè pariter, dumque imminere illi propositio Adversarij preteriret semper varias dilaciones.

Post hæc omnia die 25. Ianuarij mox lapsi obtinuerunt beneplacitum Apostolicum super memorata initione concordia, eoque in actis productum, non de immisio vt prius inteterant, sed de obstantia concordie discipandum asseruerunt vt proinde suspensa disputatione dubij circa immisionem alind ediderim, an obisset concordia quod hodie ætissime hinc inde infumantibus resolutum fuit neg. tiue.

Narrata enim series fidei, nempe longe post terminum Montecuccolis obtinendo beneplacito in concordia præfixum, ita assumptio antiquæ dispensationis, illius g. minuta prosecutio vtriusque informantibus, insinuat Celsij pro expeditione causæ, Adversarij potius appellatio sententia ferenda nisi prius cognosceretur particulariter de identitate, ac detractionibus, contradicção coram me habita super vtroque, subscripso tandem ad instantiam Dominorum de Montecuccolis dubij super immisio de monstrant habuisse partes concordiam pro resoluta, vel ab illa recedere voluisse Celsij. conf. 70. num. 8. vers. & finalibus. *Montic. de tacit. l. 26 tit. 8. sub n. 9. vers. 6. & quidem Aym. conf. 947. num. 6. Celsij. dec. 104. num. 6.* 1. præsertim quia nunquam fuit de concordia fuit à Montecuccolis oppositum, vt bene in terminis transactionis ponderavit Rota apud Cardinalem Millinum dec. 376. in fin. *Montic. dec. Aragon. 12. num. 56.* & in simili dicimus quod à compromisso f. habente viam translationis *Mench. conf. 618. num. 7. conf. 887. num. 2. Buratt. conf. 207. num. 15.* censetur recessum f. ambæ partes f. redeant coram Iudice à quo l. litigatoribus ibique gloss. f. recept. Arbitr. l. 1. Baptista à Sancti Blasii de arbit. par. 2. q. 51. num. 1. *Blanc. de comprom. q. 9. princip. num. 10. & 11. Lancell. de attent. par. 2. cap. 15. num. 211.*

Nec dubitari potest quin potuerit mutuo consensu fuisse interea à Iudice recessi f. à transactione sponte inita leg. si diuersa, C. de transact. l. 1. nihil tam naturale, ff. de reg. iur. Celsij. dicto conf. 70. sub n. 8. vers. nec est verum, vbi quod sufficit f. consensu tacitus vtriusque partis lib. 1. *Montic. de tacit. d. tit. 8. num. 1.* Adeo quod Montecuccolis licitum postea non fuerit reuerti ad concordiam, f. & inscio, ac inuito Celsio eius quoque nomine supplicare Papæ pro illius confirmatione *Ceph. conf. 118. sub num. 12. Afflic. dec. 286. num. 1. & 3. Ant. Capic. dec. 113. num. 4.* quæ proinde nullius momenti f. est ex defectu subiecti, & præexistens materiz confirmabilis, vt fere in puncto *Ceph. dicto conf. 118. num. 21. à Pontic. conf. 5. num. 49. & seg. Afflic. dec. 335. num. 12. & tit. de Vassal. qui conu. Conf. Loth. imper. feud. alienar. cap. 1. n. 23. Ant. Capic. dec. 100. n. 5. Capic. Lutr. dec. 19. num. 2. & 3.* Seculosa retrotractatio f. ad tempus contractus quam impedit medium impertinent recessus ab illo *Mench. conf. 945. n. 34. & 35. Coll. de retroact. cap. 7. num. 2. & 4. Montic. dec. Aragon. 50. n. 12. & præiudicium iuris f. exinde Celsio quæsit Dec. conf. 147. n. 3. Honded. conf. 18. n. 66. & seg. lib. 2. Tiraguell. de conf. ass. lib. 17. num. 4. Buratt. dec. 952. n. 6.* cui nec Papa confirmando f. censetur voluisse præiudicare l. nec vnu C. emancipat. lib. 1. C. de ass. dec. 6. num. 14. de caus. poss. & propt. & magis in terminis *Afflic. d. dec. 286. n. 3.*

Par. Secunda.

dec. 335. sub num. 12. vers. Item quoniam.

Eo minus quia Papæ id narratum non fuit, & resolutio concordie f. prouenit etiam ex ventre ipsius videlicet ex reservatione beneplaciti Apostolici à Montecuccolis impetrandi infra octo menses, quibus lapsis licuit Celsio à concordia recedere quia beneplacitum fuit reseruatum cum clausula non alias aliter, nec alio modo, quæ f. & si alias beneplacito opus non esset illius necessitatem inducit, & includit pactum resolutionis in casum f. non obtenti beneplaciti infra terminum præfixum *Ceph. d. conf. 118. num. 9. & seg. vbi signauer. num. 17.* ait non requiritur interpellationem *Rot. coram Cardin. Millino dec. 137. num. 12. coram san. mem. Greg. XV. dec. 192. num. 1. & seg. coram Buratt. dec. 374. numer. 12.* ibique add. numer. 17. allegat. concord. & inter recent. dec. 190. num. 2. & 3. par. 4. tom. 2.

Vnde nil refert quod in capitulo concordie incipiente Item ab abundante cautela partes reseruatæ beneplacitum ad abundantiorum cautelam quia satis est, quod sine illo contrahere noluerint vt colligitur ex instrumento concordie, tum in primo capitulo continente assignationem bonorum Caltellecti, & Castri Podij quam Ioannes ac acceptare declarauit (salus infra scriptis protestationibus, & reservationibus, & non alias, ibi, è conle riserue, & proteste delle quali qui a basso (inter quas adest reseruatio beneplaciti) & quello sempre stando ferme, & intatte a suo source, & non altrimenti ne in altra modo detto Sig. Giovanni stipula, & accetta, &c. tum in proximo subsequenti, ibi, ottenute però il beneplacito Apostolico come più a basso se dirà, tum in 6. capitulo ibi: tutte le sopra detto cose proteste, & dichiarate fare detto Sig. Giovanni ottenendo il beneplacito, & caso che sia tanto più sopra fare senza incorso di raducarsi alcuna, & non altrimenti ponderando quod hæc clausula, f. & non alias cadens super duplici determinabili copulatiue conceptio, nempe beneplacito, & non incurtu caducitatis, vtrumque æquè determinat, & qualificat. l. iam hoc iure ff. de vulgar. & pupill. Buratt. dec. 611. n. 5. Rot. in Romana Salarij 18. Febr. 1622. coram bo. me. Pirmano, & in Ariminen. fructuum 27. Iunij 1655. coram me.

Tum in penultimo in quo Domini de Montecuccolis protestati fuerunt quod quatenus beneplacitum non obtineatur, concordia habeatur pro cassa, irrita, & nulla ac si facta non fuisset, ibi, *deri. Sig. Montecuccoli protestano, & dichiarano, che non ottenendosi il beneplacito Apostolico, &c. come se non fosse stata fatta la presente scrittura ma si habbia il tutto per caso irrito, & nullo, & in ultimo capitulo conueniunt quod non nisi post obtentum beneplacitum fiat super conuentis publicum, & solenne instrumentum: adeo quod ex toto contextu concordie evidens sit quod partes noluerunt contrahere nisi obtento beneplacito, in termino conuenio, & non aliter; remque ponit magis in claris obseruantia subsecuta, quia dumtaxat post illud nonnisi obtentum Domini de Montecuccolis opposuerunt de concordia antea autem nullquam etiam omnes alias exceptiones aptas retardare immisionem peiram à Domino Celsio obicebant diligenter, & hæc inquam obseruantia f. quæ non ex facta refutat *Rot. dec. 647. num. 3. par. 4. d. inter. dec. 56. num. 7. par. 6. recen. & in Cefanaten. ca. sua 3. Iunij 1644. coram Eminentijs. D. Cardinali Corrado, declarat f. quæ fuerit mens contrahentium à principio Aym. conf. 211. num. 8. Rot. dec. 261. num. 4. dec. 301. num. 8. par. 1. recen. dec. 85. num. 4. coram Buratto.**

Et ita responsum vtrique parte Informante.

P p 3

BAREN. BENEFICII

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Agitur de adiudicatione beneficij ad maiorem habentis qualitates à fundatore requisitas, & signantes, quod sit de linea masculina eiusdem fundatoris. Conditiones in fundatione adiectæ si fuerint ab ordinario approbatæ nequeunt deinde à fundatore retractati Descendentia à fundatore ex quibus probetur?

SVM MARIYM.

- 1 Beneficium adiudicandum est habenti qualitates à fundatore requisitas, ac si solus esset presentatus, & num. 14.
- 2 Fundatio beneficij facta ab herede in executionem voluntatis Testatoris cuius arbitrio forma fundationis, ac qualitates presentandorum fuerint remissa attendi debet, quia omnes qualitates in fundatione expressæ censentur, ac si ab ipso Testatore essent adiectæ.
- 3 Observantia multum operatur ad interpretandam voluntatem Testatoris.
- 4 Conditiones in testamento præscriptæ per relationem ad illud repetita censentur.
- 5 Conditiones in fundatione expressæ censentur acceptatæ, & ratificatæ eo ipso, quod interuenit consensus ordinarij.
- 6 Fundator postquam interuenit consensus ordinarij etiam volens nequeat conditiones in fundatione adiectas reuocare, & ab illis quoquomodo recedere.
- 7 Prescriptum sine consensu eiusdem ordinarij in fundatione adhibito.
- 8 Descendentia à fundatore probatur ex antiquis emunctiuis.
- 9 Descendentia à fundatore presumitur, qui beneficium pro descendentiis fundatum obtinet.
- 10 Fœmina descendens ex masculis dicitur de linea masculina.
- 11 Filius descendens à fœmina descendente à masculis non dicitur de linea masculina nec venit, appellatio lineæ masculinæ.
- 12 Fœmina siuis est linea masculina, & initium semina.
- 13 Prescriptum non habens qualitates à fundatore requisitas institutus non est.

DECISIO DCLXI.

Dominico Antonio Contellæ, non autem Nicolao Antonio la Brocchia Domini censuerunt adiudicandum esse beneficium sub inuocatione Sanctorum Angelorum, quia cum ille solus habeat qualitates à fundatore requisitas debet beneficium obtinere, ac si solus presentatus fuisset Lotber. de re benef. lib. 1. quest. 36. num. 16. & segg. Put. decis. 252. sub num. 2. & 3. Corr. Buratt. decis. 757. num. 5. Rot. inter recent. decis. 97. num. 3. par. 3. & in Tarraconen. beneficij 10. Ianuarij 1639. coram Reuerendissimo Archiepiscopo Compostellano in Gerunden. benef. 27. Iunij 1644. coram me, & qd bonus Tex. in leg. vnum ex familia §. si falcidia ff. lega.

Fundatio enim requiritur in presentando, seu po-

minando qualitates, quod sic de linea masculina familia Contellæ, vt expressè legitur in Testamento Nicolai Contellæ ibi: *pauo espresso, che vno Capellano habbia à chiamare l'altro de linea masculina, infra ibi: e quando detto Cappellano, &c. lo voleste, dare ad vn Prete, che fusse fuori di linea, che non lo possa nullo pacto fare, attendi aut debet* Testamentum, de fundatio Nicolai, licet originaliter beneficium assignari mandasset Petrus Pater, quia ipse fundatoris formam, & nominandorum qualitates remittit arbitrio Nicolai, & Augustini Hæredum, ibi: *Che habbiano à fare l'elezione, e fundatione de linea à loro elezione, e chiamare chi piace à loro.* Vnde est ac si qualitates ab hæredibus appositæ fuissent eodem Testamento adiectæ l. Pater ff. manumiss. p. vnde de l. vnum ex familia §. si de falcidia ff. de leg. 1. Rost. conf. 106. num. 19. & 29. A. Pente confil. 109. num. 5. & segg. lib. 2. Capic. Latr. decis. 26. num. 5. Rot. in Romana Dura 13. Iun. 1643. §. quia prefatus & 2. Decemb. 1644. §. aliorum fundamentum coram R. P. D. meo Cerro, maxime attenta obseruantia per sparium 83. annorum, quibus beneficium semper fuit collatum illis de linea masculina; multum enim operatur obseruantia t ad interpretandam voluntatem fundatoris Roia decis. 502. num. 10. coram san. mem. Greg. XV. decis. 34. num. 2. par. 4. tom. 2. recent.

Gratissime dicitur Augustinam alterum ex hæredibus Petri aliter disposuisse, quia & si ille voluisset beneficium remanere apud Clericos de linea Viderij fratris, non tamen illis deficientibus excludere alios de linea masculina à Nicolao, vt supra vocatos, Imò voluntatem Nicolai voluit in omnibus, & per omnia obseruari, ibi: *Chi terra detto beneficio habbia in omnibus, & per omnia ad obseruare la volunta del detto quondam Cola suo fratello primo fundatore.* Per quam relationem ad Testamentum Nicolai conditiones ibidem præscriptæ t censentur nominatim repetitæ leg. affe tota ff. hered. Insti. Cephal. confil. 187. numer. 34. & in proximi terminis Rota in Cracouien. Prepositura Saulti Floriani 18. Nouemb. 1650. §. decis. coram me.

Eò magis, quia cum priusdem Angulines comparando coram ordinario per habendo eius consentia (prout habuit) super fundatione facta à Nicolao, t eandem fundationem, & conditiones in ea expressas acceptasset, & ratificasset, Casir. Pat. & alij alleg. in Romana mensa Numularia 30. Iulij 1614. coram clar. mem. Coccin. in Conchen. Pensionis 21. Maij 1649. coram Eminentiſſimo Card. Corrado in Melitana Beneficij 25. Iunij eiusdem anni coram me, nec volens potuisset dictas conditiones t postea reuocare, & ab illis quoquo modo recedere, vt in puncto fuit decisum in Cotronen. Cappellania 7. Iunij 1649. §. minus impediri coram R. P. D. meo Melio, præsertim sine consensu Ordinarij t in prima fundatione adhibito, vt debuit cap. nullus cap. illud cap. quod autem, cap. suggestum de Tur. par.

Quod autem Dominicus Antonius Contellæ sit de linea masculina fundatoris indistincte ab eo absque aliqua restrictione ad vnum, vel alium disceptum vocata, satis resultat ex duabus antiquissimis vltra 80. annos emunctiuis in libris catasti continens, quod Nicolaus est filius Francisci (de aliis enim personis non cadit dubitatio) quæ emunctiuit t probant descendentiam Alex. conf. 90. num. 1. & seg. lib. 6. Cephal. confil. 157. n. 47. Azevin. confil. 37. num. 1. 2. Iafin. conf. 114. num. 13. lib. 1. Buratt. decis. 709. num. 1. Rota in Efina Molendini 10. Iunij 1651. coram R. P. D. meo Zarata, iuncto præsertim, quod Franciscus iunior dicitur Nicolai

Nicolaus filius, & Patris Domitici Antonij, idem beneficiarius hoc nomine obtinuit, & vnde quod talis esset prescriptum Lambert. de Jur. patr. lib. 2. par. 2. qu. 30. art. 4. num. 11. in fin. Doff. quest. forens. 61. num. 9. vers. nisi.

E converso autem Nicolaus Antonius la Broccia aduersarius non probat se esse de linea masculina, quamvis probet se filium Isabella descendens à masculis, & inde enim utiq; sequitur, quod Isabella sit de linea masculina, & in his terminis loquitur Peregrin. conf. 11. m. 5. lib. 2. Menoch. conf. 625. m. 12. Mant. de consuet. lib. 3. tit. 11. m. 9. aliique ex aduerso alleg. sed non quod Isabella filius talis, & veniat appellatione lineæ masculinæ, siquidem femina à qua descendit finis est lineæ masculinæ, & initium femininæ, ut bene declarat Peregrin. de fideicommissis. art. 26. sub n. 4. vers. hoc nomen Mant. de consuet. lib. 3. tit. 12. num. 9. Craffin. 5. fideicommissum quest. 15. num. 3. Faslar. de subit. quest. 404. m. 14. Menoch. conf. 1229. m. 21. & segg. & est originalis opinio Cæsar in l. finarius C. de procurat. quam sequitur tanquam veriotem, & magis approbatam, ac in iudicando recipiendam reprobat contrariis Gratian. disp. 901. m. 21. & 8. segg. Duran. dec. 300. m. 5. & segg. Rot. inter rec. dec. 209. sub m. 5. par. 2. & latissime in Bononiens. fideicommissi de Barbetta 1. Decembris 1610. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & in eadem 19. Febr. 1612. coram me.

Atque hinc iurari non potest, vel asserta electione de se facta ab ultimo beneficiario, vel presentatione obiecta à præteritis Patronis, quia ob defectum quatuor licet nempè lineæ masculinæ à fundatore receptæ, venit semper reiciendus Clem. quia contingit de relig. Dum Garz. de benef. par. 7. cap. 15. num. 2. & 3. Mant. de p. 115. num. 15. Duran. dec. 8. m. 3. Rot. in Cracouien. Praepositi 4. Maij 1646. coram R. P. D. meo Verospiro & 19. Maij 1652. coram Reuerendiſſimo Archiepiscopo Tarracone. & Admittendus Domitici Antonius & dictam qualitatem habens cap. monasterium 16. quest. 7. c. cum Bertoldus d. e. iud. cum alijs alleg. in Pifcen. benef. 26. Novembris 1651. coram R. P. D. meo Celfo.

Ita decilum utraque parte informante,

NEAPOLITANA BONORVM.

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Bona assignata Monasterio à Moniali pro elemosina dotali quoad vsum fructum pure, & libere, & quoad proprietatem sequuta professione cum clausula, ex tunc prout ex tunc, alienari nequeunt etiam pendente conditione professionis absque beneplacito Apostolico, & iusta causa requisitis in alienatione rerum Ecclesiæ, quia ad hunc effectum etiam pendente conditione professionis bona Ecclesiæ censi debent propter ius in spe, quod etiam ex contractu conditionali oritur.

SVMMARIVM.

- 1 In contractu conditionali etiam ante purificationem conditionem non est locus punitentia.
- 2 Quod ampliatur procedere etiam in donatione conditionali præteritis sapit causam onerosam.
- 3 Prior siue anterior ex causa merè lucrativa præferatur posteriori habenti causam onerosam, quando hypothecam habet pro punitentia donationis.
- 4 Minor alienare nequit absque solemnitatibus, ac iudicio de reo.

Pars Secunda.

- 5 Iuramentum appositum in contractu Alinoris absque solemnitatibus confessor dolo extortum.
- 6 Concilium Tridentinum sess. 24. de Regular. cap. 16. annullat obligationes etiam iuratas factas à Novitiis infra duos menses ante professionem absque licentia Episcopi.
- 7 Alienatio rerum Ecclesiæ ex defectu beneplaciti Apostolici, ac iusta causa nulla est.
- 8 Bona monialis nondum professæ, & super quibus Monasterium habet vsum fructum etiam pendente conditione professionis reputantur bona Ecclesiæ ad effectum beneplaciti, ac iusta causa requisitis in eorum alienatione.
- 9 Remissio vsum fructum facta ab Ecclesiâ sapit alienationem.
- 10 Ius in spe etiam in contractu conditionali oritur.
- 11 Ius in spe est adeo considerabile, ut etiam ad heredes transmittatur.
- 12 Alienatio bonorum stabilium Ecclesiæ sicuti est prohibita ita prohibita est cessio iurium, & alium ad illa consequenda competentium.
- 13 Clausula, ex nunc prout ex tunc, sequuto implemento retrotrahitur ad diem contractus ad effectum translationis domini.
- 14 Amplia etiam in concursu tertij, qui medio tempore acquisiuit.
- 15 Retractio quoad dominium stante clausula, ex nunc prout ex tunc, sit ad effectum, ut primus donatarius præferatur, quicquid sit quando agitur de retrotractione domini ad effectum consequendi fructus pendente conditione decursos.
- 16 Iusta causa in alienatione rerum Ecclesiæ aliunde iustificanda est, quam ex assertione contrahentium, qui sicuti prohibentur alienare ita causam alienationis asserere, ne alias aperiantur viâ eludendi legis prohibitionem.
- 17 Iusta causa alienationis rerum Ecclesiæ sola existentia creditur non sufficit, sed vltro requiritur, quod creditor urgeat apud Iudicem.
- 18 Sententia valida, & iusta transiit in iudicatum ob non prosecutionem appellationis, & prerogationes fatalium.
- 19 Et meretur executionem.

DECISIO DCLXII.

PETIA duo Territorij sita in pertinentiis Civitatis Neapolis in loco detto lo collone, seu allo Grocio, quæ Claudia Terracina, tunc Novitia in Monasterio Sanctæ Crucis de Luca de anno 1614. cum consensu, & auctoritate monialium dicti Monasterij dederat in solum Pompeio Nepoti nulliter alienata fuisse, & proinde Capitulum, & Canonicos Terræ Laisni condemnandos esse ad ea relaxanda pronunciant per sententiam diffinitivam D. Vicarij Generalis Eminentiſſimi Archiepiscopi Neapolitani.

Et merito siue attendatur persona Claudie, quæ alienavit siue monialium, quæ alienationi auctoritatem, & consensum præstiterunt. Claudia enim, quia quinquennio ante in ingressu Religionis omnia bona sua Elemosina dotali Monasterio assignaverat quoad vsum fructum pure, & libere, & quoad proprietatem sequuta professione cum clausula, ex tunc, prout ex tunc, non potuit deinde eadem bona, vel illorum partem alienare quamvis tunc penderet conditio professionis, quæ post septem dies purificata fuit, cum in contractu conditionali & etiam ante purificationem conditionem non sit locus punitentia l. necessario §. si ita res. ff. pericul. & commod. rei vend. Cephal. conf. 118. m. 28.

Rp 4

*Surd. conf. 38. num. 8. & Bellon. lxx. conf. 55. nu. 23. Couar.
var. ref. lib. 1. c. 14. n. 16. verſ. & primo reſponderetur: Gra-
diſcept. 514. nu. 1. Seraph. de 724. nu. 11. Ad erim. de 368.
nu. 8 & ſeq. vbi hoc ampliatur: etiam in terminis dona-
tionis conditionalis præſertim ſi ſapiat cauſam
onerofam, prout ſapit præſata aſignatio, quæ ex cauſa
dotis emanauit, & magis in puncto *Rota in Romana*
donatione 17. Decembris 1640. coram Reuerendiſſimo
*Archiepiſcopo Tarraconen.**

Ita vt tam ex capite anterioritatis Moniales præferendz sint hæreditibus Pompei, esto quod ille quoque titulo oneroso acquisiuit, prout in fortioribus terminis posteriori habenti causam onerosam præferatur anterior ex causa mere lucratia, quando vt in nostro hypothecam habet pro maintenance donationis Piccard, in §. quædam actiones num. 70. post §. art. Infr. de all. Gabr. conf. 81. nu. 1. & seq. lib. 1. Manric de iur. lib. 1. tit. 2. §. 2. sub nu. 3. Palaz. de maior. par. 1. q. 24. n. 21. Borsat. dec. Surd. 79. nu. 1. & seq. Rot. dec. 255. nu. 1. par. 1. diuer. dec. 189. num. 29. inre in præf. apud Zacch. de obligat. Cauer. & in Romana fideicommissi de Inconata 7. Iuij 1651. coram R. P. D. meo Albergato, vbi hæc opinio tanquam magis communis multis comprobatur, & contrariis omnibus reponitur.

Et quæ minus alienare potuit Claudia tunc etate
minor? abique Iudicis decreto, & aliis folemnitatibus
enumeratis a *Maor. de sacris. & ambig. lib. 2. tit. 6. nm. 1. & seq. Mench. de arbit. cap. 1. per totum Roland. conf. 53. 2. lib. 1. Riminald. lun. conf. 5. n. 38. & seq. Castell. de off. & mun. 22. & seq. lib. 1. in Rot. in Komana Salutiati
27. Jan. 1640. coram Reuerendissimo D. neo Decano. Nihil
iuffragante Iuramento in contractu appofito,
quia dolose sub falfo pretextu crediſſi fuit extortum
*Iuſ. conf. 69. nm. 8. lib. 1. Curt. lun. conf. 118. nm. 9. Rot. dec. 54. m. 2. par. 1. recent. & in Komana Duſis 10. Iunij 1621.
coram Clar. mem. Coccino. Nec non quia Concilium Tri-
dentinum ſeſſ. 24. de regul. cap. 16. annullat obligatio-
nes etiam iuratas abſque licentia Episcoporum, quæ in
Caſu noſtro non probatur.**

Ex persona quoque Monialium alienatio est nulla
7 et ob defectum beneficii Apofolici, & iuxta Cauſa
copulatiue requiritur in alienationibus rerum Eccleſie
cap. 1. de rebuſ Eccleſ. non alien. in 6. Clem. primo
ead. tit. & vtrobiq; DD. Couar. var. reſol. lib. 2. cap.
15. num. 2. Ro. deſci. 223. nu. 2. par. 6. recent. Quales, &
8 adhuc penderet condicio proſſionis ſi cenebatur
ad effectum beneficii, & iuxta cauſa, bona de quib;
9 agitur, tum propter vſumfructum, quem Moniales
deſaper habebant purę, tunc remiſſio ſapit alienationem
n Bald. in auct. hoc ius porreſum num. 6. verſ. 3. eſt
conſiderare C. Jacroſ. Eccleſ. ex Text. in l. lubeuſus ſ. fin.
C. cred. Redon. de rebuſ Eccleſ. non alien. q. 20. c. 33. nu. 1.
10 & 2. Tum propter luſ in ſpe, q. quod etiam ex contra-
dicto conditionali oriſur, & ſequet ad conſiderabile,
11 ſi vt etiam ad heredes tranſmittatur ſed ex conditionali
Inſt. de verb. obligat. l. ſſem C. donat. Aret. conſ. 74. ſub n.
9. & 10. Laderch. conſ. 42. q. 7. Menoch. in pũcto Donati-
onis ſub conditione proſſionis emittenda conſ. 88. num.
38. & 39. Merſin. deſci. 68. num. 8. & nu. 19. & 20. Ro. in
Romana ſidei commiſſi de Marianiſ. 16. Martij 1643. cor-
ram Reuerendiſſimo D. meo Decano ſicut enim prohibi-
12 etur alienatio ſi bonorum ſtabilibium iſta eſt ceſſio Iuri-
um, & actiõnum, ad illa conſequenda competentem
Aſſib in c. nulli n. 10. de reb. Eccleſ. non alien. Berou.
ibidem nu. 73. Gemen. praſt. Eccleſ. q. 80. ſub num. 1. &
ſeq. Ro. apud Burar. deſci. 690. num. 11. & in Romana
ſidei commiſſi de Roſolijni 21. Janij 1652. coram R. P. D.
meo Cerro.

Quomigis, quia tempore alienationis imminet
condicionis implementum, & post septem dies sub-
scriptum fuit medietate valida professione, quia istante
13 Clausula, ex tunc, prout ex tunc, ¶ in Instrumento
tali apposta retrotrahitur ad diem Instrumenti, ac si
ex tunc Dominium fuisset transfatum in Monasterium, ac si
Purpurar. conf. 557. n. 34. Mart. Gab. conf. 51. n. 31. Allegred.
conf. 13. n. 11. l. i. Manic. de iacis. lib. 14. tit. 46. n. 12. &
seq. Merlin. dec. 568. num. 17. Burat. dec. 179. n. 8. Etiam
14 in concursu Tercij, ¶ qui medio tempore acquirit,
nulla enim requiritur repugnans, quod hoc casu iure
15 retrotractio Dominij ¶ istante clausula, ex tunc prout ex
tunc, ad effectum, ut vi primus donatarius proficiatur
quicquid dicendum esset si ageretur de retrotractio-
ne dominij ad effectum consequendi fructus pendente
condicione decessus in quibus terminis loquuntur
Doctores in l. quoties C. rei vendic. Mart. Gab. conf. 305. n.
18. & quotus in l. allegari possunt, et bene autem
Merlin. dec. 568. num. 29. & seq.

Defectus vero beneplaciti, & iuste causæ reſultat
ex lectura Inſtituta in quo nulla fit mentio Bene-
placiti, nec poſtea impetratum probatur, & cauſa ſibi
narrata creditur Pompei cuiusque laborum in defenden-
16 datur illius iuſtificatio, ꝓpter alteriorem contra-
hentiũ, qui ſicuti prohibentur alienare, ita & con-
tra alienationis aſſerere, ne alias aperitur via elu-
dendi legis prohibitionem *Aycha* in *Clementina pri-
ma ſub nu. 5. de reb. Eccl'eſ. non alien. Oldrad. conf. 161. per
par. Conf. 36. nu. i. lib. 4. Egid. dec. 617. in prime. Re-
dec. 716. nu. 1. dec. 723. par. 1. diuerſ. & in *Pamponen.*
alienationis 15. *Lanuſij* 1649. coram me. ꝓpter quod
17 ꝓ ꝓ cauſa non ſufficiat ea exiſtentia credi, ꝓ ꝓd vlti-
mo requiritur, quod creditor vigeat apud iudicem
Gabr. conf. 18. nu. 5. tit. 1. Gronaui. conf. 22. nu. 5. & i. lib.
*2. cum alia allet. in dca Pamponen. Alienationis**

Ex quibus cum supra memorata sententia Vicarij
fuit infesta, & ex resolutione processus valida appar-
uerit, nec Aduersarij licet ab ea appellauerint, appellatio-
nem ab anno 1690. profequi fuerint, tunc propterea
fatalia curauerint eadem sententia transire in iudicium
Cleni. prima si appellatio Cleni. fiat, ut apud
Aust. hodie c. eod. tit. Duran. dec. 71. nu. 1. Rota in summa
Mercurii 28. Iunii 1655. coram R. P. deo. meo Celsi, &
per consequens per executionem interet l. si contra C.
appellat. Bayr. in l. quantitas nu. 1. c. eod. tit. l. ot. dec. 69.
nu. 5. par. 6. recont.

Vnde propositio hodie dubio An confiter de re iudicata, quæ veniat exequenda affirmativè responsum fuit quantantibus solum Monialibus, & Aduerariis pluries citatis &c.

BVRGEN. BENEFICIL

Veneris 18. Februarij 1656.

ARGVMENTVM.

Beneficij adjudicandum est habenti qualitates requiritas à Constitutione Synodali. Simonia ad effectum excludendi ab allocatione beneficij sufficit, quod probetur semiplenè, & ex quibus probata non dicatur?

S V M M A R I V M.

- 1 Adjudicatio beneficij debetur ei, qui docet se filium
parroniale[m] loci in quo situm est beneficium ad
formam constitutionis Sinodalis.

- 2 Ad patrimonialitatem probandam repellit unus frater plurimum confere si alter frater possidet in eadem Ecclesia beneficium patrimoniale.
- 3 Fidei baptisui probat, quem esse oriundum ex tali loco.
- 4 Etiam ad effectum obtinendi beneficia ab aliqua constitutione requisita probatur ex fide baptisui.
- 5 Habitatio sine iuramentis probatur ex relatione examinatum.
- 6 Beneficium adiudicandum est habenti qualitates requisitas a constitutione Synodali.
- 7 Incapax ad beneficia obtinenda ratione Simonie quis efficitur.
- 8 Simonia ad effectum excludendi ab affectatione beneficij saltem simpliciter probari debet.
- 9 Simonia non probatur ex depositione Testis pro informatione Curia examinari deponenti de auditu.
- 10 Item nec probatur si Testis non deponit de concubina, & tractatu cum ipso beneficiario, sed cum alio tertio.
- 11 Item nec probatur si Testis dicat se publice audivisse nisi dicat à quibus audiuerit cum audire potuerit à personis iustis, & sic quod habeat initium vitiosum, nu. 11.
- 12 Simonia non probatur ex unico teste.
- 14 Beneficium non est adiudicandum non habenti athena legitimam requisitam à Constitutione Synodali.

DECISIO DCLXIII.

Vacante Beneficio in Ecclesia loci de Rubena plures comparuerunt oppositores, quorum aliqui cesserunt liti, Christophorus, & Ioannes ceperunt contendere de illius adiudicatione, unde propositio dubio cuiusmodi illorum beneficium esset adiudicandum. Domini pro Christophoro responderunt, quia

- 1 docet per Testes formiter examinatos se esse filium patrimoniale loci de Rubena, in quo vacavit beneficium controuersum ad formam Constitutionis Synodalis, ut tradit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. nu. 19. versum Diocesis Burgen. & ultra quod Franciscus eius frater possidet Beneficium in eadem Ecclesia,
- 2 quod multum confert à concludendum patrimonialitatem, ut dicit Rota in Calaguritana beneficii de Ausio 27. Iunii 1633. coram me; Exhibet etiam fidem baptisui quam fuisse ad probandum ipsum esse oriundum ex tali loco firmat Gonzal. ubi supra num. 111. & dixit Rot. decis. 669. num. 1. par. 2. & decis. 137. num. 3. par. 5.

Et ex eadem fide Baptismi constat dictum Christophorum à prodiisse in lucem de mense Iulij 1618. & consequenter habere sufficientem ætatem requisitam à dicta Constitutione, ut tradit Mandos. ad reg. 18. qu. 10. nu. 3. Rot. in recent. decis. 138. nu. 2. & dec. 260. num. 14. par. 6. & coram Burat. dec. 75. nu. 1. & dec. 365. nu. 2.

Habilitas demum litterarum à in legendo, & construendo resultat ex fide examinatorum, qui in duplici examine illum reuerenter idoneum, ut dixit Rota coram Burat. decis. 613. num. 6. & decis. 93. num. 3. coram Eminentiſſimo Cardinali Orsibono dec. 187. nu. 2.

Quibus stantibus eidem Christophoro Beneficium venit adiudicandum. ut disposuit text. in c. illud in fine, ubi Abp. de Iure par. & in can. decernimus 16. qu. 1. Rota coram d. Eminentiſſimo Orsibono dec. 123. nu. 5. dec. 259. nu. 1. & dec. 164. eod. nu. & in Calaguritana Beneficij de Lepanto 28. Maij 1633. coram me.

Non obstat incapacitas ratione à simonia preten-
2 cæco, quod frater ipsius Christophori promissit

quidam Didaco vni ex oppositoribus ad hoc, ut à concursu desisteret, quia illa nullo modo probatur.

- 8 Imo saltem simpliciter probari debuisset ad effectum ipsum excludendi ab affectatione beneficij, ut dixit Rota in Meliten. Parochialis 31. Ianuarij 1630. coram me. Siquidem Testis pro informatione Curia examinatus 9 asserit id audiuisse à Didaco, & tamen Didacus à id negat expressè firmans se liberè, & spontè ab oppositione desistisse reddens rationem, quia diffidebat de iuribus suis, & timebat sibi periclitari in illis vacationibus, & cum deponat de conventionibus, & tractatu facto cum fratre Christophoro, non autem cum ipso Christophoro eidem præiudicare non potest, ut dicit Rota coram Mar. dec. 211. nu. 11. Pen. decis. 111. nu. 5. & firmatum fuit in Tolet. Personis 27. Ianuarij 1632. coram Reuerendiss. D. meo Decano, ubi quod tali casu nec intrat Bulla san. mem. Pij V. de confid. in ord. Confess. 87.
- Alter verò Testis examinatus in Curia, quatenus deponit publicè audiuisse, quod Christophorus vocabatur simoniacus non venit attendendum. Tum quia non deponit à quibus audiuit, Rot. conf. 473. nu. 16. Rota in Tullen. Matrimonij 15. Ianuarij 1633. coram R. P. D. meo Albergo, cum possit esse, quod audiuerit à personis suspectis, & interessatis, & sic quod habeat initium vitiosum. Rota dec. 257. nu. 7. par. 4. tom. 2. rec. & dec. 739. nu. 34. & 35. par. 4. tom. 3. Tum quia est vitiosus, & licet ex quadam de Test. Rota coram Alderici. dec. 174. num. 5. & dec. 319. num. 9.
- Nec Ioannes potest concurrere cum Christophoro, quia in eo deficit ætas legitima annorum 25. requisita à prædicta Constitutione, prout ex hoc capite alias reiecti fuerint oppositores, qui voluerunt concurrere, ut dec. 15. nu. 1. par. 1. & recent. coram Duran. dec. 79. eod. nu. & segg. & in Burgen. beneficii 1. Iulij 1630. coram R. P. D. meo Melito.

Et ita utraque, &c.

BONONIEN. FRUMENTI.

Luna 21. February 1636.

ARGVMENTVM.

Venditio frumenti, cuiusque consignatio facta emptori, ex quibus probetur Statum Bononie lib. 2. de probat. solut. §. & exaduerso declaratum, prout etiam declaratur, Constitutio fore Bononie rubric. 12. de iustis. & illorum examine Liber Mercatoris, quando probet etiam contra tertium.

SVMMA RIVM.

- 1 Venditio perficitur consensu re, & pretio, nec regulariter ad sui assensum requirit scripturam.
- 2 Venditio frumenti probatur per Testes, qui fuerint presentes contrahenti.
- 3 Testis mediator inter partes si ex depositione nullum commodum reportat maiorem fidem meretur.
- 4 In contrahendo mercatorum, inter quos bona fides exuberare debet non solent adhiberi testes extranei, sed iuuenes eorumdem Mercatorum, à quibus huiusmodi negotia geri solent.
- 5 Testium defectus suppletur ex numero.
- 6 Statutum Bononie lib. 2. de probat. solut. §. Et exaduerso disposuit quod debuit excedens libras centum probari nequeat per Testes, idem statutum excipit in verbis casum, in quo per Testes contradicuntur scripturæ num. 8.
- 7 Statuta reicienda certis probationibus non procedunt, quando illa sunt adiunctiva.

- 9 Confit. fori Bononiæ rubric. 12. de Testibus, & illorum examine admittit fidem testibus, qui in examine se referant ad fides antea subscriptas.
- 10 Diffa Constitutio id limitat, quando Testes fuerunt prius examinati ad perpetuam rei memoriam, & postea formiter repetiti.
- 11 Testes examinati ad perpetuam rei memoriam possunt deinde formiter repeti.
- 12 Liber Mercatoris fidem meretur si fuit approbatus à Consilibus.
- 13 Liber Mercatoris habens omnia requisita à Statuto Bononiæ fori Mercatorum plene probat etiam favore scribentis contra tertium.
- 14 Item probat ob concursum adminiculorum.
- 15 Ad venditionem probandam, & rei vendita traditionem multum conferunt depositiones Testium formiter examinatorum, quamvis aliquem paterentur defectum.
- 16 Epistola quod fuit de ordine alicuius scripta probari potest ex pluribus final iunctis.
- 17 A contractu absque utriusque contrahentis consensu recedi nequit.
- 18 Venditio quando est conditionalis, tunc nec purificata conditione locum est penitentia.
- 19 Emptor teneatur ad solutionem pretij.

DECISIO DCLXIV.

Venditit Dominicus Porta Ioa. Antonio de Alphonso Pistorij in Castro Budrij Corbas 271. & quantarolas tredecim frumenti ad rationem libr. 16. 17. 6. pro quolibet Corba. Hoc quod probari posse per Testes dubitandum non est, quia venditio perficitur consensu t re, & pretio, nec regulariter ad sui assentiam requirit scripturam §. primo §. cum autem instit. de empt. & vendit. l. contracti. Cod. fid. instrum. Roman. Conf. §. 1. nu. 7. vers. iustam dubitationem Gomez. var. resol. tom. 2. tit. de empt. & vendit. c. 2. nu. 17. Cancr. var. resol. tom. 1. c. 13. nu. 10.

Affirmant disertissimè tres Testes t ad perpetuam rei memoriam prius, & deinde formiter cum interrogatoriis pariter examinati, qui fuerunt præsentis contractui, & eorum primus cognomine Minotius, qui illum integrè fidei esse fassus est Adversarius in responsionibus ad positiones, & non proxenet, sed mediator inter partes t fuit pro concordanda quantitate pretij, nec ex depositione commodum reportat maiorem fidem meretur Salicet. in l. omnibus num. 6. C. testib. Rot. dec. 214. nu. 2. par. 1. recent. dec. 6. n. 9. coram Manic. decif. 844. nu. 6. coram Burat. Prout etiam fidem meretur secundus quamvis Dominico tamquam iuvenis famuletur in negotio, quia in similibus contractibus Mercatorum, t inter quos bona fides exuberare debet non solent vocari, seu adhiberi testes exteri quin potius à similibus iuvenibus huiusmodi negotia geri solent, vt dixit Rot. l. annen. dec. 31. nu. 10. Et in omnem eventum si quis adesset defectus t suppletur ex numero Testium l. si ob eorum C. testib. Cesar. de Grass. decif. 5. nu. S. de spon. salib. Rota dec. 127. num. 3. par. 1. recentior.

Nec non ex libris Epistola, & aliis ad probandam frumenti venditi consignationem infra adducendis. Vt propterea, nec obici possit Statut. Bonon. lib. 2. de probat. solut. §. & ex adverso fol. 167. disponens, quod debet probat. solut. lib. 100. non possit probari per Testes, quia statuta recitientia certas probationes t non procedunt, quando ille sunt adminiculatæ alio probationum genere Bald. in l. certi conditio §. quoniam n. 2. ubi etiam Fulg. Castr. & Alex. num. 3. ff. si certi. petat.

idem Bald. conf. 279. sub nu. 1. lib. 4. Cyriae. contrum. 252. nu. 13. & in puillo similis Statuti Bononiæ Rotam Bononiensem hereditatis 24. Martij 1651. S. aliud vers. tam quia statutum coram me maxime cum idem Statutum in verbis excipiat t casum, in quo per testes codicum numerum 8. idemque responderi potest ad aliam Constitutionem fori Bononiæ rubr. 12. de testib. t illorum examine datam in Summ. Io. Antonij num. 7. adincentum fidem testibus, quia in examine se referant ad fides antea subscriptas. Præter quod eadem Constitutio id limitat, t quando vt in casu nostro testes fuerunt prius examinati ad perpetuam rei memoriam, & postea formiter repetiti, vt repeti t probat text. in clem. 2. de testib. & ibidem notat. gloss. verb. rite Inol. num. 4. Anter. nu. 11. Felin. in c. fraternitatis nu. 8. vers. item limitat. c. d. tit. Rota in Aleutiana Domus 15. Ianuarij 1649. S. nec refert coram Eminentijs D. Cardinali Orsibona.

Alportatio item frumenti venditi ad Molendinum Corticella, vt fuerat conuenient eiusque acceptatio facta ab emptore probatur ex libro Domini venditoris nuncupato commissio num. ibi. baur. 24. Maggio à Gio: Antonio Alfonsi Fornaro in Budrio li. 22. detto mese Sunen. Domini nu. 4. cui libro obici non potest inordinabile esse quod mora, tam breue tempus, nempe biddum à die celebrati contractus frumentum, quod Rauenna existebat delatum fuerit ad dictum Molendinum, quia testes deponunt frumentum de tempore vendicionis fuisse à Ciuitate Rauennæ amotum Bononiam versus idemque liber plenam probationem facit, vel solus quia ante litem motam fuit t à Consilibus approbatus specificè quoad hanc partem, habetque omnia requisita à Statuto fori Mercatorum relato in Summ. Io. Antonij nu. 4. Cuius Statuti vigore hijs libris plena t fides tribuitur etiam favore scribentis contrarium, & ita in praxi semari dixit Rot. Bonon. inter recollet. per Giff. dec. 80. nu. 38. & 39. vel ob 14 concursum aliorum t adminiculorum iuxta tracta per Doctores in l. admonendi ff. iur. iur. Magn. Dec. Florent. 95. num. 5. Duran. dec. 306. sub nuca. Gregor. XV. decif. 302. nu. 5. dec. 537. num. 1. & magis in terminis Rot. decif. 321. nu. 2. & 3. par. 3. recent.

Concurrit inquam legalitas scribentis, attestatio Molitoris Corticellæ ibi: Il Signor Domenico Porta ha fatto mandare nel passato mese di Maggio corbe 271. & quartiere 13. di formento bello, e buono al mio molino Gr. di ordine di Messer Gio: Antonio degli Alfonsi Fornaro di Budrio &c. detto fornaro, e venuto à misurare detto grano, e mi disse che mi darebbe ordine, che lo macinasse fatte le feste di Pasqua rasata, & che voleua che lo macinasse con la macina verda Summar. Domini nu. 9. depositiones Testium formiter examinatorum, qui & si alij quem defectum paterentur multum conferunt t ad probandam venditionem, & rei vendita traditionem, & dixit Rota in Romana grani 24. Nouembri 1642. S. neque mouerunt R. P. D. meo Peusingerio, etenim prima deponit quod post aliquos dies à die stipulatæ venditionis, venditor ei scripsit, Che il formento era giunto à Corticella, e che però auisasse detto fornaro come feci, & detto Gio: Antonio mi rispose, che sarebbe andato à vedere d. fornente, e mi haueria data la risposta, come poi fece dicendomi, che il formento potera esser più bello, che haueua fatto seruire al Signor Domenico, che haueuerebbero voluto, che gli hauesse fatto tempo pagare per tutto il mese di Luglio prossimo passato, secundum deponit. Dopo che il formento fu giunto à Corticella io in conforma dell' accordo l' arda i far misurare, e lo consegnai a Mastro Antonio Ghisellini Molinaro di Corticella &c. disse di detto Gio: Antonio Summ. ibid. num. 5. Ac tandem epistola

- 33 Ad Cathedralitatis retentionem probandam vnicus actus sufficit, & n. 47.
- 34 Præeminentie aliquæ si fuerint ab vna Ecclesia abdicata, & alteri Ecclesie concessa non exinde censentur abrogatae alia non expressa.
- 35 Vno in dubio presumitur eque principalis.
- 36 In quasi possessione existens releuatur ab onere probandi, illudque transferitur in aduersarium contrarium asserentem.
- 37 Cathedra Ecclesie Beatae Mariae de Pilari quod non fuerit per translationem ad Ecclesiam Sancti Saluatoris abdicata, ex quibus probatum non dicitur.
- 38 Relatum, & non referens attendi debet, quando aliter loquitur.
- 39 Ecclesia Sancti Saluatoris recognosci debet ab Ecclesia de Pilari in matrem superiorem, & magistram.
- 40 Intelligi respectu aliarum Ecclesiarum Cuius Cæsariæ Augustinæ non fuerit.
- 41 Interpretatio qualibet sumenda est ne vna pars sententiae alteri contradicat.
- 42 Ecclesie Cathedralis plures reperiuntur regulares, quæ vt regulares ab Episcopo sunt exemptæ, & subiacent suis Superioribus, vt vero Cathedrales Episcopo obediunt.
- 43 Exemptio concessa citra iurisdictionem in parochum, & Populum, quæ Episcopo reservatur conseruat Episcopo totum ius Episcopale respectu populi, & Parochiali in loco exempti.
- 44 Cathedralitatis cumulate continuatio non repugnat Status Collegiatae.
- 45 Cathedralis qualibet est Collegiata.
- 46 Ecclesia Cathedralis quauis obtineat erectionem in Collegiatam hoc non repugnat continuationi Cathedralitatis cum possit erectio obtineri ad abundantiorē cautelam circumsulando vnum titulum cum alio.
- 48 Cathedra priuatiua translatio vnius Ecclesie in aliam est concludenter probanda alias sufficit possibile contrarium.
- 49 Sententia iusta ob non prosecutionem appellationis transit in iudicium.
- 50 Fatalia currunt etiam durante tractatu concordie.
- 51 Impedimenta, vt excusent a prorogatione fatalium oportet esse inexcusabilia, & durare per totum tempus defensionis.

DECISIO DCLXV.

T Raditionibus antiquissimis, Historicis (quarum aliqua signanter Prudentii, Marci Maximi, S. Beaulii, Haulli Galli prodierunt ante litem super Cathedralitate motam, quæ caput de anno 1620. nam præcedens mora de anno 1536. erat tantum super præeminentiis) sententiis, & aliis pluribus Ecclesiarum B. Mariæ de Pilari fuisse antiquitus Cathedralicam probant plenissime deducta in dec. 333. num. 20. & seq. par. 5. rec. cuius aliqua fundamenta non fuerant simpliciter suspensa in subsequenti dec. 177. par. 6. recent. sed quia tunc querebatur de concessione remissionis petita à Capitulo Metropolitano, cui se opposebat Capitulum Pileense ob interuallum articulorum, eo quod illis etiam admissis subistebant alie probationes Cathedralitatis ponderatae in d. dec. 333. idque negabant Metropolitani, Rota ad effectum dumtaxat concedendi, necne remissionem ex capite interuallum, mandauit videri, an circumscriptis pro tunc pro-

bationibus, quibus articuli exhibitæ contrariabantur, remaneret ex aliis probata Cathedralitas, fuit enim concordant, quod vtrique Capitulo concederetur remissionis, prout concessa fuit, sed nihil Metropolitani probauerunt, adeo quod verum est dicere, quod semper inconcussa habita fuerunt omnia fundamenta dec. 333. cuius vigore emanauit sententia Rotalis coram clar. mcm. Coccino confirmata in secunda instantia respondit Rota in decisibus causæ edita 21. Iunii præposita ex rationibus adductis tam in d. dec. coram me, quam in dec. 177. par. 6. rec. & in sepe memorata dec. 333. quæ respondet omnibus contrariis, & iis quæ de nouo allata fuerunt, satisfaciens quatenus opus iustitiae ponderanda pro Cathedralitatis continuatione.

2 Quæ continuatio non fuit à Pilensibus præten-
ta de anno 1627. in disputatione super præeminentiis, de quibus in dec. 111. par. 5. recent. quia tunc nondum erat probata antiqua Cathedralitas, & vnum fuisset prætereundum continuationem non docto de præcedenti initio Cathedralitatis, atque hinc bene eadem dec. subdit num. 20. non controuerti, quod sola Metropolitana de eo tempore esset in statu Cathedralitatis, sed probata postmodum à Pilensibus de anno 1630. antiqua Cathedralitate, & reportatur desuper sæpe memoriam dec. 333. quæ sub numer. 78. & 79. hinc vltius retentionem hodiernam ibi, quæ quidem vestigia, & Cathedralitatis antiquæ reliquias Ecclesia ista de Pilari post translationem à se Cathedralitatem retinuit, & hanc vique in diem retinet, quemadmodum constat ex sententiis, & sub n. 76. Subditur Cathedralam & ad Ecclesiam S. Saluatoris translatam, vel eadem per viam vnionis collatam, & idipsum repetitum fuit in alia dec. emanata de anno 1631. impressæ inter recent. par. 6. dec. 15. quæ est supra citata: exaducto dec. 111. modificatoria, vbi explicitis verbis sub n. 18. dicitur, quod Ecclesia B. M. videtur retinuisse & iura antiquæ Cathedralitatis, vt latè deductum fuit in dec. coram eodem Coccino facta sub die prima Martii antecedentis, quæ est dec. 333. & num. 19. firmatur, quod vtrumque Capitulum & conuenit ad faciendum vnum corpus. Vnde gratis à Metropolitanis asseritur, quod noua est prætenlio continuata Cathedralitatis apud Pilenses, & approbata solum in nuperima dec. coram me, quodque in hærendum est allegatæ decisionis, donec reuocetur.

7 Deueniendo igitur ad probationes continuationis, etiam postquam Ecclesia Sancti Saluatoris Cathedralis enatis, vium est Dominis suffragari primo juris præfuspctionem, de qua Inoc. in cap. 2. lit. A. de restit. spolior. Nat. conf. 372. num. 18. lib. 3. Hond. conf. 20. num. 12. lib. 1. Rot. dec. 237. nu. 2. dec. 321. nu. 4. dec. 499. num. 1. par. 1. recent. præsertim quia nullum exhibent Pontificum & Diploma Cathedralitatis ab Ecclesia de Pilari abdicatum omnino ad id necessarium cap. nisi speciali de off. legat. cap. 1. & 2. & de re transit. Episcop. can. mutationes 7. quæst. 1. can. Felix. Can. prap. pinus 16. quæst. 1. gloss. in e. cum inferior verb. Cathedralicam de maior. & obed. Rebus. in prax. benef. tit. de erect. in Eccles. Cathedral. n. 1. & 5. Azor. in fin. moral. par. 2. lib. 6. cap. 50. quæst. 2. & 4. Lottber. de re benef. lib. 1. quæst. 10. num. 118. Ita vt nec sufficit Cathedralam fuisse collocatam in & alia Ecclesia, quia id fieri potuit cum locutione non priuatiue ad priorem Ecclesiam, Vnde coram 10. n. 4. Seraph. dec. 1444. nu. 7. seg. Rota coram Pres. dec. 699. n. 8. & 9. secundum impress. Luydæu. & in aliis relatis in §. micu obstat. dec. coram me.

Secundò

Secundò quod à Canoniciis Pilaſenſibus non fuerunt
 10 ſuppreſſi, ad aliam Eccleſiam tranſlati, ſed ſemper vt
 11 prius in Eccleſia B. Mariæ remanſerunt, dumque Me-
 12 tropolitani aſſentiant Eccleſiam B. Mariæ fuiſſe cre-
 13 tam in Collegiatam Cathedram Eccleſiæ S. Saluatoris
 poſt communicatam Cathedram Eccleſiæ S. Saluatoris
 14 (ſi de qua materia infra habebitur ſermo) fatentur
 15 in neceſſarium antecederet, Canoniciis antea exi-
 16 tiſſe ſub antiquo, & continuato titulo Cathedralita-
 17 tiſ, quia alias monſtruoſum fuſſet, quod membra
 18 vigerent abſciſſo capite, nempe facta ſeparatione Ca-
 19 thedræ, & Episcoporum, qui citrà regularem obſeruantiam
 20 demandatam curæ Prioris, erat caput Canonicoſum,
 21 Abbatis cap. poſtulat ſub numer. 8. de conceſſ. præben.
 22 Barboſ. de poſſeſſ. Episcop. in add. ad alleg. 75. ſub num. 18.
 23 lit. B. Rota decif. 688. num. 23. par. 4. tot. 3. recentior.
 24 cap. 1. ne ſede vacante gloſ. finali, in cap. nullas verſ. vt
 25 Episcopos de elect. in 6. Rota. conf. 193. num. 4. & 5. libr. 2.
 26 Grat. diſcept. 270. num. 4. Barboſ. de Can. & dignit. cap. 1.
 27 num. 12. Rot. decif. 69. num. 2. par. 1. recent.

Tertiò quod per conſtitutiones à Petro Librana
 Archiepiſcopo Cæſarauguſtano decennio poſt ven-
 28 dicatam Eccleſiam S. Saluatoris à manibus Mauro-
 29 num cotras anno 1118. referatur benediſſio candelarum
 30 ſum Sed, ſi cui propitium eſt, & deinde per infraſcrip-
 31 tam ſententiam Sanſij iungitur Canoniciis Sancti
 32 Saluatoris, vt in diebus benediſſionis candelarum, &
 33 palmarum accedant ad Eccleſiam B. Mariæ, ibique
 34 vt cum Pilaſenſibus benediſſionis candelarum faci-
 35 ciant pariterque in die commemorationis omnium
 36 Defunctorum ad eandem Eccleſiam accedentes commu-
 37 nicaſſe illius diei Eccleſiaſtiſſimas functiones explant:
 38 hæc enim vnitatem, & fraternitatem vtriuſque Ca-
 39 pituli demonſtrant, & excludunt priuatam tranſla-
 40 tionem Cathedralis ad Eccleſiam Sancti Saluatoris,
 41 quia alioquin omnes actus concernentes Eccleſiam
 42 Cathedralis in ea fieri deberent, de benediſſione
 43 candelarum & diſponunt conſtitutiones Petri Libra-
 44 nae, & generaliter de aliis functionibus tradit Rebuff.
 45 in prax. benef. tit. de tranſlat. Episcop. num. 20.

Quartò ſententiam mox memoratam Archiepiſco-
 46 pi Sanſij & ſacram de anno 1220. tum in ea parte, qua
 47 mandat Pilaſenſibus, vt certis diebus ſolemniſſime ac-
 48 cedant ad Eccleſiam S. Saluatoris, ibique aſſistant in
 49 dextera parte Chori, id quod æqualitatem vtriuſque
 50 Capituli à Cathedralis vniõne reſoluantem ſignificat,
 51 quia alioquin Pilaſenſibus vti inferioribus & dex-
 52 trum locum ab aliis etiam in propria Eccleſia con-
 53 cedi, honeſtum non fuſſet, cap. ad hoc, & ibi gloſ. diſt.
 54 89. Hoſten. in cap. 1. num. 2. de maior. & obed. Abb. conf.
 55 21. num. 4. lib. 1. Rota. conf. 155. num. 41. & ſegg. lib. 4. Tum
 56 in alia parte diſponens & quod Cameterium exiſtens
 57 extra parietes Eccleſiæ S. Mariæ, omnes Canonici
 58 Sancti Saluatoris eant ad Eccleſiam, deſunctumque
 59 celebrant ſimul honoriſſicè, & de conſortio, communio
 60 nimirum ſepulture, & ſi ſunerum fraternitatis argu-
 61 mentum eſt, vt per Afon. in l. 1. §. an & ſocii num. 4. in
 62 fin. & in l. cuius nu. 22. verſ. ſi vero, & num. 27. & ſegg.
 63 ſireſ. & ſanp. ſuner. Tum tandem in verbis conceſ-
 64 ſionibus Canoniciis de Pilati, & quod omnes Paro-
 65 chianos ſuos per totum annum baptizent limicando
 66 hanc facultatem ad tres in Sabbatho Sancto, & Vir-
 67 gilia Pentecoſtes, quodque pulſent cæmpanas ad mar-
 68 tinas, & alias horas diei exceptis hora tertia, &
 69 Veſperis, quando cumque voluerint, etiam antequam
 70 pulſet Eccleſia Sancti Saluatoris, id ſiquidem in die
 71 Sabbathi Sancti permitti non poſſuſſet, & ſi Pilaſenſis
 72 inferior eſſet Eccleſia, vt fuſſet pluries deſuſum à Sac.
 73 Pars Secunda.

Congregatione Rituum reſert Barboſ. de iur. Eccleſ.
 lib. 2. cap. 3. nu. 69.

Nec obſtat, quod dicta ſententiaſis decimandi ad-
 iudicet Eccleſiæ S. Saluatoris, quia imò illud conce-
 dit etiam Pilaſenſibus quoad bona ad illos vt vniuer-
 ſos ſpectantia, & per diſiunctionem iuris decimandi
 24 & non excludit vnitatem originis, & primæ ex aliis
 reſultans Old. conf. 196. num. 1. Rota in Verellen. Vnitaria
 Capituli 9. May 1644. §. cum ſiguit coram Exarcentiſſ.
 D. Card. Otthobono.

Quintò Concordiam inter has partes initam de
 ann. 1448. & ab Archiepiſcopo Dalmatio, necnon ab
 Archiepiſcopo Alphonſo ab Aragonia anno 1513. con-
 firmatam, in qua approbatur præſata ſententia Sanſij,
 25 & vterius diſponitur, & quod in proceſſionibus lo-
 26 cus honorificentior competat Priori S. M. & Digni-
 tatibus Eccleſiæ S. Saluatoris, poſtquam incedant Ca-
 nonici Pilaſenſes, & ſubſequantur Metropolitani, ne-
 que verò Interſecatio huiusmodi perſonarum vtriuſ-
 que Capituli licita fuſſet citrà formalem vtriuſque
 26 vnitatem, cum alias membra & à ius capite ſeparari
 non debeant cap. 1. diſt. 12. cap. nouit de his que ſunt à
 Prel. Felin. in c. paſſoralis ſub num. 10. de offi. de legat.
 Monſc. in c. Romana num. 9. de ſent. excom. in 6. Rota
 coram ſac. me. Greg. XV. dec. 284. ſub num. 2. & magis
 in terminis in d. Verellen. Vnitaria Capituli, §. ſane itaque
 coram D. Card. Otthobono.

His accedunt Bullæ Apoſtolicæ Innocentii & Eu-
 genij datæ in Summ. Pilaſenſium nu. 6. & 7. enuncia-
 27 tes & Cæſarauguſtinum eſſe Episcopum Eccleſiæ Bea-
 tæ Mariæ Donaciones facit Bernardo Episcopum Cæſa-
 rauguſtano atque Canoniciis B. M. Summ. ibid. nu. 9.
 28 11. & duobus ſegg. Actus inſimul, & capitulariter & ab
 eodem Bernardo Episcopum Cæſarauguſtano, & Cano-
 nicis Pilaſenſibus dicto Summ. num. 3. & ſegg. Contri-
 29 nua residentia aliquotum Episcoporum & penes
 hanc Eccleſiam etiam poſt annum 1118. Celebratio
 Dedicatioris propriæ Eccleſiæ, quæ etiam hodie ſit
 à Pilaſenſibus, canonizata in decif. 471. coram ſan.
 30 mem. Greg. XV. decif. 616. num. 5. p. 1. recent. Admini-
 ſtratio Sacramentorum Baptiſmatis, & Eucharistiæ, &
 matrimonij omnibus ad hanc Eccleſiam accedenti-
 31 bus. Ius ſepeliendi deſunctos etiam de alienis Paro-
 chis, quod Pilaſenſes continuo & exercuerunt, ſolum-
 que Cathedralibus conceſſum eſt cap. ex parte in primo
 de ſpuli. Rota dec. 177. nu. 6. par. 6.

Quæ omnia ſumpta præſertim ſimul iuncta, & vt de-
 bet Rota dicta dec. 333. nu. 18. ſatis convincunt continua-
 32 tam Cathedralitatis retentionem, ad quam proban-
 33 dam & etiam vnicum actum ſufficere dixit Rota decif.
 139. num. 11. par. 2. diuerſim. Marſuen. iur. diſtinctione 17.
 Juny 1647. coram me. & in puncto in max. alleg. dec. 333.
 num. 79. p. 5. etiam ſi Metropolitani probarent ditio-
 rem crucem in proceſſionibus, & cappas ſceticas vbi-
 que, Pilaſenſes verò ſolum intra fines Parochiæ
 poſſe deſerre, ac per ſententias acceptatas, vel con-
 cordias fuiſſe aliquas prerogatiuas à Pilaſenſibus ab-
 dicatas, & Metropolitaniſ concellas, quia non ideo
 fuerunt abrogatæ aliæ ibidem non expreſſe Handed,
 34 conf. 129. num. 107. lib. 1. Eugen. conf. 88. num. 82. & ſegg.
 Dec. conf. 74. num. 24. & ſegg. Rota decif. 375. num. 8. decif.
 508. num. 1. p. 4. tom. 1. & 3. recent. Ita vt neceſſe ſit fate-
 ri continuatam vtriuſque Eccleſiæ in Cathedralis vnitatem,
 35 & que in dubio atque principalis præſumitur Reuff.
 in prax. benef. tit. de vniõ. num. 20. Grot. ſuper reg. 8.
 gloſ. 5. §. 7. num. 134. Rota in Melitana Vnitaria 15. Ja-
 nuarij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, in
 Giennen. iur. iſt. patronatus 1649. coram me, vt notum quod
 Pilaſenſes fuerunt, & ſunt in Cathedralitatis quaſi

36 possessione, ob quam releuantur ab onere probandi, illudque transfertur in Aduersarios contrarium asserentes, *l. circa ff. probat. l. libertis, §. fin. ff. liber. caus. c. sapa de restit. spol. Buratt. dec. 100. num. 2. & segg.*

Nec tamen Metropolitani contrarium probant, 37 ↑ aut ex donatione Ecclesie de Pilari facta Ecclesie Sancti Saluatoris à Rege Alfonso, Ranimiro, ac Ildefonso in vim Indulgi Apostolici de donando omnes Ecclesias exceptis Cathedralibus confirmata ab Eugenio III. & Adriano IV. ac Alexandro III. *Summ. Metropolit. num. 15. & tribus segg.* Aut ex sententia lata anni 1513. declarante Ecclesiam Sancti Saluatoris Superiorem, & Magistram vique talem esse recognoscendam ab Ecclesia B. M. *Summ. ibid. num. 12.* Aut ex privilegio exemptionis concessio Pilarenibus à iurisdictione Archiepiscopi & ab illis acerrime defenso in lite cum Archiepiscopo dicto *Summ. num. 15. & 16.* Aut ex erectione B. M. in Collegiatam quæ videtur incompatibilis cum retentione Cathedralis, ac præbatur ex literis Innocentij II. iunctis pluribus intimationibus hoc nomine datis in *Summ. Metropolit. num. 19. & quatuor segg.* quod etiam agnoui *Rota in Casar. augustiniana præmittent. 28. Aprilis 1634. coram Reuerendiss. Episcopo Terracinen.* ubi habetur, quod Capitulum B. Mariæ de Pilari reperitur in statu Collegiatæ.

Nam quoad donationes animaduertendum est, quod non loquuntur de Ecclesia de Pilari, de qua solum fit mentio in donatione Alfonsi, qui simpliciter donauit hanc Ecclesiam Ecclesie Sancti Saluatoris, sed donationem Alfonsi liberatoris, ac Ranimiri prædecessorum confirmant, ad quas propterea, cum confirmatio restringenda sit inherendum est donationibus in confirmatione relatis ↑ de hac Ecclesia mentionem non facientibus *Rota dec. 439. num. 2. coram san. mem. Greg. XV. & in his terminis dec. 333. num. 99. & 100. par. 5. recent.*

Sententia Archiepiscopi Alfonsi lata anno 1513. declarat ab Ecclesia de Pilari recognoscendam esse Ecclesiam S. Saluatoris in Matrem Superiorem, & Magistram, ↑ quia ibi quoque Cathedra collocata fuerat cumulatim cum Ecclesia de Pilari, non priuatiue *Rota d. dec. 333. sub num. 86. vers. non primum p. 5. recent. ut pro-* 40 pterea sensus sit, quon teneatur recognoscere ↑ in matrem, & Superiorem aliarum Ecclesiarum Vrbis Cæsaraugust. non autem suimet, prout etiam colligitur, ex quo in eadem sententia mandatur obseruantia sententia Sanctij, & concordia à Dalmatio, quæ ut superius demonstrabam, probant æqualem Ecclesie Pilarenfis Cathedralitatem, omnique interpretatio sumenda est, ↑ ne vna pars sententia alteri contradicat 41 cap. cum expediat de elect. in 6. *Buratt. dec. 391. num. 10. Rota dec. 188. num. 4. dec. 350. num. 14. par. 6. recent. & in Barcinonens. exemptionis 10. Maij 1647. coram me.*

Exemptio refertur ad concentricam institutum regulare, ideoque non excludit de cætero iurisdictionem Episcopi, & plures reperiti Ecclesias Cathedralis, ↑ quæ ut regulares ab Episcopo sunt exemptæ, & sub- 42 iacent iuri Superioribus, ut verò Cathedralis Episcopo obediunt refert *Hofstien. in c. causam, qua in prin. de iudic. Abb. ibid. num. 8. Barbof. de can. & dignit. cap. 1. nu. 11. Cœcili. dec. 157. num. 1. & 2.* Quod eo magis applicatur casui nostro, quo expressè referatur Episcopo iurisdictione in populum, cuius proinde & Parochi respectu totum ius Episcopale in Ecclesia Pilarensi concessum ↑ ut Episcopo cap. per exemptionem de priuileg. in 6. ubi *gloss. verb. curam habet Gemin. num. 14. & seg. Anch. num. 3. Lathier. de re benef. lib. 1. quest. 24. numer. 107. & numer. 118. & seg. Seraph. dec. 1658. sub numer. 6. Rota*

inter recent. dec. 324. numer. 6. par. 1.

Erectio tandem Pilarenfis in Collegiatam, quæ 44 quod probata negatur, non repugnat ↑ continuationi cumulatim Cathedralitatis, Quinimo omnis Cathedralis ↑ est Collegiata c. noui. c. de his, quæ sunt à Prælat. fin. conf. nap. Barbof. de can. & dignit. c. 1. sub a. vers. omnia enim Bisignet. dec. 13. num. 3. de proband. po- 45 tuitque obtineri specialis erectio in Collegiatam ↑ ad abundantiorem cautelam, cumulatim hunc titulum expressum titulo Collegialitatis implicito Cathedralitatis ad text. in l. 3. §. ex pluribus ff. acq. poss. *Matte. dec. 36. num. 18. & seg. dec. 15. num. 49. Rota dec. 305. num. 6. par. 4. tota. 2. recent.* prout veterius declarauit obseruantia, cum continuo Pilarenfis exerceuerit supra recentis actus Cathedralitatis, ad quam consuetudinem ↑ sufficeret, ut dicebam, vnicui actus hanc ad- 47 cludendam probationem Metropolitani, qui ut supra dicebatur, teneatur probare plenè & conclu- 48 denter ↑ priuatim transactionem Cathedralis in eorum Ecclesiam sufficere possibile contrarium c. in pre- sentia de probat. *Rota dec. 506. num. 3. & 4. p. 1. dec. 128. num. 13. par. 6. rec. & in Asten. Constatutoria 21. Iunij 1651. coram R. P. D. Celsi.*

Cum itaque iuxta prædicta constet ex actis de non iure Metropolitani, & per consequens sententia 49 Rotalis sit iusta, ↑ vique ob non prosecutam appellationem exaduerso interpositam, transit in iudicium non obstantibus assensibus impediendis, aut inter- 50 medio tractatu concordia, ↑ quia hunc non efficit quin currant fatalia tradit *Gail. obseru. lib. 1. c. 1. §. 1. 10. num. 8. & seg. & dixit Rota in Romana Pecuniaria 17. Martij 1595. coram Litt. impressi. apud Marci. de commiss. par. 2. fol. 12. num. 4.*

Impedimenta verò ut exissent à prorogatione 51 talium ↑ oportet esse inuicabili, & durasse per totum tempus deletionis *Rota dec. 156. num. 2. par. 2. recent.* Neque in facto subsistit quod Pilarenfes tacite prorogauerint fatalia, quia petierunt quidem remissionem, sed deinde videntes Metropolitani negligentiam in proseguendo appellationem, tem iudicam opposuerunt.

Merito igitur decisio rei indicatæ Canonizatoria confirmata hodie fuit utraque parte insub- manente.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE PANCAIDIS.

Veneris 10. Martij 1656.

Argumentum patet ex Summariis.

SVM MARIVM.

- 1 Sententia valida & iusta confirmanda est.
- 2 Iustitia sententie resultat ex pluribus decisionibus causæ editis ibid.
- 3 Decisiones Rotalis bonum ius ostendunt.
- 4 Immissio deneganda non est fideicommissario probati solitis requisitis siue ex remedio l. final. siue vultis Saluiani.
- 5 Testantia capta à defuncto transiit ad heredem.

DECISIO DCLXVI.

Immisso vigore fideicommissi Betti de Pancaldis & petita ab Alexandro filio Thomæ de Pancaldis & lite pendente defuncto, concessa fuit Cassandra filius sororis, & hæredi per sententiam Rotaalem coram R. P. D.

R. P. D. Benilacqua aliarum precedentium de partibus confirmatoriam, & refpectu reuocatoriam, quam in gradu appellacionis per DD. Comites de Capraulis Reos conuencos ad me interposita confirmandam esse hodie Domini censuerunt.

De illius validitate constat ex actis, & de iustitia ex pluribus decisionibus super tam existentia, & purificatione fideicommissi quam Descendenda Alexandri, & Cassandra de fideicommitente, bonorum identitate coram bon. me. Card. Pancirolo, coram Eminentiſſ. D. Card. Othobono, coram R. R. P. P. D. D. D. mem. Cerro, Pening. & Benilacqua emanatis, quæ bonum ius instantis ostendunt ut dixit Rota decif. 524. coram san. me. Greg. XV. decif. 34. num. 3. decif. 151. num. 3. par. 7. recent. & propterea merito deuenit fuit ad sententiam immiſſionis in quinque petitis Terris ibidem & in dicta sententia Rotali expressis, quæ docto de prædictis competet fideicommissario, & fuit ex edito D. Adu. Toll. relar. in l. fin. C. edit. Diu. Adu. Tollen. fuit ex vili Saluiano interdicto in: ex. in l. fin. C. commu. de legat. prout sapientiſſimè decifion fuit in causis relatis in Bononien. fideicommissi de Amoris 18. Martij 1643. coram R. P. D. Melio in Fanen. Bonorum 19. Iunij eiusdem anni coram bon. mem. Arguell in Immeranen. fideicommissi 11. Martij 1644. coram R. P. D. meo Celso.

Nec dubitari potest, quin Cassandra Alexandri foror & hæres prosequendo iudicium ab eodum viuere motum reportare poterit ad sui fauorem sententiam immiſſionis, quia instantia cœpta & a defuncto cœnſit ad hæredem, l. si operarium iud. ff. oper. lib. l. si petitor ff. iudic. l. hæres absens in princ. ff. eod. cum alius relatus a Moder. Veneto de transmiss. cas. 55. num. 1. & segg. & in finitibus terminis Rota dec. 141. num. 5. apud Pacific. de Saluian. dec. 644. num. 5. apud Moder. Perus. de manu. in Senegallien. prædij 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Melio.

Et ita decifum informante tantum Cassandra citatis tamen pluries Aduersariis.

CAVALLICEN. PAROCHIALIS.

Ven. 17. Martij 1646.

ARGVMENTVM.

Litteræ Apostolicæ non dicuntur vulnerate per sententiam si Index non simpliciter executionem denegauit, sed ob non illarum iustificationem. Contradictor legitimus non est habens parem titulum, si ille nullus, & inualidus deiegitur. Vicariæ ex Constitutione san. mem. Pij V. non promouitur ad liberam electionem Ordinarij, sed ad nominationem eorum, in quorum Ecclesiis existunt, & contra dictam Constitutionem non valet Legatus de latere disponere, eique derogare. Legatus de latere potest de iure communi Vicarias conferre, & quando collatio ei competit vigore Indulti non cœnſetur dicto Indulto per Constitutionem Pianam derogatum, non facta speciali mentione.

SVMMARIVM.

- 1 Executio procedi nequit ad executionem litterarum Apostolicarum si fuerint per sententiam vulnerata. Declara num. 5.
- 2 Litteræ Apostolicæ dicuntur litteræ Vicælegati.
- 3 Litteræ Apostolicæ non dicuntur vulnerate per sententiam si Index executionem simpliciter non denegauit, sed ob non iustificationem narratam.

Part. Secunda.

- 4 Decifio 626. num. 17. par. 4. tom. 2. recent. declaratur.
- 5 Anterior in data in concursu semper est preferendus.
- 6 Contradictor legitimus efficitur habens parem titulum ad impediendam executionem ab Aduersario petitam.
- 7 Limita contestationem non procedere quando titulus contradictoris nullus, & inualidus deiegitur.
- 8 Collatio, seu promissio ex quibus reddatur subrepticia.
- 9 Ius nominandi Vicarium spectat ad eum petens quæ cura habitualis residet.
- 10 Derogatio iurispatronatus non trahitur ad ius nominandi, quod non competit ex gratia prout iurispatronatus, sed de iure communi, & respondetur clausula derogatoria, num. 11. & 12.
- 11 Ius nominandi competens de iure communi valde differt a iure nominandi competente ex indulto solum num. 12.
- 12 Ius nominandi competens de iure communi non venit appellatione iuris nominandi competentis ex Indulto.
- 13 Derogatio semper restringenda est ad narrata in dispositione principali, semota omni extensione.
- 14 Vicarij perpetui ex Constitutione san. mem. Pij V. non ad liberam Ordinariam electionem, sed ad nominationem eorum, in quorum Ecclesiis existunt deputantur.
- 15 Appellatione Ordinariarum veniunt etiam Legati de latere.
- 16 Legatus Piana loquens de Vicariis habet decretum irritans eique nequit a Legato de latere derogari.
- 17 Quinimo si Legatus procedit contra Constitutionem Pianam collatio deuoluitur ad Papam. Declara num. 34.
- 18 Legatus de latere conferre valet beneficia iurispatronatus Ecclesiastici.
- 19 Item valet conferre vigore Indulti Sixti IV. etiam beneficia dependentia a prioratibus in quibus sunt, & ad Priores, seu Monasteriorum, & Capitulorum Ecclesiarum provisionem, seu quauis aliam dispositionem spectantia. Declara num. 22.
- 20 Ius nominandi Vicarios competit de iure communi. Ideoque a iurispatronatus ad ius nominandi Vicarios non inferitur.
- 21 In collatione, seu provisione fuisse factam mentionem iurispatronatus, sed etiam iuris nominandi competentis de iure communi ex quibus verbis eliciatur.
- 22 Iuri communi facilius, quam priuilegio derogatum cœnſetur quando priuilegium est æquum, & ex iusta causa concessum.
- 23 Verbum Indultum, generaliter intelligitur de omni concessione facta per viam priuilegij, vel legis vniuersalis, aut priuilegij inserti in corpore iuris.
- 24 Ius nominandi supposita cura habituali comprehenditur sub nomine iurispatronatus ex lata quadam significatione.
- 25 Legatus potest ex dispositione iuris communis conferre Vicarias.
- 26 Ius conferendi Vicarias vigore Indulti si Legato competens non cœnſetur dicto Indulto per Constitutionem Pianam derogationem tanquam requirens specialem mentionem, & redditur ratio, num. 29.
- 27 Constitutio Piana loquens de Vicariis non comprehendit Legatos de latere, quia loquitur de collatione Ordinariarum, & licet Legatus in sua prouisione sit Ordinarius eius iurisdiclio non est indulta modo ordinario, sed extraordinario, num. 31.

Q. 2

- Legatus de latere in sua Provincia dicitur Ordinarius, ibid. nu. 31.*
- 32 *Dispositio loquens de Ordinariis ideo non ligat Legatum, quia non venit appellatione Ordinariorum.*
- 33 *Legatus maiorem iurisdictionem habet, quam Ordinarius.*
- 34 *Decis. 344. numer. 12. par. 5. recent. quo casu loquatur?*
- 35 *Parochiales ex dispositione S. Concilii Tridentini conferuntur per concursum.*
- 36 *Observantia negativa ex quibus resultare non dicitur?*
- 37 *Habens parem titulum est legitimus contradicitor, donec exceptio invaliditatis tituli requirentis alioverum indaginem plenius examinetur.*

DECISIO DCLXVII.

EXhibere vnusquisque ad sui fauorem Petrus Franciscus Baunc, & Iosephus de Bonadona provisionem D. Vicelegati Auenionis de Vicaria perpetua in Ecclesia Collegiata Villæ Insulæ vacante per liberam resignationem prædecessore factam in manibus Domini Vicelegati, & licet Petri Francisci sit anterior in data, petiit Iosephus immisionem, & sue provisionis executionem coram Auditore Vicelegati qui pronunciauit gratiam Apostolicam Iosephi non esse exequendam sicque perpetuum silentium imposuit: Interposita appellatione fuit rursus in secunda instantia petita immissio, & ex duplici capite hodie denegata. Primum nempe quia executiue ad immisionem procedi non potest si stante dicta sententia, quæ viam executum literis Apostolicis (quales dicuntur etiam literæ Vicelegati, gloss. in cap. si Abbatem de de elect. in 6. Rota decis. 206. num. 5. par. 1. diuersi. & in Nicien. Archiepiscopus etiam 9. Iuny 1635 coram R. P. D. meo Zarate, pluresque relati ad Modern. Auenion. qu. benef. p. 2. c. 3. §. 6. num. 1.) alias competentem vulnerauit, quamvis secus dicendum esset, si primus Iudex executionem non simpliciter denegasset, sed ob non iustificationem narratorum, vt bene distinguendo declarauit Rota in Melenimma benef. 25. Iuny 1649. coram me in Pampilonen. benef. de Esparrza 15. Decembris eiusdem anni §. finali coram bon. mem. Arguelles in decis. 365. nu. 14. apud Merlin. & tradit Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 11. num. 114. neque contradicitor imò ad stipulatur ex aduerso allegata decis. 626. nu. 17. par. 4. tom. 2. recent.

4 quia ibi firmatur, & quod etiam vbi datur appellatio concedi potest immissio, sed quod procedendum est ordinariè non executiue. Secundo quia cum Petrus Franciscus habeat similem provisionem Prolegati, vel præcedens est tanquam anterior in data iuxta tradita in c. super eo de officio legati cap. cum, cui de prob. in 6. Coccin. dec. 350. num. 1. cum aliis allegatis in Gadice. Præsimony 2. Decembris 1648. §. iura quæ coram bon. mem. Arguelles; vel saltem est legitimus contradicitor ad impediendam executionem ab aduersario petitam, Argel. de leg. contrad. qu. 2. num. 45. & sequitur Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 10. num. 217. Manric. dec. 71. num. 7. Rota inter recent. dec. 366. num. 2. par. 3. & in Vici. Parochialis 1. Iuly 1643. coram Eminentiissimo Cardinali Ortbono. Verum quia conclusio hæc limitatur si quando titulus contradicitoris nullus, & inualidus deditur, Gonf. super regul. 8. §. 3. proemial. nu. 144. Menoch. de adips. remed. nu. 42. decis. 641. nu. 1. par. 4. recent. & in dicta Gadice. Præsimony coram Arguelles in dicta Compustellana Parochialis coram D. Cardinali Ortbono, vbi allegantur concordantes talem esse provisionem Petri Francisci asserere informantes pro Iosepho, tum ex defectu voluntatis Prolegati, cuius titulum non fuit vbi debuit, quod Vicaria erat conferenda nominationem Propositi Insulæ, penes quam residendi, vt fateatur pars aduersa, & probatur ex literis erectionis Vicarie data Summario Petri Francisci nu. 4. ac ex Constitutione san. mem. Ph. V. in ordine 47. Inter iurepatronat. propositi eique fuisse derogatum, quia derogatio huiusmodi non trahitur ad ius nominationis, quia diu quippe quod non competit ex gratia prout iurepatronatus, sed de iure communi, vt in terminis similis derogationis decilum fuit in Terrasmen. iuris presertim 27. Maij 1588. coram Bubalo relata per Garciam de benef. par. 9. cap. 2. num. 290. Nihil pariter suffragatur clausula derogatoria, si ibi sit §. Episcopo, & Propositi indultum existat, quod de huiusmodi, vel de alius beneficiis Ecclesiasticis, vel de eorum collatione prohibitione presentatione, seu quamvis aliam dispositionem nulli valeat prodire.

Quia refertur ad ius patronatus, superius in prædispositiua narratum, extendendo solum ipsius derogationem etiam ad casum quo patrono fuisset ex gratia indultum, vt alteri de beneficio prouideri non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam mentionem eiusdem indulti, itaut nullum

12 censetur comprehensum ius nominandi, si non competens ex indulto, sed de iure communi quod longe differt ab indulto, & eius appellatione non venit cap. Abbate vers. quia cum privilegio de vers. sigis. cap. privileg. dist. 3. Suarez. de legib. lib. 8. cap. 1. num. 2. & 14. segg. Semperque sit restringenda derogatio ad narrata in dispositione principali, German. de Institut. Card. §. etiam ex eo num. 27. in fine, memora omni extensione. Gemin. conf. 35. num. 2. Penia decis. 1502. num. 10. Rota dec. 13. num. 19. & segg. decis. 584. num. 38. & 39. par. 5. recent. Præsertim quia acta subsecuta demonstrant non fuisse à conferente, vel prout cogitatum, nisi de iure patronatus pro executione enim provisionis articulatam non fuisse nominandi competentis Proposito, sed iurepatronatus dumtaxat summario Iosephi nu. 6. Tum potestatis quippe Constitutio Plana mandat

15 Vicarios perpetuos, & non ad liberam Ordinationem electionem, sed ad nominationem eorum in quorum Ecclesiis existunt deputati, appellatione autem Ordinationum ¶ veniunt etiam legati de latere, Gamber. de potest. Legat. lib. 3. mem. 31. Gig. de pers. quæst. 6. num. 18. & 21. Garz. de benef. par. 5. cap. 8. numer. 9. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 13. num. 43. Castro Palao oper. moral. tom. 2. tract. 13. disp. 2. pundo 25. sub nu. 2. & 5. vers. secunda fort. remia, cumque Constitutio habeat decretum irritum, & emanauerit à Papa per viam legis vniuersalis, si non potuit Prolegatus derogare, Rom. conf. 17. num. 2. conf. secundo quia, Rota. conf. 166. num. 3. vers. quia Legatus lib. 4. Handed. conf. 43. lib. 2. Castropalao disp. 25. sub num. 20. Rota decis. 67. num. 16. par. 4. tom. 2. recent. decis. 572. num. 20. apud Modern. penes tract. de manut. Imò si Legatus procedit contra formam Constitutionis Plane deouoluit collationem ad Papam dixit Rota in certum Legati Auenionen. decis. 344. num. 12. par. 5. recent. Necir. leuat quod Legatus ¶ conferre valeat beneficiis iurepatronatus Ecclesiastici cap. dilectus decis. legat. c. cum dilectus de iurepatronat. Gigas de pers. qu. 24. num. 1. Castropalao dicto Tract. 13. disp. 2. pundo 15. num. 11. & habet à felic. recordar. Sixto V. facultatem conferendi

20 etiam beneficia dependentia à prioribus in quibus sunt, & ad priores, seu Monasteriorum, & Capitulorum Ecclesiarum provisiones, seu quamvis alia dispositionum spectantia, quia iam probatum fuit quod à iurepatronatus ¶ non

11 non potest inferri ad ius nominandi Vicarios com-
petens de iure communi. Indultum verò Sixtinum
12 non derogat futuris Constitutionibus, adeoque Pia-
ne longe post emanatæ, prout etiam comprobaui-
obstantia relictas ex quinque prouisionibus factis
ab anno 1599. & sic à die erectionis Vicariæ perpetuæ vsque ad
annum 1637. Summario Iosephi num. 3. sed ad primum
annum 1637. responderunt informantes pro Petro Fran-
cisco ne dam iuris patronatus sed quoque iuris nomi-
nandi competentis Præposito, factam esse mencio-
nem in prouisione ad eius fauorem, ibi, ad eorum volun-
tatem, prouisionem, præsumptionem, seu quamvis aliam
dispositionem spectare, gloss. in *Clen. sp. verbo prouisioni*
de elect. *Gemin. conf. 15. num. 3. Gori. super reg. 3. gloss. 17.*
num. 1. Ro. de *decif. 731. num. 9. par. 1. diuers.* Et etiam de-
rogatio loquatur de prouisione, seu quavis alia disposi-
tione promouente ex indulto fortius comprehendere
competentem de iure communi, cui facilius quam
privilegio censetur derogatum, quando privilegium
est æquum, & ex causa concessum *decif. 93. num. 7. l. b.*
398 *Iason in l. postquam liti, col. penult. vers. 2. nov. C.*
de pati. *Galatula in repet. l. centurio. col. 21. vers. 4.*
vbi ff. de vulgar. & pupill. & verum Indultum ex ad-
uerso ponderatum intelligendum esse generaliter
7 de omni constitutione facta per viam privilegij, vel
legis vniuersalis, aut privilegij inferri in corpore iu-
ris, ut per supra allegatam de constitutione 37. num. 65. *dec.*
117. num. 13. Neque acta subsecuta videlicet articulos
pro iustificatione gratie productos esse restrictos ad
ius patronatus, cum imò articulata fuerint ea qua
conuincunt curam, habituales esse apud Præposi-
tum, & per consequens ad illum spectare ius nomi-
nandi, quod supposita cura habituali comprehendit-
ur, sub nomine iuris patronatus ex lata quadam signi-
ficatione, ut fuit dictum in *Bar. obnoxiæ. Parochialis seu*
10 *Vicariæ 10. Februarij 1645. §. quia. & in aliis coram Emi-*
nentijsimo Card. Corrado; Ad secundum posse Lega-
tum ex dispositione iuris communis transire Vicari-
as *Gambard. de potest. Legat. lib. 3. numero 513. Ar. pr.*
in *gl. moral. par. 2. lib. 5. cap. 29. qn. 6.* Eoque magis vigo-
re Indulti Sanctissimi exaduerso memorati, cui per
obsequentem transire Constitutionem Pianam non cen-
setur abrogatum tanquam requirens specialem mentio-
nem, *Gamb. de potest. leg. lib. 9. num. 17. & lib. 8. tit. quid*
possit Legatus circa indult. *num. 13. & sequenti. Mandos.*
super reg. *Cancel. 17. qn. 7. num. 4. vbi dicit rationem, quia*
Legatus transire personam Papæ representatæ. & ex eadem
ratione sicut per dictam Constitutionem non ligantur
manus Papæ ita nec eius Legati de latere quem
nec in verbis transire Constitutionem comprehendit cum lo-
quatur de collatione ordinatum, & Legatus licet
in sua Prouincia Ordinatus dicatur, eius tamen iuris-
dictio non est induta modo ordinario, sed quodam-
modo extraordinario quasi superinducta ex allegatis
per *Modern. Auen. benef. quæst. par. 2. cap. 3. §. 6. sub n. 6.*
Castro Palao oper. moral. tom. 1. tract. 13. disput. 2. pun-
ct. 25. *Feb. nu. 9. vbi signanter aduertit quod ideo dispositio*
loquens de Ordinariis transire non ligat legatum transire quem
nec venire appellatione Ordinarium notat gloss. in
Clement. 2. verb. volumus de officio Ordin. quia maiorcm
iurisdictionem habet quam Ordinarius *l. 1. & l. 2. d. c.*
offic. *Leg. in 6. Later. de re benef. lib. 1. quæst. 28. num. 116.*
Gratiæ allegari, quod indulto Sixtino postior sit
Constitutio Pianæ, fuit *decif. 344. num. 12. par. 3. recept.*
Firmans quod legatus non obediante formam Con-
stitutionis collatio deuoluatur ad Papam transire sine ob-
seruatione, quia indultum est innouatum, ac repeti-
tum in successibus, & modernis facultatibus Legato-

Parti Secunda.

rum, & sufficiens quod non fuerit à Constitutione
abrogatum, vel quod Constitutio prouisionem legati
non officiat, *decif. vtrò 344. non agit de hac Constitu-*
tione sed de alia mandante Parochiales confecti præ-
vio concursu transire etiam Concilium Trident. dispo-
nit, quod Prolegatus seruare tenetur *Castro palao dicto*
puncto 25. *num. 13. & 16. in fine.* Obstantia tandem re-
torquetur quia in Summario Petri Francisci dantur
plures prouisiones Prolegati absque nominatione
præpositi, vel habentium curam habituales, & ab
aliquibus prouisionibus factis ad nominationem non
revertitur obstantia transire negatiua, quod scilicet absque
nominatione confecti non possit *Mandell. Alb. conf.*
15. *num. 6. Abbas in cap. Ioanne nu. 7. de Cleric. Coniug.*
Iason. in l. de quibus *num. 96. ff. de legibus.*

Que Rota ponderauit non ad effectum aliquid
statuendi super potestate Prolegati, & validatione
prouisionis Petri Francisci, sed solum ex inde colligi-
endi quod exceptio inuoluntatis transire requirit alio-
rem indaginem, & propterea dante plenius loco
examinatur non obicit, quia interim Petrus Fran-
ciscus est legitimus contradicator, *Angelus de legit. con-*
tradict. *quæst. 2. num. 67. & sequent. & quæst. 15. num. 18.*
& sequent. vbi allegat concordantes Menoch. de Adipisc.
remed. 1. sub *num. 42.*

Et ita decilum vtrique parte informante.

LEODIEN. BONORVM.

Veneris 28. Aprilis 1646.

ARGVMENTVM.

Remissoria ad probandum obsequentiam interpret-
tatum circa pactum venerisum apponitulum in
capitulis matrimonialibus in patria Leodiensi deneganda non est, præsertim concurrente summo materia
articulate.

SVMMARIVM.

- 1 Consuetudo patriæ Leodiensis circa pactum venerisum apponitulum in capitulis matrimonialibus sanctorum proximorum quomodo intelligenda?
- 2 Remissoria in causis prophanis concedi solet in qualibet instantia super omnibus articulis etiam si vnus tantum sit reletant.
- 3 Summa ad effectum remissoria resultat ex fidibus extrajudicialibus.
- 4 Ad remissoriam concedendam sufficit articulos quomodo conferre ad victoriam causam.
- 5 Quinimo, & releuantiam esse debent.
- 6 Remissoria non datur ad euertenda fundamenta decisionum in causa emanatarum.
- 7 Obstantia interpretatiua attendi ac prævalere debet, quantum intellectus iam datus sit de iure verior, dummodo verba apertissime non repugnent.
- 8 Remissoria, quoties suspicio cessat quod illa calumnia non petatur ad euertenda fundamenta decisionum deneganda non est.
- 9 Calumnia suspicio excluditur ex summo materia articulate.
- 10 Remissoria denegari non debet sub prætextu, quod testes in prima instantia illa petens non eximianter si obtinuit sententiam ideo probationibus non egebat.
- 11 Decif. in Leodiensi successione prima Iulij 1644. coram R. P. D. Cerro declaratur.
- 12 Donatio contemplatione matrimonij irrevocabilis est.
- 13 Remissoria quandoque conceditur cum retardatione vel sine arbitrio Rota.

Q 3

DECISIO DCLXVIII.

L Eodienſis Patris iuxta conſuetudinem pactum reuerſum ad fauorem donationis, vel proximum in Capitulis Matrimonialibus poſſitum, in caſum deficientis liberorum, non purificari, ſi liberi vni ex Parentibus ſuperuiuant, quamvis alteri præcedant, dummodo diſiunctiue ſeu alternatiue collatum fuerit in tempus mortis alterius ex coniugibus, *Reſpondit Rot. in deciſ. huius cauſe ſuper negotio principalis eadē die 5. Julij 1655. coram me ex rationibus ibidem adductis.*

Ideo informantes pro Hermanno Ouers, & litis conforſibus prætendentes conſuetudinem indiſtincte procedere, ſiue pactum reuerſum ſit conceptum indiſtinctiue ſiue alternatiue, ad id probandum exhibuerunt articulos, petendo ſuper ſibi concedi remiſſoriam, & quæ ſolet in qualibet inſtanti concedi in cauſis prophanis ſuper omnibus articulis, etiam ſi vnus tantum reſeans eſſet *Caput ag. deciſ. 68. num. 1. par. 3. Cœc. dec. 149. num. 1. Rot. coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 403. num. 3. & inter reg. deciſ. 247. num. 1. par. 1. facilius dato ſumo articulatorum, & quia etiam ex ſcribis extraiudicialibus in caſu noſtro productis reſultat Rot. deciſ. 650. num. 6. par. 1. recent. deciſ. 661. num. 1. par. 2. deciſ. 381. num. 27. par. 4. tom. 2.*

Reſeantia verò articulata materie ſatis patet, quia à dictæ conſuetudinis interpretatione pendet victoria cauſæ, & ſufficeret ad obtineendam remiſſoriam, & quod articuli quoquo modo ad victoriam conferrent *Caualer. dec. 232. num. 2. Rot. inter recent. deciſ. 720. num. 3. par. 2. & in Marſicen. Iuriſdictionis 17. Februarij 1642. §. ſi quidem coram me, quin & reſeantiam 26. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Orſobono, & in Toletana Decimarum 16. Martij 1648. coram R. P. D. meo Celſo.*

Nec obſtat quòd Rota in ſupra memorata deciſione huius cauſæ declarauit conſuetudini locum non eſſe ubi pactum eſt alternatiuum, nec datur Remiſſoria, & ad euertenda fundamenta deciſionum in cauſa emanatarum. Quia declaratio huiusmodi inſiſtit legi intellectui pacti, & conſuetudini non conſtitit quòd aliter conſuetudinem interpretatus fuerit vnus, & obſeruantia, quæ præualeat, quamvis intellectus iam datus eſſet de lure verior, dum de cætero verba apertiffime non repugnant. *Socin. conſil. 145. num. 1. in ſua. & num. ſequenti lib. 1. Aym. conſil. 201. num. 11. & ſeq. Add. ad ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 184. ſub num. 8. verſ. aduertendum Rot. deciſ. 374. num. 3. part. 1. diuerſ. deciſ. 608. num. 6. par. 2. recent. & in Bacchinonen. Canonicius 15. Decembris 1645. §. dubitatio coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Tarraconenſi.*

Cumque propterea ceſſet omnis ſuſpicio, & quod Remiſſoria petatur calumnioſe, ad euertenda deciſionis fundamenta denegari ex hoc capite non debet *Cœc. dec. 338. num. 2. & 3. aliquæ allegati in Valentina Iuria ſedendi 15. Martij 1638. coram bon. mem. Cardinali Panzirolo in Romana Societatis de Ritignis 5. Nouembris 1648. coram me. Eo minus quia calumnia ſuſpicionem præcludit etiam ſumus articulatorum, vt ponderauit Rota in diſſa. Romana Societatis de Ritignis in ſermona nullius executionis 28. Iunij 1651. coram me.*

Nihil excecrauit quòd pendente hac lite in partibus nunquam, talis conſuetudo fuerit articulata, aut probata; quia in prima inſtanti conſuetudo fuit admiſſa abſque alia probatione, & Iudex protulit ſententiam ad fauorem inſtantis, quàm cum poſtea ſe-

cundus Iudex reuocauit. Inſtans interea inſtanti exhibuit articulos ad probandum conſuetudinem per Teſtes, quos ſextus Iudex admiſit, & Gerardus & Gulielmus Robyns ab illorum admiſſione appellauerunt ad hoc Sacrum Tribunal. Vnde nihil imputari poſſet, quia ille non poſſidet, vt per *Burat. deciſ. 316. num. 5. & obtinuit primam ſententiam fauorabilem ex allegatis per adden. ad Burat. deciſ. 23. littera B. & in deciſ. 677. num. 5. par. 1. recent.*

Non obſtat quòd ad probandum ſimilem conſuetudinem denegata alias fuerit remiſſoria in *Leodien. Succeſſionis prima Julij 1654. coram R. P. D. meo Celſo* & quia ibi non agebatur de conſuetudine circa intelligentiam pacti reuerſi, alternatiue, vel conſiſtentiue concepti, ſed circa comprehensionem bonorum, anſcilicet appellatione bonorum proſentientium ex latere Patris venierant, tam bona proſentientia à maioribus eiſdem Patris, quàm ab ipſo Patre acquiſita; Quæ verò dicuntur de Teſtamento Gaſparii non faciunt ad rem, quia ipſe cenſetur diſpoſuiſſe de bonis ſuis, non autem de ante donatis Corrado filio & cauſa matrimonij per donationem quam & irreuocabilem eſſe deciſum fuit *ſub die 2. Martij 1651. coram me.*

Quapropter vtrique parte informante DD. conſueuerunt dandam eſſe remiſſoriam cum retardatione & vel ſine arbitrio Rotæ, vt ſeruatum fuit in *Toletana ſeu nullius Abbatis 15. Martij 1645. coram me.*

CALAGVRITANA BENEFICII DE BILBAO.

Luna 15. Maj 1656.

ARGVMENTVM.

Quando non agitur de priuando aliquem beneficio iam obtento ſed de illum repellendo ab aſſecutione ſufficit ſola diſſamatio Simonie, & ex quibus ad hunc effectum diſſamatio probetur? Sententia abſolutoria reportata à diſſamato de ſimonia non ſuffragatur nec diſſamationem tollit, ſi illa emanauit non ex capite innocentie ſed ob non factis probationes, & diſſamatum condemnari in expenſis.

SVMMARIVM.

- 1 Symonia ad effectum priuationis beneficij eſt emulſa probanda; ad effectum verò obtinendi inſtitutionem ſeu collationem ſufficit diſſamatio.
- 2 Beneficium habetur pro collato habenti qualitates à conſtitutione ſuper collatione beneficij requiſitas ſi ſe oppoſuit, & ad examen fuit admiſſus.
- 3 Declara conſueſcentiam procedere quare vnusquisque habens qualitates requiſitas ſe opponit, ſecus verſus concurrunt alij oppoſitores; tunc enim oppoſuit, & illius admiſſio nullum lus tribuit donec ſignetur actus inſtitutionis.
- 4 Adindicatio beneficij licet ſi debita digniori habenti qualitates requiſitas ad effectum prælationis vbiominus qualitates non attenduntur quæ ſunt de Simonia diſſamantes.
- 5 Ius ad rem ex oppoſitione reſultans eſt conſiderabile ad effectum vt præſentum dicatur per claſſiſſimam. Dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri lus quæſitum oppoſitam in poſteriori præſentione.

6 Sicut

- 6 Sociu verò ad effectum ut ex tali iure beneficium dicatur acquisitum; ita ut illo privatus censetur beneficium iam obtento, praesertim in materia Symoniae ubi plena probatio requiritur quando agitur de privatione beneficii iam obtenti.
- 7 Ius in re non acquiritur per quoscunque actus collationem precedentes.
- 8 Inquisitio deneganda est ex sola suspitione Symoniae ad evitandum scandalum in populo, & quia opinio promouendi ad beneficia in nullo debet vacillare.
- 9 Episcopus electus si de multis criminibus est diffamatus adiutendum non est.
- 10 Amplia quamvis per electionem fuisset quascumque Ius ad rem.
- 11 Diffamatio de symonia resultat ex pluribus coniecturis accessibus de publica voce, & fama, & ex inquisitione sua denunciatione Criminali, quae sola sufficit.
- 12 Ex sola diffamatione Symonia scandalum oritur si diffamatus beneficium assequeretur.
- 13 Diffamatio non tollitur per sententiam absolutoriam reportatam à diffamato in iudicio Criminali, quotiens condemnatur in expensis, nec illa emanauit ex capite innocentia, sed ob non factas probationes.
- 14 Ratio est quia tunc remanent vestigia prioris iudicii, & potest absolutus superuenientibus indicis quandoque reuocari.
- 15 Appellatio effectum sententiae suspendit.

DECISIO DCLXIX.

O Bessè Antonio de Goiri nè Beneficium controuctum assequatur diffamationem symoniae super hoc ipso beneficio commissam, & probationes ad illam ostendendam adductas censuerunt iterum Domini, amplectendo praesertim distinctionem, quam in hac tamen agitur prima decisio huius causa edita sub die 1. Julij proximi praeteriti, quod scilicet aut agitur de privando Taliquem ex capite symoniae beneficium iam obtento, & requiritur plena probatio symoniae, aut de deneganda institutione, seu Collatione beneficii obtinendi, & sufficit symoniae diffamatio, & coniectura, eandemque distinctionem vitra allegationes in id. Hac tamen sequitur Ripa de symonia par. 3. art. 6. num. 2. & 3. Rot. apud Seraph. decis. 1029. num. 1. vers. quicquid sit decis. 12. n. 2. inter impress. post 2. vol. conf. Farin. aliquae relati ab add. ad Bursat. dec. 445. n. 15. à Moder. Antonien. resol. Benef. par. 2. cap. 5. §. 1. num. 13. & à Moder. Taderi. var. in eub. tit. 4. e. 19. num. 121.

Et licet Informantes pro Antonio asserant, nos versari in primo membro distinctionis, eo quod, cum ille habeat omnes qualitates à Constitutione Clementinae in huiusmodi beneficiis requisitas, ac se opposuerit, fueritque ad examen admissus, habendus videtur, ac si beneficium ei fuisset collatum, iuxta tradita per Mandos. conf. 51. num. 5. & seq. Bursat. dec. 55. nu. 4. Etiam in Calagel. beneficii S. Ioannis de Molinar 17. Novembri 1651. coram R.P.D. meo Cero. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 51. num. 38. & seq.

Resoluum fuit primò, adducta per Mandosium posse admitti quando vnus tantum adest oppositor si habens qualitates à lege, vel ab homine requisitas, secus vero si concurrant alij Oppositores ex prouisione legis, vel foundationis admittendi, tunc enim oppositor, & illius admissio nullum ius tribuit, donec sequatur actus authorizabilis superioris habentis contrare, vel instituere, vel declarare Rotam testatur Mandos. dist. conf. 51. in fin. & tradit Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 51. n. 38. & 41. vers. tertius est casus Garz. de benef. par. 4. cap. 3. nu. 71. Goyat. super reg. 8. Cancell. gloss. 9.

§. 1. nu. 58. & 91. Pelaez. de maiorat. par. 4. quest. 1. nu. 61. Esobar. de parit. sang. par. 1. qu. 7. n. 17. & seq. Castropal. super. moral. tom. 2. trad. 13. dist. 2. par. 1. nu. 17. Mohed. decis. 1. de prebend.

Et hic est casus noster, quia adest etiam oppositio Ignatii, qui est filius Patrimonialis, fuit in examine approbatus, omnibusque aliis qualitatibus est praedictus, quas praecipit Constitutio Clementina, & quamuis Antonius iactet se digniorem tantum aetate seniore, Sacerdotem, ac alias ad audiendas confessiones approbatum, & hae qualitates praelationem non tribuunt, dum est de symonia diffamatus Calder. conf. 9. de preb. Rot. diuers. decis. 655. n. 2. par. 2. Caput 9. decis. 201. part. 1. decis. 138. num. 3. par. 3. Seraph. decis. 767. n. 4. Rot. decis. 219. nu. 3. in fin. par. 3. recent. & in Beneuentana Paraphralis 13. Iunij 1590. coram Orano, impress. apud Marches. de commiss. tom. 1. fol. 195. sub nu. 3. vers. cum sola suspicio decis. 119. n. 1. & seq. coram Comitulo.

Secundo, Responsum fuit esto quod oppositio admissa ius tribueret, illud esse tantum ad rem, & considerabile ad alios effectus puta, ut praesertim dicatur per clausulam dummodo tempore data praesentium non sit alteri ius quascumque appositum in posteriori prouisione, in quibus terminis loquuntur ex adueto allegati, nusquam tamen dici potest ex iure huiusmodi resultare acquisitionem beneficii ad effectum, & quod illo priuatur, censetur priuatus beneficium iam obtento in subiecta materia symoniae, eius quippe plena probatio, ubi agitur de privatione Beneficii obtenti, exigitur, ob grauius praedictum, quod inferri prauitatio iuris plene quæriti, & à Superiore iam auctorizati Aequale verò non est praedictum, quod inferri Oppositori nondum Collationem assecuto, quia per quoscumque actus Collationem praecedentes nunquam acquiritur ius in re, cap. ult. de concess. prebend. in his terminis de re benef. lib. 2. qu. 51. num. 35. & seq. Seraph. decis. 1091. num. 1. & seq. decis. 1356. num. 11. dumque Superior alium praefert, non dicitur priuare symoniacum; sed abstinere ab illius institutione, & debet etiam ex sola suspitione symoniae ad evitandum scandalum, & quod alias praebiturus esset, & quia opinio promouendi ad beneficia Ecclesiastica in nullo debet vacillare cap. Laici 3. dist. 1. Hostien. in cap. accusatum num. 3. de symon. Abb. in cap. cum inuoluit sub nu. 4. circa fin. vers. quia non debet de elect. & nulla nota, vel infamia esse maculata cap. fin. de furt. laze Garz. de benef. par. 7. cap. 8. num. 2. Vnde in fortioribus terminis non esse admittendum Episcopum si iam electum si de multis criminibus erat diffamatus disponit text. in Can. tantu Daniel. 81. dist. 1. & probat Abb. in cap. 1. num. 8. in cap. per Inquisitionem num. 1. de elect. Felin. in cap. nihil n. 12. vers. decimo tercio de prescript. Seraphin. decis. 516. num. 4. Rot. diuers. decis. 655. num. 2. par. 4. Et si 10 per electionem fuisset quæritum Ius ad rem Rebuff. in prax. super reg. de iur. quasit. num. 101. gloss. 6. num. 37. & seq. Caffad. decis. 8. num. 18. qu. 4. de prebend. cum aliis allegatis per modern. Pisanum de iure patr. part. 2. lib. 8. cap. 8. num. 18.

Quae bene omnia applicantur, casui nostro, quia diffamatio Antonij de commissa symonia, & eiusque coniectura, resultant ex pluribus testibus deponentibus quoque de publica voce, & fama, & ex inquisitione, siue denunciatione criminali, quae sola sufficeret e. 4. de accusat. Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 51. nu. 145. Rot. decis. 2. num. 1. de accusat. in antig. aduertendo maxime quod ad effectum de quo agitur satis est probare, vel symoniam, vel symoniam diffamationem, & quia oriretur scandalum, si diffamatus promoueretur. Et tantum adest, quod diffamationem eorumque

- sententia absolutoria reportata in Iudicio criminali, quod illam augeat, dum inquisitum condemnauit in expensis, vel saltem praeferat ex quo non emanauit ex capite innocentia, sed ob non factas probationes, vt in puncto respondit *Rot. decis. 219. sub num. 3.* vbi dicit rationem, quia tunc remanent vestigia prioris iudicii, & potest absolutus superuenientibus inditiis quodcumque vexari par. 2. *recens. cum aliis allegatis in prima decis. huius causae. S. nihil refragante,* vltra quod sententia est suspensa per appellationem, vt in §. & hac facilius poterat eadem prima decisio.

Quum propterea confirmandum esse totolum fuit, causa his propofita sub die 7. Februarii proxime praeteriti, & hodie, vtraque parte informante.

BONONIEN. PRIMOGENITVRÆ

Veneris 26. Maij 1656.

ARGVMENTVM.

Fideicommissatio non potest denegari immiffio confilio de purificatione fideicommissi ad eius fauorem & de identitate bonorum, & ex quibus identitas probetur? Detractiones quo casu praetendi nequeant ab haerede grauato prout etiam melioramenta facta in bonis fideicommissi? Constitutiones Apostolicæ prohibentes ne bona status Ecclesiastici possint distrahari in Forenses. Exceptio tamen distractionis opponi solum potest à fisco, ea ratione quia constitutiones ad fauorem Camere emanarunt, & quando à priuato etiam opponi valeat?

S V M M A R I V M.

- 1 Immissio passum conceditur fideicommissario ex Edicto diu. Adrian. tollend. siue ex Saluiano interdicto confilio de purificatione fideicommissi, ac identitate bonorum.
- 2 Identitas bonorum fideicommissi quod illa scilicet fuerint à fideicommittente possessa tempore obitus, quodque à Reo conuenio possideantur ex quibus probetur, & num. 3. §. 6.
- 4 Identitas bonorum hereditarium probatur ex contrahibus initis inter heredes occasione dd. bonorum.
- 5 Confessio plene probat contra consistentem & habentes ab eo causam.
- 6 Bona ab haerede possessa praesumuntur olim fuisse à testatore possessa.
- 7 Praesertim quando existant in eodem loco vbi possidebat testator non dicto de particularibus ac quasi in omnibus intermediis.
- 8 Testator quod dispoere voluit de re propria tantum resultat ex modo disponendi puta si res fuit verbo suum vel sua.
- 9 Secus vero si aliunde apparet Testatorem dispoere etiam voluisse de re non propria, sed ad heredem spectante de qua dispoere potest, & huiusmodi voluntas ex quibus desumatur? num. 10. & 11.
- 11 Haeres grauatus censetur acquirere etiam pro fideicommissariis, quando concurrens praecceptum testatoris quamuis stipulatio sit concepta pro se, & heredibus.
- 13 Haeres simpliciter adiens hereditatem tenetur habere ratam factam sui auctoris.
- 14 Detractiones facienda non sunt ex bonis particulari fideicommissi subiectis, si alia bona existant.
- 15 Detractiones praetendi nequeunt à grauato quando eo ipsa hereditatem adiuisset siue beneficio inuenta-

rijs, & aliqua bona hereditaria alienasset, quia tunc de dictis alienationibus satis factus praesumitur.

- 16 Haeres hereditatem abque beneficio l. uenit adiens tenetur quatenus opus sit legata solvere de proprio.
- 17 Melioramenta consistentia in reparationibus soluta à grauato in bonis fideicommissi praetendi nequeunt.
- 18 Melioramenta, vt resici debeant consistere debet de statu a iure rei, & quid impetum & quid iudicatum.
- 19 Melioramenta quo casu compensanda sunt cum fructibus perceptis?
- 20 Constitutiones Apostolicæ Sixti V. & Clementis VIII. Pauli V. & Urbani VII. prohibentes distractionem bonorum status Ecclesiastici in forenses.
- 21 Dilecti tantum Constitutiones saculatores seculis tribuunt ad fauorem consanguineorum duodecim infra biennium veluti ad habitandum in statu Ecclesiastico.
- 22 Constitutiones Apostolicæ prohibentes distractionem bonorum in forenses emanarunt non in fauorem priuatorum, sed Camere, ideo solus fisco de illis exceptio potest.
- 23 Quicquid contrarium dicendum sit si forenses inhabitarentur principaliter sibiue aliorum Civium. Menoch. conf. 175. num. 17. & sequitur quibus terminis loquatur ibid.
- 24 Forensis per speciale indultum habitaturus ad succedendum in bonis suis in statu Ecclesiastico donec discutitur an tale indultum sit diuise per aliam subsequenter constitutionem Apostolicam reuocatum interim debet ad successionem admitti.
- 25 Restitutio in integrum datur minori pro rebus ad concordiam à qua fuerat recessum, etiam si postea litem prosecutus fuerit, & succubuerit.
- 26 Limita non procedere quando concordia continet partem resolutam in casum non obtenti beneficii infra terminum praefixum tunc enim si res non admittitur purgatio mora ita nec restitutio in integrum fauore minori.
- 27 Restitutio in integrum non datur quando res non est amplius integra.
- 28 Purgatio mora non datur si res non est amplius integra.

DECISIO DCLXX.

Domino Ioanni Gellesio Semidæ filio vii vocato ad Primogenituram à bon. mem. Cardinali de Podiis constitutum, censuit hodie Rota in possessionem Palatii cum domunculis eis contiguis possit Bononiæ in Parochia Sanctæ Mariæ Magdalene in contrata Sancti Donati, necnon bonorum existentiam in loco nuncupato il Castelletto dandam esse immiffionem, & quæ dicto de purificatione fideicommissi ad fauorem petentis, & bonorum identitate passum concedi solet sine ex edicto diu. Adriani, siue ex Saluiano interdicto *Quæ. conf. 44. num. 30. lib. 2.* aliique relati in *Fauor. Bonor. 19. Iunij 1648. coram bon. mem. Arceff. in Interamni. fideicom. 11. Martij 1654. coram R. P. D. Celsio.*

Purificatio enim primogenituræ ad fauorem Ioannis canonizata fuit per duas decisiones sub die 1. Iulij 1654. & 15. Iunij 1655. coram me. Identitas vero quod nempe bona petita fuerint à Cardinali viuentis post mortem bona petita fuerint à Cardinali viuentis de Montecuccolis Aduentariis possidemus probatur tum ex assertione ipsius Testatoris in eius testamento iuxta deducta per *Fusar. de sub. quæst. 618. num. 30. & per Rota.*

Est dec. 312. m. 2. par. 7. recent. & in Bonon. fideicom. de
 Anarins 18. Maij 1648. coram R. P. D. meo Melio.
 3 tum ex instrumento concordia inter Christophoro
 primogenitum, & fratres heredes à Cardinali in-
 stitutos in iura de anno 1560. in qua dd. fratres Chri-
 stophoro tanquam primogenito Palatium, ac domuncu-
 4 pho ut hereditaria Cardinalis cesserunt magni nam-
 que momenti sunt & ad probandam identitatem simi-
 les contractus inter heredes celebrati Rota coram
 Merlia. dec. 244. num. 12. dec. 299. in prin. & inter
 recent. dec. 125. num. 2. & 3. par. 6. dec. 38. nu. 12. par. 7.
 Tum ex confessione Ioannis Poslij & filij primoge-
 niti d. Christophori emissa in instrumento venditi-
 onis facte Marchioni Francisco Adversariotum autho-
 ri, quæ optimè probat contra confitentes ab eo cau-
 sam Rota. conf. 118. num. 16. lib. 2. Peregr. de fideicom. art.
 num. 46. Buratt. dec. 243. nu. 7. Rot. in Bononien. fideicom.
 16. Iunij 1651. coram R. P. D. meo Celfo.

Ex eodem supradicto testamento, & instrumento
 concordie, ac venditionis pater identitas bonorum
 Castellæti, iuncta locatione de illis facta ab ipso
 Cardinali sue eius Procuratore. Cumque & palatium,
 & bona Castellæti deuenirent in Christophorum,
 deinde in Ioannem eius filium primogenitum, à quo
 causam habet Marchio Franciscus, cuius DD. Adver-
 sarij sunt heredes, præsumunt eadem nec olim pos-
 6 sessa à Testatore Nat. conf. 125. num. 17. Card. Mellia.
 dec. 374. num. 23. Rot. inter recent. dec. 38. nu. 12. & 13.
 par. 7. præsertim cum sint in eodem loco ubi posside-
 7 bat Testator & exinde siquidem resultat præsumptio
 pro identitate, dum ex aduerso non docetur de
 particularibus acquisitionibus Peregrin. de fidei-
 commiss. art. 44. numer. 22. Rota dec. 129. numer. 2.
 par. 5. rec. & in Perusina bonorum 14. Iunij 1647. coram
 R. P. D. meo Cerro, in Bononien. fideicommissi 5. Decembris
 1650. coram R. P. D. meo Celfo, de quibus non docetur
 excepto quodam prædilo de quo hodie non agitur.

Nec dubitari potest quin integrum palatium, &
 omnia bona Castellæti cadant sub primogenitura, &
 si pro aliqua rata essent communia Alexandro Car-
 diali, restrictio enim dispositionis ad bona, quæ
 8 erant propria Testatoris, præsertim, & si ille usus fuit
 verbo suum, vel sua, iuxta text. in l. situm qui minus erit. ff.
 de leg. 1. Bar. in l. serui electione, §. cum fundus n. 3. eodem
 tit. Aldobr. conf. 25. num. 46. lib. 1. Rot. in Bonon. bonorum
 18. Martij 1652. coram Reuerendiss. D. meo Decano, non
 9 habet locum, & quando abunde constat Testatorem
 voluisse disponere etiam de re non propria, sed ad her-
 edem spectante, de qua potuit disponere, si. omnis ex
 familia, §. Sed & fundum, l. Imperator, §. sententia, cum
 pater. ff. leg. 2. Rot. dec. 95. num. 1. & 2. coram Duran.
 dec. 388. num. 22. par. 5. recent.

Hæc autem voluntas & evidens est in casu nostro,
 quia Testator heredes Alexandri fratris prædefuncti
 à se quoque instituit absolute à reddenda ratione
 bonorum ad se spectantium, & à præfato Alexandro
 admittiturum sub expressa conditione; quod
 Christophoro ad primogenituram vocato, aliique
 successuæ primogenitis molestiam aliquam super bonis
 inferre non possint aliqua ratione, vel causa, &
 signanter, quia forte prætenderent in dd. Bonis, vel ali-
 qua illorum parte emendand. Alexandrum habuisse ali-
 10 quam partem, & sic voluit etiam partem, & quam de-
 super Alexander prætendere posset esse subiectam pri-
 mogenituræ in recompensam absolutionis à redditi-
 onis rationis, ut bene ponderat Nat. conf. 110. num. 3. &
 segg. Peregr. de fideicom. art. 35. num. 4. Fusar. de subst. qu.
 648. num. 8. & segg. quod etiam agnouerunt Alexandri
 hæredes, qui in executionem præcepti huiusmodi

omnia bona Castellæti, integrum palatium in supra
 memorata concordia anni 1560. renunciarunt Chri-
 stophoro primogenito, ibi, omnia & quæcumque iura,
 & in supradictis bonis omnibus del Castellæti, tam
 emptis per diuimque illustrissimum D. Cardinalem,
 quam eorum communem Patrem (videlicet Alexan-
 12 drum) palatiumque magno, & cedere, &c. Cumque
 Christophorus in hac parte gereret negotium pri-
 mogenituræ inhærentem præcepto Testatoris, & conse-
 cutur cessionem acceptasse pro se, & successoribus Car-
 dinalis fideicommissentis, quamvis pro se, & heredi-
 bus stipulatus fuerit Fusar. qu. 627. nu. 27. Peregr. dec. 693.
 Paraniā 2. num. 9. Rot. in Bononien. bonorum 21. Febr.
 1642. coram R. P. D. meo Cerro. Nihil refragante quod
 de anno 1590. Ioannes, & alij filij Christophori bona
 Castellæti, bona olim Alexandri eorum Aui patrum
 voluerint inter ipsos esse communia, quia præiudica-
 13 re non potuerunt iuri quæsitio primogenituræ ex testa-
 mento Cardinalis, ex præcedenti concordia de anno
 1560. iuncta inter eorum auctores, quorum hereditatem
 cum adierint & simpliciter ratum habere teneant
 quicquid ab illis gestum fuit Sorejan. conf. 107. nu. 56.
 lib. 3. Menoch. conf. 39. num. 35. & segg. Rot. dec. 169. nu. 1.
 dec. 165. num. 3. par. 1. recent.

Hinc cessat præsentis detractio partium in dd. bonis
 olim Alexandro commissa, patetque cessare detrac-
 tionem dotis Ludouici in summa pro qua Cardinalis
 Testator se obligauit, nec non legatorum, & aris alieni
 Testatoris à Christophoro, vel eius heredibus solu-
 ti, quia Christophorus hoc onus collauerat in sepe
 memorata concordia anni 1560. per quam alia bona
 hereditaria Cardinalis vltra ea primogenituræ sub-
 iecta acquisiuerat, & cum venisset in fideicommissio
 14 particulari & ex illo non sunt faciende detractioes,
 dum alia bona adiunt Nat. conf. 199. num. 9. & segg.
 Peregrin. de fideicom. art. 4. num. 22. & 28. Buratt. dec. 693.
 num. 10. cum aliis allegatis in Romana fideicommissi
 de Zucchis 4. Febr. 1650. §. Tertia coram Reuerendiss. D.
 meo Decano. Eo minus quia cum heredes Cardinalis,
 & hæredum heredes auctores Dominorum de Mon-
 tecuccolis hereditatem adierint, sine beneficio Inue-
 15 ntarij, & aliqui bona hereditaria alienauerint præsu-
 mantur solui de bonis hereditariis, & satisfacti de
 omnibus detractioibus, ex allegatis in Perusina
 fideicommissi de Gratianis 28. Iunij 1650. coram clar.
 men. Cocco in Ensigna fideicommissi 10. Maij 1641. in Per-
 usina bonorum 14. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Cerro
 Bononien. fideicommissi 5. Decembris 1650. coram R. P. D.
 16 meo Celfo, tenenturque & quatenus opus sit legata solu-
 uere de proprio, si. si. §. si vero postquam C. iur. deliber.
 Peregr. de fideicom. art. 40. num. 29. Fusar. §. 541. sub n. 12.
 alijque velati in Bonon. fideicommissi, seu domus 30. Apr.
 1646. coram me.

Idem respondetur ad asserta melioramenta facta in
 17 palatio, quorum præterea pleraque & cum consistant
 potius in reparacionibus, & reparationibus reficienda
 non sunt Marefcat. var. resal. lib. 2. cap. 109. n. 18. & 19.
 Rota dec. 657. num. 3. par. 1. diuers. resistent. præsertim
 voluntate Testatoris, qui reparationes, & meliora-
 18 menta manavit fieri ex pensionibus aliarum domo-
 rum. Vltra quod nec probatur status antiquus rei,
 & quid impensum, aut melioratum, ut debet Chri-
 19 jan. conf. 65. num. 20. Seraph. dec. 952. num. 2. Buratt.
 dec. 819. num. 11. Rota in Romana fideicommissi de
 Spiritibus 22. Maij 1645. §. & quædam coram me, &
 in omnem euentum melioramenta & compensaretur
 cum fructibus præceptis actori restituentis l. sumptus
 ff. rei vindic. Rota dec. 547. num. 22. par. 5. recent. & in
 Romana fideicommissi de Campogiolis 26. Iunij 1648.

coram R. P. D. meo Peuting. in d. Bonon. fideicommissi
5. Decembris 1650. coram R. P. D. Celso.

Non obstant Constitutiones fel. rec. Sixti V. Clem.

- 20 VIII. Pauli V. & Urbani VIII. prohibentes ꝑ distractionem bonorum Status Ecclesiastici in forenses, qualis est Cellesius, nam illas tribuere facultatem testanti ad fauorem consanguineorum, dummodo infra biennium ꝑ veniant ad habilitandum in Statuta Ecclesiastici decemum fuit in *Ferrarien. de Pendafris* 10. Feb. 1648. coram Reuentij. Archiepisc. Tarracon. & cum editæ fuerint non in fauorem priuatorum, ꝑ sed Camera Apostolicæ, solus fiscus potest de illis excipere *Bald. conf. 480. nm. 4. lib. 1. Cephal. conf. 706. n. 26. Rimin. conf. 193. nm. 22. lib. 1. Surd. conf. 48. nm. 21. & conf. 93. nm. 15. vbi ait, quod contraria distinctio Alciati est verbalis, non autem fundamentalis Peregr. conf. 19. nm. 25. & per tot. lib. 3. Ciriac. controu. 205. nm. 170. nm. 195. Rota in Ferrarien. mantuentinis 14. Iunij 1645. coram bo. mem. Pirou. quicquid dicendum ꝑ esset, si forenses inhabilitarentur principaliter fauore aliorum Ciuium, in quibus terminis loquitur Menoch. conf. 175. nm. 17. & seg. Rimin. iun. conf. 363. nm. 342. & seg. Vel saltem quia Cellesius per speciale indulgum Urbani VIII.*
- 24 ꝑ habilitatus fuit ad succedendum in his bonis, donec discuratur, an illud fuerit reuocatum per subsequentem Constitutionem Innoc. X. ac dictis Constitutionibus ligetur, non est interim retardanda immisio, vt fuit dictum in *Fanen. seu Senogallien. bonorum super immisio* 14. Maij 1646. coram R. P. D. meo Melio.

Tandem non obstat concordia inter has partes alias inita, super qua nuperrime obtemta fuit confirmatio Apostolica quia eam non obstat decemum fuit sub die 14. Februarij proxime præteriti, ob non obtemtum beneficium Apostolicum in tempore præfixo, & recessum utriusque partis ab illa & licet inter Aduersarios aliqui sint minores, ꝑ quibus pro reditu ad concordiam competere restitutionem in integrum, etiam si post eam prosecuti fuissent litem, & succubuerint voluit Bart. in l. sex causa, §. nunc videndum nm. 2. ff. minorib. quem sequitur Gugliel. de Benedictis in cap. Roimius verbo mortuo itaque in primo nm. 235. de testam. Neut. an. conf. 17. nm. 34. Rebuff. ad conf. Reg. tom. 2. tit. de restit. integr. art. 1. gloss. 3. nm. 20. Cont. de moment. poss. limit. §. nm. 16. Boer. dec. 63. sub. nm. 6.

26. Hoc tamen non procedit quando, ꝑ vt in casu nostro, concordia continet pactum resolutionis in casum non obtemti beneficii infra terminum præfixum, tunc enim sicut non admittitur purgatio moræ, ita nec restitutio in integrum fauore minoris *Grat. discept. 315. nm. 27. Ciriac. controu. 240. nm. 14. & segg. vbi pluribus comprobat Antonin. var. resol. lib. 1. resol. 61. sub nm. 18. Bardell. conf. 14. Caput ag. decis. 236. nm. 3. part. 2. Rot. in Rauenmaten. seu Terracinen. decimarum 5. Martij 1649. R. P. D. meo Melio. Præsertim cum medio tempore prædecessoribus Laura, & Carbari, quorum superuientia ob discordes Dominorum sententias concordie causam dederat, & subsecuta mors Cellesio parauerit faciliem victoriam, hæc enim variatio statutus causæ fauore Cellesij efficit ne res sit integra, ꝑ & per consequens excludit restitutionem in integrum*
- 28 non secus, ac purgationem moræ ꝑ l. quod si minor, §. non semper vers. Secuola iust. ff. minor Menoch. consil. 100. nm. 251. conf. 714. nm. 4. Bardell. conf. 62. nm. 23. Ciriac. dist. contr. 240. nm. 24. & segg. vbi allegat concordantes.

Et ita responsum utraque parte informant.

FIRMANA PECUNIARIA SEV Dammorum, & Interesse.

Luna 2. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

In Iudicio repetitionis indebiti soluti veniunt etiam damna, & interesse, quæ indebitum solvens persus est, nec ad hunc effectum necessaria sunt requisiua *Castrensis* in l. 2. ff. de eo quod cert. loc. quæ solum requiruntur quando agitur de lucro cessante, non autem de damno emergenti. Reliqua circa hanc materiam decime ex summariis.

SVMMARIVM.

- 1 Damna, & interesse debentur ei, qui indebitum soluit repetitionis indebiti.
- 2 Præsertim quando in actu solutionis indebiti præstatio protestatio licet necessaria non sit pro rejectione damni emergentis iuxta opinionem Scacc. de Camb. a qua dissentium relati a Gratian. discept. 987. nm. 8.
- 3 Requisita *Castrensis* in l. 2. ff. de eo quod cert. loco necessaria sunt quando agitur de lucro cessante, si cuius verò quando agitur de damno emergenti quid omni iure rescindendum est damnum passio.
- 4 Damna, & interesse in Iudicio repetitionis indebiti veniunt nedum qua sunt immediata, sed mediata, & multiplicata hoc est pecunia pro solvendo vsuris accepta sub alijs vsuris quæ repeti possunt non solum ac ille pro solutione capitalis fuerunt expensæ.
- 5 Vsura vsurarum quando dicantur? & quando damnum damni ad effectum rescisi debet?
- 6 Pecunia identitatis præsumitur esse alium vicinat.
- 7 Indebitum exigens statim enadit debitor erga eum qui soluit, & pro repetitione agit.
- 8 Scientia solutionis indebiti ex quibus conuincatur in eo, pro quo solutio facta fuit?

DECISIO DCLXXI.

Postquam fuit resolutum per tres sententias conformes Sauium esse reintegrandum de seu. 1814. ab ipso indebitore, & coactè soluti Ciuitati pro affectu Annone frumentariæ, fuit hodie dubitatum, an ei debeantur damna, & interesse, occasione huiusmodi solutionis passa, & affirmatiuè Domini responderunt.

Nam constat quod Sanius pro soluendis Ciuitati scut. 1814. debitis a Bentinolo, & Paccaroni pro affectu primæ depositariæ coactus fuit plures census imponere, ac fructus illorum perfoluere, vt constat ex Iustibus in eius Summ. relatis nm. 4. 9. & 10. quare potest illos integrè repetere ꝑ ab eadem Ciuitate in solidum condemnata cum Paccaroni ad l. 3. vltimo vers. in hanc ff. de eo quod certo loco Bald. in l. 2. nu. 2. lib. 1. Rota. conf. 103. nm. 4. circa med. vers. ex quibus in foro lib. 1. Affili. decis. 22. sub nm. 2. & seg. Vrsil. ad eundem dec. 291. nm. 6. Scacc. de Camb. §. 7. gloss. 7. nm. 61. Rot. sacra Cardinalis Seraph. decis. 973. nm. 9.

- Præsertim stantibus protestationibus a Sauiio præmissis, necdum in actu solutionis sed etiam ante impositionem Census dicto Summ. nm. 2. 3. 6. 11. & 12. licet illas non esse necessarias pro rejectione damni emergentis late defendat Scac. de Camb. §. 1. quæ 7. par. 2. ampliat. §. nm. 264. à quo tamen dissentium relati per Gratian. discept. 987. nm. 8. & seg. Larrea decis. Gravaten. §. 4. n. 16. post med. vers. iam illud necesse est.

N:

Nec est opus ad hunc effectum ꝑ probare requisita
Cassini. in l. 2. ff. de eo quod certo loco.

Quia illorum concursus est quidem necessarius,
quando agitur de lucro cessante, secus verò si questio
est de damno emergente quando omni iure est resi-
ciendum cuiuscunque damnum passio absque huius-
modi probatione Felician. de Societ. cap. 14. num. 37.
Gratian. discept. for. cap. 63. num. 23. & cap. 987. num. 7.
Rot. coram Cardinali Seraph. decis. 1284. num. 3. decis. 185.
num. 5. par. 3. recent.

Et comprehendit nedum damna immediata, ꝑ sed
& mediata, ac multiplicata, in hoc est etiam pecunias
pro soluendis vlturis acceptis sub aliis vlturis, quæ re-
peti possunt, non secus ac illa pro solutione capitalis
expolite iuxta tradita per Rom. conf. 94. sub num. 1. vers.
item secundo, & conf. 101. per tot. Alex. conf. 143. num. 3.
lib. 3. Roland. conf. 35. num. 2. lib. 1. Rimini. conf. 67. num. 1.
lib. 1. Hoad. conf. 50. num. 16. lib. 1. Castill. controuers.
quod lib. 2. num. 81. Rot. Gen. decis. 87. num. 9. Larrea
dilla dec. 84. sub num. 14. vers. idemque probat.

Neque hinc intrat inspectio de vlturis vsuratum,
ꝑ quia procedit inter Creditorem, & debitorem, in-
ter quos fructus semper retinent naturam fructuum,
& accessionum, non autem cum tertio, qui pro alio
soluit, & pro solutione tam Capitalis quam fructuum
coactus fuit pecunias sub vlturis accipere, etiamque
respectu non dicuntur vlturæ vsuratum, sed damnum
damni, quod obtinent vicem fortis, ac totum rescit
debet, vt rectè declarat Faber in C. lib. 4. tit. 24. definit.
23. vers. Neque enim Franch. decis. 252. sub num. 14. vers.
quod tantum intelligimus Milan. dec. 8. num. 356. lib. 1.
Monach. in Addit. ad Minand. decis. 17. nu. 8. Staban.
de interesse lib. 1. quaest. 6. num. 11. & seq. Vssimbach. conf.
71. num. 12. vers. ut quando Berlich. decis. 268. num. 34.
Fontanell. decis. 204. num. 16. cum seq.

Non obstat quod non iustificatur pecunias sub vltu-
ris acceptas esse easdem in hanc causam erogatas.

Quia illorum identitas satis apparere vult. Tum
quia summe ad Censum acceptæ correspondent so-
lutionibus successivè factis Civitati, tum quia à die
illarum receptionis ad diem solutionis breue tempus
intercessit, Nam partita Censuum 500. habita sub die
7. Iulij 1651. fuit soluta in eadem quantitate die 22. Au-
gusti sequentis. Alia scut. 400. recepta sub die 7. Octo-
bris apparet soluta die sequenti. Alia verò scut. 300. &
250. vltorè sub die 21. & 26. Octobris probantur solute
die 29. eiusdem mensis Ex hac enim summam vni-
formitate, ac receptionum, & solutionum vicinitate
vehemens oritur præsumptio At quod pecuniae sint
illæmet sub vlturis præcedenter acceptæ iuxta tradita
per Cusani. in l. Imperator 70. §. fin. propè fin. vers. sed
quomodo potest fieri ff. de legat. 2. Rot. coram Cardinali
Seraph. decis. 1093. num. 2. & seq. coram Burat. decis. 361.
num. 5. in Bonon. legatari 19. Aprilis 1646. coram Reu-
erendissimo Tarracoeni §. tunc etiam quia, &c.

Fortius quia in aliquibus censibus accessit Benti-
uolus principalis debitor, qui tamen fructus nun-
quam soluit ac declaravit semper fuisse soluta à Sa-
uino dicto Summ. 9.

Minus obstat, quod respectu Civitati nulla possit
considerari mora, ex quo ipsa non erat debitor
sed creditrix, quia erat quidem creditrix, sed
Bentiuoli, & Paccaroni, non autem Savini, à quo cum
coactè indebitum exegerit, hinc causat debitorum illius
cum eisdem obligationibus quibus ipsi erant obstric-
ti, vt firmatum fuit in omnibus causis decisionibus, &
refer. vltima decisio sub die 4. Decembris. 1651.

Et ipsam quoque Civitatem fuisse interpellaram
super indebita solutione ac damnis, & interese appa-

ret ex protestationibus relatis in dicto Summario nu.
2. 11. & 12. Quæ in aliis subsequentiis contra Bentiuo-
lum, & Paccaronum emittis fuerunt repetitæ, vt habe-
tur in alia decisione edita sub die 3. Iunij 1656. §. nec
non quia.

Respectu verò Paccaroni gratis allegatur ignora-
tia dictæ solutionis. Quia scientia conuenitur ꝑ ex
protestationibus contra eum specialiter factis de in-
debita vexatione ex quo solutio ad ipsum spectaret,
vti fideiulorem dicto Summario num. 2. §. 6. 11. & 12.
Ac vltorius, quia tam prima sententia boni. memor.
Antonij Cerri, quam secunda boni. mem. Card.
Panziroli fuerunt nominatim contra eam obtem-
peratæ decisionibus 598. 68. par. 5. tom. 2. recent. Et in
ceteris successivè prolatis fuit semper legitime cita-
tus, & condemnatus.

Atq. ita resolutum fuit vtraq. parte informante, &c.

MEDIOLANEN. OPTIONIS.

Veneris 23. Iunij 1656.

ARGVMENTVM.

Queritur in hac decisione an Canonicus coadiu-
tus habens coadiutorem cum futura successione va-
leat optare præbendam pinguiorē? resolutur affir-
mativè, reiecta distinctione Gonzal. gloss. 34. num. 97. &
segg. & ponderatur ratio resolutionis contra Gonzal.
& Rota amplectitur opinionem Garzæ vii veriorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Optio pendet à voluntate optantis ideo fieri nequit à
Precratoribus absque speciali mandato.
- 2 Optio præbende competit antiquiori.
- 3 Canonicus coadiutus habens coadiutorem cum futura
successione an impediatur optare præbendam pin-
guiorē?
- 4 Gonzal. gloss. 34. nu. 97. affirmat quando futura suc-
cessio est concessa coadiutori quoad per eum opta-
tam, quia tunc nullum adeest inconueniens, quod ob-
stet, nec gratia coadiutoria quæ est principaliter ad
favorem illius concessa debet illi esse nociva.
- 5 Secus verò quando futura concessio est concessa in gra-
tia coadiutoria quoad Canonatum, & præbendam
ordinariam illi annexam dumtaxat absque illa
præbenda in qua cadit optio, & ratio redditur n. 6.
- 7 Et hanc Gonzal. distinctionem sequitur Castropalao
qui etiam ponderat rationem secundæ partis dictæ
distinctionis. Contra n. 8. ubi distillio Gonzal. rei-
citur, & firmatur posse coadiutum utroque casu
optare.
- 9 Præbenda optata subrogatur loco dimissæ.
- 10 Canonicus coadiutus quemadmodum transit in coa-
diutorem ita transit præbenda per coadiutum opta-
tam ex vi subrogationis.
- 11 Subrogatio in optionibus simpliciter inducitur cum
non cadat subiectum aliquod spirituale, sed tempo-
rale spirituales annexum, & num. 12.
- 13 Distillio Gonzal. de qua supra num. 4. non est præli-
cabilis ex sententia Lotter.
- 14 Gratia coadiutoria non conceditur ita coarctata ad
præbendam iam optatam, vt coadiutus aliam non
possit optare.
- 15 Papa si aliquam præbendam reservat non impeditur
possessor aliam pinguiorē optare, & reservat præ-
bende dimissæ transit in optatam.
- 16 Quicquid dicendum sit quando agitur de optando be-
neficio reservato.

- 17 *Manutentio datur possidenti quando illius possessio ex pluribus simul iunctis abunde probatur.*
 18 *Possessio posterior præfertur anteriori adversarij damno incontinenti constat de eius malo iure.*
 19 *Bonum ius ex sententia refulsat.*

DECISIO DCLXXII.

Præbenda per obitum Iulij Cæsaris Summi in Ecclesia Collegiata Sancti Stephani in Brolio Mediolani fuit primum operata nomine Iosephi Aliferi ab Aloysio eius coadiutore cum iociali mandato, ut requiritur quia pendit à voluntate operantis *Gemin. in cap. fin. nu. 5. de consuetud. in 6. Gonz. super reg. 8. Cancell. gloss. 34. nu. 123. Garz. de benef. par. 4. cap. 5. sub nu. 119. Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 10. sub nu. 26.* Deinde à Ioanne Baptista Carentio proximo antiquitate iuxta quam præbendam optio ad cap. fin. & ibi gloss. verb. gradatim de consuetud. in 6. *Azor. in 2. moral. tom. 2. par. 2. lib. 6. c. 26. q. 14. Causa. dec. 109. nu. 1.* & uterque præbende possessionem accepit.

Vnde orta inter utrumque iudiciali controuersia D. Vicarij Generalis Mediolani, præbendam spectare ad Aliferum vel antiquiorem Canonicum pronuntiari per sententiam diffinitam, quia ad me deuoluta per appellationem exaduerso interpositam, emisit in primis questio in summario possessorio, cui nempe ex competitoribus dandum esset mandatum de manutenendo eaque examinata sub die 9. mensis currentis Domini mandantur, quod videatur de bono iure etiam ad effectum manutentionis pendere etiam bonum ius ab vnica inspectione, an videlicet Aliferi qui de cætro antiquior, & habilis adoptandum non negatur, impediretur optare ex quo habebat coadiutorem perpetuum cum futura successione.

Gonz. d. gloss. 34. nu. 97. cum duobus sequ. affirmatiue respondit quando futura successio est concessa coadiutori quoad per eum operatam, quia tunc nulla adest ratio, vel inconueniens quod obstat, nec gratia coadiutorie quæ est principaliter ad fauorem illius concessa debet illi esse nociua, *cap. quod ob gratiam de reg. iur. in 6.* Negatiue vero quando futura successio est concessa in gratia coadiutorie quoad Canonicatum, & præbendam Ordinariam illi annexam dumtaxat absque illa Præbenda in qua cadit optio, dicit quæ rationem, quia cum coadiutor dimittere non possit præbendam, quam ante coadiutoriam optauerat, ex quo per gratiam coadiutorie est adjudicata coadiutori futuro successori à quo auferri non potest, & consequenter cesser optio quæ est, ut si ego opto maiorem præbendam, illius etiam Modernior optet illam minorem à me dimissam nulla ratio permittit quod optanti locus sit ne alius optionis ordo præuertatur tellaturque ita seruari, eandem distinctionem sequitur *Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. disp. 13. punct. 10.*

num. 28. ubi vtius ponderat, quod si secundo casu daretur optio coadiutor priuaretur ipse concessio succedendi, siquidem non succederet in præbenda de nouo operata coadiutor, quia illa siui adjudicata non fuit in gratia coadiutorie, nec pater succederet in præbendam quam coadiutor dimittit, in eam enim modernior Canonicus succedere debet.

Sed reiecta hac distinctione præbendam optare utroque casu finiant infra allegandis, ea ratione, quia præbenda operata subrogatur in loco dimittæ, & sicuti Canonicatus transit in coadiutorem, ita & præbenda per coadiutorem operata ex vi subrogationis huiusmodi quæ simpliciter inducitur, cum in optionibus non cadat subiectum aliquod spirituale, sed temporale subiectum annexum, & annexo primæ præbende esset reuocabilis, & variabilis per optionem reddi posset, nec ex reuocabilitate excludatur quin adheret spiritualitati respectu Canonicatus ita *Garz. de benef. par. 4. cap. 5. nu. 118.* & *segg. quæ sequitur Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 25. nu. 18.* & *segg. qui sub nu. 59. in fine,* aduertit distinctionem Gonzalis non esse practicabilem de facto, quia nūquam conceditur talis gratia quæ coarctata ad præbendam iam operatam, ut coadiutor non possit aliam optare, *Mor. de opt. cap. 4. qu. 8. nu. 159.* & *segg. & opusculum Garz. vti videretur amplexa est Rot. in dec. 140. nu. 18.* & *segg. ubi ponderatur quod alius sequeretur gratiam suam in fauorem coadiutori in illius damnum retroqueretur, & 44. par. 4. tom. 2. recent.*

Si in simili si Papa referuat aliquam præbendam non impeditur possessor aliam pinguorem optare, & referuat à præbenda dimissa transit in optatam *Card. conf. 526. nu. 7.* ubi ait quod hæc questio patrum habet dubij Collecti in cap. dilectio quæst. 7. de preb. *Simonet. de reservatione qu. 45. sub nu. 8.* *Garz. dilectio cap. 5. nu. 120.* & *par. 5. cap. 1. nu. 16. in fin. & nu. 162. vbi neque etiam Lotther. d. quæst. 25. nu. 61. Rot. d. dec. 140. nu. 19. par. 4. tom. 2. recent.* quicquid dicendum esset in ageretur de optando beneficio referuato, in quibus terminis loquitur *Azor. in 2. moral. par. 2. lib. 6. cap. 26. q. 14. vbi. porro Ald. ad dec. 45. de preben. in noui.*

Hinc resolutum hodie fuit constare de bono iure Aliferi, eo magis, quia verba coadiutorie videntur relata ad præbendam, quam mediante optione in futurum obtineret, eademque Aliferi, concedendum esse manutentionem in possessione præbende optatæ, quia ex publico Instrumento, nec non pluribus recognitionibus iniquiorum illius possessio abunde probatur, *Seraph. dec. 342. n. 1. Pen. dec. 341. n. 7. Merin. dec. 106. n. 1.* & *segg.* Præferenda possessioni Adversarij licet anteriori, dum incontinenti constat de eius malo iure, & de bono iure Aliferi, qui vltro reportauit à primo Iudice sententiam fauorabilem *Mench. de retinen. rem. 3. n. 730. Rot. dec. 493. n. 5. inter impræ. apud Moder. de manu.*

Et ita decisum informante solum Aliferi, &c.

F I N I S.

INDEX

INDEX RERVM, ET MATERIARVM

Quæ in primo, & secundo Tomo decisionum bon. mem.

R. P. D. Coelij Bichij Senensis S. Rotæ Romanæ
Auditoris continentur.

A

Abbas si pecunias mutuo accepit, illas que probet versas fuisse in utilitatem Monasterij, tunc Monasterium ad illius restitutionem tenetur decil. 399. num. 3. & seq.

Vertio hoc casu est plene, & concludenter probanda, si Abbas absque consensu Monasterij mutuum accepit, nec sufficiens coniectura, secus è contra ibid. num. 4.

Nec statur illius assertioni pecunias fuisse versas in utilitatem Monasterij, quia sicuti non voluit contrahendo Ecclie preiudicare, ita nec confitendo ibid. num. 6.

Abbas si pecunias mutuo recepit pro extinguendis debitis Monasterij tenetur probare debita valide fuisse contracta, alioquin mutuum ei suffragetur ibid. num. 6.

Abbas mutuum contrahens cum consanguineo inducit presumptionem simulationis tam respectu confessionis de recepto, quam versonis ibid. 11.

Abbas presumitur pecunias mutuo acceptas in utilitatem Monasterij erogasse si constat de precedenti indigentia, non tamen si aliunde provideri potuit necessitati Monasterij ibid. num. 27. & 28.

Abbas pro Monasterio contraxisse presumitur quando non alendi Monachos, & solvendi debita ad ipsum spectabat ibid. num. 29.

Abbas si pecunias mutuo receptas erogavit in causam alimentarium, ex hoc oritur obligatio Monasterij, quamvis nulla obligatio præcesserit ibid. num. 30.

Ex tunc Abbas presumitur habuisse mandatum interdictionis Monasterij ibid. num. 31.

Abbas Cassinensis priuative quo ad Episcopum Martianensem Iurisdictionem exerceat in Moniales SS. Cosmæ, & Damiani Terre Tagliacastri decil. 459. num. 3. & seqq.

Abbas regularis potest habere in Territorio Episcopi collationem beneficiorum secularium decil. 339. num. 7.

Abbas imprudentia seu negligentia Monasterio nocere non debet decil. 399. num. 10.

Abbas confessio geminata super versione pecuniarum in utilitatem Monasterij plurimum operatur, præsertim quando est administrata ibid. num. 27. & 28.

Abbas competens manutentio in quasi possessione visitandi fonsat auct. & post visitasse, nam intermedia possessio præsumitur non confitendo de intermedia possessione Episcopi decil. 194. num. 6.

Ex visitationibus ab Abbate reiterate factis resultat scientia, & patientia Episcopi ibid. nu. 7.

Abbas confil. 200. num. 4. reprobat a Menoch. confil. 1019. num. 5. decil. 394. num. 31.

Abb. reprobat a Felin. in cap. accepimus sub nu. 15. de fid. Instrument. decil. 160. num. 14.

Abb. in cap. Accipimus sub num. 5. de fid. Instrum. refutatur decil. 178. n. 10. & decil. 202. n. 20. & n. 22. declaratur quo casu eius doctrina procedat?

Abbatissa de Iure communi habere potest Ius visitandi Monasterium, & loca subiecta priuative quoad Episcopum, exceptis his que curam animarum respiciunt decil. 194. num. 13.

Item habere potest Ius visitandi beneficia existentia in Ecclesia Monasteriali, si vigore alicuius concordie inter ipsum, & Episcopum Beneficiati sunt ei subiecti decil. 267. num. 14.

Abbatissa incapax est Iurisdictionis spiritualis, & propterea non potest interdicare, nec suspendere ibid. num. 16.

Declara conclusionem procedere in suspensione proprie sumptu, ob quam quis irregularitatem incurrit, scilicet in suspensione improprie sumptu, que fit subtrahendo redditus, & similia, hoc enim non est proprie Iurisdictionis spiritualis ibid. num. 17.

Abbatissa potest Beneficiatos Ecclesie Monasterialis penitus coercere, quando talis facultas est ei a Sede Apostolica concessa, tunc enim non ipsa, sed Pontifex iurisdictionem spirituales exerceat videtur ibid. num. 19.

Abbatissa de Iure communi nullam exerceat potest iurisdictionem spirituales decil. 295. num. 12.

Abbatissa potest mediante persona a se deputanda facere que sibi competunt, etiam si extra claustrum versentur ibid. num. 29.

Abbatissa ex quibus quaestura dicitur quasi possessio visitandi contra Episcopum? decil. 267. num. 22.

Abbatissa de iure communi competit Ius presentandi ad beneficia in Ecclesiis ad Monasterium spectantibus fundata decil. 295. num. 11.

Ex visitationibus ab Abbatissis antecessoribus factis dicitur acquisita quasi possessio visitandi Dignitati Abbatissarum decil. 194. num. 1.

Ablatiuus absolutus facit conditionem decil. 298. nu. 4. & decil. 310. num. 9.

Ablatiuus absolutus inducit conditionem & formam, que ad vobrem adimpleri debet decil. 408. num. 2.

Ablatiuus absolutus licet faciat conditionem, non tamen inducit formam oblatinam resolutioni pluralitatis in

A

Index Rerum,

singul. ritates, nec attenditur vis verborum, sed Iuris interpretatio. io. decil. 279. num. 8.

Aboluitur absolutus in substitutionibus resoluitur in suas singul. ritates decil. 337. num. 12.

Et talis reformatio facilius admittenda est ex presump-ta voluntate Testatoris favore descendendum, & ad evitanda absurda ibid. num. 14. & 16.

Abiens a servitio Ecclesie absque licentia Superioris, & legitima causa, immo propria concurrente culpa seu negligentia fructus sue distributiones percipere nequit decil. 42. num. 5.

Absens causa Reipublica habetur pro residente decil. 257. num. 22.

Absentis ratificatio in preiudicium promissoris retrotrahitur ad diem contractus ac si ab initio emanasset decil. 33. num. 10.

Et contractus valet ut ex tunc, quando ab initio validus erat; quicquid sit in casu contrario ibid. num. 11.

Absenti ante ratificationem regulariter Ius non queritur ibid. num. 12.

Intellige de actuali acquisitione Iurium realium nempe domini, & possessionis, quorum acquisitio formatur ab animo acquirentis, secus quoad alioquem personalem contra promissorem, que ante ratificationem dicitur acquisita ibidem num. 13.

Absenti absque stipulatione eius nomine nulla queritur actio decil. 177. num. 16.

Absenti quando ex stipulatione Notarii Ius queratur? vide in verbo stipulatio.

Absenti ex causa infirmitatis quando debeantur distributiones quotidianae? vide in verbo Distributiones quotidianae.

Absentia voluntaria non tribuit instam causam obtinendi restitutionem in integrum decil. 30. num. 25.

Absentia Mariti ab uxore decet ab Adultero sub arcta custodia, & ad quem cuiusque prohibitus erat accessus non probatur per testes viles, & non bene informatos decil. 633. num. 5.

Absolutio non datur a censuris laicis in Curia, nisi patito iudicato decil. 126. num. 3.

Absolutio datur excommunicatio ex pluribus causis super una, licet remaneat excommunicatus ex alia decil. 167. num. 25.

Absolutio ut facilius sit concedenda a censuris laicis in Curia, arbitrium semper intrat concurrentibus nullitate, & iniustitia Sententia Declaratoria decil. 289. num. 3.

Absolutio a censuris ex recursus ad Indices laicos non predesti si post eam obtentam iterum ad laicos fiat recursus decil. 455. num. 33.

Absolutionem petens ab excommunicatione non sateetur se excommunicatum, cum absolutio peti possit ad cautelam decil. 195. num. 18.

Breue absolutio in forma Commissaria obtentum cum clausula confitit de premissis ante iustificationem narratorum non suffragatur decil. 174. num. 1.

Absolutus a censuris si ab iube diebus non recedit, in eandem censuras reinvadendum est decil. 289. num. 2.

Academia Cracoviensis dicitur publica decisione 448. num. 1.

Academia Cracoviensis Statuta, siue ordines quid Episcopo vti Academia Cancellario tribuant? ibidem num. 4.

Academia Cracoviensis Statuta omnimodam Iurisdictionem, siue regimen tribunt Rectori cum tribus Decanis ibid. num. 6. & decil. 474. num. 1. & 7.

Et omnimoda Iurisdicatio probatur ex observantia longissimi temporis preiuncti admissibus ad respondendum cum consensu saltem Rectoris ac professorum sciente Episcopo decil. 448. num. 8. & decil. 474. num. 3.

Et talis observantia deseruit nedum pro interpretatione statutorum, vel cu iusqueque dispositionis, sed vim iurisdictionis, ac prescriptionis inducit decil. 448. num. 9.

Contra tamen Episcopum ut prescriptio iudicatur scientia, & patientia requiritur decil. 474. num. 4.

Illa tamen prescriptio ex altum multiplicata, ac temporis diuturnitate ibid. num. 5.

Academia Cracoviensis origo refertur a Rheno. Chop. pin. de Demanfranc. lib. 3. tit. 27. num. 20. ibid. na. 22.

Episcopus in functionibus Academicis, & in pellationibus ad publicam Academiam siue Apostolica, siue Reia auctoritate eadem nullam habet iurisdictionem decil. 448. num. 1.

Nisi ex privilegio, vel alio iure sibi competere probet ibid. num. 3.

Acceptatio absentis est necessaria ad effectum acquisitionis, ad hoc ut stipulatio Notarii eius nomine scilicet suffragetur, secus est ad effectum irrevocabilitatis contractus ex parte promissoris decil. 33. num. 4.

Præsertim in contrahibus correctissimis, & onerosis, quæ nulla lege cautetur quod Notarius possit absentem observare, vel de absentis credito disponere absque eius consensu ibid. num. 4.

Acceptatio absentis ex stipulatione Notarii nomine absentis præsumitur ibid. num. 6.

Acceptatio stipulationis Notarii ab absente ex quibus probetur? ibid. num. 7.

Acceptatio excessus taxationis expensarum ut inducatur dicatur requiritur quod acceptans habuerit specialem scientiam excessus, aliam enim credere potuit tantum fuisse ab auctore expensum decil. 123. num. 13.

Acceptatio est actus reiterabilis, & in favorabilibus ex sola scientia donationis præsumitur decisiones 333. numer. 12.

Acceptatio ex parte filij necessaria est etiam in legitima ad effectum realis, & incommutabilis acquisitionis, siue testata illius repudiatione fingatur nunquam fuisse filij dec. 292. num. 31.

Secus vero ad effectum transmissionis ab herede, tunc enim necessaria non est illius acceptatio ibid. num. 30.

Acceptatio gratia translationis Episcopi quando regularitur? vide in verbo Translatio Episcopi, & in verbo Episcopus.

Acceptatio Prothonotariatus vide in verbo Prothonotariatus.

Acceptatio Alternativa vide in verbo Alternativa.

Acceptans gratiam qualiscumque assumit qualiterque gratia per concedentem adiecta decil. 182. num. 12.

Acceptans aliquid onus, non potest amplius illud rescire decil. 322. num. 15.

Acceptiones contingentes post aditam hereditatem tamen non augent, sed cedunt lucro heredis decisione 94. numer. 17.

Accessorium in materia appellationis regulariter secundum suum principale decil. 39. num. 8.

Accessorium non semper assumit qualitates rei principalis, sed tunc demum quando illud non potest per se subsistere, secus vero si est separabile a principali & accessio est distincta non concreta decil. 105. num. 3.

Nam separabilitatem rerum separabile est dominium, ibid. num. 4.

Accessorium, quando per se stare non potest non subiacet prescriptioni, si qua immutabilis est contractum principalis dec. 311. num. 29.

Accessorium præscribitur cum ipso principali, ibidem num. 30.

Accessorium, ubi militat diversa ratio, consideratur tanquam independent a principali decisione 352. numer. 13.

Distin-

& Materialiarum.

Distinctio inter accessorium accidentale & independent
reperitur decil. 311. num. 31
Accellus non totus in loco Iudicij non probatur per testes
causae examinatos decil. 655. nu. 7
Accellus ad locum Iudicij, quamvis non sit tutus quoad
principalem, adhuc comparere potest per procuratorem,
quando non agitur de causa criminali & graui personalem
residenciam requirente, ibid. num. 10
Et quando locus non est tutus ipse, ac procurator excusan-
ter, ibid. num. 11
Accollans debitum in se efficitur debitor principalis
decil. 85. num. 13. & decil. 340. num. 6
Accollans in se omni soluendi debiti alicuius, quatenus ad
ea adstringatur vel substituendi litem, sequens sententia fa-
uore creditorum, statim commissa dicitur stipulatio decil.
112. num. 8
Accollans si partem debiti in vim accollationis soluit, to-
tem debitum agnouisse videtur decil. 319. nu. 11
Et creditor recta via contra eum deinde agere potest
ibid. num. 12. & hoc de agnitione ad excludendos inuitiles cir-
cuitus, ibid. num. 14
Debitum accollatum respectu principalis creditoris sem-
per pergit, licet inter accollantem, & accollatum expirauit
est obligatio, ob quam facta fuit accollatio, cum hac
quod ipse vim habet solutionis decisione 319. num. 8.
& 9.
Debitum accollatum, & agnitionem per solutionem partis
non potest amplius imponari decil. 340. nu. 5
Accollans censum, illum validitatem agnouisse videtur,
non potest amplius ab eo imponari decil. 617. num. 2
Accollatio vim habet solutionis decil. 104. num. 15. &
decil. 329. num. 9
Item vim habet assumptionis debiti in se decisione 224.
num. 18
Accollatio nihil aliud est quam aliene obligationis, in se
ipsum translatio decil. 319. num. 3
Accollatio facta absensibus creditoribus, & nemine pro
assuplante operatur, & contra accollantem agi nequeat re-
cta via absque cessione debitoris, ibid. num. 5
Decretum de accollando differt ab accollatione decil. 161.
num. 11
Consensus ex accollatione resultans operatur tacitam obli-
gationem ad fauorem creditorum decil. 319. nu. 4
Acconciom de consuetudine ultra dotem est necessa-
rium decil. 366. num. 11
Pro acconcio etiam bona fidei commissi alienari possunt,
ibid. num. 12
Acconciom est de appendiciis dotis, ibid. num. 13
Accollatio. Pendente acensatione propter infamiam fa-
cti non potest Ordinarius conferre accusato beneficia decil.
408. num. 15
Limita non procedere quando iudicium criminale fuit no-
tumae instruitum per calunniam, quo casu non releuat, ne
operatur via impediendi affectuonem beneficiorum, ibid.
num. 16
Accusatus sine denunciatus de aliquo delicto, ad hoc ut
aliqui nequeat ad aliquam dignitatem, seu officium requiri-
tur saltem semiplena probatio delicti, ibidem nu-
mer. 17
Aquefcentia in exigendo decimas ex quibus excluda-
tur: decil. 386. num. 8
Aquefcentia Resignantis excluditur ex lite mota contra
resignatarium super nullitate resignationis decisione 395.
num. 12
Aquefcentia meticulosa praesumitur durante eadem
causa moris, ibid. num. 11
Acquirens. Primus acquirens potest preiudicare
vocatis quous inuestitura est concessa titulo oneroso, decil.
449. num. 9

Acquisitiones uno nomine faciendas quod respicit non
comprehendit acquirenda ex alio nomine decisione 186.
num. 16
Acta in causa statuta ut alteri non cito praedictent re-
quiritur quod causa fuerit defensa decil. 79. num. 21
Acta iudicialia faciunt rem notoriam & manifestam
decil. 354. num. 6. decil. 308. num. 4. decil. 394. num. 21. &
decil. 331. nu. 11
Acta iudicialia cum faciant rem notoriam, ideoque
ignorantia allegari nequit decil. 621. num. 20
Acta iudicialia contra Priores Communium facta affe-
ctum ipsam Communitatem in personis Priorum represen-
tant, ibid. nu. 11
Acta legitime facta contra primum substitutum probant
etiam contra alteriores substitutos successore vocatos decil.
193. num. 3
Acta precedentia censentur circumscripta per deputa-
tionem alterius Iudicij facta ex integro decil. 329. nu. 10
Acta praesumuntur integre transportata decil. 169. nu. 27
Acta primi Iudicij transportanda sunt, quamvis coram
secundo Iudice causa pendat, per viam auocationis decil.
290. num. 6. Declara num. 7
Acta prima instantia ab appellante sunt integre trans-
portanda decil. 329. num. 1
Amplia praeserim quando ex rescripto Signatura fuit
praefixus terminus ad transportandum integra acta, ibid.
num. 2
Acta transportanda non sunt in iudicio diuerso decil.
290. num. 9. & decil. 329. num. 4
Item nec in causa diuersa decil. 468. num. 2
Amplia quamuis acta alterius Iudicij multum conferrent
ad causam de qua agitur decil. 290. num. 10
Et ex quibus ad hunc effectum excludatur causarum di-
uersitas? decil. 329. num. 15
Et de diuersitate causae apparere nequit, nisi mediante
transportatione actorum, ibid. num. 16
Acta omnia non sunt transportanda in iudicio reuocatio-
nis attentatorem, sed tantum ea ex quibus attentata pro-
bantur decil. 439. num. 13
Acta verbaliter producta transportanda non sunt decil.
466. num. 5
Et productio dicitur verbalis si desit verbum teneris vel
f. cto, non attento an sit concepta per verbum exhibuit vel
produxit ibid. num. 6
Acta realiter non producta transportanda non sunt dec.
329. num. 3
Acta irrelevantia in causis prophanis ad firmandam
Iudicij iurisdictionem non est necesse, quod integre transpor-
tentur sed tantum releuantia, secus vero in causis Eccle-
siasticis de quibus Conc. Trident. loquitur decisione 468.
num. 3
Ratio est, quia non praesumitur quod lex exposcit actorum
transportationem intellexerit de superfluis & irrelevantibus
ibid. num. 4
Acta iudicij criminalis si fuerint repetita in iudicio ci-
uili sunt transportanda, quia repetitio efficitur dicantur de
illis causa ciuili decil. 319. num. 17. & 8.
Acta an sint integre transportanda non attenditur an
fuerint ex aduerso impugnata, sed an fuerint realiter produ-
cta, & ad Iudicem appellationis spectat cognoscere de illor-
um releuantia, ibid. num. 20
Acta transportata esse integra probatur ex attestatione
actuarij, cui de hoc fides adhibetur decil. 466. num. 7
Declara conclusionem non procedere quando verè apparet
acta transportata esse integra, tunc fides actuarij non est
attendenda ibid. num. 13
De non integra actorum transportatione quando apparet,
tunc non statim Notario contrarium afferenti decisione 329.
num. 22

Index Rerum,

Altorum propositio facta à Notario in extrahendo non attenditur decil. 169. num. 9

Altorum extrahit presumitur integer, quando emanavit vigore precepti de transportando omnia acta decisione 468. num. 5

In actis quod non est productum habetur ac si veram naturam non esset decil. 396. num. 17.

Actio diuisoria, quæ ex domino, & communione profectitur spatio triginta annorum præscribitur, quemadmodum præscribuntur spatio tantæ temporis communio, & dominium decil. 6. num. 18

Actio dirigenda est contra possessorem rei, cuius contemplatione emanavit obligatio contra successorem promissoris decil. 13. num. 18

Actio contra bona communis debitoris semper competit posterioribus creditoribus, nisi anteriores concurrant dec. 115. num. 10.

Actio & passio non datur in eodem subiecto decil. 528. num. 19

Actio pro liberatione à molestiis competit statim ac sunt illate, ut res libera tradatur decil. 531. num. 2

Actio non acquiritur absenti absque stipulatione eius nomine decil. 177. num. 36

Actio qualibet per solutionem remanet extincta decil. 288. num. 25

Actio videtur proposita exceptione, quia obligatio inest decil. 186. num. 18

Actio subsidiaria contra Sacerdotem pro integra summa alimentorum datur mulieri constituto de inexcusabilitate contra filium decil. 108. num. 10

Actio de Dote per dationem insolutum extincta non reuocatur extinctione sequuta decil. 288. num. 30

Actio de dote quod reuincat, extincta re insolutum datur procedit, quando extinctio sequuta est sine facto & negligentia mulieris, secus vero in eadem contrarium, ibid. num. 31. & 32. ubi quod sibi imputare debet si facto proprio extinctionem patitur.

Actio familia Hericunda, seu alia similis pro diuisione bonorum non præscribitur nisi à die, qua diuisio fuit petita, ideoque si prius actio non estorta, nec prius potuit præscribi decil. 6. num. 25

Ratio est nam communio, quæ est causa actionis producenda non debet esse causa eius tollenda ibid. num. 26

Intellige, Conclusionem procedere si possidenti rem communem, & diuisionem petenti opponitur præscriptio ad ipsam communionem perpetuandam, secus quando præscriptio opponitur non possidenti, & redditur ratio, ibidem num. 27

Actio familia Hericunda aduersus non possessorem petentem diuisionem spatio 30. annor. præscribitur decil. 30. num. 2.

Actio hypothecaria, & Saluianum non sunt interesse contraria, sed diuersa decil. 250. n. 50

Actio hypothecaria, & personalis competit Legatario pro consecratione legati decil. 294. numer. 1

Actio hypothecaria contra tertium possessorem est realis in rem scripta decil. 311. numer. 35

Actio hypothecaria non tollitur nisi solutione decil. 321. num. 18

Actio hypothecaria, vel personalis in rem scripta an competat Domino directo pro canonibus decursis & non solutis contra tertium possessorem; vidi in verbo Dominus Directus.

Actio hypothecaria non competit filio pro legitima, nisi sit in instanti relicta decil. 168. num. 8

Actio hypothecaria & Saluianum possunt alternativè intentari in eodem libello decil. 250. num. 47

Et utrumque remedium parte non opponente cumulari potest in eodem libello, non secus ac petitorium quod imper-

rat hypothecariam, & possessorium quod importat saluianum, ibid. nu. 48

Actio personalis contra tertium possessorem exerceatur non quit decil. 311. num. 34

Actio ne dum personalis, sed etiam hypothecaria oritur ex pacto dandi fideiussorem, ibid. num. 39

Actio personalis, non autem hypotheca bonorum datur pro extinctione debita ex contractu decil. 315. num. 2.

Fallit quando extinctio fuit promissa sub obligatione omnium bonorum, tunc enim competit hypotheca, ibid. num. 4

Actio ne dum personalis, sed etiam hypothecaria competit Legatario contra heredem pro consecratione legati decil. 290. num. 1

Actio pignoratitia est personalis, & competit debitori pro recuperatione pignoris decil. 391. num. 3. & de alio remedio competentibus pro recuperatione pignoris vide in verbo Pignus.

Actio reuindicacionis datur contra quemcumque possessorem rei aliena nulla facta distinctione a rem contentius sit obligatus necne, sed ex dominio actoris decil. 296. num. 6

Aliones cedere idem est, quod transferre decil. 361. num. 7.

Aliones heredi competentes contra defunctum per actionem confunduntur dec. 380. nu. 27

Aliones personales vsque ad 30. annos durant dec. 311. num. 9

Aliones ex locato, vel stipulato ordinarii sunt, non autem executiuus decil. 526. num. 7

Amplia quamuis obligatio fuerit contracta per publicum instrumentum, quia nisi adste obligatio Cameralis, vel quarentigia viam executiuam non habet, ibidem numer. 8

Item amplia quamuis continet clasulam omni exceptione remota, vel ad iuramentum, quia nec illud, nisi sit litis decisiuum habet privilegium via executiuus ibidem num. 9

Aliones confunduntur quævis creditor efficitur heredi debitoris dec. 392. num. 17

Aktor potest in libello præueniendo exceptionem rei, eam exprimere, simulque suam replicationem decil. 43. numer. 38

Aktor non releuatur ab onere probandi ex quo reus iugiter pro facienda sua probatione dec. 77. nu. 5

Aktor in beneficiis obtinere non potest in petitorio ex non iure aduersarij, nisi simul de suo titulo doceat, quicquid sit ad effectum obtinendi sententiam absolutorem in Iudicio possessorio dec. 164. num. 11

Aktor ad elidendas exceptiones de nouo oppositas præ noua iura producere etiam ad effectum obtinendi executionem sententia lata, ne aliquis sit in potestate rei differenda exceptiones opponere & euitare sententia executionem dec. 258. num. 14

Aktor efficitur qui petit sibi beneficium adiudicari dec. 268. nu. 7

Aktor postquam plenè suam intentionem fraudatis cessat præsumptio, quæ est pro possessore, & reatur reus plenè suam exceptionem probare decil. 366. numero 6

Aktor in iudicijs præsumitur voluisse ius suum deducere modo sibi magis proficuo dec. 401. num. 6

Aktor nequit iudicium senel capere contra plures prosequendo separatim citationibus efficere causam appellabilem, dec. 480. nu. 6

Aktor si mediante Iudicis decreto rem cognoscit, declarer examen Testium validum, sequatur declaracione iuratur facultatem conuolandi ad aliud remedium non examinatis, dec. 150. nu. 18

& Materialium.

Actus si in tempore suam intentionem non iustificavit ex-
cursi debet stare impedimento, decil. 423. num. 32.
Altoris probationes ex presumptionibus contrariis, aliis-
que administraculis efficiantur, decil. 44. num. 15.
ad *Altorem* licet speller probatio crediti, si petit, ut ei
quod *Altorem* licet si solvum fuit, & solutio allegatur indebi-
bitatur, tamen si solvum fuit, & solutio allegatur indebi-
bitatur, repetens indebitum probare debet, quamvis probatio
constat in negativa, 74. num. 9. & 11.
Altus quilibet presumitur gestus in executionem tituli,
si tractatus precedens, dec. 6. num. 6.
Altus ab uno unitum dicitur expletus, licet alius coad-
iuvante in expleto dec. 20. num. 9.
Altus quilibet à sua causa regulari debet, dec. 38. n. 3.
Altus secundus dicitur independens respectu personarum
in primo actu non nominatarum, quamvis aliquando habeat
dependenciam ab illo, dec. 39. nu. 16.
Altus qui circa ius, & nomen heredis fieri nequit im-
petat aditionem, etiam nulla facta expressione qualita-
tis hereditaria, secus si sit indifferens decil. 66. nu-
mer. 11.
Altus, quo nomine fuerit expeditus bene ex coniecturis
presterim simul iustis elicitur, dec. 118. nu. 7.
Altus, qui non habuit effectum non nocet agenti, dec. 149.
num. 20.
Altus à minore gestus sine Curatore est nullus, si verò Cu-
ratorem habet ei competet restitutio in integrum, dec. 272.
num. 15.
Hac tamen distinctio procedit in contrahibus, non autem
in iudiciis, ibid. nu. 16.
Altus voluntaria iurisdictionis potest ab Episcopo exer-
ceri etiam extra territorium, dec. 277. nu. 4.
Altus gestus lise pendens est nullus, & attentatus, decil.
306. num. 41.
Altus tribuendus est potius mandati, quam exequenti
dec. 308. num. 9.
Altus quo nomine fuerit gestus colligitur ex inscriptione
dec. 382. num. 11.
Altus gestus presumitur eo modo, quo fieri potest dum ex
iis subsistit non valet, ibid. num. 12.
Altus a quoque est irrelevant dec. 427. nu. 15.
Altus a quoque non nocet possidenti, sufficit, quod de eo
possit dari dec. 621. nu. 27.
Altus apprehensionis possessionis est reiterabilis, dec. 523.
num. 7.
Altus respectus dici nequit, quando aliqua adduci-
tur causa diversitas, dec. 540. nu. 3.
Altus in dubio tribuendus est titulo pinguiori, & magis
perfecto dec. 541. nu. 41.
Altus an fuerit gestus ex voluntate, vel obligatione
quando dubitatur, ad coniecturas, & verisimilia recurren-
dam est, ex quibus Index unum, vel alterum eligere possit,
dec. 543. num. 14.
Altus ubi est ab initio nullus confirmari de novo dat,
nec censetur voluisse praeiudicare tertio decil. 614. nu-
mer. 6.
Altus gerere, vel gerenti consentire paria sunt, dec. 11.
num. 4.
Altus facti post ius quæstion filius ex donatione contem-
platione matrimonij da. filius non praeiudicat decil. 6. nu-
mer. 39.
Altus consecutus tunc idem est iudicium, ac principalis,
quando diversa ratio in utroque non militat decil. 39. nu-
mer. 17.
Altus contemporanei demonstrant qualis fuerit intentio,
& voluntas disponentis, dec. 71. nu. 7.
Altus gesti à Curatore, seu administratore, quo casu non
praeiudicat minori dec. 91. num. 19.
Altus voluntarij non extenduntur ultra voluntatem
agentis dec. 124. nu. 26.

Altus separati, & nihil habentes commixti cum re, de
qua agitur non probant, dec. 133. nu. 32.
Altus agnoscit, & clandestini nihil operantur, sine
scientia, & patientia eius, de cuius praeiudicio agitur, ibid.
num. 24.
Altus gesti in executionem concordie, quamvis conti-
neant præservationem, sine praeiudicio iurium nihilominus
talis præservationis illam non excludit, decil. 316. nu-
mer. 10.
Sed referenda est ad praeiudicium aliunde, quam ex con-
cordia, eiusque executione derivant, ibid. num. 11.
Altus gesti à procuratore non habente mandatum non re-
levant, dec. 423. nu. 15.
Altus gesti durante metu coactionis omnes coacti censetur,
quamvis in singulis contraditio non repetatur, ibidem
num. 11.
Altus connexi, & consecutivi ab actu licito non sunt at-
tentati, dec. 352. num. 4.
Altus, qui dederunt causam liti non attenduntur, decil.
169. num. 21. & dec. 522. nu. 20.
Altus facultativus spontanei dici nequeant, quando con-
currit titulus, seu obligatio, quo est contraria materia fa-
cultativus, d. dec. 522. num. 4.
Altus an sine facultativis sufficit dubium esse pro obtinen-
da mantentione, nisi presumptio valde vehementi aduersetur,
ibid. num. 5.
Altus facultativi non presumuntur stante illorum multi-
plicitate per longum temporis intervalum, ibidem nu-
mer. 19.
Altus facultativi ad acquirendam quasi possessionem, &
mantentionem obtinendam non relevant, decil. 542. nu-
mer. 6.
Secus, quando constat dictos actus fuisse coactivos quoniam
ad obtinendam mantentionem sufficit posse dubitari, et in-
terim mantentioni concedatur, nisi vehementi presumptio re-
sistat ibid. nu. 7.
Altus facultativi nullam inducunt obligationem in futu-
rum, dec. 543. nu. 8.
Declarat non procedere quando concurrat favor Ecclesie,
& pia causa, ibid. num. 9.
Altus facultativi non presumuntur, attentat multiplici-
tate actuum, & continuata possessione per longum tempus,
maximè quando magnum incrementum afferant agenti,
ibid. num. 10.
Altus possessorij facti à domino loci presumuntur iure fa-
miliaritatis ex benevolentia subditorum erga suum Domi-
num, dec. 621. num. 14.
Altus possessorij non referantur ad titulum familiaritatis,
sufficit qualibet dubietas, & suffragantur pro mantentione,
dec. 621. num. 18.
Altus possessorij, ex quibus observantia resultat ad iniicem
administrantur, dec. 395. nu. 22.
in *Altibus* voluntariis consensus omnium est necessarius,
dec. 256. nu. 13.
Et expediti, sine consensu omnium nocent illis, qui consense-
runt, ibid. nu. 16.
in *Altibus* voluntariis contraditio unus sufficit, ut
actus non valeat, dec. 261. num. 13.
Declarat non procedere quando actus voluntarius est uti-
lis, cum non sit in eo dari de irrationabilitate, ibid. num. 14.
Additio in aliqua scriptura infera in instrumentum non
presumitur dolo Notarij, sed parvis, qua eam inferendam
tradidit, & per se retinuit, dec. 549. nu. 8. & 10.
Additio in scriptura presumitur facta à principio de
consensu parvum, & non ex intervallo ibid. num. 11.
Ademptio legati facta à Testatore post preceptum minui-
tum, censetur, quod illud adimere voluerit principaliter in
odium heredis, qui preceptum spreuit non in favorem lega-
tarij, dec. 132. num. 8.